

ການສຶກສາທີ່ເລິກເຊິ່ງ

ສປປ ລາວ: ເພີ່ມທະວີຜົນປະໂຫຍດ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຈາກການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່

ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່: ຮ່ວມມືກັນເພື່ອການພັດທະນາ
ເມສາ, 2011

ບົດນຳ	1
ສະຫຼຸບຫຍໍ້	2
ຄຳສັບຫຍໍ້	14
1 ສະພາບຂອງປະເທດ	15
1.1 ປະຫວັດຫຍໍ້ຂອງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ)	16
1.2 ປະຫວັດຫຍໍ້ຂອງເສດຖະກິດລາວ	18
1.3 ປະຫວັດຫຍໍ້ຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຢູ່ ສປປ ລາວ	20
1.4 ພາບລວມກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານຢູ່ MMG ເຊໂປນ	24
1.5 ພາບລວມກ່ຽວກັບການດຳເນີນງານຢູ່ PBM (ໂຄງການຂຸດຄົ້ນຄຳ-ທອງພູຄຳ)	25
1.6 ບໍລິສັດລາວສັນໄຊ ມີເນໂຮນຊ໌ ຈຳກັດ (ຮີໂອ ຕິນໂຕ/ມິດຊຸຍ)	29
2 ການປະກອບສ່ວນຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ	31
2.1 ສະພາບທ້ອງຖິ່ນ: ການຈ້າງງານ ແລະ ຜູ້ທີ່ອາໄສໂຄງການ	32
2.2 ສະພາບທ້ອງຖິ່ນ: ການຈັດຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຂອງທ້ອງຖິ່ນ	39
2.3 ສະພາບທ້ອງຖິ່ນ: ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ (ການຝຶກອົບຮົມ)	42
2.4 ສະພາບທ້ອງຖິ່ນ: ການພັດທະນາວິສາຫະກິດ	45
2.5 ການວາງແຜນການພັດທະນາຂັ້ນພາກພື້ນ: ການຈັດສັນງົບປະມານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ	46
2.6 ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ: ປຸງປະກອບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມລະຫວ່າງ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບຊາດ	54
2.7 ສະຫຼຸບກ່ຽວກັບການປະກອບສ່ວນສຸດທິ ຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ	60
2.8 ການສົມທຽບການປະກອບສ່ວນໂດຍລວມຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ຕໍ່ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມທຽບກັບກໍລະນີສຶກສາ ປະເທດຜ່ານມາຂອງ ICMM	63
3 ຜົນໄດ້ຮັບທາງສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດໃນລະດັບຊາດ	65
3.1 ຄຸນນະພາບຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ	66
3.2 ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ	69
3.3 ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການພັດທະນາດ້ານສັງຄົມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ	71
3.4 ຄຸນນະພາບດ້ານການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກ	73
4 ຜົນກະທົບຕໍ່ເສດຖະກິດມະຫາພາກ: ວິທີການສຶກສາວົງຈອນຊີວິດ	85
4.1 ສະພາບການລວມ	86
4.2 ມູນຄ່າການຜະລິດຄຳ ແລະ ທອງ	86
4.3 ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ: ລະດັບ ແລະ ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວ	89
4.4 ລາຍຮັບລັດຖະບານ	91
4.5 ດຸນການຊຳລະເງິນ	94

5	ຜົນກະທົບຂອງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຕໍ່ກັບໂຄງສ້າງການປົກຄອງ, ສະຖາບັນ ແລະ ນະໂຍບາຍ	97
5.1	ສະພາບລວມ-ຄວາມສໍາຄັນຂອງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຢ່າງດີ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ມີປະສິດຕິຜົນ	98
5.2	ລະບົບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຢູ່ ສປປ ລາວ	101
5.3	ໂຄງສ້າງທາງດ້ານການປົກຄອງ ແລະ ກົດໝາຍ	103
5.4	ລະບົບການບໍລິຫານລັດ-ການເມືອງ	104
5.5	ຄວາມໝາຍຄວາມສໍາຄັນຂອງການກະຈາຍອໍານາດລົງສູ່ທ້ອງຖິ່ນ	105
5.6	ປະເດັນທາງດ້ານງົບປະມານໃນລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ	106
5.7	ຂະແໜງເອກະຊົນ ແລະ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ	106
5.8	ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານການປົກຄອງຕໍ່ກັບການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ	107
5.9	ສະພາບທາງດ້ານສັງຄົມ	108
6	ສະຫຼຸບລວມ ແລະ ຜົນການປະຕິຮູບທາງດ້ານນະໂຍບາຍ	109
	ເອກະສານອ້າງອີງ	113
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ	117
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ກ: ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ - ຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຊໂປນຕໍ່ກັບແມ່ຍິງ	118
	ເອກະສານຊ້ອນສາຍ ຂ: ງົບປະມານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນ ຖານຂອງບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ	123
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ຄ: ງົບປະມານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງ ລ່າງຂອງບໍລິສັດພູເບ້ຍ	124
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ງ: ການຄິດໄລ່ ແລະ ການລາຍງານການຈ່າຍພາສີ -ອາກອນ	128
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ຈ: ຕົວຊີ້ບອກດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບຊາດ	128
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ສ: ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບວິທີການຍົກສູງໝາກຜົນ	129
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ຊ: ຄໍາເຫັນຂອງລັດຖະບານ	132
	ຄໍາຮັບຮູ້	133

ຕົ້ນປີ 2010, ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນ (ICMM) ໄດ້ຈັດກຳລະນີສຶກສາລະດັບປະເທດຄັ້ງທຳອິດກ່ຽວກັບການປະກອບສ່ວນດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ຜ່ານການຮ່ວມມືຢ່າງຕັ້ງໜ້າລະຫວ່າງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ແລະ ພາກສ່ວນຮ່ວມງານໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ສປປ ລາວ. ສປປ ລາວ ປະກອບກຳລະນີແທດເໝາະທີ່ສຸດເພື່ອປະເມີນຜົນກະທົບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຢ່າງເຂັ້ມງວດ. ໂດຍເປັນປະເທດອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານຊັບພະຍາກອນ ແຕ່ມີລາຍໄດ້ຕ່ຳ, ສປປ ລາວ ກຳລັງມີການປ່ຽນແປງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຢ່າງຕື່ນຕົວ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ສຸມໃສ່ບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ສອງແຫ່ງໃນປັດຈຸບັນຢູ່ສປປລາວຄືບໍ່ຄຳເຊໂປນMMG (ຂອງບໍລິສັດMMG ຊຶ່ງເປັນເຄືອຂ່າຍບໍລິສັດChina Minmetals Corporation ແລະ ບໍລິສັດຈີນ ຖືກຳມະສິດ ບໍລິສັດທຳອິດທີ່ເຂົ້າເປັນສະມາຊິກ ICMM) ແລະ ບໍ່ຄຳ-ທອງ PBM ພູຄຳ (ຂອງບໍລິສັດແພນໂອຊ໌ ຈຳກັດ). ທັງສອງບໍ່ປະກອບແຮ່ຜະລິດສ່ວນຫຼວງຫຼາຍພາຍໃນປະເທດ. ຍ້ອນລາຍຮັບຈາກບໍ່ດັ່ງກ່າວ ມີແນວໂນ້ມເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ກຳນົດແຮ່ສະສົມ 570 ແຫ່ງທົ່ວປະເທດ (ລວມມີຄຳ, ທອງ, ສັງກະສີ ແລະ ຊີນ), ຄວາມສາມາດບົ່ມຊ້ອນເພື່ອສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຂະແໜງບໍ່ແຮ່ນັ້ນຍັງສູງ.

ກຳລະນີສຶກສາ ສປປ ລາວ ເປັນໂອກາດນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືຮ່ວມດ້ານບໍ່ແຮ່ເພື່ອການພັດທະນາຂອງ ICMM ເປັນຄັ້ງທຳອິດ. ເຄື່ອງມືດັ່ງກ່າວປະກອບແບບແຜນເປັນລະບົບເພື່ອວັດແທກການປະກອບສ່ວນທັງໃນດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຕໍ່ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ. ວິທີການດ້ານຄຸນນະພາບ ແລະ ປະລິມານທີ່ນຳໃຊ້ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນເຄື່ອງມືລຸ້ນເກົ່າ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ຢູ່ສະເພາະອື່ນ (ຊີລີ, ການາ, ເປຣູ ແລະ ຕັນຊາເນຍ) ຊຶ່ງອ່ານວ່າໃຫ້ວິເຄາະທົ່ວປະເທດຢ່າງເປັນລະບົບ. ພວກຂ້າພະເຈົ້າຫວັງວ່າ ການອ່ານບົດສຶກສາສະບັບນີ້ຈະກະຕຸ້ນໃຫ້ພາກສ່ວນອື່ນນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືນີ້ຢູ່ປະເທດທີ່ຮັ່ງມີດ້ານແຮ່ທາດ.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ໄດ້ຮຽບຮຽງໂດຍສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ (NERI) ແລະ ພະນັກງານເສດຖະກິດມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ, ອົກສະຟອຣ໌ດ ໂປລີຊີ ແມແນັຈເມັນທ໌ (OPM) ແລະ ເອີດ ຊິດສະແຕມລາວ (ESL) ຊຶ່ງໄດ້ສະເໜີຜົນຢູ່ກອງປະຊຸມສຳມະນາໃນເດືອນກຸມພາ 2011 ທີ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ພາຍໃຕ້ການອຸປະຖຳຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ແລະ ICMM. ຕາງໜ້າໃຫ້ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາຜົນຂອງບົດລາຍງານຢ່າງກວ້າງຂວາງ.

ໂດຍສັງລວມ, ການສຶກສາໄດ້ພົບເຫັນວ່າ ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ປະກອບສ່ວນຢ່າງພື້ນເດັ່ນໃນບາງດ້ານທັງໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບປະເທດ - ແຕ່ຍັງຕ້ອງອອກແຮງຢ່າງຕື່ນຕົວເພື່ອຫຼີກລ້ຽງບັນຫາທ້າທາຍບົ່ມຊ້ອນໃນຕໍ່ໜ້າ. ໂດຍເສີມຂະຫຍາຍທຳແຮງແບບແຜນຂອງຕົນມາເຖິງປັດຈຸບັນ, ປະເທດຍັງມີໂອກາດສ້າງຜົນປະໂຫຍດສູງດ້ານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ທັງກາຍເປັນຕົວແບບທາງດ້ານນີ້ພາຍໃນພາກພື້ນ. ພວກຂ້າພະເຈົ້າຫວັງວ່າ ຜົນ ແລະ ການວິເຄາະການສຶກສານີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ຜົນດັ່ງກ່າວປະກົດຜົນເປັນຈິງ.

ຣ. ແອນໂທນີ ຮອດຈ໌
ປະທານ, ICMM

ກ່ຽວກັບການຮ່ວມມືໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່: ການພັດທະນາແຜນງານຮ່ວມມື ໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ເພື່ອການພັດທະນາຂອງ ICMM ສຸມໃສ່ຍົກສູງການປະກອບສ່ວນດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການຕົກລົງຮັບຮອງເປັນທາງການຂອງບັນດາບໍລິສັດສະມາຊິກ ICMM ໃນການສະໜັບສະໜູນ ຫຼື ຊ່ວຍຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການຮ່ວມມືລະຫວ່າງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍສຸມໃສ່ການພັດທະນາຢ່າງຕັ້ງໜ້າຢູ່ປະເທດທີ່ຕົນດຳເນີນກິດຈະການ. ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ມີຄວາມສຳຄັນຕື່ມຕໍ່ທາງດ້ານເສດຖະກິດສຳລັບປະຊາຊົນທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດຫຼາຍລ້ານຄົນໃນໂລກ ໂດຍມີປະມານ 50 ປະເທດທີ່ອາໄສຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຢ່າງຕື່ນຕໍ່. ແຕ່ຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານແຮ່ທາດບໍ່ໝາຍເຖິງການຂະຫຍາຍເສດຖະກິດທາງບວກໂດຍຕະຫຼອດຕາມທິດສະດີ “ຄຳສາບຊັບພະຍາກອນ”.

ປີ 2004, ICMM ໄດ້ເລີ່ມແຜນງານຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານຊັບພະຍາກອນຮ່ວມກັບອົງການ UNCTAN ແລະ ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ ແລະ ໄດ້ສະສົມຂໍ້ມູນຄົ້ນຄວ້າເຫດຜົນທີ່ປະເທດຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ຫຼີກລ້ຽງ “ຄຳສາບຊັບພະຍາກອນ” ແລະ ໄດ້ກຳນົດມາດຕະການໃຫ້ບໍລິສັດ, ພາກລັດ ແລະ ອົງການສັງຄົມພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງກຸ່ມທີ່ປຶກສາສາກົນເອກະລາດ ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ຫົວໜ້າອົງການຄອມແພັກໂລກ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ອະດີດນາຍົກເຊເນການຜູ້ໜຶ່ງ.

ແຜນງານຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານຊັບພະຍາກອນໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ສາມາດຫຼີກລ້ຽງ “ຄຳສາບຊັບພະຍາກອນ” ໄດ້. ການລົງທຶນດ້ານບໍ່ແຮ່ສາມາດກະຕຸ້ນການຂະຫຍາຍເສດຖະກິດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນລະດັບປະເທດ ແລະ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ. ແຕ່ບໍລິສັດບໍ່ສາມາດໄຂກຸນແຈສູ່ຜົນປະໂຫຍດການພັດທະນາຈາກບໍ່ແຮ່ພຽງແຕ່ຝາຍດຽວໄດ້ ຍ້ອນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງເປັນຂໍ້ກຸນແຈ ແລະ ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງຫຼາຍພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງສາມາດຊ່ວຍຖິ້ມຊ່ອງຫວ່າງດ້ານຄວາມສາມາດ. ຜົນ

ການຄົ້ນຄວ້າໄດ້ອີງໃສ່ການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືສຶກສາຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານຊັບພະຍາກອນຂອງ ICMM (ເດືອນເມສາ 2006) ຢູ່ສີ່ປະເທດ ຄື ຊີລີ, ການາ, ເປຣູ ແລະ ຕັນຊານີຍ.

ປັດຈຸບັນໄດ້ກວດແກ້, ຂະຫຍາຍ ແລະ ເຜີຍແຜ່ເຄື່ອງມືຄືນໃໝ່ ເປັນການຮ່ວມມືໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ເພື່ອການພັດທະນາ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະແຈ້ງຢູ່ພາກພື້ນຕ່າງໆ ຂອງໂລກ ຕໍ່ວິທີການຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ນອກຕົວ ໃນການກຳນົດປະລິມານ ແລະ ຕົກລົງວິທີການຍົກສູງການປະກອບສ່ວນດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່.

ບົດສຶກສາຄົ້ນຄວ້າສະບັບນີ້ ແມ່ນການປະເມີນຜົນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຄັ້ງທຳອິດ ຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ ຢູ່ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ. ບົດສຶກສາຄົ້ນຄວ້ານີ້ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຈາກຫຼາຍແຫຼ່ງ ແລະ ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຂອງລັດຖະບານ (ລາວ), ບັນດາທີ່ປຶກສາ ແລະ ບໍລິສັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພ້ອມທັງຂໍ້ມູນຈາກເອກະສານຂອງທາງການ. ຄວາມກວ້າງຂວາງຂອງຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ສ້າງພື້ນຖານອັນໜັກແໜ້ນໃຫ້ແກ່ການວິໄຈໃນຄັ້ງນີ້. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ຈະເພີ່ມຕື່ມກໍລະນີສຶກສາຈຳນວນໜຶ່ງຂອງປະເທດທີ່ຄ້າຍຄືກັນນີ້ ຊຶ່ງດຳເນີນໂດຍສະພາບໍ່ແຮ່ ແລະ ໂລຫະສາກົນ (ICMM) ພາຍໃຕ້ຂໍ້ລິເລີ່ມ ຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານຊັບພະຍາກອນ (REI) ແລະ “ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່: ການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາ”.

ການສະເໜີຮ່າງບົດລາຍງານທີ່ຄົບຖ້ວນ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໃນເດືອນກຸມພາ 2011 ທີ່ກອງປະຊຸມສຳມະນາຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໂດຍມີຜູ້ຕາງໜ້າ 150 ຄົນ ຈາກອົງການລັດຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງກໍາຄົສະພາແຫ່ງຊາດເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ໄດ້ຮັບຄຳເຫັນເປັນລາຍລັກອັກສອນຈາກລັດຖະບານ ສປປ ລາວ (ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່); ທະນາຄານໂລກ, ອົງການ IMF, WCS, IUCN, ບໍລິສັດ MMG, ແຟນໂອຊ໌ ແລະ ຣີໂອ ຕິນໂຕ.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ຈະນຳສະເໜີຢູ່ໃນເຈັດພາກໃຫຍ່ ຄື:

- ພາກທີ 1: ບົດສະເໜີ ແລະ ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ໂດຍຫຍໍ້ ຂອງການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ;
- ພາກທີ 2: ສະພາບຂອງປະເທດ ສຳລັບການສຶກສາ ຄົ້ນຄວ້າ;
- ພາກທີ 3: ການປະເມີນທາງດ້ານປະລິມານກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຕ່າງໆຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດ ໃຫຍ່ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ - ທັງໃນດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບ;
- ພາກທີ 4: ການປະເມີນກ່ຽວກັບບັນດາຜົນໄດ້ຮັບ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມໄດ້ປ່ຽນແປງໄປ ຄືແນວໃດ ຢູ່ໃນລະດັບຊາດໃນຊ່ວງໄລຍະທີ່ການຂຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່ມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍຂຶ້ນ;
- ພາກທີ 5: ການປະເມີນທາງດ້ານປະລິມານ ກ່ຽວກັບ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ຈະກະທົບໃສ່ເສດຖະ ກິດມະຫາພາກໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດໄດ້ຄື ແນວໃດ;
- ພາກທີ 6: ການວິໄຈຜົນກະທົບຂອງການຂຸດຄົ້ນ ບໍ່ແຮ່ຕໍ່ບັນດາໂຄງຮ່າງການປົກຄອງ, ສະຖາບັນ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ; ແລະ
- ພາກທີ 7: ການສັງລວມ ຂໍ້ສະຫຼຸບຕົ້ນຕໍ ແລະ ບັນຫາ ນະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ພາກທີ 1: ສະພາບຂອງປະເທດກ່ຽວກັບການ ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່

ສະພາບຕົ້ນຕໍໃນພາກທີ 2 ມີຄື:

- ການປະຕິຮູບທີ່ຖືກລິເລີ່ມຂຶ້ນພາຍໃຕ້ “ກົນໄກເສດ ຖະກິດໃໝ່” ໃນປີ 1986 ແລະ ການຮັບຮອງເອົາລັດ ຖະທຳມະນູນສະບັບໃໝ່ ໃນປີ 1991 ໄດ້ວາງເງື່ອນ ໄຂກຳນົດນະໂຍບາຍສ້າງບັນຍາກາດການລົງທຶນ ທີ່ໝັ້ນຄົງ ເພື່ອດຶງດູດການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງ ປະເທດມາສູ່ຂະແໜງການບໍ່ແຮ່. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ ເຮັດໃຫ້ເກີດມີໂຄງການຂຸດຄົ້ນທອງ (ແລະ ຄຳ) ຂະໜາດໃຫຍ່ສອງໂຄງການ ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງພື້ນຖານໃຫ້ ແກ່ການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນແຮ່ທາດເພື່ອການຄ້າ.
- ໂຄງການບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງເອກະຊົນແຫ່ງທຳ ອິດໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຢູ່ເຊໂປນ ໃນປີ 2002 ແລະ ປັດຈຸບັນນີ້ ແມ່ນເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນພາຍໃນນາມບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ. ໂຄງການນີ້ ໄດ້ເຕີບໃຫຍ່ຈາກການ ເປັນບໍລິສັດຜະລິດຄຳຂະໜາດນ້ອຍມາເປັນບໍລິສັດ ຜະລິດແຜ່ນທອງຂະໜາດກາງໂດຍທີ່ລັດຖະ ບານຂອງ ສປປ ລາວ ມີທຸ້ນສ່ວນ (10%) ແລະ MMG ຊຶ່ງ ແມ່ນສາຂາບໍລິສັດ ຂອງ ໄຈນາ ມິນເມ ຕາລຊ໌ ຄໍຣ໌ບ໌ເຣຊັນ ຂອງຈີນທີ່ບໍລິຫານໂດຍຄົນອົດ ສະຕຣາລີ.
- ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ແຫ່ງທີ່ສອງ ທີ່ ເອກະຊົນເປັນເຈົ້າຂອງໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ໃນປີ 2008 ໂດຍບໍລິສັດ ພູເບ້ຍ ມາຍນັງ ຈຳກັດ (Phu Bia Mining Ltd (PBM), ຊຶ່ງແມ່ນບໍລິສັດສາຂາທ້ອງຖິ່ນ ຂອງບໍລິສັດ PanAust Ltd ທີ່ຈົດທະບຽນໃນຕະຫຼາດ ຫຼັກຊັບທີ່ອົດສະຕຣາລີ. ແຕ່ການຂຸດຄົ້ນຄຳຂະໜາດ ນ້ອຍໄດ້ດຳເນີນມາແຕ່ປີ 2005 ເປັນຕົ້ນມາ. ໂຄງ ການຂຸດຄົ້ນຄຳ-ທອງພູຄຳ ແມ່ນຢູ່ເຂດທີ່ມີ ອະນາຄົດທີ່ສົດໃສຫຼາຍ ແລະ ບໍລິສັດມີຄວາມຕັ້ງໃຈ ທີ່ຈະຂະຫຍາຍການດຳເນີນງານຂອງຕົນໄປເທື່ອລະ ກ້າວໃນຊ່ວງຫ້າປີຕໍ່ໜ້ານີ້.

- ໂຄງການສໍາຫຼວດທີ່ສາມໄດ້ຈັດຂຶ້ນໃນບໍ່ດົນມານີ້ ຜ່ານການສ້າງຕັ້ງບໍລິສັດ ຣີໂອ ທິນໂຕ ແອກຊ໌ໂປເຣຊັນ (Rio Tinto Exploration) ຄືນໃໝ່ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຮ່ວມກັບບໍລິສັດ ມິດຊຸຍ ເພື່ອຊອກຄົ້ນແຮ່ໂບກ ຊິດຢູ່ພູພຽງສານໄຊ. ທຸລະກິດປະສົມນີ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ພາຍໃຕ້ຊື່ບໍລິສັດລາວ ສານໄຊ ມີເນໂຣນຊ໌ ຈຳກັດ ແລະ ເປີດຊ່ອງທາງໃຫ້ ໂຄງການຈຳນວນໜຶ່ງໃນປະເທດໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວໃນຕໍ່ໜ້າ. ແຕ່ວ່າງານພາກສະໜາມຫາກໍເລີ່ມຕົ້ນເດືອນກຸມພາ 2010 ຈຶ່ງບໍ່ທັນສາມາດສຶກສາວິໄຈການປະກອບສ່ວນບົ່ມຊ້ອນຂອງໂຄງການນີ້ໄດ້ເທື່ອ.
- ໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດນ້ອຍຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ຊຸດຄົ້ນທຶນລິກໄນ, ກົວ, ສັງກະສີ, ຄຳ ແລະ ນິນແມ່ນໄດ້ດຳເນີນງານມາເປັນເວລາດົນນານພໍສົມຄວນແລ້ວຢູ່ ສປປ ລາວ. ໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ບາງບ່ອນໄດ້ດຳເນີນງານມານັບຕັ້ງແຕ່ສະໄໝທີ່ປະເທດຍັງເປັນຫົວເມືອງຂຶ້ນ.
- ຜູ້ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ແບບທັດຖະກຳ, ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ) ທີ່ດຳເນີນໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ຍັງໃໝ່ ຕໍ່ກັບທຸລະກິດຂະແໜງການນີ້, ປະສົບການ ແລະ ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານເຕັກນິກກໍຍັງມີຈຳກັດນັ້ນ ໃນຊຸມປີຜ່ານມາໄດ້ກາຍເປັນບໍລິສັດທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ແຂ່ງຂັນກັນຊອກສະແຫວງຫາແຫຼ່ງແຮ່ທາດແຫ່ງໃໝ່ໆ (ຍ້ອນລາຄາແຮ່ທີ່ສູງຂຶ້ນ) ບັນຫາດັ່ງກ່າວໄດ້ສ້າງຄວາມກັງວົນໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ, ບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ຊຸມຊົນ ແລະ ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃນທົ່ວປະເທດ.
- ນອກຈາກຂະແໜງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແລ້ວ, ຂົງເຂດທີ່ມີການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຂະໜາດໃຫຍ່ຖັດໄປແມ່ນພະລັງໄຟຟ້າຈາກນໍ້າ ແລະ ໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ແມ່ນໂຄງການທີ່ພົ້ນເດັ່ນກວ່າໝູ່. ໂຄງການນີ້ ເລີ່ມຕົ້ນສົ່ງໄຟຟ້າອອກໄປປະເທດໄທ ໃນເດືອນ ມີນາ ປີ 2010, ເຖິງແມ່ນວ່າການກໍ່ສ້າງຈະເລີ່ມຕົ້ນໃນປີ 2005 ຫຼັງຈາກການວາງແຜນມາເປັນເວລາຫຼາຍປີ (ໃນນີ້ຮູບແບບໂຄງການໃນປັດຈຸບັນແມ່ນເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນໃນປີ 1994, ແຕ່ແນວຄິດລິເລີ່ມທຳອິດໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນຊຸມປີ 1930).

ພາກທີ 2: ການປະເມີນທາງດ້ານປະລິມານ ກ່ຽວກັບການປະກອບສ່ວນຂອງຂະແໜງ ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ

ຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ສອງແຫ່ງນີ້ ທີ່ຂຶ້ນກັບການ ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ ແມ່ນດີທີ່ສຸດ ແລະ ໃນກໍລະນີຂອງ MMG ໄດ້ຖອດຖອນມາຈາກຜົນຂອງການລົງສໍາຫຼວດ ຄົວເຮືອນປະຈຳທຸກໆສອງປີ ທັງສີ່ຄັ້ງ ແລະ ໃນກໍລະນີ ຂອງ PBM ແມ່ນສາມຄັ້ງ. ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນສິ່ງທີ່ ທາຍາກ ແລະ ສະແດງວ່າ ສອງບໍລິສັດ ມີຄວາມຮັບ ຜິດຊອບຕໍ່ບົດບາດພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງຕົນ. ຜົນ ຂອງການຄົ້ນຄວ້າຂອງພວກເຮົາໄດ້ສະແດງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ສອງ ບໍລິສັດນີ້ (MMG ເຊໂປນແລະ PBM) ດໍາເນີນ ວຽກງານຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຍົກລະດັບໂອກາດທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ ຈາກການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ການວ່າຈ້າງງານ, ການໃຊ້ຈ່າຍໂດຍກົງ ຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆ ແລະ ການພັດທະນາຊຸມຊົນ) ເພື່ອສ້າງລະບົບຜົນປະ ໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດໃຫ້ກວ້າງຂວາງກວ່າເກົ່າ ຊຶ່ງຂະຫຍາຍກວ້າງອອກນອກເໜືອຈາກເຂດພື້ນທີ່ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ. ຜົນກະທົບຈາກໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນມີຫຼາຍພໍສົມຄວນ ແລະ ພຽງແຕ່ເວລາ 9 ປີເທົ່າ ນັ້ນ ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຢູ່ເຊໂປນ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 7 ເທື່ອ; ແລະ ໃນກໍລະນີຂອງໂຄງການຄໍາ-ທອງພູຄໍາ ຂອງ PBM ລາຍໄດ້ຂອງບ້ານ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 5 ເທື່ອ. ຜົນໄດ້ ຮັບຂອງການ ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມຮັ່ງມີເຫຼົ່ານີ້ ຈະເຫັນ ໄດ້ຈາກການປ່ຽນແປງຂອງເປົ້າໝາຍຂອງຄົນໃນຊ່ວງ ໄລຍະນີ້: ຈາກໃນເມື່ອກ່ອນແມ່ນຮັບປະກັນເຂົ້າກິນ, ມີເຮືອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ມີໂຮງສີເຂົ້າ ແລະ ມີລົດໄຖນາ; ມາໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນມີລົດຈັກ, ມີໂທລະສັບມືຖື, ມີຕູ້ ເຢັນ, ມີຈັກບ້ານນ້ຳ, ມີບັນຊີເງິນຝາກທະນາຄານ ແລະ ລົດໃຫຍ່.

ເມື່ອເບິ່ງໄປຫ້າປີຕໍ່ໜ້ານີ້, ຖ້າຫາກລັດຖະບານຕ້ອງ ການຈະສືບຕໍ່ສ້າງຜົນປະໂຫຍດຈາກການລົງທຶນຂອງ

ໂຄງການບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້, ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີນະໂຍ ບາຍຕ່າງໆນອກຈາກບັນດານະໂຍບາຍທີ່ນຳໃຊ້ສະເພາະ ກັບໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແລ້ວ ໄປພ້ອມໆກັນ. ນະໂຍ ບາຍດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນລວມທັງການເພີ່ມທະວີລາຍຈ່າຍ ໃສ່ການພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອປັບປຸງສະພາບການສຶກ ສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ (ແລະ ເຮັດແນວນີ້ ຈຶ່ງຈະ ຊ່ວຍປັບປຸງຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ) ຂອງຜູ້ຄົນໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການສ້າງສະພາບແວດ ລ້ອມການລົງທຶນທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການສ້າງຕັ້ງ ກິດຈະກຳທາງດ້ານທຸລະກິດ ແລະ ການບໍລິການ.

- **ທ່າອ່ຽງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ:** ການປ່ຽນ ແປງຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຈາກໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນມີຫຼວງຫຼາຍ. ກ່ອນໜ້ານີ້, ມີຄົນຈຳນວນໜ້ອຍ ທີ່ສຸດທີ່ໄດ້ຄຳແຮງງານ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ກໍໄດ້ເທົ່າກັບ 1 ໂດລາຕໍ່ວັນ. ລາຍໄດ້ຂອງບ້ານ, ການເປັນເຈົ້າ ຂອງໂທລະສັບ ແລະ ຍານພາຫະນະ, ໄຟຟ້າ ແລະ ການບໍລິການ (ພິເສດແມ່ນການນຳໃຊ້ບັນຊີທະນາ ຄານ) ໄດ້ເພີ່ມຈຳນວນຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນຕະຫຼອດ ໄລຍະໜຶ່ງທົດສະວັດຜ່ານມານີ້, ແຕ່ເບິ່ງຄືວ່າຄວາມ ບໍ່ສະເໝີພາບບໍ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ. ເຖິງວ່າຄວາມຮັ່ງມີຈະ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາອັນສັ້ນໆ ນີ້ກໍຕາມ, ແຕ່ເມື່ອສຶມທຽບທ່າອ່ຽງຂອງການພັດທະ ນາທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມລະດັບຊາດ ກັບລະດັບຂອງບັນດາບ້ານທີ່ມີການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ເຫັນວ່າເຂົາເຈົ້າຍັງຂ້ອນຂ້າງທຸກຍາກຢູ່ອີງຕາມມາດ ຕະຖານສາກົນ. ເຖິງແມ່ນວ່າໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ເປັນສາເຫດທີ່ຈະແຈ້ງຕໍ່ການມີໄພຊະນາ ການຕ່ຳຂອງເດັກທີ່ມີອາຍຸຕ່ຳກວ່າຫ້າປີ ຫຼື ການເຂົ້າ ເຖິງສຸຂະອະນາໄມທີ່ຂ້ອນຂ້າງຈຳກັດນັ້ນ, ແຕ່ກໍສະ ຫ້ອນໃຫ້ເຫັນສິ່ງທ້າທາຍດ້ານການພັດທະນາທີ່ພວກ ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງປະເຊີນຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນ. ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍຕາມ, ໂຄງການບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ພັດຍັງຕ້ອງໄດ້ຮັບ ຜິດຊອບຕໍ່ຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊຸມຊົນຜູ້ທຸກຍາກ, ໂດຍສະ ເພາະແມ່ນບັນດາຊຸມຊົນຊາວປະມົງ ຊຶ່ງຍັງມີຄວາມ

ສູງສູງຕໍ່ການລົ້ມເຫຼວຕ່າງໆ ໃນອານາຄົດ ເພື່ອຮັກສາລະດັບມາດຕະຖານການປ່ອຍນ້ຳທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ແລະ ມາດຕະການສຸກເສີນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.

- **ການຈ້າງງານ ແລະ ຜູ້ທີ່ອາໄສໂຄງການ:** ທັງສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ທີ່ໄດ້ສຶກສາໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເຂົ້າໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ. ຄາດຄະເນວ່າມີປະມານ 30.000 ຄົນ ທີ່ຂຶ້ນກັບສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້, ຊຶ່ງກວມປະມານ 1% ຂອງກຳລັງແຮງງານຂອງຊາດ ຫຼື 5% ຂອງຈຳນວນແຮງງານທັງໝົດທີ່ເຮັດວຽກນອກຂະແໜງກະສິກຳ.
 - o ຜົນກະທົບດ້ານລົບ ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນມາຈາກການຍົກຍ້າຍເພື່ອເຂົ້າມາຫາວຽກໃນເຂດນີ້ ແມ່ນຍັງພົບເຫັນຢູ່ ແຕ່ຍ້ອນບໍລິສັດ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງຂອງທ້ອງຖິ່ນ ມີການຄຸ້ມຄອງການຈ້າງງານຢ່າງເຄັ່ງຄັດໂດຍເອົາໃຈໃສ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນອັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ ມີລະດັບຕ່ຳສຸດ. ຍ້ອນມີການຄຸ້ມຄອງເຫຼົ່ານີ້, ຈຶ່ງໄດ້ມີການຍົກຍ້າຍເຂົ້າມາເປັນແບບຄອບຄົວແທນທີ່ຈະແມ່ນຊາຍໂສດຕົວຄົນດຽວຍົກຍ້າຍເຂົ້າໄປໃນເຂດດັ່ງກ່າວ. ແຕ່ຜົນກະທົບດ້ານລົບຂອງນະໂຍບາຍທີ່ມີການຈຳແນກດ້ວຍເຈດຕະນາດີເພື່ອຫວັງໃຫ້ຄົນໃນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ມີວຽກເຮັດງານທຳນັ້ນອາດພາໃຫ້ມີການລຳອຽງຕໍ່ການສືບຕໍ່ການສຶກສາໃນຂັ້ນສູງກວ່າເກົ່າ. ຕົວຢ່າງ, ຢູ່ໂຄງການ MMG ເຊໂປນ, ເຫັນວ່າຍິ່ງປະຊາຊົນອາໄສຢູ່ໄກກັບແຫ່ງໃດອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຂັ້ນສູງຍິ່ງຫຼຸດລົງເທົ່ານັ້ນ, ຊຶ່ງອາດເປັນຍ້ອນກາລະໂອກາດເຮັດວຽກສູງກວ່າກາລະໂອກາດການສຶກສາ ແລະ ເຫດຜົນນີ້ອາດສາມາດສ້າງຜົນສະທ້ອນທາງລົບຕໍ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໃນໄລຍະຍາວເວລາປົດປ່ອຍ.
 - o ຍິ່ງຂະໜາດຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ຂະຫຍາຍຕົວອອກເທົ່າໃດ, ເນື້ອທີ່ດິນກໍຈະຖືກເສຍໄປຕາມຄວາມຈຳເປັນຂອງການດຳເນີນງານເທົ່າ

ນັ້ນ, ແຕ່ກໍບໍ່ເຫັນວ່າຈະສ້າງວຽກງານໃໝ່ໆຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຈຳນວນເນື້ອທີ່ດິນທີ່ຖືກສູນເສຍໄປໃຫ້ໂຄງການ ແລະ ເຖິງແມ່ນວ່າຂະບວນການຊົດເຊີຍຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນເປັນຢ່າງດີແລ້ວກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າມັນແມ່ນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳພຸ້ນທີ່ຜູ້ຄົນໃນເຂດທຸກຍາກເຫຼົ່ານີ້ເຫັນວ່າມີຄຸນຄ່າສູງກວ່າ.

- o ໃນປີ 2008/09 ຜົນສະທ້ອນຂອງວິກິດການທາງດ້ານການເງິນໂລກ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງຫຼາຍຕໍ່ພະນັກງານຂອງ MMG ເຊໂປນທີ່ມາຈາກເມືອງວິລະບູລີ ຍ້ອນວ່າວຽກງານຂອງພວກເຂົາເຈົ້າແມ່ນຢູ່ໃນຂະແໜງການເກັບກູ້ລະເບີດ, ການສຳຫຼວດ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ - ຊຶ່ງແມ່ນຂົງເຂດວຽກງານທີ່ຖືກຕັດຮອນລົງຍ້ອນວິກິດການທາງດ້ານການເງິນ. ມາຮອດປີ 2010 ການຈ້າງງານແບບທາງອ້ອມໄດ້ຟື້ນຕົວຄືນມາ ກວມເອົາປະມານ 1.600 ຄົນ. ແຕ່ວ່າເຫດການດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນວ່າແມ່ນກະທັ້ງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ກໍຍັງບໍ່ມີພູມຕ້ານທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງຕ່າງໆ ໃນສະພາບສາກົນໄດ້.

- **ການຈັດຊື້ ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆ ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ:** ໂຄງການບໍ່ແຮ່ສອງແຫ່ງນີ້ ໄດ້ມີບົດບາດອັນສຳຄັນໃນການຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການຜະລິດຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາທຸລະກິດໃໝ່ເພື່ອສະໜອງໃຫ້ແກ່ໂຄງການບໍ່ແຮ່.
- **ກອງທຶນພັດທະນາຊຸມຊົນ:** ສອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ - MMG ເຊໂປນ ແລະ PBM ນີ້ ໄດ້ປະກອບສ່ວນ 500.000 ໂດລາສະຫະລັດ ແລະ 300.000 ໂດລາສະຫະລັດ ຕາມລຳດັບ ໃນແຕ່ລະປີ ໃສ່ກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງກອງທຶນລວມເພື່ອພັດທະນາຊຸມຊົນ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບບັນດາບຸລິມະສິດການພັດທະນາຂອງຊາດ. ນັບແຕ່ປີ 2003 ເປັນຕົ້ນມາ, MMG ເຊໂປນໄດ້ປະກອບສ່ວນເກືອບຮອດ 3 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດໃສ່ບັນດາແຜນງານພັດທະນາຊຸມຊົນ. PBM ເອງກໍ

ຄາດວ່າຈະນຳສະເໜີ ສອງກອງທຶນໃໝ່ອີກ, ຊຶ່ງຈະມີ ມູນຄ່າເຖິງ 100.000 ໂດລາສະຫະລັດ ສຳລັບແຕ່ລະ ກອງທຶນ ໃຫ້ແກ່ໂຄງການໃໝ່ໆ ໃນປີ 2011. ນັບແຕ່ ປີ 2007 ເປັນຕົ້ນມາ PBM ໄດ້ປະກອບສ່ວນໄປ ແລ້ວເຖິງ 950.000 ໂດລາສະຫະລັດ.

- ທັງສອງບໍລິສັດ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງກົນໄກການຮ້ອງທຸກໄວ້ ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວຊຶ່ງກໍປະກົດວ່າດຳເນີນໄປຢ່າງມີປະສິດ ທິພາບ.

ພາກທີ 3: ຜົນໄດ້ຮັບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມໃນລະດັບຊາດ

- ໃນໄລຍະ 10 ປີ ທີ່ຜ່ານມາ, ສປປ ລາວ ສາມາດບັນ ລຸອັດຕາການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ GDP ໃນລະດັບສູງຢ່າງປົກກະຕິ ແລະ ມີແຕ່ບາງໄລຍະ ເທົ່ານັ້ນທີ່ເງິນເຟີ້ ຫຼື ອັດຕາແລກປ່ຽນບໍ່ຄົງທີ່, ຊຶ່ງ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຢູ່ໃນຊ່ວງປີ 1997-1999 ຍ້ອນຜົນ ກະທົບຈາກວິກິດການທາງດ້ານການເງິນຢູ່ອາຊີ.
- ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ໄດ້ມີບົດບາດ ປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນຢ່າງຈະແຈ້ງໃນການຫຼຸດ ຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນລະດັບຊາດຜ່ານການ ຈ່າຍເງິນຄ່າພາສີອາກອນ ແລະ ຄ່າພາກຫຼວງ, ການ ຈ້າງງານ ແລະ ການຂະຫຍາຍກາລະໂອກາດທາງ ດ້ານເສດຖະກິດຕ່າງໆ. ອີງຕາມດັດຊະນີການພັດ ທະນາມະນຸດຂອງສະຫະປະຊາຊາດ, ໃນຊ່ວງໄລຍະ ແຕ່ປີ 2000 ເຖິງປີ 2009, ເມື່ອຂະແໜງການຂຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໄດ້ມີບົດບາດສຳຄັນຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ຢູ່ໃນ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ ສະພາບຄວາມທຸກຍາກໄດ້ ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຈາກລະດັບທີ່ຕ່ຳທີ່ສຸດ. ແຕ່ ເນື່ອງຈາກວ່າມີຂໍ້ມູນນັບແຕ່ປີ 1995 ເປັນຕົ້ນມາ ເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ, ຄວາມທຸກຍາກໄດ້ປັບປຸງຂຶ້ນເທົ່າ ໃດ ຍ້ອນຂະແໜງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຈຶ່ງຍັງບໍ່ທັນຈະ ແຈ້ງ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ສິ່ງທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືກວ່າ ນັ້ນແມ່ນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ ມີການເຊື່ອມໂຍງຢ່າງແໜ້ນແຟ້ນກັບເສດຖະກິດ ທົ່ວໄປ ຊຶ່ງການເຕີບໂຕຂອງການບໍລິການ ແລະ ຂະ ແໜງອຸດສາຫະກຳ (ໄຟຟ້າພະລັງນໍ້າ, ການກໍ່ສ້າງ, ສາທາລະນະປະໂພກ ແຕ່ບໍ່ລວມເອົາການຜະລິດ) ໄດ້ ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ.
- ສປປ ລາວ ໄດ້ດຶງດູດການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງ ປະເທດ (FDI) ໃສ່ຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ (ກວມເອົາ 80% ຂອງມູນຄ່າ FDI ທັງໝົດ ນັບແຕ່ປີ 2003 ເປັນຕົ້ນມາ). ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ກໍຍັງແມ່ນສະ ຖານທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຢູ່ (ເພາະສະນັ້ນ ຈຶ່ງຍັງ

ມີລາຄາແພງ) ສໍາລັບດໍາເນີນທຸລະກິດ. ລັດຖະບານໄດ້ປະກາດໃຊ້ຂີ້ລິເລີ່ມບາງຢ່າງ ເພື່ອປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມທາງດ້ານທຸລະກິດ ແລະ ໃນຊ່ວງໄລຍະແຕ່ປີ 2003 ເຖິງ ປີ 2008 ນີ້ ເຫັນວ່າ ດັດຊະນີການດໍາເນີນທຸລະກິດຫຼາຍຢ່າງໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ.

- ຄຸນນະພາບຂອງການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກແມ່ນຍັງຢູ່ລະດັບດີ ໃນຊ່ວງເວລາທີ່ແຮ່ທາດໄດ້ກວມອັດຕາສ່ວນໃນການສົ່ງອອກ (45% ຂອງສິນຄ້າສົ່ງອອກທັງໝົດ) ແລະ ລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານ (12% ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ), ຍ້ອນການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດຂະໜາດໃຫຍ່ ເຖິງແມ່ນວ່າການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດ (GDP) ຍັງແຂງແຮງ, ອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນກໍຍັງມີສະຖຽນລະພາບ ແລະ ລັດຖະບານ ກໍຍັງສາມາດຫຼຸດຜ່ອນທັງການຂາດດຸນການຄ້າ ແລະ ງົບປະມານໃນຊຸມປີຜ່ານມາ. ໃນໄລຍະຊຸມປີຜ່ານມາເຫັນວ່າມີລາຍໄດ້ສູງຈາກແຮ່ທາດລັດຖະບານໄດ້ດໍາເນີນນະໂຍບາຍຢ່າງລະມັດລະວັງ, ໂດຍເລືອກຊຳລະໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດ ແລະ ສ້າງສ່ວນເກີນທາງດ້ານເງິນຕາຕ່າງປະເທດຢ່າງສະຫຼຽວສະຫຼາດ. ແຕ່ບົດລາຍງານຂອງອົງການການເງິນສາກົນ (IMF) ປີ 2011 ເປັນຫວ່າງຢ່າງສູງວ່າ ເສດຖະກິດມີຄວາມສູງລື່ນ “ເພດານຄວາມໄວ” ດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ¹.

- ພາສີອາກອນ, ເງິນປັນຜົນ ແລະ ຄ່າທຳນຽມອື່ນໆ ທັງໝົດທີ່ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທັງສອງແຫ່ງນີ້ ໄດ້ຈ່າຍ ໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານໃນລະຫວ່າງປີ 2003 ເຖິງ 2008 ແມ່ນລວມເປັນເງິນທັງໝົດ 635 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ໃນປີ 2010, ທັງສອງໂຄງການນີ້ ຄາດຄະເນວ່າ ຈະຈ່າຍເງິນປະມານ 185 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ. ທຽບກັບສະພາບປີ

2003 ບໍ່ດົນມານີ້ ຊຶ່ງໄດ້ຈ່າຍພຽງແຕ່ 1 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ຕົວເລກທີ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງກະໂດດຂຶ້ນເຖິງ 129 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2007-08 ຍ້ອນລາຄາສິນຄ້າເພີ່ມຂຶ້ນສູງ ແລະ ຕໍ່ມາຫຼຸດລົງຄືນເປັນ 95 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2009. ສິ່ງທ້າທາຍທີ່ຍັງມີຢູ່ຄືຈະຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານລາຍຮັບທີ່ແມ່ນໂຊກລາບຈາກການມີບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ແນວໃດ (ພາສີອາກອນ ແລະ ເງິນປັນຜົນ) ແລະ ອາດມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ທີ່ຈະດໍາເນີນການຢ່າງຮອບຄອບ ແລະ ຮັດກຸມ ດັ່ງທີ່ເຄີຍໄດ້ປະຕິບັດຜ່ານມາເມື່ອລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ສືບຕໍ່ເຕີບໂຕຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ໃນລະຫວ່າງການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຂອງທີມງານພະນັກງານຈຳນວນໜຶ່ງ ແລະ ກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນໄດ້ສະເໜີເຖິງຄວາມເປັນຫວ່າງລາຍຮັບທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນີ້ມັກຈະເອົາໄປໃຊ້ຈ່າຍໃສ່ສິນຄ້າບໍລິໂພກ (ເຊັ່ນ ພາຫະນະພາກລັດ) ຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະເອົາໄປລົງທຶນ (ໃສ່ການສຶກສາ, ສຸຂະພາບ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນກວ່າ).

- ດ້ານໜຶ່ງເບິ່ງຄື ການຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງຂະໜາດນ້ອຍດ້ານຊັບພະຍາກອນພວມປະກົດຂຶ້ນໃນ ສປປ ລາວ, ແຕ່ຖ້າເບິ່ງໃນແງ່ຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແລ້ວ ມັນກໍອາດເກີດຂຶ້ນໃນໄລຍະເວລາພຽງສັ້ນໆເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າບໍ່ມີການລົງທຶນໃໝ່ໃສ່ການສຳຫຼວດ ແລະ ການພັດທະນາແລ້ວມັນຈະມີຄວາມສູງຫຼາຍຕໍ່ຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍໆຢ່າງທີ່ອາດສິ້ນສຸດລົງໄປພ້ອມໆ ກັບສະໜາມຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ. ຖ້າບໍ່ມີໂຄງການບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ສາມາດຄົ້ນພົບແຮ່ທາດຈຳນວນຫຼາຍແຫຼ່ງໃໝ່ ແລະ ເລີ່ມລົງທຶນໃສ່ການສຳຫຼວດລວມທັງການກໍ່ສ້າງບໍ່ແຮ່ຕ່າງໆ ກໍຈະເຮັດໃຫ້ການຜະລິດ, ການສົ່ງອອກ ແລະ ລາຍຮັບຈາກພາສີອາກອນຫຼຸດລົງເມື່ອໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໃກ້ຈະປິດລົງ.

1 ເດືອນກຸມພາ 2011, ບົດລາຍງານປະຈຳປະເທດຂອງ IMF ເລກທີ 11/44, ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ - ບົດລາຍງານ ແລະ ແຈ້ງການມວນຊືນ.

ພາກທີ 4: ການປະເມີນສະພາບເສດຖະກິດ ມະຫາພາກຈາກການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດ ໃຫຍ່ໃນອະນາຄົດ

- ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຂອງປະເທດ: ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ ໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງເຂົ້າໃນລາຍໄດ້ແຫ່ງຊາດ (GDP ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ) ໂດຍຜ່ານການຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຢູ່ພາຍໃນ ສປປ ລາວ. ສ່ວນໜຶ່ງຂອງການໃຊ້ຈ່າຍເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ສ້າງໃຫ້ມີມູນຄ່າເພີ່ມໃນຮູບແບບຂອງຄ່າແຮງງານໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຜົນກຳໄລຂອງບໍລິສັດທີ່ສະໜອງສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການ. ພວກເຮົາປະເມີນວ່າໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້ຈະປະກອບສ່ວນປະມານ 10% ໃນ GDP ຕໍ່ປີ ໃນໄລຍະເວລາ 14 ປີ ຕໍ່ໜ້າ, ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຈາກກຳໄລທີ່ບໍລິສັດໄດ້ຮັບ ແລະ ຄ່າແຮງງານ ແລະ ເງິນເດືອນຂອງກຳມະກອນ ແລະ ພະນັກງານທີ່ຖືກຈ້າງໂດຍທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ.
- ລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານ ຈາກການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໄດ້ປະມານ 12% ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດຂອງລັດຖະບານໃນປີ 2009. ໃນລະຫວ່າງປີ 2003 ເຖິງ 2010, ໃນເວລາທີ່ສອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້ພວມເລີ່ມສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຈ່າຍທັງໝົດ 635 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ ຜ່ານອາກອນລາຍໄດ້ຂອງບໍລິສັດ, ຄ່າພາກຫຼວງ, ອາກອນເງິນເດືອນ ແລະ ເງິນປັນຜົນຈາກການຖືຮຸ້ນ 10% ຂອງລັດຖະບານໃນແຕ່ລະບໍລິສັດສອງແຫ່ງນີ້. ພວກເຮົາປະເມີນວ່າເຖິງປີ 2015 ລາຍຮັບຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ຈະເພີ່ມສູງຂຶ້ນເຖິງ 215 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ.

- ດຸນເງິນຕາຕ່າງປະເທດ: ພາຍຫຼັງທີ່ການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງຕ່າງປະເທດໄດ້ຖືກອັດສິດເຂົ້າໃນເສດຖະກິດ, ອົງປະກອບສຳຄັນຖືກໄປຢູ່ໃນດຸນການຊຳລະກັບຕ່າງປະເທດ ແມ່ນການໄຫຼເຂົ້າຂອງລາຍຮັບຈາກການສົ່ງອອກ. ຄາດວ່າການສົ່ງອອກທອງ (ແລະ ຄຳ) ຍັງຈະສືບຕໍ່ສູງຂຶ້ນ ເມື່ອເວລາທີ່ສະຖານທີ່ຂຸດຄົ້ນແຮ່ແຫ່ງໃໝ່ໄດ້ຖືກຂຸດຄົ້ນ. ໄດ້ມີວິທີການທີ່ເປັນຂັ້ນຕອນຢ່າງຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບການເພີ່ມຂຶ້ນ (ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຍ້ອນແບບຈຳລອງບັນດາຂັ້ນຕອນການຂະຫຍາຍການຜະລິດຂອງບໍລິສັດ ພູເບ້ຍ) ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການກ້າວກະໂດດຂອງການຜະລິດ ໃນປີ 2015 ແລະ ປີ 2020. ຄາດວ່າການສົ່ງອອກຂອງທັງສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້ຈະມີເຖິງ 900 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດໃນປີ 2010. ເຖິງວ່າການສົ່ງອອກເຫຼົ່ານີ້ຈະຖືກຫັກລົບດ້ວຍການນຳເຂົ້າສິນຄ້າຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ບໍ່ມີຢູ່ພາຍໃນປະເທດ, ການຈ່າຍດອກເບ້ຍໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜີ້ລວມດ້ວຍການຈ່າຍເງິນປັນຜົນໃຫ້ແກ່ບັນດາຂາຮຸ້ນຢູ່ຕ່າງປະເທດກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າ ໂຄງການບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ຍັງດຳເນີນງານຢູ່, ໃນທຸກໆປີມັນກໍຍັງຈະມີສ່ວນເກີນບັນຊີເດີນຊຳພັດດຸນຊຳລະການຄ້າຕ່າງປະເທດ ຈາກການສົ່ງອອກຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ.

ພາກທີ 5: ການວິໄຈ ຜົນກະທົບຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຕໍ່ໂຄງຮ່າງການປົກຄອງ, ສະຖາບັນ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ

ໃນກໍລະນີຂອງ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງລັດຖະບານມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ, ຈະເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ມີອິດທິພົນໂດຍກົງຂ້ອນຂ້າງຈຳກັດຕໍ່ການປົກຄອງ, ສະຖາບັນຕ່າງໆ ແລະ ທາງເລືອກໃນການວາງນະໂຍບາຍ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເຖິງແມ່ນວ່າອິດທິພົນດັ່ງກ່າວຈະແມ່ນໂດຍທາງອ້ອມ ແລະ ບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ກໍບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມມັນໄດ້ຢ່າງເຂັ້ມແຂງກໍຕາມ, ແຕ່ແມ່ນອັນວ່າມັນກໍມີຄວາມສຳຄັນເນື່ອງຈາກວ່າຂະໜາດ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງສອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້ ແມ່ນໃຫຍ່ໂຕເມື່ອທຽບໃສ່ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ.

ເອກະສານກ່ອນໜ້ານີ້ ຊຶ່ງຂຽນຂຶ້ນໂດຍ REi ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສົມມຸດຖານລວມບາງຢ່າງທີ່ກ່າວວ່າຂະໜາດ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງຜົນກະທົບອັນກວ້າງໆທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແມ່ນຂຶ້ນກັບເງື່ອນໄຂຂອງ: (1) ລະບົບການປົກຄອງທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ການເມືອງ ແລະ ສັງຄົມຂອງປະເທດ ທີ່ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່; (2) ຄວາມສອດຄ່ອງກັນ ຫຼື ອື່ນໆ ຂອງນະໂຍບາຍຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ; ແລະ (3) ຄວາມອາດສາມາດໃນການປະສານງານ ແລະ ການອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຮ່ວມມືຂອງອຳນາດການປົກຄອງໃນລະດັບຕ່າງໆລະຫວ່າງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ, ບໍລິສັດ ແລະ ຊຸມຊົນ. ໃນສະພາບດັ່ງກ່າວ, ພວກຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ພົບເຫັນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ມັນເປັນການໃຫ້ກຳລັງໃຈທີ່ *ລັດຖະບານໄດ້ຮັບຮັບ ແລະ ຕອບສະໜອງຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່*; ຕົວຢ່າງ, ຢູ່ບໍ່ຄຳເຊໂປນມີການລາຍງານວ່າໄດ້ມີການສົ່ງພະນັກງານຂອງລັດເພີ່ມເຕີມອີກຈຳນວນ 200 ຄົນເພື່ອໄປຊ່ວຍແກ້ໄຂຄວາມຮຸກຮ້ອງຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນທາງດ້ານການບໍລິການຂອງລັດ.

- *ສະຖານທີ່ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຕົວຈິງຕັ້ງຢູ່ໃນຊຸມຊົນຫ່າງໄກ ສອກຫຼີກທີ່ມີໂອກາດໃນການພັດທະນາໜ້ອຍ.* ສະນັ້ນ, ບັນດາບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ໂດຍການຮ່ວມມືກັບອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເມືອງ) ຈຶ່ງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊ່ວຍເຫຼືອສ້າງຄວາມສາມາດທາງດ້ານສະຖາບັນ ແລະ ການປົກຄອງ, ຍົກລະດັບການປະກອບສ່ວນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ ແລະ ປັບປຸງກາລະໂອກາດໃນການພັດທະນາໃຫ້ແກ່ບັນດາຊຸມຊົນ. ຄວາມພະຍາຍາມຢ່າງໜຶ່ງເພື່ອສ້າງຄວາມຊຳນານງານ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂັ້ນເມືອງ ແມ່ນການຝຶກງານຢູ່ໃນບໍລິສັດ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ບໍລິສັດພູເບ້ຍ (PMB) ໄດ້ຮັບເອົາພະນັກງານຈາກທ້ອງຖິດລອງຂອງກົມທໍລະນີສາດ ແລະ ພະນັກງານຈາກພະແນກຕິດຕາມກວດກາສະພາບແວດລ້ອມຂອງອົງການຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (WREA) ເຂົ້າໄປຝຶກງານຢູ່ພາກສະໜາມ.
- ໜຶ່ງໃນບັນຫາທີ່ສຳຄັນສຳລັບບັນດານັກລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນພົວພັນກັບການຕົກລົງບັນຫາຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບສິດມອບໝາຍໃນຂັ້ນເມືອງ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການສຳປະທານດ້ານການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຫຼື ດ້ານໄຟຟ້າພະລັງນໍ້າຂະໜາດນ້ອຍມີການແຊກແຊງສຳປະທານອື່ນໆ ຊຶ່ງລັດຖະບານໄດ້ຮັບຮອງໄປແລ້ວເປັນຄັ້ງຄາວ.
- ການຊຳລະພາສີອາກອນຂອງບໍລິສັດຮັບເໝົາໃຫ້ແກ່ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແມ່ນອີກຂົງເຂດໜຶ່ງທີ່ມີການແຂ່ງຂັນ ແລະ ຂັດແຍ້ງກັນທາງດ້ານຂອບເຂດສິດທິທີ່ລະຫວ່າງຂັ້ນຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ ທີ່ສ້າງຄວາມສັບສົນກ່ຽວກັບຂອບເຂດສິດອຳນາດດ້ານພາສີອາກອນ ແລະ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການອະທິບາຍຢ່າງຈະແຈ້ງ.
- ໃນການສະໜອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາຊຸມຊົນ, (ເງິນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍສຳລັບບັນດາເມືອງທຸກຍາກທີ່ມີ (ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ), ທັງສອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້ ມັກຕົກຢູ່ລະຫວ່າງກາງຂອງຄວາມຕ້ອງການ

ແລະ ຄວາມຈຳເປັນຕາມທັດສະນະຂອງຊຸມຊົນ ທ້ອງຖິ່ນ (ຍົກຕົວຢ່າງວ່າ ຂໍຮ້ອງເອົາສິ່ງອຳນວຍ ຄວາມສະດວກສຳລັບໂຮງຮຽນ) ແລະ ຄວາມຕ້ອງ ການ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນແຜນການ ພັດທະນາຕົວເມືອງ ຊຶ່ງນຳຈາກສູນກາງ (ຊຶ່ງອາດຖື ເອົາຕົວຢ່າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານເປັນບູລິມະສິດ).

ພາກທີ 6: ການສັງລວມຂໍ້ສະຫຼຸບອັນຕົ້ນຕໍ ແລະ ບາງບັນຫາດ້ານນະໂຍບາຍ

ຫຼາຍໆປະເທດຕໍ່ສູ້ກັບການຕັດສິນໃຈ ວ່າຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດທົດແທນ ຄືນໄດ້ຂອງຕົນນັ້ນ ຄຸ້ມຄຳກັບລາຍຈ່າຍທີ່ເສຍໄປຫຼືບໍ່. ຕາມທຳມະດາແລ້ວ ຜົນປະໂຫຍດດ້ານບວກສ່ວນໃຫຍ່ ຈະໄປເພີ່ມພູນຢູ່ໃນລະດັບຊາດ (ລາຍໄດ້ທາງດ້ານພາສີ ອາກອນ ແລະ ເງິນຕາຕ່າງປະເທດ), ໃນຂະນະທີ່ຜົນ ກະທົບດ້ານລົບ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງ ຖິ່ນ (ຜູ້ຄົນຍົກຍ້າຍເຂົ້າໄປ, ການປ່ຽນແປງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ດ້ານສັງຄົມໃນຊຸມຊົນ, ສູງເນື່ອງນັ້ນ ແລະ ມົນລະພິດ, ຄວາມເຄັ່ງຕຶງຂອງການບໍລິການເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກ ສອກຫຼີກທີ່ມີຈຳກັດຢູ່ແລ້ວໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ການສ້າງ ວຽກເຮັດງານທຳໂດຍກົງກໍບໍ່ມີຫຼາຍພໍທີ່ຈະຊືດເຊີຍເນື້ອ ທີ່ດິນທີ່ຖືກສູນເສຍໄປໃຫ້ແກ່ໂຄງການ). ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະ ແດງໄວ້ຢູ່ໃນຮູບທາດປີລະມິດລວງປີ້ນ (ຮູບ ES.1) ຂ້າງ ລຸ່ມນີ້, ນ້ຳໜັກທີ່ອ່ຽງຄ້ອຍລົງຂອງຜົນປະໂຫຍດດ້ານ ບວກຢູ່ໃນລະດັບຊາດອາດຄິດວ່າແມ່ນໄດ້ມາຈາກ ການແບກຫາບຢ່າງໜັກໜ່ວງຂອງຊຸມຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ ຊຶ່ງປະເຊີນກັບການສູນເສຍຫຼາຍຢ່າງ ແຕ່ໃນຕົວຈິງ ແລ້ວ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດພຽງໜ້ອຍດຽວ. ນອກ ຈາກການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃນທ້ອງຖິ່ນ ຊຶ່ງມີແຕ່ພຽງ ໜ້ອຍດຽວເທົ່ານັ້ນ, ຈຸດຈອມທາດປີລະມິດ ລວງປີ້ນລົງ ແມ່ນເປັນບ່ອນທີ່ບໍ່ສະດວກສະບາຍ.

ໂຊກດີທີ່ວ່າ ຢູ່ ສປປ ລາວ ພວກເຮົາພົບວ່າຮູບການປຸງ ບຸກຂ້າງລຸ່ມນີ້ມີຄວາມເປັນຈິງໜ້ອຍກວ່າທຽບກັບ ປະເທດອື່ນຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ມີການຂຸດຄົ້ນແຮ່ ແລະ ເບິ່ງ ໃນຫຼາຍໆດ້ານແລ້ວ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ເສີມສົມທົບຈາກຜົນປະໂຫຍດລະດັບຊາດ. ໃນຊຸມປີ ບໍ່ດົນມານີ້ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໄດ້ກວມເອົາ 80% ຂອງ ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI) ແລະ ຂະ ແໜງການນີ້ ແມ່ນຂະແໜງການທີ່ສ້າງລາຍຮັບເປັນເງິນ ຕາຕ່າງປະເທດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃຫ້ແກ່ປະເທດ ໂດຍທີ່

ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ກວມເອົາ 45% ຂອງການສົ່ງອອກ
ທັງໝົດ, 12% ຂອງລາຍຮັບລັດຖະບານ ແລະ 10%
ຂອງລາຍໄດ້ແຫ່ງຊາດ (ຮູບ ES.1).

ຮູບສະແດງ ES.1 ການປະກອບສ່ວນຂອງໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຕໍ່ ສປປ ລາວ

ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຮູບພາບດ້ານບວກຂອງບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ມີການພົວພັນ ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບສອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ພວກເຂົາໄດ້ເຊື່ອມສານທາງດ້ານເສດຖະກິດເຂົ້າກັບສິ່ງແວດລ້ອມອ້ອມຂ້າງໂຄງການຂອງຕົນ. ຜົນໄດ້ຮັບກໍຄືວ່າເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຮັບການປ່ຽນແປງຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ. ໃນຂະນະທີ່ເມື່ອກ່ອນນີ້ເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ອີງໃສ່ກະສິກຳກຸ້ມຕົນເອງ, ໃນປັດຈຸບັນ ເຂົາເຈົ້າມີຕະຫຼາດ ແລະ ທຸລະກິດໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຍ້ອນການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ຂອງບ້ານເຫຼົ່ານີ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ຖານດ້ານປີລະມິດບື້ນໄດ້ຂະຫຍາຍໃນຫຼາຍດ້ານແລ້ວ.

ນອກຈາກນັ້ນ ໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ເບິ່ງຄືວ່າ ບໍ່ໄດ້ນຳໄປສູ່ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຂອງລາຍໄດ້ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບກໍມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດທາງດ້ານວັດທະນະທຳຢູ່ ສປປ ລາວ. ດັ່ງນັ້ນ, ມັນບໍ່ແມ່ນແຕ່ພຽງບັນຫາຄວາມຍຸຕິທຳທາງສັງຄົມຕາມທຳມະຊາດເທົ່ານັ້ນທີ່ເຮັດໃຫ້ການເຕີບໂຕຂອງລາຍຮັບຢູ່ອ້ອມຂ້າງເຂດບໍ່ແຮ່ບັນລຸໄປພ້ອມໆກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມສະເໝີພາບເທົ່ານັ້ນແຕ່ມັນແມ່ນຜົນປະໂຫຍດຕົວຈິງຂອງບັນດາຜູ້ດຳເນີນໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ທີ່ຄວນໃຫ້ເປັນກໍລະນີແບບນີ້. ລາຍຮັບທີ່ສູງຂຶ້ນ, ກາລະໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບມີຫຼາຍຂຶ້ນໄດ້ເຮັດໃຫ້ໂຄງການຊຸດ

ຄົນບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ ເປັນທີ່ຍອມຮັບຂອງຊຸມຊົນ. ໃນຂະນະທີ່ບໍ່ແມ່ນວ່າທຸກໆຄົນຈະຖືກຮັບປະກັນວ່າຕ້ອງໄດ້ວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້, ແຕ່ວ່າຫຼາຍໆຄົນກໍມີລາຍໄດ້ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດທີ່ພົວພັນກັບໂຄງການບໍ່ແຮ່ (ບໍ່ແມ່ນທາງກົງກໍໂດຍທາງອ້ອມ). ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແບບທັນສະໄໝ ຈະນຳໃຊ້ອຸປະກອນທີ່ມີເຕັກໂນໂລຊີສູງຕາມວິທີເຂັ້ມທົນ ແລະ ຈະບໍ່ຈ້າງແຮງງານຄົນຫຼາຍ - ປັດຈຸບັນນີ້ MMG ເຊໂປນ ແລະ PBM ກວມເອົາ 1% ຂອງກຳລັງແຮງງານທັງໝົດ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ບັນດາກິດຈະກຳ ແລະ ຂໍ້ລິເລີ່ມຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ ຈະນຳໃຊ້ແຮງງານທ້ອງຖິ່ນເທົ່າທີ່ຈະຫຼາຍໄດ້, ຈະເນັ້ນໜັກໃສ່ການຈັດຊື້ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ, ໃຫ້ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ພັດທະນາຊຸມຊົນ ແລະ ທັງໝົດນັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຢ່າງຍິ່ງ ໃນການຂະຫຍາຍຖານຂອງຮູບທາດປີຣະມິດ. ມີແຕ່ດ້ວຍວິທີນີ້ເທົ່ານັ້ນຈຶ່ງໄດ້ ແລະ ຈະສາມາດເພີ່ມຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ກວ້າງອອກນອກເໝືອນຈາກການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ເພື່ອກະຈາຍນ້ຳໜັກຂອງລະດັບຊາດໃຫ້ກວ້າງອອກກວ່າເກົ່າ.

ເພາະສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງມີຄຳຖາມເກີດຂຶ້ນວ່າ ດ້ານລົບຂອງຜົນປະໂຫຍດເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຢູ່ໃສແທ້? ພວກເຮົາເຫັນວ່າຄວາມສູງອັນຕົ້ນຕໍອາດແມ່ນການແຄບເຂົ້າຂອງຜົນປະໂຫຍດ ຢູ່ໃນລະດັບຈອມສູງສຸດຂອງທາດປີຣະມິດ (ຄື ຢູ່ໃນລະດັບຊາດ) ຖ້າວ່າການປະກອບສ່ວນດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ ຫາກບໍ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານເປັນຢ່າງດີ. ຖ້າບໍ່ມີການຊີ້ນຳຕິດຕາມຢ່າງໃກ້ຊິດ, ການແຂ່ງຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງອາດສົ່ງຜົນກະທົບດ້ານລົບໃສ່ເສດຖະກິດໃນວົງກວ້າງຍ້ອນຜົນກຳໄລຈາກສິນຄ້າສົ່ງອອກອື່ນໝູດລົງ ² ມາຮອດວັນນີ້ການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກແມ່ນຍັງເຮັດໄດ້ດີຢູ່,

ແຕ່ຄວາມໂປ່ງໄສຍັງມີໜ້ອຍກ່ຽວກັບວ່າ ຊັບພະຍາກອນທັງໝົດທີ່ລັດຖະບານມີຢູ່ນັ້ນ ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງຄືແນວໃດ? ແລະ ໄດ້ມີລາຍຈ່າຍນອກແຜນງົບປະມານຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຜ່ານມາ (IMF 2011). ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງເປັນການຍາກທີ່ຈະເຂົ້າໃຈວ່າລັດຖະບານຄວບຄຸມລາຍຈ່າຍຄືແນວໃດ? ການວາງແຜນຢ່າງລະມັດລະວັງໂດຍລັດຖະບານ, ບັນດາທຸກສ່ວນໃນການພັດທະນາ ແລະ ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອກຳນົດວ່າ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ສາມາດເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນບັນດາແຜນຍຸດທະສາດການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຊາດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ມີປະສິດທິພາບຕື່ມຄືແນວໃດ. ນອກນັ້ນ, ຖ້າລາຄາສິນຄ້າຫຼຸດລົງ (ເຊັ່ນໃນປີ 2008), ການເອື້ອຍອາໃສລາຍຮັບຈາກແຮ່ທາດອາດກະທົບໃສ່ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງເສດຖະກິດມະຫາພາກຢ່າງໜັກໜ່ວງ ຍ້ອນລາຍຮັບດັ່ງກ່າວບົກແຫ້ງລົງ.

ຄວາມຈຳເປັນທີ່ເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງທີ່ສຸດແມ່ນຄວນປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມທາງທຸລະກິດໃຫ້ກວ້າງຂວາງກວ່າເກົ່າ ເພື່ອໃຫ້ບັນດາບໍລິສັດທ້ອງຖິ່ນສາມາດສວຍໃຊ້ກາລະໂອກາດທາງດ້ານທຸລະກິດ ເພື່ອສະໜອງສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການໃຫ້ແກ່ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ກໍເພື່ອສ້າງພື້ນຖານການແຂ່ງຂັນໃຫ້ສາມາດສະໜອງສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດອື່ນໆພາຍໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ສິ່ງດັ່ງກ່າວສາມາດຂະຫຍາຍໄປເລື້ອຍໆ ໄປສູ່ພາກພື້ນທີ່ກວ້າງຂວາງກວ່າເກົ່າ. ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງຢ່າງວ່ອງໄວຂອງວິກິດການການເງິນໂລກຕໍ່ບັນດາຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ອ້ອມແອ້ມໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ ຄວນໃຫ້ມີການຮັບຮູ້ຫຼາຍກວ່າເກົ່າກ່ຽວກັບການກະທົບໄດ້ງ່າຍ ແລະ ການຂຶ້ນກັບຂອງຊຸມຊົນຕໍ່ຊາຕາກຳຂອງຂະແໜງແຮ່ທາດ.

2 ໃນດ້ານນີ້, ເປັນທີ່ໜ້າວິຕົກ ອົງການ IMF ປີ 2011 ຄາດຄະເນອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງອາດແຂ່ງຄ່າເພີ່ມ 17% ທຽບກັບລະດັບສະເລ່ຍປີ 2007.

ຄຳສັບຫຍໍ້

ETTi

ຂໍ້ລິເລີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສ ຂະແໜງຊຸດຄົ້ນ

ESL

ບໍລິສັດ ເອີດ ຊິຊເຕັມຊ໌ ລາວ

FDi

ການລົງທຶນຕ່າງປະເທດໂດຍກົງ

HDI

ດັດຊະນີການພັດທະນາມະນຸດ

HP

ດັດຊະນີຄວາມທຸກຍາກຂອງມະນຸດ

ICMM

ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນ

IMF

ກອງທຶນການເງິນສາກົນ

LECS

ການສຳຫຼວດກ່ຽວກັບລາຍຈ່າຍ
ແລະ ການຊົມໃຊ້ ຂອງລາວ

LPRP

ພັກ ປະຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວ

LTIFR

ອັດຕາຄວາມຖີ່ຂອງການເກີດບາດເຈັບ
ທີ່ສູນເສຍເວລາ

MDGs

ຈຸດໝາຍພັດທະນາຮອບສະຫັດສະວັດ

MEPA

ສັນຍາກ່ຽວກັບການສຳຫຼວດ
ແລະ ການຜະລິດແຮ່ທາດ

NA

ສະພາແຫ່ງຊາດ

NERI

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ

OPM

ອົກສະຟອຣ໌ດ ໂປລີຊີ ແມແນັຈເມັນທ໌

PBM

ພູເບ້ຍ ມາຍນຶ່ງ

PDR

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນ

REi

ຂໍ້ລິເລີ່ມດ້ານສະມັດຖະພາບທາງຊັບພະຍາກອນ

RER

ອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງ

SMEs

ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ

SDTF

ກອງທຶນພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນຂອງບໍ່ຄຳເຊໂປນ

SPDA

ເຂດພັດທະນາໂຄງການຂອງບໍ່ຄຳເຊໂປນ

UNDP

ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ

TRIFR

ອັດຕາຄວາມຖີ່ຂອງການເກີດບາດເຈັບ
ທີ່ບັນທຶກທັງໝົດ

UXO

ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

VDC

ຄະນະກຳມະການພັດທະນາບ້ານ

ສະພາບຂອງປະເທດ

1. ສະພາບຂອງປະເທດ

ວັດຖຸປະສົງຂອງພາກທີ 2 ແມ່ນເພື່ອສະເໜີພາບລວມກ່ຽວກັບຄຸນລັກສະນະພິເສດຂອງປະຫວັດສາດ, ການເມືອງ, ເສດຖະສາດ ແລະ ການປົກຄອງ ຂອງ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບການດຳເນີນການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ - ສະພາບຂອງປະເທດ. ຂໍ້ລິເລີ່ມສະມັດຖະພາບທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຄວາມແຕກຕ່າງຂອງຜົນໄດ້ຮັບແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມແຕກຕ່າງຂອງການປົກຄອງ, ສະຖາບັນ ແລະ ຂະບວນການນະໂຍບາຍສາທາລະນະ. ເງື່ອນໄຂເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັນລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ ເຮັດໃຫ້ມີການລົງທຶນຢູ່ໃນອຸດສາຫະກຳຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເພື່ອສ້າງຜົນຕອບແທນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມທີ່ສູງຂຶ້ນ ຫຼື ຕ່ຳລົງ.

1.1 ປະຫວັດຫຍໍ້ຂອງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ)

ໃນໄລຍະສັດຕະວັດທີ 19 ດິນແດນທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນວ່າປະເທດລາວ ໄດ້ຕົກເປັນຫົວເມືອງຂຶ້ນຂອງຝຣັ່ງ ຫຼັງຈາກສົງຄາມຝຣັ່ງ-ສະຫຍາມ (ເບິ່ງແຜນທີ່ປະເທດໃນຮູບສະແດງ 1.1). ຈາກນັ້ນມາລາວກໍ່ຖືກປົກຄອງໃນຖານະເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງອານາເຂດປົກຄອງອິນໂດຈີນຈີນມາຮອດໄລຍະສຸດທ້າຍຂອງອິນໂດຈີນຝຣັ່ງ ພາຍຫຼັງບັນລັບດຽນບຽນຟູ, ນອກຈາກການຂຶ້ນກັບຍີ່ປຸ່ນເປັນໄລຍະສັ້ນໆ ແລະ ຕາມມາດ້ວຍການປະກາດເອກະລາດພາຍໃນໃນໄລຍະທ້າຍຂອງສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີສອງ. ພາຍຫຼັງການບຸກລຸກ (ຂອງຫວຽດນາມໃຕ້), ສົງຄາມກາງເມືອງ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະຫງົບທາງດ້ານການເມືອງ, ໃນເດືອນທັນວາ ປີ 1975 ປະເທດລາວກໍ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງລັດຖະບານໃໝ່ຂຶ້ນ. ລະບອບສັກດີນາ ຫຼວງພະບາງ ທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 600 ປີ ໄດ້ຖືກລົບລ້າງ ແລະ ພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ກໍ່ໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ເປັນພັກທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍແຕ່ພຽງພັກດຽວ. ການຂ້າມຜ່ານເຂົ້າສູ່ເສດຖະກິດຕະຫຼາດແບບປະຊາທິປະໄຕທີ່ໝູ່ມນ້ອຍບໍ່ໄດ້ລຽບງ່າຍສະເໝີໄປ ແລະ ໃນລະຫວ່າງຊຸມປີ 1980 ການຫຼຸດລົງຂອງການຜະລິດອາຫານໄດ້ພາໃຫ້ປະເທດພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ຊຶ່ງໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່ານະໂຍບາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ມີຢູ່ໃນເວລານັ້ນ ບໍ່ສາມາດບັນລຸໄດ້ຕາມລະດັບການເຕີບໂຕ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກທີ່ປະເທດຕ້ອງການ. ເພາະສະນັ້ນ ໃນປີ 1985 ລັດຖະບານຈຶ່ງໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນການປະຕິຮູບຫຼາຍຢ່າງ, ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຮອງເອົາ “ກົນໄກເສດຖະກິດໃໝ່” ໃນປີ 1986. ການຄວບຄຸມເສດຖະກິດຂອງລັດ ໄດ້ຖືກຫຼຸດຜ່ອນລົງ, ສະຫະກອນໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ ແລະ ຊາວນາກໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ຂາຍຜົນຜະລິດຂອງຕົນຢູ່ໃນຕະຫຼາດຢ່າງເສລີ. ຕະຫຼອດໄລຍະຂອງການປະຕິຮູບເພື່ອເປີດກວ້າງນັ້ນ ພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວໄດ້ສືບຕໍ່ຮັກສາບົດບາດຂອງຕົນໃນຖານະເປັນພັກການເມືອງໜຶ່ງດຽວຂອງປະເທດ.

ຮູບສະແດງທີ 1.1 ແຜນທີ່ຂອງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສະຫະປະຊາຊາດ, <http://www.un.org>

1.2 ປະຫວັດຫຍໍ້ຂອງເສດຖະກິດລາວ

ນັບແຕ່ປີ 1951 ເຖິງ 1975, ເຫດຜົນອັນຕົ້ນຕໍຂອງການຈະເລີນເຕີບໂຕຊ້າທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແມ່ນຍ້ອນສົງຄາມອິນດູຈີນ. ແຕ່ວ່າ ຫຼັງຈາກນັ້ນມາ ການເຕີບໂຕຂອງ GDP ກໍຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນສະພາບບໍ່ສະຫງົບຢ່າງຈະແຈ້ງ. ໃນປີ 1975 ລະບົບເສດຖະກິດແບບໂຊຫວຽດໄດ້ເຮັດໃຫ້ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດເພີ່ມຂຶ້ນປະມານ 2%-2,5% ໃນໄລຍະຫົກປີ ກ່ອນທີ່ຈະຫຼຸດລົງຕໍ່າກວ່າ 1% ຈາກປີ 1982 ເປັນຕົ້ນມາ. ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນລະຫວ່າງຊຸມປີ 1980 ເຖິງຕົ້ນຊຸມປີ 1990 ສືບຕໍ່ບໍ່ສະຫງົບ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຍ້ອນເງື່ອນໄຂສະພາບດິນຟ້າອາກາດທີ່ບໍ່ເອື້ອອໍານວຍ. ປະລິມານແລະ ຊ່ວງເວລາທີ່ຝົນຕົກໄດ້ສ້າງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກອັນໜັກໜ່ວງໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດທີ່ອາໄສໃສ່ກະສິກໍາເປັນພື້ນຖານສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ພາວະແຫ້ງແລ້ງລະຫວ່າງປີ 1987 ແລະ 1988 ແລະ 1991 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຕໍ່າ. (ສຸວັນນະວົງ ແລະ ສູນດາຣາ, 1994). ເຊັ່ນດຽວກັບປະເທດອື່ນໆ ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້, ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດໄດ້ຊັກຊ້າລົງຊົ່ວຄາວໃນຊ່ວງວິກິດການທາງດ້ານການເງິນ ຢູ່ອາຊີ ໃນປີ 1997-98. ໃນໄລຍະວິກິດການດັ່ງກ່າວນັ້ນ ລັດຖະບານໄດ້ປະເຊີນໜ້າກັບຄວາມກົດດັນພໍ້ສົມຄວນກັບການລົດຄ່າຂອງເງິນກີບ ແລະ ປະກົດການເງິນເຟີ້ແບບຄວບຄຸມບໍ່ໄດ້ກໍຕາມມາ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄວາມຕ້ອງການຫຼຸດລົງ ແລະ ການໂຫຼເຂົ້າຂອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດກໍມີລະດັບຕໍ່າລົງຊຶ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຢຸດສະຫຼັກໄປຫຼາຍປີ.

ໃນກາງຊຸມປີ 1980, ທັງລັດຖະບານ ແລະ ເສດຖະກິດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານງົບປະມານຢູ່ໃນສະຫະພາບໂຊຫວຽດ ຊຶ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ມີການຫຼຸດຜ່ອນການລົງທຶນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງປະເທດຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ. ສປປ ລາວ ໄດ້ຂໍການສະໜັບສະໜູນຈາກຝຣັ່ງ, ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນທະນາຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານ

ພັດທະນາອາຊີ. ອົງການຈັດຕັ້ງເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສືບຕໍ່ການເປີດກວ້າງ ແລະ ປະຕິຮູບເສດຖະກິດ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ບັນດາສະຖາບັນທະນາຄານ, ການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາພາສີ ແລະ ການລົບລ້າງສິ່ງກົດຂວາງທາງດ້ານການຄ້າ ກໍໄດ້ຖືກເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ. ໃນຖານະເປັນປະເທດທີ່ບໍ່ມີທາງອອກໂດຍກົງສູ່ທະເລ, ສປປ ລາວໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ໃຫ້ປັບປະເທດທີ່ມີເສດຖະກິດເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານຂອງຕົນຫຼາຍຂຶ້ນ.

ໃນເດືອນສິງຫາ 1991, ລັດຖະທໍາມະນູນສະບັບໃໝ່ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຮອງເອົາເສດຖະກິດຕາມກົນໄກຕະຫຼາດຢ່າງເປັນທາງການ, ຮັບປະກັນສິດຕິກໍາມະສິດຂອງຊັບສິນບັດ ແລະ ໄດ້ວາງພື້ນຖານສ້າງນະໂຍບາຍສິ່ງເສີມບັນຍາກາດການລົງທຶນທີ່ໝັ້ນຄົງ. ໂດຍລວມແລ້ວການປະຕິຮູບເພື່ອເປີດກວ້າງເສດຖະກິດດັ່ງກ່າວປະສົບຄວາມສໍາເລັດ ໂດຍເຮັດໃຫ້ GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ ເພີ່ມຂຶ້ນໃນອັດຕາສະເລ່ຍ 1% ຕໍ່ປີໃນລະຫວ່າງປີ 1975 ເຖິງ 1991; 3% ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 1991 ແລະ 4% ນັບແຕ່ປີ 2000. ໃນຊ່ວງໄລຍະວິກິດການທາງການເງິນໃນອາຊີ ໃນທ້າຍຊຸມປີ 1990, ສປປ ລາວ ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງປານໃດຈາກການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວ ຄືກັບບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານ, ຍ້ອນການຂຶ້ນກັບການເງິນໂລກຂອງປະເທດຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ.

ໃນໄລຍະບໍ່ດົນມານີ້, ສປປ ລາວ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງອັດຕາການເຕີບໂຕທີ່ເຂັ້ມແຂງ - 7% ໃນປີ 2008³, 7% ໃນປີ 2009⁴ ແລະ ມີການຄາດຄະເນວ່າຈະເຕີບໂຕໃນອັດຕາ 8% ໃນປີ 2010⁵. ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວ ຜົນໄດ້ຮັບເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຖືກຂັບເຄື່ອນໂດຍຂະແໜງການໄຟຟ້າພະລັງນໍ້າ ແລະ ຂະແໜງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ບວກກັບລາຄາສິນຄ້າທີ່ສູງຂຶ້ນ. ໃນປີ 2008, ກ່ອນທີ່ໂຄງການນໍ້າເທີນສອງ (Nam Theun 2 - NT2) ຈະເລີ່ມດໍາເນີນ

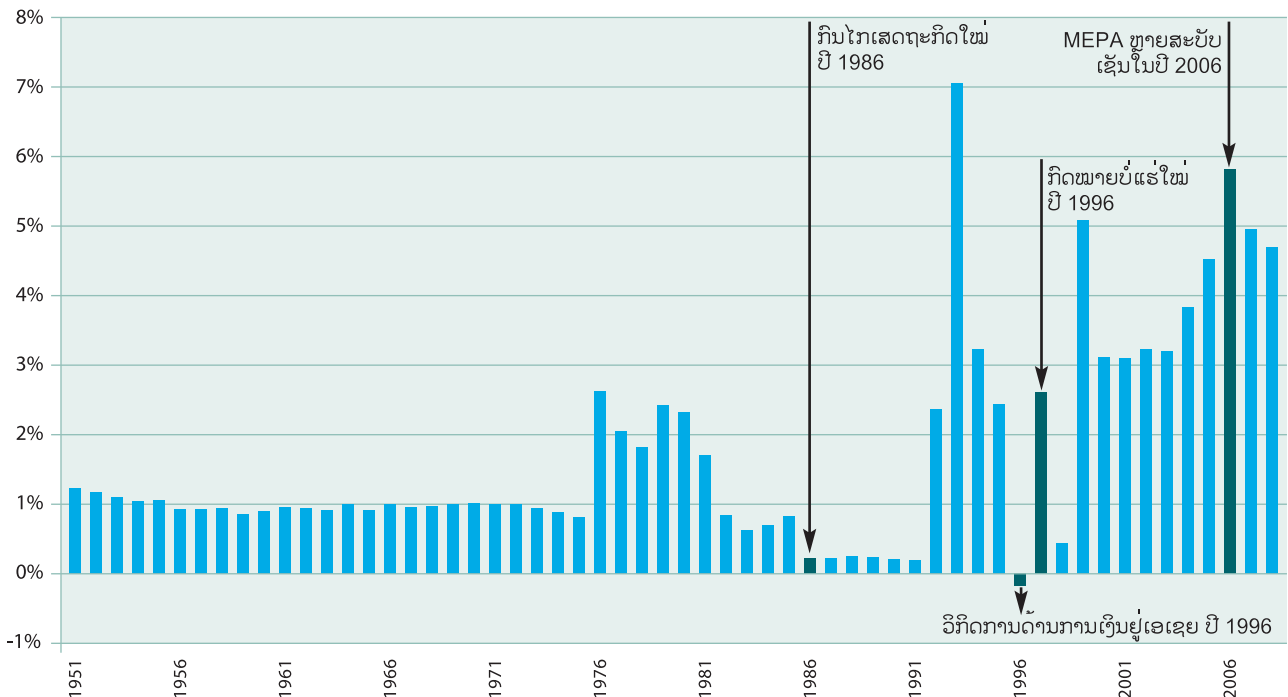
3 ທະນາຄານໂລກ (2008).

4 ທະນາຄານໂລກ (2010a).

5 Ibid.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກົມທຸລະນິສາດ ແລະ ບໍ່ແຮ່, ສປປ ລາວ, <http://www.dgm.gov.la/>

ຮູບສະແດງທີ 1.2 ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຕໍ່ຫົວຄົນ (GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ), 1951-2008

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ແມດດິດຊັນ (Maddison (2010)).

ງານ, ສປປ ລາວ ໄດ້ສົ່ງໄຟຟ້າອອກໃນມູນຄ່າ 116 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ແຮ່ທາດ ເປັນມູນຄ່າ 716 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ. ເມື່ອລວມເຂົ້າກັນແລ້ວ ກວມເອົາ 59% ຂອງມູນຄ່າສິນຄ້າທັງໝົດ⁶. ເຖິງແມ່ນວ່າເສດຖະກິດ ຈະເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າສິ່ງທ້າທາຍທີ່ສຳຄັນບາງ ຢ່າງກໍຍັງມີຢູ່. ລັດຖະບານຍັງຕິດໜີ້ຕ່າງປະເທດຈຳນວນ ສູງຢູ່ (ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີໜີ້ດອກເບ້ຍຕ່ຳໂດຍສ່ວນຫຼາຍ ກໍຕາມ), ແຕ່ວ່າມັນກໍຫຼາຍພໍທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ທະນາຄານ ໂລກ ແລະ ກອງທຶນການເງິນສາກົນເປັນຫ່ວງ ແລະ ເຊື່ອວ່າ ມັນຈະມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ການບໍ່ສາມາດຊຳລະ ໜີ້ຄືນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ການເຕີບໂຕທີ່ແຂງແຮງ ເກີນຄາດຄະເນ, ການແຂງຄ່າຂອງເງິນ ແລະ ການນຳໃຊ້ ອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມໄດ້ຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາຈຳນວນໜຶ່ງ⁷.

ໂດຍເຕືອນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງນະໂຍບາຍການເງິນ ທີ່ບໍ່ຮັດກຸ່ມ ປີ 2008 ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, IMF ໄດ້ຍ້າຄວາມ ກັງວົນກ່ຽວກັບເສດຖະກິດພາຍໃນປະເທດທີ່ຮ້ອນແຮງ ເກີນໄປ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໃບດຸ່ນດຽງຂອງທະນາຄານ ພາຍໃນຈາກອັດຕາເງິນທຶນຕ່ຳ ຢູ່ໃນໃບແຈ້ງບັນຊີຢູ່ ທະນາຄານໃນປີ 2011⁸. ໃນທີ່ສຸດການປະຕິຮູບເພື່ອ ແກ້ໄຂບັນຫາເຫຼົ່ານັ້ນ ໄດ້ຖືກລິເລີ່ມຂຶ້ນ.

ໂດຍຍົກເວັ້ນຊ່ວງໄລຍະຂອງວິກິດການທາງດ້ານການ ເງິນຢູ່ອາຊີ (1997-98), ສປປ ລາວ ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ດີ ດ້ວຍການບັນລຸອັດຕາການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດທີ່ ສູງ, ມີອັດຕາເງິນເຟີ້ຕ່ຳ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນຄົງທີ່. ຍົກຕົວຢ່າງ, ອັດຕາການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ

⁶ ທະນາຄານໂລກ (2009c).

⁷ ບົດວິໄຈກ່ຽວກັບຄວາມຄົງຕົວຂອງໜີ້ສິນ ຊຶ່ງກະກຽມຮ່ວມກັນໂດຍກອງທຶນ ການເງິນສາກົນ ແລະ ທະນາຄານໂລກ, ໂດຍການປຶກສາຫາລືກັບທະນາຄານ ພັດທະນາອາຊີ.

⁸ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ: ການປຶກສາຫາລື 2008 ມາດຕາທີ IV - ບົດລາຍງານຂອງພະນັກງານ, ພິມຈຳໜ່າຍໂດຍ IMF, 2008 ແລະ ບົດລາຍງານເລກທີ 11/44 ຂອງ IMF, ສາທາລະນະລັດ ປະຊາ ທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ - ບົດລາຍງານຂອງພະນັກງານ ແລະ ແຈ້ງການ ມວນຊືນ.

ສະເລ່ຍລະຫວ່າງປີ 2000 ເຖິງປີ 2008 ແມ່ນຢູ່ປະມານ 6%. (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 1.2) ແຫຼ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ການເຕີບໂຕໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມາຈາກຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນມາຈາກຂະແໜງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ. ເມື່ອພິຈາລະນາເບິ່ງຫຼັກຖານດ້ານເສັ້ນສະແດງຂອງອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງ GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ ໃນໄລຍະຍາວແລ້ວ ຈະເຫັນການເກີດຂຶ້ນຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ຢູ່ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງແມ່ນຍ້ອນການປ່ຽນແປງກົດໝາຍບໍ່ແຮ່ ແລະ ຊຶ່ງໄດ້ກົງກັນກັບໄລຍະການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງທີ່ຍາວທີ່ສຸດ ນັບແຕ່ປີ 1951 ເປັນຕົ້ນມາ. ນັບແຕ່ປີ 2000 ເປັນຕົ້ນມາ, ການປະກອບສ່ວນຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໃນ FDI, ໃນລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານ (ພາສີອາກອນ ແລະ ເງິນປັນຜົນ) ແລະ ການສົ່ງອອກ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ມາຮອດປີ 2010, ການປະກອບສ່ວນຂອງຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ໃນ GDP ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງປະມານ 9%.

1.3 ປະຫວັດຫຍໍ້ຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ເຖິງແມ່ນວ່າການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ຈະມີປະຫວັດສາດທີ່ບໍ່ດົນນານປານໃດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າທ່າແຮງປົ່ມຊ້ອນທາງດ້ານແຮ່ທາດຢູ່ໃນປະເທດແມ່ນເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນມາດົນນານກ່ອນໜ້ານັ້ນແລ້ວ. ໃນຊຸມປີ 1920, ການຂຸດຄົ້ນແຮ່ກົວ cassiterite (ຊຶ່ງໃຊ້ເພື່ອຜະລິດກົວ) ໄດ້ດຳເນີນໄປຢູ່ຕາມລຳແມ່ນໍ້າປະທິນ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນກໍຍັງສືບຕໍ່ມາຈົນເຖິງທຸກວັນນີ້. ຍ້ອນການປະຕິຮູບເປີດກວ້າງ ໃນທ້າຍຊຸມປີ 1980 ແລະ ຊຸມປີ 1990, ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເພື່ອການຄ້າຫຼາຍແຫ່ງຈາກປະເທດອື່ນໆ ຈຶ່ງໄດ້ມີຄວາມສົນໃຈຄືນໃໝ່ໃນ ສປປ ລາວ. ປັດຈຸບັນນີ້ ໄດ້ກຳນົດຈຸດປາກົດແຮ່ທາດກວ່າ 570 ແຫ່ງ ຊຶ່ງມີບໍ່ແຮ່ຕົ້ນຕໍ ຄື ຄຳ, ທອງ, ສັງກະສີ ແລະ ກົວ (ຮູບ 1.3)⁹.

ອຸດສາຫະກຳຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໄດ້ຖືກຈັດໂດຍບໍ່ເປັນທາງການອອກເປັນສາມລະດັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນຄື: ແບບທັດຖະກຳ, ການດຳເນີນງານການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ແລະ ຂະໜາດໃຫຍ່:

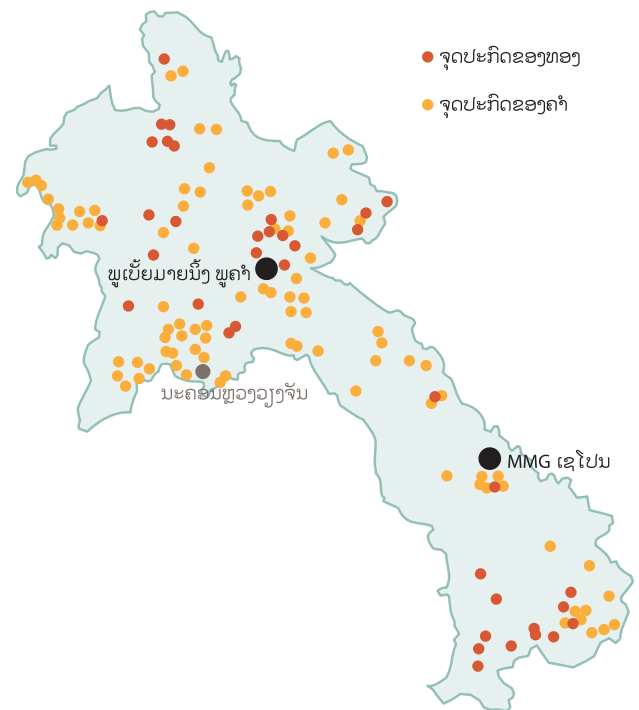
ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແບບທັດຖະກຳ ຊຶ່ງແຜ່ຫຼາຍທົ່ວໄປຢູ່ໃນຊຸມຊົນຊົນນະບົດ, ປະກອບດ້ວຍການຮອນຄຳ ແລະ ແກ້ວມີຄ່າອື່ນໆ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວແມ່ນດຳເນີນໄປເພື່ອເພີ່ມລາຍໄດ້ຈາກກະສິກຳ ແລະ ລາຍໄດ້ອື່ນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ຜົນຂອງການລົງສຳຫຼວດໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າປະມານ 15.000 ເຖິງ 50.000 ຄົນ ໄດ້ເຮັດວຽກຂຸດຄົ້ນແຮ່ແບບທັດຖະກຳ ໃນປະມານ 75% ແມ່ນແມ່ຍິງ. ມີການຄາດຄະເນວ່າ ນັກຮອນຄຳຜູ້ໜຶ່ງສາມາດຮອນເອົາຄຳໄດ້ເຖິງ ໜຶ່ງອອນສ໌ ຕໍ່ປີ. ເຖິງແມ່ນວ່າລາຄາຄຳທີ່ຂາຍກັນຢູ່ໃນຕະຫຼາດສາກົນຈະຄົງລອຍຕົວຢູ່ປະມານ

9 ກົມທຳລະນີສາດ, ສປປ ລາວ (2008).

1.200 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ອອນສ໌ ໃນປີ 2010, ແຕ່ມັນກໍ່ບໍ່ໜ້າຈະເປັນໄປໄດ້ທີ່ນັກຮ້ອນຄໍາຜູ້ໜຶ່ງຈະໄດ້ຮັບເກີນກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງມູນຄ່ານີ້ ຍ້ອນວ່າພໍ້ຄໍາມີກາງ, ຜູ້ເຈຍລະໂນ ແລະ ຜູ້ກວດຄຸນນະພາບກໍ່ຕ້ອງຫັກເອົາສ່ວນແບ່ງຂອງພວກເຂົາເຈົ້າອອກໄປເຊັ່ນກັນ. ຂະແໜງການຫັດຖະກໍາຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຂອງພາຍໃນປະເທດຈະເສຍພາສີອາກອນຕໍ່າທີ່ສຸດ ແລະ ຍ້ອນວ່າມີປະສິບການຈໍາກັດໃນການເຮັດວຽກກັບທາດເຄມີອັນຕະລາຍຕ່າງໆ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກທາງແຮ່ ຊຶ່ງມາຈາກການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ບາງຄັ້ງກໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການຮົ່ວໄຫຼຂອງທາດເຄມີ. ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ ວ່າການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຂະແໜງການທີ່ບໍ່ເປັນທາງການອັນນີ້ ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກສໍາລັບລັດຖະບານຂອງທຸກໆ ປະເທດ ແລະ ປະເທດລາວ ກໍ່ຕົກຢູ່ໃນສະພາບນີ້ເຊັ່ນດຽວກັນ.

ການມີທຸນສ່ວນຢູ່ໃນການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ (ບໍລິສັດພາຍໃນຮ່ວມທຸນກັບພາກສ່ວນຈາກພາກພື້ນ) ໄດ້ສ້າງຄວາມສົນໃຈທາງລົບໃນຊຸມຟືຮຸ່ນມາ ແລະ ຄອບຄຸມຢ່າງມີປະສິດທິພາບໄດ້ຍາກ. ໄດ້ມີການຮ້ອງຟ້ອງກ່ຽວກັບເບິ່ງຂ້າມບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງພຽງພໍ, ຂາດການປົກສາຫາລືກັບຊຸມຊົນຫຼືການຊົດເຊີຍໃຫ້ຊຸມຊົນ ແລະ ການບໍ່ຈ່າຍພາສີອາກອນ. ການຕິດຕາມກວດກາຂອງລັດຖະບານຕໍ່ການດໍາເນີນງານປະເພດນີ້ ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເນື່ອງຈາກວ່າມັນມີຢູ່ເປັນຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ກໍ່ແບບກະແຈກກະຈາຍ. ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ຂາດປະສິບການ ແລະ ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ໃນການນໍາໃຊ້ທາດເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ຊີວິດ, ຊຶ່ງມັນໄດ້ນໍາໄປສູ່ບັນຫາສຸຂະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແລ້ວຫຼາຍໆຄັ້ງ. ອີງຕາມການບອກກ່າວຂອງກະຊວງພະລັງງານ

ຮູບສະແດງທີ 1.3 ຈຸດປະກົດຂອງທອງ ແລະ ຄໍາທີ່ຮູ້ຈັກ

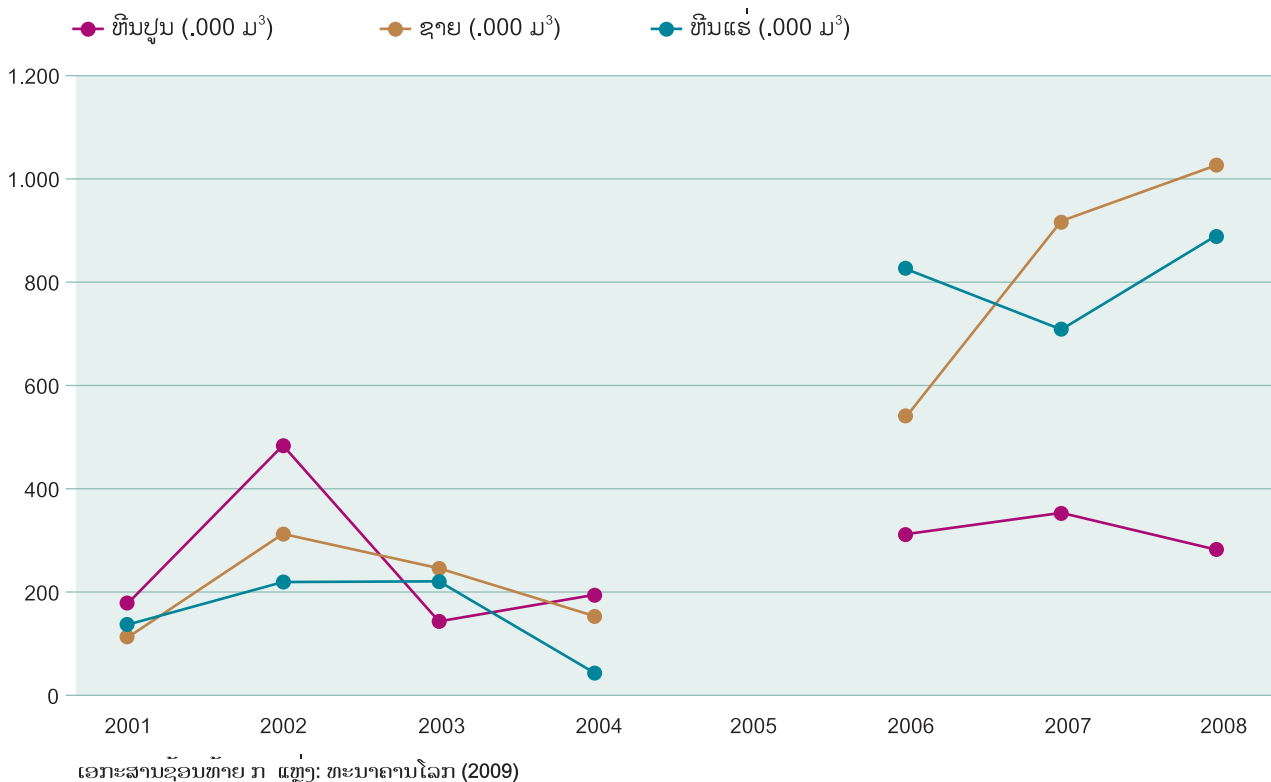
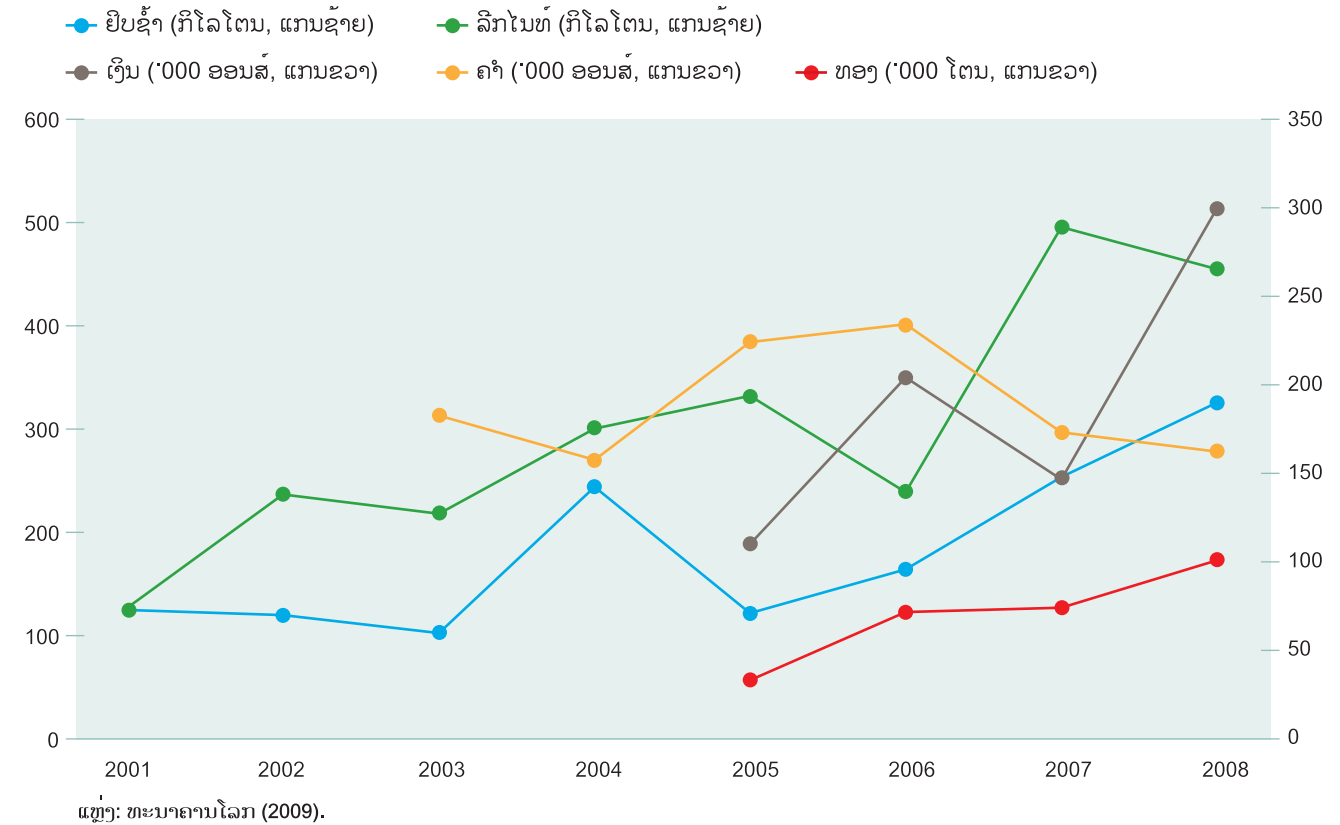
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກົມທໍລະນີສາດ ແລະ ບໍ່ແຮ່, ສປປ ລາວ.
<http://www.dgm.gov.la/>

ແລະ ບໍ່ແຮ່, 30% ຂອງບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມລະບຽບຫຼັກການ¹⁰. ການຕິດຕາມກວດກາແລະການຄຸ້ມຄອງວິສາຫະກິດເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນດຳເນີນບາງຄັ້ງບາງຄາວແລະ ກໍບໍ່ໄດ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບບໍລິມາດ ແລະ ເກຣດຂອງແຮ່ທາດທີ່ພວກເຂົາສະກັດໄດ້. ເຊັ່ນດຽວກັບຜູ້ຊຸດຄົ້ນແຮ່ແບບທັດຖະກຳ, ມັນບໍ່ມີຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານງົບປະມານຈາກກິດຈະກຳຂອງບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ ນອກຈາກການຈ່າຍພາສີມູນຄ່າເພີ່ມໃສ່ສິນເຂົ້າຍ້ອນວ່າບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ໄດ້ຈ່າຍອາກອນກຳໄລ ຫຼື ອາກອນເງິນເດືອນ.

ມີບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ສອງແຫ່ງ ທີ່ພວມດຳເນີນໄປຢູ່ ສປປ ລາວ, ຊຶ່ງໃນນີ້ ເມື່ອລວມຜົນຜະລິດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າໃສ່ກັນແລ້ວ ແມ່ນກວມເຖິງ 90% ຂອງການຜະລິດແຮ່ທາດທັງໝົດຂອງຊາດ. ນັ້ນຄືໂຄງການຊຸດຄົ້ນຄຳ ແລະ ທອງຢູ່ພູຄຳຂອງ

P B M (ຕັ້ງ ຢູ່ ທິດ ເໜືອ ຂອງ ນະ ຄອນ ຫຼວງ ວຽງ ຈັນ ໄປ 120 ກິ ໂລ ແມັດ) ແລະ ໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳ , ທອງຂອງ MMG ເຊໂປນ (ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃກ້ເຊໂປນຊຶ່ງຢູ່ທາງພາກຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ຂອງແຂວງສະຫວັນນະເຂດ). ຍ້ອນມີສອງໂຄງການດຳເນີນງານຂະໜາດໃຫຍ່ເຫຼົ່ານີ້, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງໄດ້ກາຍມາເປັນຜູ້ຜະລິດໂລຫະມີຄ່າທີ່ເອົາຈິງເອົາຈັງລາຍໜຶ່ງ, ໂດຍມີອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງທອງ ແລະ ເງິນເພີ່ມຂຶ້ນສາມເທົ່າຕົວໃນລະຫວ່າງປີ 2005 ຫາ 2008 ແລະ ການຜະລິດຄຳ ໄດ້ເກີນ 230.000 ອອນສ໌ ໃນປີ 2006. ການເຕີບໂຕຂອງແຮ່ທາດ ແລະ ໂລຫະປະເພດອື່ນໆ, ເຊັ່ນ ຫີນລິກໂນທ໌ ແລະ ຍົບຊຳ, ກໍເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນ 10 ປີ ທີ່ຜ່ານມານີ້, ຊຶ່ງໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງມີຄຸນຄ່າເຂົ້າໃສ່ລາຍຮັບຈາກການສົ່ງອອກຂອງປະເທດ. (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 1.4).

10 ມີການລາຍງານວ່າ ຢູ່ໃນການດຳເນີນງານແຫ່ງໜຶ່ງ “ທາດໄຊຢາໂນທ໌ ແລະ ບາຫຼອດ ທີ່ໃຊ້ເພື່ອສະກັດເອົາຄຳ... ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງໃຫ້ແກ່ສະພາບແວດລ້ອມຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ກໍຖືກສົງໄສວ່າໄດ້ທຳການປົນເປື້ອນໃຫ້ແກ່ແຫຼ່ງນ້ຳ, ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ອັນໃຫຍ່ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຊາວບ້ານໃນເຂດນັ້ນ”. ບົດຄວາມດັ່ງກ່າວ ໄດ້ອະທິບາຍຕໍ່ໄປວ່າ ທາດເຄມີຕ່າງໆ ທີ່ມາຈາກຜູ້ປະກອບການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ ຊຶ່ງບໍ່ມີປະສິດທິການ ໄດ້ໄປປະກົດຕົວຢູ່ຕາມທົ່ງໄຮ່ທົ່ງນາ ແລະ ຢູ່ຕາມໜອງນ້ຳ ແລະ ໄດ້ເປັນຕົ້ນເຫດໃຫ້ມີການລົ້ມຕາຍຂອງສັດລ້ຽງ (ວຽງຈັນໄທມ໌, ມີນາ 2010); “ລັດຖະບານ ຢຸດຕິກິດຈະກຳຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ອັນໃໝ່ ທາມກາງຄວາມຫວາດກົວດ້ານສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມປອດໄພ” (ວຽງຈັນໄທມ໌, ມິຖຸນາ 2010); “ເພື່ອສືບຕໍ່ທາງເງິນເຂົ້າຖົງຕີນເອງ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນບາງຄົນ ບໍ່ສົນໃຈຕໍ່ຄຳສັ່ງທາມບໍ່ໃຫ້ມີກິດຈະກຳຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໃໝ່ ” (ວຽງຈັນໄທມ໌, ມິຖຸນາ 2010).

ຮູບສະແດງທີ 1.4 ການຜະລິດແຮ່ທາດ ຄິດເປັນນ້ຳໜັກ ແລະ ບໍລິມາດ, 2001-08¹¹

11 ຂໍ້ມູນຈາກປີດັບປຸງທຶນເສດຖະກິດປະເທດຂອງທະນາຄານໂລກ (ມິຖຸນາ, 2009)

1.4 ພາບລວມຂອງການດຳເນີນງານ

ຢູ່ MMG ເຊໂປນ

ໂຄງການດຳເນີນງານຊຸດຄົ້ນຄວ້າ MMG ເຊໂປນ ຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ປະມານ 40 ກມ ໄປທາງເໜືອຂອງເມືອງ ເຊໂປນ, ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ, ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນໃນເດືອນທັນວາ 2002, ໂດຍປະກອບມີການຊຸດຄົ້ນຄວ້າທຸກໆ ແລະ ບໍ່ຄຳແບບບໍ່ເປີດ. ມີການປະເມີນວາອາຍຸງານຂອງການຊຸດຄົ້ນຄວ້າຂອງ MMG ເຊໂປນ ແມ່ນ ສອງປີ, ແຕ່ວ່າຄວາມອາດສາມາດປົກຄຸມສຳລັບການສຳຫຼວດຢູ່ຂົງເຂດອ້ອມຂ້າງຂອງໂຄງການຊຸດຄົ້ນຄວ້າໄດ້ມີຜົນດີທີ່ສຸດ. ຫຼັງຈາກຜ່ານກຳມະວິທີຜະລິດແລ້ວ, ຄຳປົນ (ສ່ວນປະສົມຂອງຄຳ ແລະ ເງິນ) ໄດ້ຖືກສົ່ງອອກໄປຕ່າງປະເທດເພື່ອສະກັດໃຫ້ບໍລິສຸດ. ທຸກວັນນີ້ ການດຳເນີນງານອັນຕົ້ນຕໍຂອງ MMG ເຊໂປນ ແມ່ນການຊຸດຄົ້ນຄວ້າທຸກໆ ປະເພດ, ຊຶ່ງໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນໃນເດືອນມີນາ 2005. ແຜນທຸກທີ່ຜະລິດໄດ້ໃນລະຫວ່າງຜ່ານກຳມະວິທີຜະລິດນັ້ນໄດ້ຖືກຂົນສົ່ງທາງລົດໄປໃຫ້ລູກຄ້າທີ່ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ຢູ່ພາຍໃນປະເທດເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງແມ່ນຢູ່ປະເທດໄທ, ຫວຽດນາມ ແລະ ຈີນ ນຳອີກ. ໄດ້ມີການປະເມີນໂຮງງານຜະລິດທຸກໆ ຍັງມີຊັບພະຍາກອນໃຫ້ດຳເນີນງານຕໍ່ໄປອີກເຖິງ 10 ປີ ແລະ ໂດຍມີທ່າແຮງອັນໃຫຍ່ຫຼວງໃຫ້ແກ່ການສຳຫຼວດ, ໂຄງການນີ້ອາດສາມາດດຳເນີນໄປຕໍ່ໄດ້ອີກເປັນເວລາຫຼາຍປີກວ່ານັ້ນ, ໂດຍຄ້າປະກັນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ກຳມະກອນໃນຫຼາຍປີຕໍ່ໜ້າ (ຊຶ່ງມີຕຳແໜ່ງງານປະຈຳຢູ່ເກີນ 4.000 ຕຳແໜ່ງງານ ແລະ ໃນໄລຍະມີການກໍ່ສ້າງແມ່ນອາດມີເຖິງ 5.000 ຕຳແໜ່ງງານ).

ໃນປີ 2009 ການຜະລິດປະຈຳປີ ລວມທັງໝົດ ແມ່ນ 67.562 ໂຕນ ສຳລັບທອງ ແລະ 105.037 ອອນສ໌ ສຳລັບຄຳ. ຫວ່າງບໍດິນມານີ້, ເຄື່ອງອົບຄວາມຮ້ອນສູງດ້ວຍອາຍນ້ຳເຄື່ອງທຶສອງໄດ້ຖືກຕິດຕັ້ງ ແລະ ໂຄງການທີ່ມີມູນຄ່າ 60,4 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເພື່ອຂະຫຍາຍ

ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດ ແຜນທຸກ ເຖິງ 80.500 ໂຕນຕໍ່ປີ ໄດ້ຖືກອະນຸມັດ. ໃນປີ 2009, ລັດຖະບານໄດ້ນຳໃຊ້ສິດທິຂອງຕົນເພື່ອເຂົ້າຖືຫຸ້ນ ຈຳນວນ 10% ຢູ່ໃນໂຄງການຊຸດຄົ້ນຄວ້າແຫ່ງນີ້ ແລະ ນັບຈາກນັ້ນມາກໍ່ເລີ່ມໄດ້ຮັບເງິນປັນຜົນ ນອກຈາກເງິນອາກອນກຳໄລທີ່ໄດ້ຮັບຜ່ານມາແລ້ວ. ວິທີທີ່ໂຄງການບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ພັດທະນາຂຶ້ນ ແມ່ນບໍ່ທຳມະດາ ຢູ່ບ່ອນວ່າ ຍ້ອນໄດ້ພົບແຫຼ່ງຄຳທີ່ອຸດົມສົມບູນ, ຜູ້ລົງທຶນສາມາດຈ່າຍເງິນ ແລະ ສ້າງໂຄງການຊຸດຄົ້ນຄວ້າທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ຂຶ້ນ ດ້ວຍເງິນທີ່ຫາໄດ້ເອງ, ແທນທີ່ຈະແມ່ນດ້ວຍການເປັນທີ່ສົນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ດ້ວຍການລົງທຶນໃສ່ຫຸ້ນ (ຊຶ່ງແມ່ນສະພາບການທີ່ປົກກະຕິຢູ່ໃນອຸດສາຫະກຳຂະແໜງນີ້). ສິ່ງນີ້ແມ່ນມີຜົນປະໂຫຍດອັນໃຫຍ່ຫຼວງຫຼາຍ ແຕ່ສຳລັບບັນຫາລົງທຶນທີ່ພັດທະນາບໍ່ຄຳແຫ່ງນີ້ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງສຳລັບລັດຖະບານ ຊຶ່ງສາມາດຊື້ຫຸ້ນໃນໂຄງການຊຸດຄົ້ນຄວ້າທີ່ປະສົບຄວາມສຳເລັດ ແລະ ໃຫ້ຜົນກຳໄລໃນລາຄາຕົ້ນທຶນຕ່ຳສຸດ¹².

ບັນດາບ້ານໄກ້ຄຽງອ້ອມຂ້າງໂຄງການຊຸດຄົ້ນຄວ້າແຫ່ງນີ້ ແມ່ນລວມເອົາຜູ້ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດພັດທະນາໂຄງການເຊໂປນ (Sepon Project Development Area - SPDA) ຊຸດປີ 2001, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການຂະຫຍາຍບໍ່ແຮ່ ປີ 2007, ຜູ້ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕາມສອງຟາກທາງລຳລຽງຕົ້ນຕໍໄປສູ່ໂຄງການບໍ່ແຮ່ (ແລະ ຕົວເມືອງຫຼັກ) ແລະ ຜູ້ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໝູ່ບ້ານອ້ອມຂ້າງອື່ນໆ (ຂອງເມືອງວິລະບູລີ). ຊາວບ້ານເຂດນັ້ນປະກອບດ້ວຍສອງຊົນເຜົ່າຕົ້ນຕໍ ຄື ລາວລຸ່ມ ແລະ ເຜົ່າມະຄອງ/ຕຣີ (ຫຼື ຈະລີ). ຊາວບ້ານທີ່ເວົ້າພາສາ

12 ການເຂົ້າຖືຫຸ້ນຂອງລັດຖະບານ ຢູ່ໃນໂຄງການຄົ້ນຄວ້າບໍ່ແຮ່ ແມ່ນເລື່ອງປົກກະຕິ ຢູ່ຕາມປະເທດທີ່ຄ້າຍຄືກັບ ສປປ ລາວ, ໂດຍທີ່ລັດຖະບານຈະຈ່າຍເງິນຄ່າຫຸ້ນຂອງຕົນໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດ ຜ່ານທາງເງິນກູ້ທີ່ບໍ່ມີດອກເບ້ຍຈາກເງິນປັນຜົນໃນອະນາຄົດຂອງຕົນ. ແທນທີ່ຈະຈ່າຍເງິນສິດເພື່ອເປັນເຈົ້າຂອງຫຸ້ນຈຳນວນ 10% ຢູ່ໃນໂຄງການຊຸດຄົ້ນຄວ້າບໍ່ແຮ່, ລັດຖະບານຈະໃຊ້ເງິນປັນຜົນທີ່ຕົນຈະໄດ້ຮັບໃນອະນາຄົດ ຈາກຫຸ້ນຈຳນວນ 10% ນັ້ນ ເພື່ອຈ່າຍໃສ່ອັດຕາສ່ວນທີ່ຕົນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ເກີດຈາກການສຳຫຼວດ, ການພັດທະນາ ແລະ ການດຳເນີນໂຄງການຊຸດຄົ້ນຄວ້າບໍ່ແຮ່.

ລາວ ປະກອບດ້ວຍສອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ - ຜູ້ໄທ ແລະ ລາວ. ຊາວມະຄອງ/ຕຣີ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍ ສອງ ຊົນເຜົ່າ ຄື ມະຄອງ, ຈະລີ (ຫຼື ຕຣີ) ກໍຄືຊາວຕະໂອຍ, ລູ, ກະຕັງ ແລະ ອື່ນໆຈຳນວນໜຶ່ງ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ໃຊ້ຊື່ ຊາວມະຄອງ/ຕຣີ ເປັນຊື່ລວມຂອງບັນດາກຸ່ມຜູ້ດັ່ງກ່າວ. ຢູ່ໃນເຂດ SPDA ຊາວບ້ານສ່ວນໃຫຍ່ (ສອງສ່ວນສາມ) ແມ່ນຜູ້ໄທ, ສ່ວນທີ່ຍັງເຫຼືອແມ່ນຜູ້ເວົ້າພາສາມອນຂະແມ ຊຶ່ງຖືວ່າແມ່ນເລື່ອງປົກກະຕິສຳລັບເຂດນີ້. ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ ມີຈຳນວນ 34 ບ້ານ ໂດຍມີພົນລະເມືອງລວມທັງໝົດປະມານ 8.500 ຄົນ.

ໃນປີ 2006, ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ MMG ເຊໂປນ ໄດ້ຮັບການກວດກາໂດຍ UNDP, ຊຶ່ງໄດ້ສະຫຼຸບວ່າ ມີຜົນຕາມມາທາງບວກຫຼາຍໆຢ່າງຈາກໂຄງການແຫ່ງນີ້. ອົງການດັ່ງກ່າວໄດ້ສັງເກດວ່າ ເຈົ້າຂອງດັ່ງເດີມ ແລະ ນັກພັດທະນາ ໄດ້ສ້າງເດີນຍົນຂະໜາດນ້ອຍ, ເສັ້ນທາງດ່ວນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ໃນທຸກລະດູການ, ໂຮງຮຽນ ແລະ ສູນປິ່ນປົວ, ໄດ້ຂົນສົ່ງອາຫານຈຳນວນ 10 ໂຕນຕໍ່ເດືອນເຂົ້າໄປສູ່ແຄ້ມ ແລະ ບຳບັດນ້ຳ 10.000 ກະລອນຕໍ່ມື້. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ໃນຕອນເລີ່ມຕົ້ນນັ້ນ ທາງໂຄງການໄດ້ວ່າຈ້າງ 300 ຄົນ ເພື່ອເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ ຈຳນວນ 90.000 ໜ່ວຍ ຈາກເນື້ອທີ່ດິນ 2.000 ເຮັກຕາ ຢູ່ໃນຂອບເຂດໄກ້ຄຽງຂອງເຂດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເນື່ອງຈາກວ່າເຂດນີ້ ແມ່ນເຂດທີ່ຖືກຖິ້ມລະເບີດໃສ່ຢ່າງໜັກໜ່ວງ ໃນລະຫວ່າງສົງຄາມຫວຽດນາມ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຄົນຂັບລົດຂົນສົ່ງກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຈຳນວນ 100 ຮ້ອຍຄົນ ແມ່ນແມ່ຍິງທີ່ມາຈາກທ້ອງຖິ່ນນັ້ນເອງ ຊຶ່ງບໍລິສັດໄດ້ທຳການຝຶກຂັບລົດໃຫ້. ໃນປີ 2009 ນ້ຳທີ່ເປັນກິດໄດ້ຮົ່ວໄຫຼອອກ ຊຶ່ງໄດ້ເຮັດໃຫ້ປາທີ່ຍ້າຍມາຢູ່ໃນໜອງທີ່ຢູ່ສະໜາມຂອງໂຄງການນັ້ນຕາຍ, ແຕ່ວ່ານ້ຳຢູ່ໃນໜອງເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ໄດ້ຖືກປ່ອຍອອກໄປໃສ່ລະບົບແມ່ນ້ຳຢູ່ພາຍນອກ¹³.

1.5 ພາບລວມຂອງການດຳເນີນງານຢູ່ PBM (ໂຄງການຂຸດຄົ້ນຄຳ-ທອງ ພູຄຳ)

ໂຄງການຂຸດຄົ້ນຄຳ-ທອງພູຄຳ ຂອງ PBM ຕັ້ງຢູ່ທາງເໜືອຂອງວຽງຈັນ ໄປປະມານ 120 ກິໂລແມັດ ແລະ ແມ່ນໜຶ່ງໃນຈຳນວນບໍລິສັດຜະລິດ ທອງ-ຄຳ ເຂັ້ມຂຸ້ນ ຜູ້ນຳໜ້າຢູ່ເອເຊຍຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້. ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ແມ່ນບໍລິສັດ PBM ຊຶ່ງຈົດທະບຽນຢູ່ສປປ ລາວ ເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ດຳເນີນງານ. 90% ຂອງບໍລິສັດນີ້ ແມ່ນ PanAust Ltd ຂອງອົດສະຕຣາລີ ເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ອີກ 10% ແມ່ນເປັນຂອງລັດຖະບານສປປ ລາວ. ການດຳເນີນງານຢູ່ພູຄຳ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນໃນປີ 2008. ນັບແຕ່ປີ 2005 ເປັນຕົ້ນມາ PanAust ໄດ້ດຳເນີນງານຢູ່ໂຄງການຂຸດຄົ້ນຄຳ ດ້ວຍການກັ່ນຕອງເອົາຄຳຈາກກອງແຮ່ ຢູ່ພູຄຳ ທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍກວ່າ.

ໃນປີ 2009, PanAust ໄດ້ສະກັດທອງເຂັ້ມຂຸ້ນໄດ້ຫຼາຍກວ່າ 54.000 ໂຕນ ແລະ ຄຳເຂັ້ມຂຸ້ນໄດ້ 43.000 ອອນສ໌ ຈາກໂຄງການ PBM¹⁴. ທອງເຂັ້ມຂຸ້ນ ໄດ້ຖືກຂົນສົ່ງທາງລົດໃນໄລຍະທາງ 950 ກມ ໄປສູ່ທ່າເຮືອ ສຣີຣາຊາ (ຢູ່ໃກ້ ບາງກອກ) ເພື່ອທຳການສົ່ງອອກ. ຂົວຂ້າມນ້ຳຂອງແຫ່ງໃໝ່ ຊຶ່ງພວມຢູ່ໄລຍະກໍ່ສ້າງນັ້ນ ຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄ່າຂົນສົ່ງ. ແຮ່ທາດເຂັ້ມຂຸ້ນເຫຼົ່ານີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຖືກສົ່ງໄປເຂົ້າໂຮງງານຫຼອມຂະໜາດໃຫຍ່ ຢູ່ປະເທດຈີນ, ອິນເດຍ ແລະ ເກົາຫຼີໃຕ້ ແລະ ບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ BHP Billiton ຂອງອົດສະຕຣາລີ ເປັນຜູ້ຈັດການກ່ຽວກັບການຈຳໜ່າຍແຮ່ທາດເຂັ້ມຂຸ້ນທັງໝົດ. (ເບິ່ງກ່ອງ 2.1)

ໂຄງການດຳເນີນງານ ທອງ-ຄຳ ພູຄຳ ຖືກປ້ອນດ້ວຍການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແບບບໍ່ເປີດຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ດ້ວຍການດຳເນີນການຜ່ານກຳມະວິທີຜະລິດ ຊຶ່ງສ້າງຂຶ້ນໃນ

13 MMG ເຊໂປນ 2009, ບົດລາຍງານການເງິນປະຈຳປີ.

14 ບົດລາຍງານປະຈຳໄຕມາດ ຄັ້ງວັນທີ 31 ທັນວາ 2009; PanAust Ltd.

ມູນຄ່າ 241 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ໂຄງການຍົກລະດັບໂຄງການໜຶ່ງ, ຊຶ່ງຈະໃຊ້ທຶນຮອນ 100 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອໃຫ້ຮັກສາລະດັບການຜະລິດເມື່ອເກືອຂອງແຮ່ທາດຫຼຸດລົງ ເລີ່ມແຕ່ປີ 2013 ເປັນຕົ້ນໄປນັ້ນ ຄາດວ່າຈະເລີ່ມຕົ້ນດຳເນີນງານໃນກາງປີ 2012. ຄາດວ່າ ໂຄງການນີ້ ຈະມີອາຍຸງານຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ 12 ປີ, ແຕ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະສືບຕໍ່ດຳເນີນງານໄປອີກດົນກວ່ານັ້ນ, ອີງຕາມຄວາມສາມາດບົ່ມຊ້ອນທີ່ດີ ສໍາລັບການຂະຫຍາຍຊັບພະຍາກອນ. PBM ດຳເນີນການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແບບທັນສະໄໝ ໂດຍມີບ່ອນເກັບທາງແຮ່ ຊັ້ນໜຶ່ງ, ເຕັກໂນໂລຊີສູງ ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ມັນຈະບໍ່ມີການປ່ອຍສານທີ່ມີປະຕິກິລິຍາອອກຈາກໂຄງການດຳເນີນງານຂຸດຄົ້ນ ທອງ-ຄໍາແຫ່ງນີ້.

ໃນເດືອນມີນາ 2010, ບໍລິສັດໄດ້ປະກາດຈຸດປະສົງຂອງຕົນ ທີ່ຈະຂະຫຍາຍໂຄງການດຳເນີນງານໃຫ້ກວ້າງອອກໄປດ້ວຍການພັດທະນາ ໂຄງການ ຄໍາ-ເງິນ ຢູ່ບ້ານຫ້ວຍຊາຍ, ຊຶ່ງຫ່າງຈາກທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການປັດຈຸບັນນີ້ ໄປທາງເບື້ອງຕາເວັນຕົກ 25 ກມ. ຄາດວ່າໂຄງການໃໝ່ນີ້ຈະໃຫ້ຄ່າ 100.000 ອອນສ໌ ແລະ ເງິນ 700.000 ອອນຊ໌ຕໍ່ປີ, ຕະຫຼອດຊ່ວງອາຍຸງານຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດແປດປີ ນັບແຕ່ປີ 2012 ເປັນຕົ້ນໄປ.

ໂຄງການດຳເນີນງານພູຄໍາ ໄດ້ຈ້າງພະນັກງານກວ່າ 1.600 ຄົນ, ຊຶ່ງໃນນີ້ 26% ແມ່ນມາຈາກຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຢູ່ຕາມໝູ່ບ້ານທີ່ຕິດຈອດກັບໂຄງການໂດຍກົງ ແລະ ອີກ 9% ຈາກເມືອງໄຊສົມບູນ ທີ່ຢູ່ໄກອອກໄປ. ບໍລິສັດ ມີພະນັກງານແປດຄົນ ທີ່ຮັບຜິດຊອບວຽກງານພັດທະນາຊຸມຊົນ ແລະ ໄດ້ດຳເນີນໂຄງການສຸຂະອະນາໄມ, ການເງິນຈຸລະພາກ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາ ຜ່ານແຜນງານພັດທະນາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບລາງວັນ¹⁵. ເນື້ອທີ່ຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້ ຕິດຈອດໂດຍກົງກັບສອງບ້ານ: ບ້ານນ້ຳຍອນ ແລະ ບ້ານນ້ຳໂມ້. ການສໍາຫຼວດ ເສດຖະ

ກິດ-ສັງຄົມ ຊຶ່ງດຳເນີນຂຶ້ນໃນປີ 2008 ໄດ້ສະຫຼຸບວ່າ ມີ 543 ຄົວເຮືອນ ແລະ 3.133 ຄົນດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນສອງບ້ານນີ້. ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2008 ເປັນຕົ້ນມາ ແມ່ນກະທັ່ງ ໃນເວລາທີ່ໂຄງການໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນດຳເນີນງານ, ເສດຖະກິດຂອງທັງສອງບ້ານນີ້ໄດ້ເລີ່ມມີການປ່ຽນແປງຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງ ຈາກການກະສິກໍາກຸ້ມຕີນເອງມາສູ່ເສດຖະກິດທີ່ໃຊ້ເງິນເປັນພື້ນຖານ.

ຈາກຈຸດຢືນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ສິ່ງທ້າທາຍອັນຕົ້ນຕໍຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ ແມ່ນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານນ້ຳທໍາດິນ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ໂດຍສະເພາະແມ່ນສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ກາຍເປັນກົດ. ໃນປີ 2009, Pan Aust ໄດ້ໃຊ້ເງິນຫຼາຍ ກວ່າ 12 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃສ່ລາຍຈ່າຍດ້ານສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ກໍບໍ່ໄດ້ມີການລາຍງານ ກ່ຽວກັບກໍລະນີບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມເກີດຂຶ້ນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ໃນປີ 2005, ການຜະລິດຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນຄໍາ ດ້ວຍການກັ່ນຕອງເອົາຄໍາຈາກກອງແຮ່ ຢູ່ພູຄໍາ ໄດ້ຖືກໂຈະຊົ່ວຄາວ ພາຍຫຼັງທີ່ມີການຮົ່ວໄຫຼຂອງທາດເຄມີລົງໄປໃສ່ນ້ຳໂມ້ໃນລະຫວ່າງທີ່ໂຄງການພວມເລີ່ມຕົ້ນ ຈົນເປັນເຫດໃຫ້ມີປາຕາຍ. ການກວດກາທີ່ຕາມມາຂອງບໍລິສັດເອງ ແລະ ຂອງລັດຖະບານ ເຮັດໃຫ້ມີການຄວບຄຸມທີ່ເຂັ້ມງວດເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ມີເຫດການຄືແນວນັ້ນເກີດຂຶ້ນອີກ. ຄວາມສໍາຄັນຂອງການຮັກສາມາດຕະຖານທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນກ່ຽວກັບການປ່ອຍນ້ຳຄຸນນະພາບສູງອອກສູ່ສະພາບແວດລ້ອມ ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ແລະ ໃນອະນາຄົດຂອງສອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້ນັ້ນ ບໍ່ຄວນຖືເບົາຍ້ອນວ່າຄົນທີ່ທຸກທີ່ສຸດພຸ້ນ (ຊຸມຊົນປະມົງ) ຈະເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ ຈາກການຮົ່ວໄຫຼຂອງທາດເຄມີ. ຜົນສະທ້ອນເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນເຫັນໄດ້ແຈ້ງທີ່ສຸດ ຢູ່ຕາມບົດຄວາມຕ່າງໆທາງທັງສີພິມທີ່ເລົ່າລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຕໍ່ບັນດາຊຸມຊົນທີ່ທຸກຍາກຢູ່ຊົນນະບົດຍ້ອນບັນດາຜູ້ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ທີ່ບໍ່ມີປະສິດການ.

15 ລາງວັນຄວາມຍິນຍົງປະຈຳປີ 2010 ຂອງກອງປະຊຸມບໍ່ແຮ່ອາຊີ - ລາງວັນຂໍ້ລິເລີ່ມພັດທະນາຊຸມຊົນ.

ກ່ອງ 1.1 ເສດຖະສາດຂອງການຫຼອມທອງ

ລັດຖະບານປະເທດຕ່າງໆຈຳນວນເພີ່ມຂຶ້ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ດຳເນີນກິດຈະກຳຊຸດຄົ້ນຄ້ວາເພີ່ມມູນຄ່າການຜະລິດແຮ່ທາດໂດຍລົງທຶນໃສ່ການປຸງແຕ່ງ. ລະດັບຂອງການຜ່ານກຳມະວິທີການຜະລິດ ຊຶ່ງຜູ້ດຳເນີນການຊຸດຄົ້ນຄ້ວາເລືອກເອົານັ້ນ ແມ່ນຄ່າຖາມທີ່ງ່າຍດາຍອັນໜຶ່ງທາງດ້ານເສດຖະສາດ. ແຮ່ທາດສ່ວນໃຫຍ່ຈະຜ່ານຫຼາຍໆຂັ້ນຕອນຂອງການປຸງແຕ່ງ, ໂດຍຕາມທຳມະດາແລ້ວບໍລິມາດຂອງມັນຈະຫຼຸດລົງຕາມລຳດັບ ແລະ ລາຄາຕໍ່ຫົວໜ່ວຍນໍ້າໜັກນັ້ນຈະເພີ່ມຂຶ້ນຍ້ອນໄດ້ເພີ່ມມູນຄ່າໃຫ້ວັດຖຸດິບ ຜ່ານຂະບວນການຜະລິດ (ຂະບວນການຜະລິດທີ່ເອີ້ນວ່າ Beneficiation ຊຶ່ງແມ່ນຂະບວນການທີ່ແຍກແຮ່ທາດທີ່ມີມູນຄ່າສູງອອກຈາກສິ່ງທີ່ເປັນເສດເຫຼືອ). ພາກນີ້ຈະເນັ້ນໃສ່ສະພາບຂະບວນການຫຼອມທອງທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ເປັນທີ່ຕ້ອງການ.

- ອັນທີໜຶ່ງ, ຂະບວນການປຸງແຕ່ງນັ້ນອາດຕ້ອງການປັດໄຈສິ້ນເຂົ້າສະເພາະ. ຖ້າວ່າປັດໄຈສິ້ນເຂົ້າເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ສາມາດຫາໄດ້ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ນຳມາຈາກບ່ອນອື່ນໆໃນມູນຄ່າສູງມາສູ່ບ່ອນຜະລິດ, ກໍຖືວ່າ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທາງເສດຖະກິດແມ່ນມີຜົນກະທົບທາງລົບ.
- ອັນທີສອງ, ຂະບວນການຫຼອມ ແລະ ສະກັດແຮ່ທາດສ່ວນຫຼວງຫຼາຍຈະດຳເນີນໄປຂະໜາດໃຫຍ່ຖ້າຈະໃຫ້ເປັນເສດຖະກິດ. ເພາະສະນັ້ນ, ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວ ບໍ່ແຮ່ທາດທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍ ຫຼື ຂະໜາດກາງສ່ວນຫຼາຍຈຶ່ງບໍ່ສາມາດສະໜັບສະໜູນໃຫ້ມີການຕິດຕັ້ງຫົວໜ່ວຍການປຸງແຕ່ງ ຍ້ອນໃຊ້ທຶນຫຼາຍ ແລະ ມີລາຄາແພງຄືແນວນີ້.
- ອັນທີສາມ, ຝ່າຍລະບົບການຂົນສົ່ງບໍລິການພະລາທິການ(Logistics) ອາດຂັດແຍ່ງກັບຂະບວນການປຸງແຕ່ງ. ຍົກຕົວຢ່າງວ່າ ຜະລິດຕະພັນທອງ ເຄິ່ງສຳເລັດຮູບ ຈະຕ້ອງຜະລິດຢູ່ບ່ອນທີ່ໄກກັບຕະຫຼາດເນື່ອງຈາກວ່າ ການສົ່ງສິນຄ້າທີ່ຕ້ອງໃຊ້ເວລາດົນ ຊຶ່ງອາດບໍ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບຂອງຜູ້ຊື້ທີ່ຢາກຮັກສາຈຳນວນສິນຄ້າໃນສາງຂອງຕົນໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ. ສ່ວນໃຫຍ່ປະລິມານຜະລິດ ຜະລິດຕະພັນເຄິ່ງສຳເລັດຮູບທີ່ບໍ່ແມ່ນໂລຫະຢູ່ໃນໂລກໄດ້ຍ້າຍຖານເຂົ້າໄປຕັ້ງຢູ່ຈີນ ແລະ ບັນດາປະເທດອື່ນໆໃນອາຊີຕາເວັນອອກແລ້ວ, ຍ້ອນວ່າເຂດນີ້ມີຄວາມຕ້ອງການເພີ່ມຂຶ້ນສູງ.
- ສຸດທ້າຍ, ເງື່ອນໄຂທາງດ້ານຕະຫຼາດ ແລະ ການຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດໃນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນການຜະລິດທີ່ບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ ຊຶ່ງປົກກະຕິຈະໝາຍຄວາມວ່າກຳໄລລວມສ່ວນໃຫຍ່ນັ້ນຖືກສ້າງຂຶ້ນຢູ່ໃນຕ່ອງໂສ້ຂອງການສະໜອງສະເພາະໃດໜຶ່ງ.

ຢູ່ໃນກໍລະນີຂອງທອງ, ກໍຄືຂອງໂລຫະອື່ນໆທີ່ບໍ່ແມ່ນເຫຼັກ, ການມີໂຮງຫຼອມໂລຫະທີ່ບໍ່ເຊື່ອມເຂົ້າກັນນັ້ນມັກນຳໄປສູ່ສະພາບປະລິມານການຫຼອມ ແລະ ການສະກັດໂລຫະທີ່ເຫຼືອ ເມື່ອທຽບໃສ່ກັບປະລິມານການຊຸດຄົ້ນເປັນປົກກະຕິ. ເຫດຜົນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີລັກສະນະປະຫວັດສາດ. ໂຮງຫຼອມໂລຫະມັກຕັ້ງຢູ່ໃກ້ກັບບ່ອນຊຸດຄົ້ນ, ແຕ່ວ່າເມື່ອການຊຸດຄົ້ນບົດລົງໄປແລ້ວໂຮງຫຼອມໂລຫະພັດຍັງເປີດດຳເນີນການຢູ່, ພະຍາຍາມໃຫ້ຢູ່ລອດໄດ້ຍ້ອນວ່າການລົງທຶນໃນເບື້ອງຕົ້ນນັ້ນໄດ້ຖືກທົດແທນໄປພົດແລ້ວ ແລະ ຕົ້ນທຶນການຜະລິດແມ່ນຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ. ສະຖານທີ່ຫຼອມໂລຫະປະເພດນີ້ ຍັງຄົງມີຫຼາຍຢູ່ໃນຂົງເຂດ ອາຊີປາຊີຟິກ ຊຶ່ງແມ່ນມໍລະດົກຕົກທອດມາຈາກກິດຈະກຳຊຸດຄົ້ນຄ້ວາໃນອະດີດ ແລະ ກໍໄດ້ຖືກຫັນປ່ຽນໃຫ້ເປັນໂຮງຫຼອມໂລຫະທີ່ເປັນມູນເຊື້ອປະເພນີ. ເກືອບເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຜົນຜະລິດທອງຢູ່ໃນໂລກເຮົາໄດ້ປະສົບອອກຈາກບໍ່ແຮ່ ໃນຮູບແບບທອງເຂັ້ມຊຸ້ນ ແລະ ຖືກຂາຍໃຫ້ໂຮງຫຼອມທີ່ບໍ່ມີສາຍການຜະລິດເຊື່ອມຕໍ່ກັນ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ໂຮງຫຼອມ ແລະ ສະກັດໂລຫະດຳເນີນງານໂດຍສ້າງຜົນກຳໄລຕ່ຳຫຼາຍ.

ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ໃນຊຸມບົບດິນມານີ້ໂຮງງານຫຼອມໂລຫະໃໝ່ຂະໜາດໃຫຍ່ ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຢູ່ບັນດາປະເທດຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຈີນ, ຍ້ອນສະຖານທີ່ຕັ້ງຂອງໂຮງງານຢູ່ໃນຕະຫຼາດພາຍໃນທີ່ໃຫຍ່ໂຕ, ພວກເຂົາເຈົ້າມີຄວາມໄດ້ປຽບທີ່ດີ. ຄວາມໄດ້ປຽບຈະໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມຈາກພາສີນຳເຂົ້າທີ່ສູງກວ່າຂອງໂລຫະທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ແປຮູບ (ແຜ່ນທອງ) ເມື່ອທຽບກັບພາສີນຳເຂົ້າຕໍ່ (ທອງ) ເຂັ້ມຊຸ້ນ ແລະ ດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນການຜະລິດ. ປະເມີນວ່າ ມູນຄ່າການຜະລິດທອງຂອງໂຮງງານຫຼອມທອງຂອງຈີນແມ່ນປະມານ 2.500 ໂດລາສະຫະລັດ/ໂຕນ, ທຽບກັບ “ຕາເວັນຕົກ” ຊຶ່ງຢູ່ທີ່ 6.000 ໂດລາສະຫະລັດ/ໂຕນ. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ, ໃນສອງທິດສະວັດຜ່ານມາ, ຕາມທຳມະດາແລ້ວນັ້ນບໍລິສັດໃດກໍຕາມທີ່ຈະເປີດໂຄງການຊຸດຄົ້ນຄ້ວາອັນໃໝ່ຈະບໍ່ເລືອກສ້າງໂຮງງານຫຼອມທອງ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າ ມັນເຫັນໄດ້ແຈ້ງວ່າການຂາຍທອງເຂັ້ມຊຸ້ນຈະພາໃຫ້ບໍ່ມີຜົນກຳໄລຍ້ອນເຫດຜົນບາງປະການເປັນຕົ້ນແມ່ນຄ່າຂົນສົ່ງ.

ສະຫຼຸບແລ້ວ, ຜົນຕອບແທນຈາກການລົງທຶນໃສ່ໂຮງງານຫຼອມໂລຫະສ່ວນໃຫຍ່ນັ້ນແມ່ນມີຕ່ຳ ແລະ ກໍຄາດຄະເນວ່າຈະສືບຕໍ່ເປັນໄປຄືແນວນີ້. ຈາກທັດສະນະກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງດ້ານການພັດທະນາ, ມັນຍັງຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກຕື່ມອີກວ່າ ໂຮງງານຫຼອມໂລຫະແມ່ນການດຳເນີນງານທີ່ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ທຶນຮອນຫຼວງຫຼາຍທີ່ສຸດຊຶ່ງສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໜ້ອຍ. ນອກຈາກນັ້ນ, ໂຮງງານຫຼອມໂລຫະ

ຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ເຫັນຢູ່ປະເທດຊຶ່ງມີຕະຫຼາດພາຍໃນມະຫາສານເຊັ່ນ ປະເທດຈີນນັ້ນຍັງມີຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ເພິ່ງປາດຖະໜາຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສະພາບອ້ອມຂ້າງ.

ໂດຍສະເພາະພາຍໃນທິດສະວັດຜ່ານມານີ້, ສ່ວນແບ່ງຂອງໂຮງງານ ຫຼອມ/ກັນໂລຫະໃນຕ່ອງໂສ້ສ້າງມູນຄ່າທອງໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນລົງຢ່າງ ສຳຄັນ. ຄິດໄລ່ເປັນອັດຕາສ່ວນ “ມູນຄ່າເພີ່ມ” ລວມ, ອັດຕາສ່ວນ ຂອງໂຮງງານຫຼອມ/ກັນໂລຫະທຽບກັບບໍລິສັດຊຸດຄືນ ໄດ້ຫຼຸດຈາກ

32,5% ປີ 1998 ລົງເປັນ 9% ໃນປີ 2009 (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 1.5). ສ່ວນແບ່ງມູນຄ່າໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຕື່ນຕົ້ນຕໍຍ້ອນຄວາມສາມາດຫຼອມໂລ ຫະເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ເປັນເຫດໃຫ້ການນຳໃຊ້ຄວາມ ສາມາດຂອງໂຮງງານຫຼອມໂລຫະຜ່ອນລົງ. ກອງປະຊຸມສຳມະນາ ວັນທີ 24 ກຸມພາ 2011 ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໄດ້ສົນທະນາ ທ່າອ່ຽງດັ່ງກ່າວນີ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ.

ຮູບສະແດງທີ 1.5 ມູນຄ່າຫຼຸດລົງຂອງໂຮງງານ/ກັນໂລຫະ ໃນຕ່ອງໂສ້ສ້າງມູນຄ່າທອງ (1998-2009)

ແຫຼ່ງ: ການວິເຄາະ CRU, ອົງການທອງເຂັມຊັ້ນ.

ໝາຍເຫດ: ສ່ວນແບ່ງຂອງໂຮງງານຫຼອມໂລຫະໃນມູນຄ່າທອງ ອີງຕາມສັນຍາຄ່າປຸງແຕ່ງ ແລະ ຫຼອມທົ່ວໄປ ຢູ່ເຂດຝັ່ງມະຫາສະໝຸດປາຊີຟິກ ບວກກັບ ການປະກອບສ່ວນໃນລາຄາ. ການຄິດໄລ່ຄ່າປຸງແຕ່ງໄດ້ອີງໃສ່ຂໍ້ສັນຍາແຮ່ເຂັມຊັ້ນ 30% (ຕ້ອງຈ່າຍ 29%). ລາຍຮັບຂອງໂຮງງານຫຼອມ ໂລຫະປະກອບມີສ່ວນເພີ່ມກາໂຕດ, ລາຄາຊີຟ ເຖິງຍີ່ປຸ່ນ.

1.6 ພາບລວມຂອງບໍລິສັດ ສັນໄຊ ມິເນ ໂຮນຊ໌ ຈຳກັດ (ຮີໂອ ຕິນໂຕ/ມິດຊຸຍ)

ບໍລິສັດ ລາວ ສັນໄຊ ມິເນໂຮນຊ໌ ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ພາຍຫຼັງ ເຊັນສັນຍາ ກັບລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ປີ 2009 ໂດຍ ບໍລິສັດ ຮີໂອ ຕິນໂຕ ຖືຮຸ້ນ 70% ແລະ ບໍລິສັດ ມິດຊຸຍ ຖືຮຸ້ນ 30%. ສັນຍາກວມເອົາເນື້ອທີ່ 484 ກມ2 ຢູ່ເມືອງ ສັນໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື ແລະ ເມືອງດັກຈຶງ, ແຂວງເຊ ກອງ. ໂຄງການນີ້ເປັນໂຄງການສຳຫຼວດບົກຊິດ ຢູ່ເຂດ ພື້ນທີ່ ຊຶ່ງບໍ່ທັນໄດ້ຜ່ານການສຳຫຼວດ ແລະ ຍັງຢູ່ຂັ້ນປະ ເມີນໂຄງການເບື້ອງຕົ້ນ. ວຽກງານພາກສະໜາມທາກໄດ້ ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນໃນເດືອນກຸມພາ 2010 ເທົ່ານັ້ນ.

ບໍລິສັດຮີໂອຕິນໂຕເປັນກຸ່ມບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນແຮ່ສາກົນທີ່ມີ ສຳນັກງານໃຫຍ່ຕັ້ງຢູ່ປະເທດອັງກິດ ແລະ ປະກອບດ້ວຍ ບໍລິສັດ ຮີໂອ ຕິນໂຕ plc ຊຶ່ງເປັນບໍລິສັດມະຫາຊົນຈິດ ທະບຽນຢູ່ຕະຫຼາດຫຼັກຊັບລອນດອນ ແລະ ນິວຢອກ ແລະ ບໍລິສັດ ຮີໂອ ຕິນໂຕ ຈຳກັດ ຊຶ່ງເປັນບໍລິສັດ ມະຫາຊົນ ຈິດທະບຽນຢູ່ຕະຫຼາດຫຼັກຊັບທີ່ອິດສະຕຣາລີ.

ຮີໂອ ຕິນໂຕ ດຳເນີນທຸລະກິດ ສຳຫຼວດຄົ້ນ ແລະ ປຸງແຕ່ງ ຊັບພະຍາກອນແຮ່ທາດ ແລະ ມີກິດຈະການຢູ່ທົ່ວໂລກ. ຜົນຜະລິດຕົ້ນຕໍ ຄື ອາລູມິນຽມ, ທອງ, ເພັດ, ພະລັງ ງານ (ຖ່ານຫີນ ແລະ ຢູເຣນຽມ), ຄຳ, ແຮ່ອຸດສະຫະ ກຳ (ໂບຣັກຊ໌, ໄທເທນຽມ ໄດອິກໄຊ, ເກືອ, ແປ້ງ) ແລະ ແຮ່ໂລຫະເຫຼັກ.

ຮີໂອ ຕິນໂຕ ເປັນສະມາຊິກ ICMM, ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກໍາລະນີ ສຶກສາຂອງປະເທດເປຣູ ແລະ ຊີເລ (ເບິ່ງຜົນຈຳນວນ ໜຶ່ງໃນກ່ອງ 1.2) ແລະ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນການວິເຄາະ ເສດຖະກິດ - ສັງຄົມຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດ ສຳລັບບົດລາຍງານສະບັບນີ້. ແຕ່ແຜນງານສຳຫຼວດຢູ່ ສັນໄຊ ຍັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕົ້ນ ແລະ ຍັງບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນ ການປະກອບສ່ວນດ້ານເສດຖະກິດ- ສັງຄົມ ຂອງໂຄງ ການນີ້ຢ່າງຊັດເຈນຈົນກວ່າຈະມີການສຳຫຼວດຕື່ມ.

ກ່ອງ 1.2 ການຫຼີກລ້ຽງ “ຄຳສາບຊັບພະຍາກອນ” ບົດຮຽນຈາກກໍລະນີສຶກສາຂອງປະເທດຕ່າງໆ

ເອກະສານທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນໄລຍະ 10-15 ປີຜ່ານມານີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມວິຕົກຫຼາຍຢ່າງກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງການຂຸດຄົ້ນແຮ່, ແຕ່ກໍບໍ່ໄດ້ອະທິບາຍຄວາມແຕກຕ່າງ ຜົນໄດ້ຮັບລະຫວ່າງປະເທດທີ່ປະສົບກັບຄຳສາບຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວ. ຢູ່ປະເທດຈຳນວນໜຶ່ງ, ຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໄດ້ປະກອບສ່ວນຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແບບຍືນຍົງ ແລະ ກວ້າງຂວາງຢ່າງແນ່ນອນ ແຕ່ບັນດາປະເທດດັ່ງກ່າວໄດ້ຫຼີກລ້ຽງບັນຫາທີ່ມວນຊົນທົ່ວໄປເຂົ້າໃຈຢ່າງກວ້າງຂວາງນັ້ນໄດ້ແນວໃດ?

ຄຳຕອບທີ່ງ່າຍດາຍອັນໜຶ່ງ ຕໍ່ຄຳຖາມດັ່ງກ່າວໄດ້ວາງອອກຂ້າງລຸ່ມນີ້. ຄຳຕອບດັ່ງກ່າວຍົກໃຫ້ເຫັນສອງມາດຕະຖານທົ່ວໄປ ເພື່ອແກ້ໄຂ “ຄຳສາບຊັບພະຍາກອນ”, ນັ້ນຄືປະຕິບັດນະໂຍບາຍເສດຖະກິດມະຫາພາກໜັກແໜ້ນ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງການປະພຶດເກງກຳໄລ.

ແບບແຜນທີ 1: ມຸມມອງທີ່ງ່າຍດາຍຂອງເສດຖະກິດມະຫາພາກ

ການວິໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກຂັ້ນພື້ນຖານ ບອກວ່າການຄົ້ນພົບ ແລະ ຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຄວນປະກອບສ່ວນເລັ່ງລັດການຂະຫຍາຍເສດຖະກິດໂດຍກົງຢູ່ປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ຕ່ຳ. ແຕ່ທິດສະດີເສດຖະກິດມະຫາພາກໄດ້ຮັບຮູ້ມາແຕ່ດົນນານແລ້ວວ່າ ລາຍຮັບຈາກຊັບພະຍາກອນສາມາດສ້າງຜົນທາງລົບດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ມີອັດຕາແລກປ່ຽນແຂງຄ່າ (“ພະຍາດດັດຊື່”), ລາຍໄດ້ບາງປະເພດຂາດຄວາມໝັ້ນຄົງ ໂດຍສະເພາະລາຍຮັບງົບປະມານລັດ ແລະ ບາງກິດຈະການເສດຖະກິດ ທີ່ເຄີຍປະຕິບັດຕາມປະເພນີ ຖືກປົບອອກຈາກທ້ອງຕະຫຼາດ. ມີວິທີທາງແກ້ໄຂນະໂຍບາຍທີ່ແທດເໝາະເພື່ອລົບລ້າງ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຜົນທາງລົບດັ່ງກ່າວ ແລະ ຫຼາຍປະເທດກໍໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວຢ່າງມີຜົນສຳເລັດ. ແຕ່ບໍ່ມີອັນໃດຮັບປະກັນວ່າທຸກປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈະຮັບຮອງເອົານະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວແລະ ຫຼາຍປະເທດກໍບໍ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ. ສົມທົບກັບການປົກຄອງທີ່ອ່ອນແອ, ການຂາດນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວສາມາດສ້າງຜົນທາງລົບຢ່າງຮ້າຍແຮງ.

ແບບແຜນທີ 2: ມຸມມອງເກງກຳໄລ

ຜູ້ສະໜັບສະໜູນມຸມມອງເກງກຳໄລຕໍ່ຄຳສາບຊັບພະຍາກອນໄດ້ພົບຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນທາງສະຖິຕິວ່າ ການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຫຼາຍຄັ້ງມີຂຶ້ນໃນສະພາບລັດບຸ້ນສະດົມ ແລະ ການປໍ່ລະປັກພາຍໃນປະເທດ ແລະ ສົງຄາມກາງເມືອງ. ການວິເຄາະໃນຮູບການນີ້

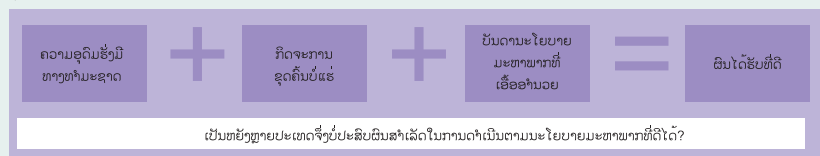
ສະເໜີວ່າການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເປັນຜົນຮ້າຍຕໍ່ຄວາມພູນສຸກຂອງປະເທດກຳລັງພັດທະນາ. ຄວາມເຂົ້າໃຈໃນລະດັບເສດຖະກິດຈຸລະພາກ ຄື ຄວາມມັງຄັງດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດກະຕຸກຊຸກຍູ້ການອຸປະຖຳ, ເກງກຳໄລ ແລະ ສ້າງກຸ່ມກ້ອນຊຶ່ງຈຳກັດການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ສ້າງຄວາມບໍ່ສະຫງົບ ແລະ ກົດດັນສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ແຕ່ວິທີການວິເຄາະນີ້ບໍ່ໄດ້ອະທິບາຍເຫດຜົນວ່າເປັນຫຍັງບາງລັດຖະບານ ແລະ ສັງຄົມສາມາດຫຼີກລ້ຽງການປະພຶດເກງກຳໄລໄດ້.

ດ້ານອ່ອນຂອງທັງສອງມຸມມອງຄືບໍ່ໄດ້ອະທິບາຍເຫດຜົນປະເທດຈຳນວນໜຶ່ງ ສາມາດຮັກສາທ່ວງທ່າເສດຖະກິດມະຫາພາກໜັກແໜ້ນ ແລະ ຍັງສາມາດຫຼີກລ້ຽງການປະພຶດພາກລັດບຸ້ນສະດົມ.

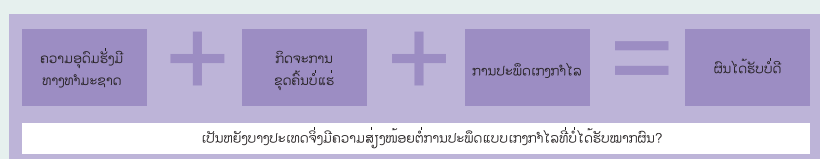
ຄຳຕອບຫຍໍ້ຕໍ່ຄຳຖາມກວ້າງຂວາງດັ່ງກ່າວ ກ່ຽວພັນກັບຄຸນນະພາບອົງການຈັດຕັ້ງ, ການປົກຄອງ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງແຕ່ລະປະເທດເຈົ້າພາບ ແລະ ວິທີການ ຊຶ່ງໂຄງການລົງທຶນດ້ານບໍ່ແຮ່ພົວພັນກັບຮູບການຈັດຕັ້ງດັ່ງກ່າວ. ຕົວຢ່າງ, ໂຄງການລົງທຶນດ້ານບໍ່ແຮ່ ໄດ້ຊ່ວຍເສີມສ້າງຂອດທີ່ຍັງຂາດເຂີນໃນການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນທ່າແຮງຂອງການຈັດຕັ້ງ.

ໂດຍສະຫຼຸບແລ້ວ, ຄວາມແຕກຕ່າງໃນຜົນຮັບຂຶ້ນກັບຄວາມແຕກຕ່າງໃນການປົກຄອງ, ໂຄງສ້າງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍຂອງລັດ. ເງື່ອນໄຂດັ່ງກ່າວ ແລະ ການພົວພັນລະຫວ່າງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ລວມທັງພາກລັດ, ຂະແໜງຂຸດຄົ້ນ, ອົງການຕາງໜ້າຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ກຸ່ມສັງຄົມ ແລະ ລະບອບ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຕ່າງໆ ອຳນວຍໃຫ້ການລົງທຶນໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ສ້າງຜົນຕອບແທນດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມສູງຂຶ້ນ ຫຼື ຕ່ຳລົງ.

ມຸມມອງຂອງເສດຖະກິດມະຫາພາກ

ມຸມມອງການປະພຶດເກງກຳໄລ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ເອກະສານພິມເສຍແຕ່ຂອງICMM: ກອບວິເຄາະຄວາມທ້າທາຍຂອງຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານແຮ່ທາດ: ວິທີໝູນໃຊ້ຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອກະຕຸ້ນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ສິງຫາ 2006).

ການປະກອບສ່ວນ
ຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່
ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ

2. ການປະກອບສ່ວນຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ

ພາກນີ້ຈະສະເໜີ ການປະເມີນແບບປະລິມານກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຕ່າງໆ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນຈາກໂຄງການ (ທັງດ້ານບວກ ແລະ ລົບ) ຂອງ MMG ເຊໂປນ ແລະ ໂຄງການຂຸດຄົ້ນຄຳ-ທອງພູຄຳຂອງ IBM. ຕາມທຳມະດາແລ້ວ ການປະກອບສ່ວນໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນແມ່ນທາງອ້ອມ. ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທັນສະໄໝຕ້ອງໃຊ້ທຶນຫຼາຍເພາະສະນັ້ນ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໂດຍກົງຈາກການດຳເນີນຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຈຶ່ງບໍ່ມີຫຼາຍ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ການນຳໃຊ້ລາຍຮັບຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໂດຍລັດຖະບານ ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ບວກກັບການຈັດການບາງຢ່າງກ່ຽວກັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໂດຍໃຫ້ບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ເຂົ້າໄປຈັດຊື້ ແລະ ລົງທຶນທາງສັງຄົມຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ຈະສາມາດໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດທາງອ້ອມຢ່າງຫຼວງຫຼາຍດ້ານສະຫວັດດີການຂອງຄົນທີ່ຢູ່ອ້ອມຂ້າງໂຄງການບໍ່ແຮ່.¹⁶ ກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຍິ່ງໃນການຂະຫຍາຍຖານຂອງຮູບທາດປີຣະມິດທີ່ປົນລົງນອກ. ຈາກການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳເຫຼົ່ານັ້ນ.

2.1 ສະພາບທ້ອງຖິ່ນ: ການຈ້າງງານ ແລະ ຜູ້ທີ່ອາໄສໂຄງການ

ໜຶ່ງໃນບັນດາຜົນກະທົບທາງເສດຖະກິດຕໍ່ຊຸມຊົນທີ່ເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງກວ່າເພີ່ມໝົດໃນການດຳເນີນການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແມ່ນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ໂຄງການສ້າງຂຶ້ນ. ວຽກເຮັດງານທຳນີ້ ແມ່ນຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍກົງຜ່ານທາງການສ້າງວຽກງານຢູ່ໃນລະຫວ່າງການສຳຫຼວດ, ການກໍ່ສ້າງ, ການຂຸດຄົ້ນ ແລະ ໄລຍະການປິດບໍ່/ການຟື້ນຟູ. ເມື່ອຮວມເຂົ້າກັນແລ້ວ ທັງສີ່ໄລຍະນີ້ສາມາດສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໄດ້ຫຼາຍກວ່າ 10 ປີຂຶ້ນໄປຈົນເປັນຫຼາຍສັດຕະວັດ. ວຽກງານເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງໂດຍກົງກັບການດຳເນີນງານຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ແຕ່ກໍຍັງມີວຽກງານທາງອ້ອມອື່ນໆ.¹⁷ ວຽກງານບາງຢ່າງຈະແມ່ນວຽກຂອງບັນດາຜູ້ຮັບເໝົາ ຊຶ່ງແມ່ນຜູ້ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ວຽກງານເຫຼົ່ານີ້ອາດລວມມີການກໍ່ສ້າງຖະໜົນທຶນທາງເຂົ້າຫາໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ກໍ່ສ້າງເຮືອນໃໝ່ສຳລັບນັກທຳລະນີສາດ ແລະ ຄອບຄົວພ້ອມທັງການດຳເນີນທຸລະກິດຕ່າງໆ ເພື່ອບໍລິການໃຫ້ຄອບຄົວເຂົາເຈົ້າ. ເຖິງວ່າຈະມີໂອກາດທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ກໍຕາມແຕ່ຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແບບທັນສະໄໝປົກກະຕິຈະສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໜ້ອຍ ຍ້ອນການນຳໃຊ້ເຕກໂນໂລຊີຫຼາຍ (ແທນທີ່ຈະເນັ້ນໜັກໃສ່ການນຳໃຊ້ແຮງງານຫຼາຍ) ຊຶ່ງມີຄວາມປອດໄພກວ່າ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນສູງກວ່າ. ເພາະສະນັ້ນ, ເມື່ອທຽບໃສ່ກັບກຳລັງແຮງງານຂອງຊາດໃນປີ 2009 ຊຶ່ງຄາດຄະເນໄວ້ວ່າມີຢູ່ 2,9 ລ້ານຄົນ, ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃນສອງບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໄທຍ່ມີພຽງ 30.000 ຄົນ ຫຼື ກວມເອົາຫຼາຍກວ່າ 1% ເທົ່ານັ້ນ ຂອງຈຳນວນກຳລັງແຮງງານທັງໝົດຂອງຊາດ (ທັງທາງກົງ, ທາງອ້ອມ ແລະ ວຽກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ).

¹⁶ ບົດວິໄຈອັນນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ຖືກສະຫຼຸບມາຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສາທາລະນະຕ່າງໆເປັນຕົ້ນແມ່ນຈາກບັນດາບົດລາຍງານດ້ານຄວາມຍືນຍົງຊຶ່ງເຜີຍແຜ່ຢູ່ຕາມ.

¹⁷ ໃນຂະນະທີ່ທຳການວິໄຈແຫຼ່ງຕ່າງໆຂອງພະນັກງານ, ບົດລາຍງານດ້ານຄວາມຍືນຍົງຂອງທັງສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ບໍ່ໄດ້ແຍກພະນັກງານທີ່ຖືກຈ້າງໂດຍກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ ສະເໝີໄປ; ເພາະສະນັ້ນ, ພະນັກງານສອງປະເພດນີ້ ຈຶ່ງຖືກເອົາຮວມເຂົ້າກັນໄວ້ ຢູ່ໃນຕາຕະລາງທີ 2.2.

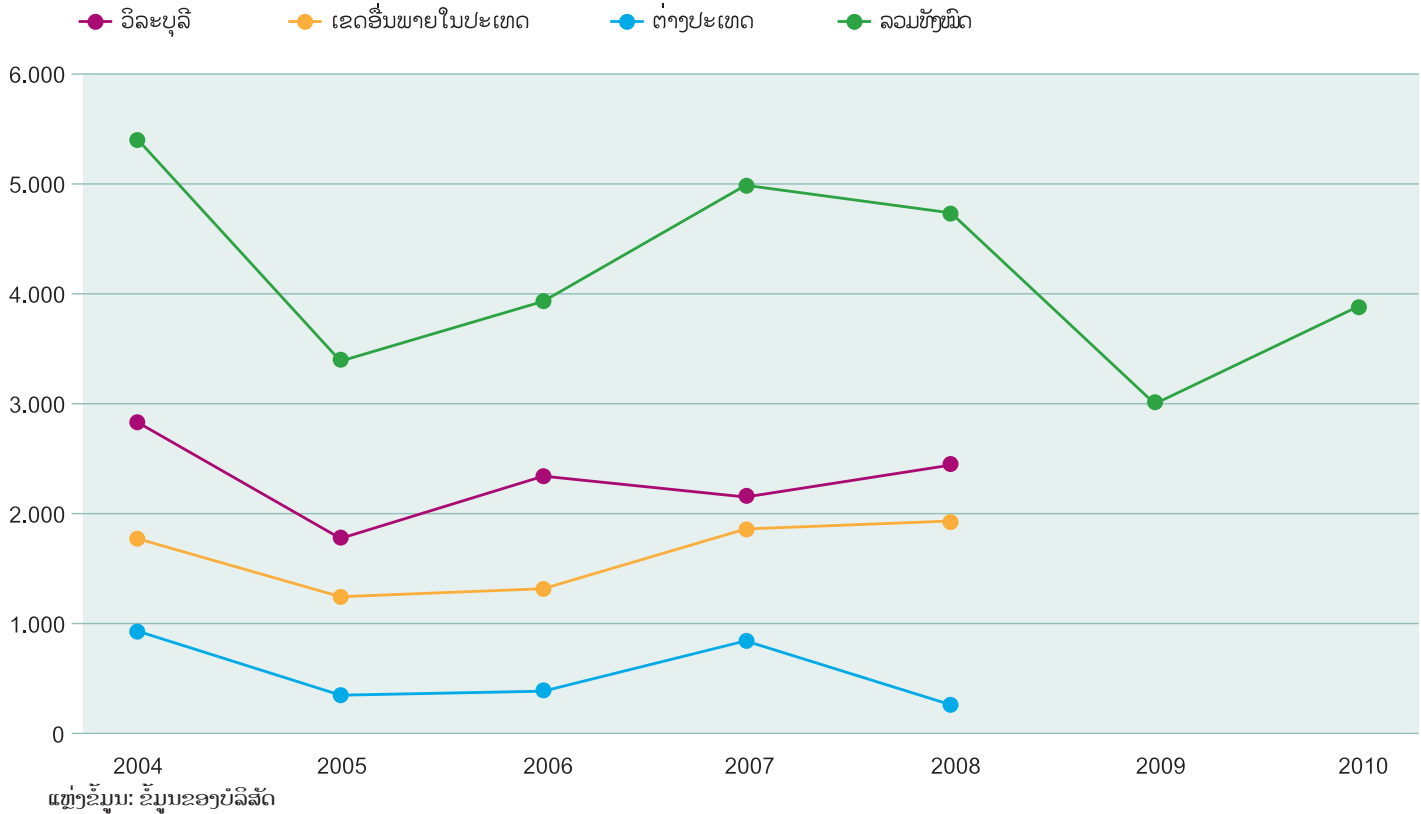
ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມີພຽງ 20% ຂອງກຳລັງແຮງງານທັງໝົດເທົ່ານັ້ນທີ່ປະກອບອາຊີບ ຢູ່ນອກຂະແໜງການກະສິກຳ, (580.000 ຄົນ) ສ່ວນພະນັກງານກຳມະກອນໃນສອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ແຫ່ງນີ້ກວມເອົາ 5% ຂອງຈຳນວນພົນທັງໝົດທີ່ປະກອບອາຊີບຢູ່ນອກຂະແໜງການກະສິກຳ (ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການບໍລິການ).

ການວິໄຈ ຕົວເລກສະຖິຕິກ່ຽວກັບການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳຂອງທັງສອງບໍລິສັດນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໂດຍກົງໃນສອງບໍ່ແຮ່ນີ້ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເທື່ອລະໜ້ອຍ (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 2.1 ແລະ 2.2). ພະນັກງານ (ໂດຍກົງ) ເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນພະນັກງານທີ່ກິນເງິນເດືອນຂອງບໍລິສັດ ແລະ ບັນດາຜູ້ຮັບເໝົາທີ່ຢູ່ປະຈຳໃນແຄ້ມ. ໃນກໍລະນີຂອງ MMG ເຊໂປນ, ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໂດຍກົງ ເລີ່ມແຕ່ 1.848 ຄົນ ໃນປີ 2004 ແລະ ຂະຫຍາຍຮອດລະດັບສູງສຸດ 2.467 ຄົນ ໃນປີ 2008 ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍໄດ້ຫຼຸດລົງມາຢູ່ປະມານ 2.300 ຄົນ ໃນປີ 2010. ເລີ່ມຈາກປີ 2009 ເປັນຕົ້ນມາ, ຈຳນວນພະນັກງານ MMG ເຊໂປນ ທີ່ມາຈາກເມືອງ ເທົ່າກັບປະມານ 35% ຂອງຈຳນວນພະນັກງານທັງໝົດ (ເບິ່ງຮູບ 2.1). ຄວາມສຳຄັນຂອງການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນຄືແນວນີ້ ສຳລັບແຂວງ ແມ່ນບໍລິສັດຈ່າຍອາກອນເງິນເດືອນ ຈຳນວນ 3,5 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃຫ້ແກ່ແຂວງ, ແທນທີ່ຈະຈ່າຍໃຫ້ລັດຖະບານ. ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ມາຈາກ MMG ເຊໂປນກ່ຽວກັບການຈ້າງງານທາງອ້ອມແຕກຕ່າງກັນ

ຢ່າງເຫັນໄດ້ຊັດ ລະຫວ່າງປີ 2004 ແລະ 2010.¹⁸ ໃນປີ 2004, ໃນໄລຍະຕົ້ນຂອງການດຳເນີນງານ, ຈຳນວນພະນັກງານທີ່ຖືກຈ້າງເຮັດວຽກທາງອ້ອມ ແມ່ນຢູ່ລະດັບສູງສຸດ (ກຳມະກອນກໍ່ສ້າງ ແລະ ເກັບກູ້ລະເບີດ). ຕົວເລກດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໃນປີ 2005, ຊຶ່ງການຫຼຸດລົງນີ້ແມ່ນຍ້ອນວ່າການກໍ່ສ້າງສິ້ນສຸດລົງ ແລະ ເງິນໝູນວຽນມີຄວາມເຄັ່ງຕຶງຂຶ້ນ ອັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດຕ້ອງຕັດລາຍຈ່າຍການລົງທຶນ ແລະ ການດຳເນີນງານລົງ. ໃນປີ 2006, ການຈ້າງງານແບບທາງອ້ອມ ໄດ້ຄ່ອຍໆເຕີບໂຕຂຶ້ນ, ໄປຢູ່ຈຸດສູງສຸດໃນປີ 2007 ຍ້ອນມີການກໍ່ສ້າງຢູ່ໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້. ໃນປີ 2008-09 ຈຳນວນພະນັກງານທາງອ້ອມ ໄດ້ຫຼຸດລົງໄປຢູ່ລະດັບດຽວກັນກັບໃນປີ 2004-05 ຍ້ອນວ່າໂຄງການກໍ່ສ້າງຕ່າງໆ ຢູ່ໃນບ່ອນຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ສຳເລັດລົງ ແລະ ຍ້ອນຜົນສະທ້ອນຈາກວິກິດການເງິນໂລກ. ຄື້ນກະທົບຈາກພາຍນອກນີ້ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ພະນັກງານຢູ່ເມືອງວິລະບູລີ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາເຈົ້າເຮັດວຽກເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO), ການສຳຫຼວດ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນ - ຊຶ່ງແມ່ນຂົງເຂດທີ່ຖືກຕັດວຽກອອກຍ້ອນເຫດຜົນທາງການເງິນ (ຕາຕະລາງ 2.1). ມາຮອດປີ 2010, ການຈ້າງງານແບບທາງອ້ອມໄດ້ຟື້ນຄືນມາຢູ່ປະມານ 1.600 ຄົນ. ຕົວເລກສະເລ່ຍຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຖືກຈ້າງ ແມ່ນປະມານ 4.000 ຄົນ, ໂດຍທີ່ຕົວເລກດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນໄປຢູ່ທີ່ປະມານ 5.000 ຄົນ ໃນຊ່ວງໄລຍະທີ່ມີການກໍ່ສ້າງ.

18 ພະນັກງານທາງອ້ອມແມ່ນ: (i) ຜູ້ຮັບເໝົາທີ່ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນແຄ້ມ ແລະ ພະນັກງານທີ່ບັນດາຜູ້ຮັບເໝົາເຫຼົ່ານີ້ຈ້າງຢູ່; (ii) ພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ແກ່ບັນດາບໍລິສັດທີ່ທຳການສະໜອງສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການໃຫ້ບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ບັນດາຜູ້ສະໜອງສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການໃຫ້ແກ່ຜູ້ຮັບເໝົາ ຫຼື ຜູ້ຮັບເໝົາຕໍ່ຊ່ວງ ທີ່ໄດ້ວຽກເຮັດງານທຳຍ້ອນທຸລະກິດທີ່ໂຄງການແຫ່ງນີ້ສ້າງຂຶ້ນ; (iii) ວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ໃນຂົງເຂດນີ້ ສ້າງຂຶ້ນໂດຍກິດຈະກຳທາງດ້ານການລົງທຶນໃສ່ຊຸມຊົນ ທັງການພັດທະນາທຸລະກິດຂອງ ທ້ອງຖິ່ນ.

ຮູບສະແດງ 2.1 ແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງພະນັກງານ: MMG ເຊໂປນ (ຈຳນວນພະນັກງານ)

ນອກນັ້ນ, ຮ່ວງງົບປະມານ ແລະ ການລົງທຶນດ້ານສັງຄົມຂອງບໍລິສັດຍັງສ້າງວຽກເຮັດງານທຳເພີ່ມຕື່ມ. ແຕ່ນັບແຕ່ປີ 2005 ເປັນຕົ້ນມາ, ຂໍ້ມູນຕົວເລກການລົງທຶນດັ່ງກ່າວ ໂດຍໂຄງການ MMG ເຊໂປນມີເປັນບາງປີເທົ່ານັ້ນ (ຂໍ້ມູນແມ່ນອນກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງປະຈຳປີບໍ່ມີ). ຍົກຕົວຢ່າງ ວຽກງານຕ່າງໆຈະມີໃນເວລາທີ່ບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ດຳເນີນການກໍ່ສ້າງ ຫຼື ບຳລຸງຮັກສາ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທາງດ້ານສາທາລະນະຕ່າງໆ (ໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ, ຫ້ອງກວດພະຍາດ, ຕະຫຼາດ, ອາຄານສຳລັບຊຸມຊົນ) ແລະ ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ການຈ້າງງານ ແມ່ນຈະຮັບເອົາແຕ່ບຸກຄົນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນຊຸມຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເທົ່ານັ້ນ. ການສ້າງວຽກງານປະເພດນີ້ໄດ້ຖືກກ່າວເຖິງຢູ່ໃນຕາຕະລາງທີ 2.1 ວ່າແມ່ນ “ການປະກອບສ່ວນໃສ່ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອສັງຄົມ”. ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ໃນປີ 2005, ຈຳນວນວຽກງານທີ່ສ້າງໃນໝວດດັ່ງກ່າວນີ້ຢູ່ MMG ເຊໂປນແມ່ນຂ້ອນຂ້າງສູງມີເຖິງ 364 ຄົນ ແລະ ໄດ້ຫຼຸດລົງມາຢູ່ທີ່

225 ຄົນ ໃນປີ 2007 ແລະ ໃນປີ 2009 ໄດ້ສືບຕໍ່ຫຼຸດລົງອີກຍັງເຫຼືອ 115 ຄົນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ອາດອະທິບາຍໄດ້ດ້ວຍເຫດຜົນທີ່ວ່າ ຈຸດສຸມເບື້ອງຕົ້ນແມ່ນການສະໜອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ໃຊ້ແຮງງານຫຼາຍ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ມີຕົວເລກຕົວຈິງ ກ່ຽວກັບການຄາດຄະເນອັດຕາການຈ້າງງານ ໃນອະນາຄົດອັນໃກ້ນີ້ກໍຕາມ, ແຕ່ມັນກໍເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນວ່າ ທັງສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້ຈະຂະຫຍາຍການດຳເນີນງານຂອງຕົນ. ໂຄງການ MMG ເຊໂປນ ອາດກ້າວເຂົ້າສູ່ໄລຍະການຂະຫຍາຍອີກເທື່ອໃໝ່ ໃນປີ 2013, ເວລານັ້ນ ການຈ້າງງານອາດເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງປະມານ 5.000 ຄົນ. ເນື່ອງຈາກການຂະຫຍາຍການດຳເນີນງານຮຽກຮ້ອງວຽກງານກໍ່ສ້າງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍກໍຕາມ ແຕ່ມັນກໍອາດມີຄວາມໝາຍວ່າຈະມີການຈ້າງພະນັກງານເພີ່ມຂຶ້ນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນກໍຍັງໄວເກີນໄປທີ່ຈະປະເມີນອັດຕາຄວາມອາດສາມາດສ້າງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້.

ເມື່ອບໍ່ມີຂໍ້ມູນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້, ຕົວເລກຄາດຄະເນແບບ ຫຍາບໆ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງການມີວຽກເຮັດງານ ທຳຈາກການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນສາມາດ ປະເມີນໄດ້ ຈາກຜົນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າດ້ວຍວິທີສັງ ເກດການທີ່ມີຢູ່ ແລະ ນັ້ນກໍຄືແບບແຜນທີ່ຮັບຮອງເອົາ ໃນນີ້. ຜົນກະທົບຈາກການມີວຽກເຮັດງານທຳຕໍ່ຊຸມຊົນ ທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນຜ່ານການໃຊ້ຈ່າຍເງິນເດືອນໄປຊື້ສິນ ຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ (ທັງຂອງພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກ ໂດຍກົງ ແລະ ໂດຍທາງອ້ອມ, ລວມທັງຜ່ານທາງໂຄງ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານສັງຄົມການໃຊ້ຈ່າຍເຫຼົ່ານີ້ລວມມີ ການໃຊ້ຈ່າຍໃສ່ຄ່າເຮືອນ, ອາຫານ, ເສື້ອຜ້າ, ກິດຈະກຳ ເພີດເພີນຕ່າງໆ; ການບໍລິການໃຫ້ສ່ວນບຸກຄົນເປັນ

ຕົ້ນແມ່ນການເສີມສວຍຕັດຜົມ ແລະ ທຳຄວາມສະອາດ; ການບໍລິການທຸລະກິດເປັນຕົ້ນແມ່ນ ທະນາຄານ; ການ ຂົນສົ່ງ, ສາທາລະນະອຸປະໂພກ ແລະ ການບໍລິການໃຫ້ ສາທາລະນະ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການສຶກສາ ແລະ ປິ່ນປົວ ສຸຂະພາບ. ໃນຂະນະທີ່ພະນັກງານເປັນຜູ້ໃຊ້ຈ່າຍສ່ວນ ໃຫຍ່, ແຕ່ວ່າ ພາກລັດກໍອາດສະໜອງການບໍລິການໃຫ້ ບາງຢ່າງ, ຊຶ່ງຈະເປັນການກະຕຸ້ນເພີ່ມຕື່ມໃຫ້ແກ່ຄວາມ ຕ້ອງການຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ນີ້.¹⁹ ຍົກຕົວຢ່າງ, MMG ເຊໂປນ ລາຍງານວ່າ ລັດຖະບານໄດ້ສະໜອງພະນັກງານລັດໃຫ້ ເພີ່ມຕື່ມອີກ 200 ຄົນ ເພື່ອຊ່ວຍຮັບມືກັບຄວາມຕ້ອງ ການທີ່ເພີ່ມຕື່ມດ້ານວຽກງານບໍລິການສາທາລະນະໃນ ຂົງເຂດພື້ນທີ່ນີ້.

ຕາຕະລາງ 2.1 ຈຳນວນການຈ້າງງານ ແລະ ຜູ້ທີ່ອາໄສໂຄງການ: MMG ເຊໂປນ

	ຈຳນວນພະນັກງານຕໍ່ປີ						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ການຈ້າງງານທາງກົງ	1.848	1.675	2.146	1.864	2.467	2.011	2.300
ການຈ້າງງານທາງອ້ອມ	3.545	1.700	1.839	3.155	2.456	982	1.600
ການປະກອບສ່ວນໃສ່ການຈ້າງງານ ຈາກການຊ່ວຍເຫຼືອສັງຄົມ		364		255		115	
ການຈ້າງງານ ແບບຊັກຈູງ	13.483	9.348	9.963	13.110	12.308	7.770	9.750
ຈຳນວນການຈ້າງງານ/ການເອື້ອຍອີງໂຄງການທັງໝົດ	18.876	13.087	13.948	18.354	17.231	10.878	13.650

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຈຳນວນຕົວເລກຂອງພະນັກງານທີ່ຖືກຈ້າງໂດຍກົງ ໃນປີ 2007 ແມ່ນໄດ້ມາຈາກຜົນຂອງການລົງສຳຫຼວດຄົວເຮືອນປີ 2007. ຕົວເລກຂອງການຈ້າງງານແບບ ທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ສຳລັບປີ 2008 ແລະ 2009 ແມ່ນໄດ້ມາຈາກການຄິດໄລ່ຕົວເລກຂໍ້ມູນທີ່ທາງບໍ່ຄຳເຊໂປນສະໜອງໃຫ້. ພວກເຮົາບໍ່ມີຕົວເລກແນ່ນອນ ສຳລັບການຈ້າງງານທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນຜ່ານການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານສັງຄົມ ໃນປີ 2004, 2006, 2008 ແລະ 2010. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ພວກເຮົາກໍສາມາດຄາດວ່າ ການຈ້າງງານຈະມີຂະໜາດທີ່ຄ້າຍຄືກັນ (100-300 ຄົນ)

ຕາຕະລາງ 2.2 ຈຳນວນການຈ້າງງານ ແລະ ຜູ້ທີ່ອາໄສໂຄງການ: PBM ຄຳ-ທອງພູຄຳ

	ຈຳນວນພະນັກງານຕໍ່ປີ				
	2005	2006	2007	2008	2009
ການຈ້າງງານທາງກົງ	514	1.237	1.240	1.581	1.664
ການຈ້າງງານທາງອ້ອມ	–	80	2.000	2.000	2.000
ການຈ້າງງານຈາກການຊ່ວຍເຫຼືອສັງຄົມ	–	–	–	–	–
ການຈ້າງງານແບບຊັກຈູງ	1.285	3.292	8.100	8.952	9.160
ຈຳນວນການຈ້າງງານ/ການເອື້ອຍອີງໂຄງການທັງໝົດ	1.799	4.609	11.340	12.533	12.824

19 ຢູ່ໃນການສຶກສາຂອງທະນາຄານໂລກ, “ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ຊຸມຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ” (ແມັກມາຮອນ ແລະ ເຣມີ 2002 - McMa hon and Remy 2002), ໄດ້ມີການປະເມີນວ່າ ສຳລັບທຸກໆວຽກງານທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນຢູ່ໃນໂຄງການບໍ່ແຮ່ແຫ່ງໜຶ່ງນັ້ນຈະມີຕຳແໜ່ງງານອີກ 2,5 ວຽກງານຖືກສ້າງຂຶ້ນຢູ່ບ່ອນອື່ນອີກແຫ່ງໃດ ແຫ່ງໜຶ່ງ. ມັນສຳຄັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ລະບຸວ່າ ຕົວເລກດັ່ງກ່າວສາມາດແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໂດຍຂຶ້ນກັບຄຳນິຍາມຂອງຄຳວ່າວຽກງານທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນຢູ່ໃນໂຄງການບໍ່ແຮ່ ແຫ່ງໜຶ່ງ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕົວເລກ 2,5 ແມ່ນຕົວເລກທີ່ແທດເໝາະກັບຄວາມເປັນຈິງ, ເປັນຕົວເລກທີ່ຕ່ຳແລ້ວ ສຳລັບບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ຕ່ຳ ແລະ ຕົວເລກ ນີ້ ແມ່ນຕົວເລກທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຢູ່ໃນບົດສຶກສາຄົ້ນຄວ້າສະບັບນີ້ ເພື່ອຄິດໄລ່ຈຳນວນການຈ້າງງານທີ່ຕາມມາຈາກໂຄງການ.

ໃນກໍລະນີຂອງ PBM, ຊຶ່ງແມ່ນໂຄງການບໍ່ແຮ່ທີ່ໃໝ່ກວ່າ MMG ເຊໂປນ ຫຼາຍນັ້ນ, ຂໍ້ມູນໃນຕາຕະລາງ 2.2 ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການຈ້າງງານລວມໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ ໂດຍທີ່ປັດຈຸບັນນີ້ໂຄງການບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ໄດ້ຈ້າງພະນັກງານກຳມະກອນຢູ່ປະມານ 3.600 ຄົນ (ໂດຍທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ). ເຖິງແມ່ນວ່າ ບໍລິສັດນີ້ຈະຫາກໍເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນໃນປີ 2005 ຊຶ່ງມີຈຳນວນພະນັກງານໂດຍກົງຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າກໍຕາມ (514 ຄົນ), ແຕ່ມາຮອດປີ 2009 ຈຳນວນດັ່ງກ່າວກໍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາເຖິງ 1.664 ຄົນ ພາຍຫຼັງທີ່ໂຄງການຂຸດຄົ້ນ ທອງ-ຄຳພູຄຳ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ. ໃນລະຫວ່າງປີ 2006 ເຖິງ 2007, ສະເພາະການຈ້າງງານໂດຍທາງອ້ອມພຽງຢ່າງດຽວ, ຕົວເລກດັ່ງກ່າວໄດ້ກ້າວກະໂດດຂຶ້ນຈາກ 80 ຄົນ ມາເປັນ 2.000 ຄົນ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນມາກໍເລີ່ມຄົງຕົວ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການຈ້າງງານແບບທາງອ້ອມຢູ່ໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ສອງແຫ່ງນີ້ສາມາດອະທິບາຍໄດ້ດ້ວຍເຫດຜົນຂອງການຂະຫຍາຍການດຳເນີນງານຂອງໂຄງການ, ຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຕ້ອງມີພະນັກງານຊົ່ວຄາວເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ.

ເນື່ອງຈາກວ່າເນື້ອທີ່ດິນໃນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ແລະ ເພາະສະນັ້ນແບບແຜນການດຳລົງຊີວິດຂອງຊົນນະບົດຈຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ), ທັງສອງໂຄງການ PBM ພູຄຳ ແລະ MMG ເຊໂປນ ຈຶ່ງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕ້ອງໃຫ້ສິດທິພິເສດ ໃນການຮັບເອົາຄົນຈາກຊຸມຊົນ ແລະ ໃນເຂດທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງທີ່ສຸດກັບໂຄງການຂອງຕົນເຂົ້າເຮັດວຽກ. ໃນລະຫວ່າງປີ 2004 ເຖິງປີ 2006, ຫຼາຍກວ່າ 50% ຂອງຕຳແໜ່ງງານວ່າງໄດ້ຮັບເອົາຜູ້ຄົນທີ່ດຳລົງຊີວິດໃກ້ກັບໂຄງການດຳເນີນງານຂອງ MMG ເຊໂປນ. ໃນປີ 2007, ອັດຕາການວ່າງງານໄດ້ຫຼຸດລົງ ແລະ ຄົງຢູ່ໃນລະດັບ 35% ໃນປີ 2008 ແລະ 2009. ໃນໄລຍະ 2006 -09, ຈຳນວນພະນັກງານທີ່ວ່າຈ້າງທົ່ວປະເທດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນໃນເບື້ອງຕົ້ນ ຈາກ 1.275 ຄົນເຖິງ 2.658 ຄົນ ຈຶ່ງຫຼຸດລົງເປັນ 1.467 ຄົນ ໃນປີ 2010 (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 2.2),

ຊຶ່ງຕົວເລກດັ່ງກ່າວປະກອບເປັນອັດຕາສ່ວນຄ່າແຮງງານສູງໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ສາມາດເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງວ່າວິທີການຮັບຄົນເຂົ້າເຮັດວຽກກໍມີຄວາມສຳຄັນເທົ່າທຽມກັນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກບໍ່ແຮ່ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ໃນເວລາຂັດເລືອກເຂົ້າເຮັດວຽກ. ຕົວຢ່າງກ່ຽວກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເຫັນໄດ້ຈາກກໍລະນີຂອງ MMG ເຊໂປນ, ບ່ອນຊຶ່ງຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດໃນຕອນເລີ່ມຕົ້ນນັ້ນ ການຮັບເອົາຄົນໃນທ້ອງຖິ່ນເຂົ້າເຮັດວຽກແມ່ນປະຕິບັດຜ່ານພະແນກການພົວພັນກັບຊຸມຊົນ ໄປຫາບັນດາຕົວແທນຂອງເມືອງ ແລະ ນາຍບ້ານ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃນເຂດອ້ອມແອ້ມໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່; ເຖິງວ່າວິທີການເສີມຂະຫຍາຍຂໍ້ມູນຖານວັດທະນະທຳ ແລະ ໂຄງສ້າງສິດອຳນາດດັ່ງກ່າວເປັນທີ່ໜ້າຊື່ນຊົມ ແຕ່ກໍມີປະກົດການບາງຢ່າງກ່ຽວກັບຂອບເຂດການລວມເອົາຜູ້ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ຫຼື ຜູ້ຖືກແບ່ງແຍກທາງດ້ານສັງຄົມນັ້ນເຂົ້າໃນຂະບວນການ. ເຖິງແມ່ນຈະມີການຄາດຄະເນວ່າຂອບເຂດຕົວຈິງຂອງໂຄງການຈະຖືກຂະຫຍາຍກວ້າງອອກຕື່ມ ແລະ ຈະກວມເອົາເນື້ອທີ່ດິນ ຊຶ່ງປັດຈຸບັນນີ້ ແມ່ນຊາວບ້ານເປັນຜູ້ນຳໃຊ້ຢູ່ນັ້ນກໍຕາມ, ແຕ່ອາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ວ່າກາລະໂອກາດໃນການຮັບເອົາຄົນເຂົ້າເຮັດວຽກຈະບໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງສົມຊັດສ່ວນກັບຂະໜາດຂອງໂຄງການ. ປະກົດການດັ່ງກ່າວນີ້ຈະກາຍເປັນບັນຫາສຳຄັນໃຫ້ບໍລິສັດຕ້ອງໄດ້ຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໃນຊຸມປີທີ່ຈະມາເຖິງນີ້, ຍ້ອນວ່າປະຊາຊົນທີ່ຍົກຍ້າຍມາໃໝ່ຍັງມີຄວາມຄາດຫວັງສູງ ວ່າຈະໄດ້ມີວຽກເຮັດງານທຳ (ແລະ ບໍ່ແມ່ນວ່າຈະຄາດຫວັງເອົາແຕ່ເງິນຊົດເຊີຍເທົ່ານັ້ນ). ຕາມທີ່ສາມາດເຫັນໃນກໍລະນີ PBM, ອັດຕາສ່ວນພະນັກງານທີ່ມາຈາກທ້ອງຖິ່ນ ເຂດພູຄຳສູງທີ່ສຸດ (ເບິ່ງ ຮູບສະແດງ 2.2 ຂ້າງລຸ່ມນີ້).

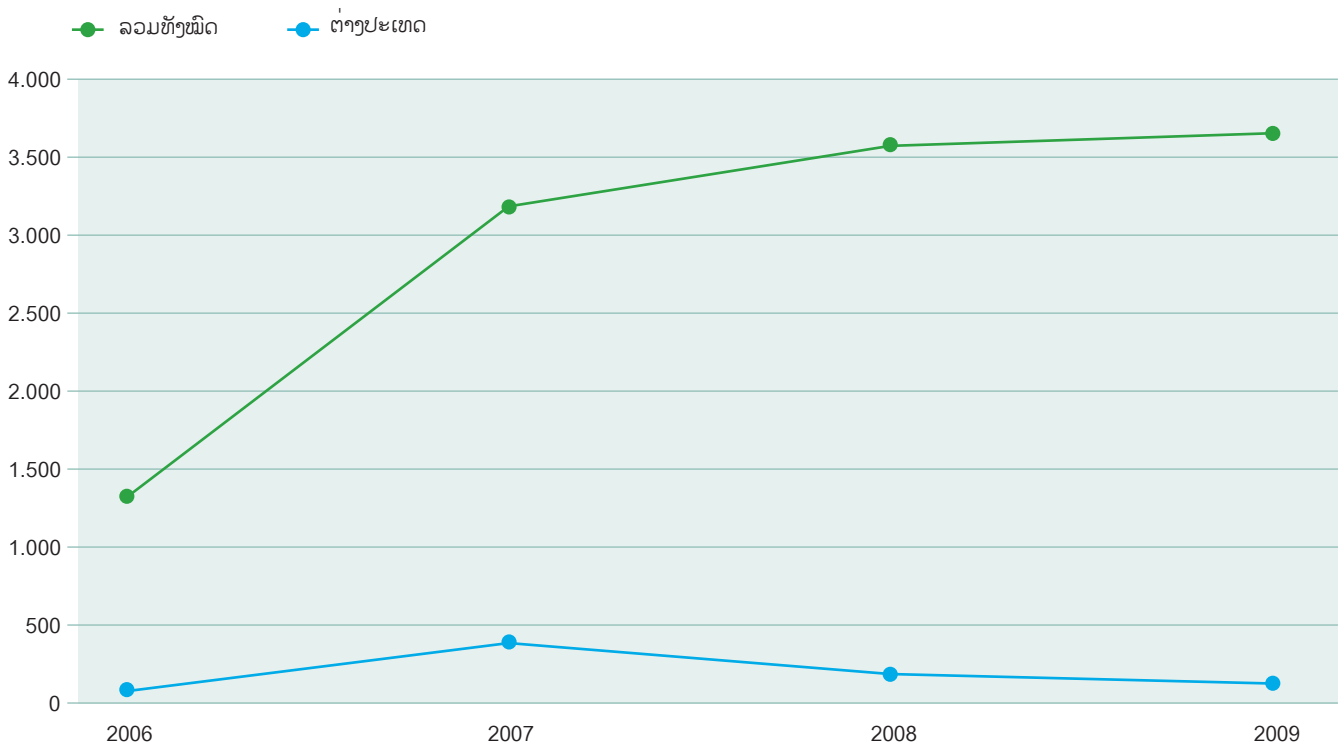
ໃນລະຫວ່າງປີ 2004 ເຖິງ 2009, ອັດຕາເພີ່ມຂອງພະນັກງານຕ່າງປະເທດສຳລັບສອງບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້

ແມ່ນຄົງຕົວຢູ່ລະດັບປະມານ 10% ຂອງຈຳນວນພະນັກງານທັງໝົດ, ສ່ວນຕໍ່າແຫ່ງງານທີ່ຍັງເຫຼືອ ແມ່ນເລືອກເອົາຄົນພາຍໃນປະເທດ.

ຢູ່ທັງສອງໂຄງການບໍ່ແຮ່, ການເຊື່ອມທັດສະນະບົດບາດຍິງ-ຊາຍຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີນະໂຍບາຍຄວາມສະເໝີພາບໃນການມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ຕ້ານການທຳຮ້າຍທາລຸນຖືກຮັບຮອງເອົາຕາມຫຼັກການຢູ່ກໍຕາມ. PBM ໄດ້ມີຍຸດທະສາດຕ້ານການຈຳແນກທີ່ຕັ້ງໜ້າເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ກຸ່ມຄົນຊົນເຜົ່າ ແລະ ແມ່ຍິງ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງກຳລັງແຮງງານເຊັ່ນດຽວກັນນີ້, ໃນປີ 2007 MMG ເຊໂປນ ໄດ້ລິເລີ່ມນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການສ້າງກາລະໂອກາດ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບ (Opportunity and Equality Policy-OEP) ອັນໜຶ່ງຂຶ້ນມາເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນບໍລິສັດ. ທັດສະນະຂອງອຸດສະຫະກຳທີ່ວ່າການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງຫຼາຍຂຶ້ນຢູ່ໃນຂະແໜງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຈະມີຜົນດີໃຫ້ແກ່ການ

ຫຼຸດຜ່ອນວັດທະນະທຳ ທີ່ເຂົ້າໃຈວ່າອຸດສະຫະກຳນີ້ ແມ່ນມີລັກສະນະສະເພາະຜູ້ຊາຍ (ແລະ ຕ້ອງມີຄວາມສ່ຽງສູງ). ເນື່ອງຈາກວ່າ ແມ່ຍິງຈະເປັນຜູ້ມີຄວາມລະມັດລະວັງຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະສ້າງຄວາມສ່ຽງ, ຊຶ່ງສິ່ງນີ້ແມ່ນຂໍ້ໄດ້ປຽບທີ່ເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງສຳລັບອຸດສະຫະກຳປະເພດນີ້ທີ່ນຳໃຊ້ແຕ່ອຸປະກອນທີ່ມີລາຄາແພງ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນແກ່ປະເດັນຄວາມປອດໄພ. ອັດຕາສ່ວນຂອງພະນັກງານເພດຍິງ ທີ່ເຮັດວຽກໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ສອງແຫ່ງຈະມີຄວາມເໝາະສົມຕັ້ງຈາກປະມານ 15% ເຖິງ 27% ຂອງຈຳນວນກຳລັງແຮງງານທັງໝົດ. ອັດຕາສ່ວນນີ້ ຈະສູງຂຶ້ນຖ້າເຮົາເບິ່ງອົງປະກອບຂອງກຳລັງແຮງງານຢູ່ຕາມບໍລິສັດຮັບເໝົາຕ່າງໆ. ຕົວເລກສະຖິຕິຂອງ PBM ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຈຳນວນພະນັກງານເພດຍິງຫຼຸດລົງຈາກ 27% ໃນປີ 2007, ມາຢູ່ທີ່ 22% ໃນປີ 2008 ແລະ ສຸດທ້າຍກໍມາຢູ່ທີ່ 19% ໃນປີ 2009. ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ຕົວເລກເຫຼົ່ານີ້ ຖືວ່າ ແມ່ນອັດຕາ

ຮູບສະແດງທີ 2.2 ແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງພະນັກງານ: PBM (ຈຳນວນພະນັກງານ)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນຂອງບໍລິສັດ.

ສ່ວນທີ່ສູງສຳລັບແຮງງານເພດຍິງ, ເພາະວ່າຢູ່ຕາມບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຢູ່ອາຟຣິກາໃຕ້ນັ້ນ ພວກເຂົາເຈົ້າຖືກກຳນົດໃຫ້ມີກຳລັງແຮງງານຂອງເພດຍິງຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ ມີແຕ່ 10% ເທົ່ານັ້ນ.²⁰

ຢູ່ໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ MMG ເຊໂປນ, ຕົວເລກກຳລັງແຮງງານເພດຍິງໄດ້ຖືກແຍກອອກຕ່າງຫາກສຳລັບປີ 2004, 2005 ແລະ 2009 ແລະ ຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະເວລານີ້ ຕົວເລກຈຳນວນແຮງງານເພດຍິງຂອງບໍລິສັດ ມີຄວາມເທັດຈິງຢູ່ລະຫວ່າງ 15% ເຖິງ 19%. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ບັນດາບົດລາຍງານກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງ ຂອງບໍລິສັດ ໄດ້ແນະນຳວ່າແມ່ຍິງຍັງຈະເຮັດວຽກໃນພະແນກ “ເບົາ” ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ພະແນກສື່ສານ,

ບັນຊີ, ການພັດທະນາສັງຄົມ ແລະ ວຽກງານສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ. ຢ່າງໃດກໍດີ, ເພດຊາຍ ຍັງຄົງມີອັດຕາສ່ວນທີ່ຫຼາຍກວ່າ ຢູ່ບັນດາພະແນກຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນພະແນກບຳລຸງຮັກສາ, ພະແນກສຳຫຼວດ, ແລະ ພະແນກຂຸດຄົ້ນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ສັງເກດເຫັນວ່າທັງ PBM ແລະ MMG ເຊໂປນ ມີອັດຕາສ່ວນການຈ້າງງານເພດຍິງທີ່ສູງສຳລັບຕໍາແໜ່ງຜູ້ບັນຊາເຄື່ອງຈັກ (ຜູ້ຂັບລົດບັນທຸກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເພື່ອຂົນສົ່ງແຮ່ທາດ) ຊຶ່ງອາດເປັນໄປໄດ້ວ່າ ແມ່ນຍ້ອນວ່າແມ່ຍິງແມ່ນຖືວ່າບໍ່ມັກສູງໄພ ແລະ ເພາະສະນັ້ນ ຈຶ່ງມີອຸບັດຕິເຫດໜ້ອຍ. (ເບິ່ງກ່ອງ 2.1)

ກ່ອງ 2.1 ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຢູ່ MMG ເຊໂປນ

MMG ເຊໂປນ ມີນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ດ້ານຄວາມຫຼາກຫຼາຍທີ່ເປັນມາດຕະຖານເພື່ອບ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ມີການຈຳແນກເກີດຂຶ້ນຢູ່ສະຖານທີ່ເຮັດວຽກ, ແຕ່ພັດບໍ່ມີນະໂຍບາຍສະເພາະເຈາະຈົງຕ່າງໆ ແນໃສ່ສິ່ງເສີມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ແນ່ນອນວ່ານະໂຍບາຍໃນການຮັບເອົາຄົນເຂົ້າເຮັດວຽກຂອງບໍລິສັດຈະລະບຸວ່າບໍລິສັດຈະຈ້າງພົດທຸກຄົນ, ໂດຍບໍ່ຈຳແນກເພດ, ບົນພື້ນຖານຄວາມສະເໝີພາບ (ແຕ່ມີຂໍ້ຍົກເວັ້ນວ່າ ຈະໃຫ້ສິດທິພິເສດແກ່ຄົນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້). ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດ ການຮັບເອົາຄົນເຂົ້າເຮັດວຽກຢູ່ໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ ແມ່ນຈະເຈາະຈົງໃສ່ “ຄວາມສາມາດໃນການເຮັດວຽກ” ເປັນຫຼັກ, ແທນທີ່ຈະອີງໃສ່ “ຄຸນນະວຸດທາງດ້ານການສຶກສາແບບທາງການ” - ນີ້ແມ່ນກົນລະຍຸດທີ່ຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ຊາວບ້ານທີ່ເວົ້າພາສາມາເຄອງ/ຕຣີທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາສູງໄດ້ຖືກຮັບເຂົ້າເຮັດວຽກ ແລະ ເວົ້າໂດຍລວມແລ້ວກໍໄດ້ປະຕິບັດຕາມແຜນທີ່ວາງໄວ້.

ໃນທຸກໆການປຶກສາຫາລືທີ່ກ່ຽວກັບວຽກງານການພັດທະນາ, ການປະເມີນຜົນກະທົບເພື່ອປ່ຽນແປງແຜນການຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ໄດ້ມີການລະບຸໃຫ້ເພດຍິງເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມແບບແຍກສະເພາະຕ່າງຫາກ. ສະພາບເຊັ່ນດຽວກັນນີ້, ໃນການລົງສຳຫຼວດຄົວເຮືອນໃນປີ 2007 ແລະ 2009/10 ຂອງໂຄງການ MMG ເຊໂປນ, ນັກເດີນສຳຫຼວດ, ທົວໜ້າຄົວເຮືອນ ໄດ້ຖືກແນະນຳວ່າ ຖ້າເປັນໄປໄດ້ຜູ້ທີ່ຕອບຄຳຖາມຕ້ອງໃຫ້ເຮັດສະຫຼັບກັນໄປລະຫວ່າງເພດຊາຍກັບເພດຍິງ. ແຕ່ວ່າບັນດາກຸ່ມປຶກສາຫາລືແບບເປັນທາງການສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ກ່ຽວພັນກັບ MMG ເຊໂປນ ແມ່ນມີເພດຊາຍກວມສ່ວນໃຫຍ່ (ຍົກເວັ້ນກໍລະນີມີຕົວແທນຂອງສະຫະພັນແມ່ຍິງຢູ່ໃນທຸກໆກຸ່ມ) ກໍຄືພາຍໃນສະມາຊິກຂອງກອງທຶນພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນຂອງບໍ່ຄຳເຊໂປນ ຊຶ່ງແມ່ນແຫຼ່ງທຶນອັນຕົ້ນຕໍຂອງຊຸມຊົນຊຶ່ງບໍລິສັດໄດ້ຕັ້ງຂຶ້ນ.

ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຢູ່ໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໄດ້ສະໜອງໄວ້ຢູ່ໃນຊັອນທ້າຍ ກ.

20 ປະທານຜູ້ບໍລິຫານ ຂອງສະພາແຮ່ທາດ ແຫ່ງ ອົດສະຕຣາລີ - ທ່ານ ມິນແຈລ ຮ. ຮູກ - ໄດ້ກ່າວວ່າ: “ຕົວເລກສະຖິຕິນີ້ ແມ່ນຕາຍຕົວແລ້ວ - ແມ່ຍິງ ກວມເອົາ 18 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງກຳລັງແຮງງານຢູ່ໃນອຸດສາຫະກຳແຮ່ທາດ, ເມື່ອທຽບກັບອັດຕາສ່ວນຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເພດຍິງໃນທົ່ວປະເທດແມ່ນຢູ່ທີ່ 45 ສ່ວນຮ້ອຍ. ແມ່ຍິງກວມເອົາ 3 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງພະນັກງານທັງໝົດຢູ່ຕາມສະຖານທີ່ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການຜະລິດແຮ່ທາດ ແລະ ແມ່ຍິງພື້ນເມືອງ ກວມເອົາ 12 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງຈຳນວນພະນັກງານພື້ນເມືອງທັງໝົດ”. ເດືອນພຶດສະພາ 2007, ກອງປະຊຸມສຳມະນາກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ແລະ ວຽກງານຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຢູ່ ອົດສະຕຣາລີ.

2.2 ສະພາບທ້ອງຖິ່ນ: ການຈັດຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຂອງທ້ອງຖິ່ນ

ຈຳນວນລາຍຈ່າຍ ໃນການຈັດຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆ ໂດຍໂຄງການດຳເນີນງານຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ການຊື້ ແລະ ຈັດຫາຈາກພາຍນອກ) ຈາກເສດຖະກິດພາຍໃນຈະມີຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ແມ່ນໜຶ່ງໃນວິທີການທີ່ສຳຄັນ ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ສາມາດກັນຕ້ອງໄປສູ່ເສດຖະກິດຂອງທ້ອງຖິ່ນ (ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍໃຫ້ຖານຂອງຮູບທາດປີຣະມິດລວງປີ້ນນັ້ນກວ້າງອອກກວ່າເກົ່າ). ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ການຈັດຊື້ຈັດຫາຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຈະມີບົດບາດອັນສຳຄັນໃນການກະຕຸ້ນການຜະລິດ ແລະ ສົ່ງເສີມການພັດທະນາອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຂະແໜງການບໍລິການໃໝ່ໆຂຶ້ນໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ເປັນການເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງຢູ່ໃນບັນດາບົດລາຍງານກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງຂອງບໍລິສັດວ່າ ຖ້າເປັນໄປໄດ້ນັ້ນ ທັງສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ມີຄວາມຕ້ອງການຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຈາກພາຍໃນ ສປປ ລາວຫຼາຍກວ່າ. ຂໍ້ມູນໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນປີ 2009, PBM ແລະ MMG ເຊໂປນ ສາມາດຈັດຊື້ ໄດ້ປະມານ 50% ຂອງຈຳນວນສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການທັງໝົດທີ່ຕ້ອງການຜ່ານບັນດາຜູ້ຮັບເໝົາພາຍໃນ.²¹ ຖ້າພິຈາລະນາເບິ່ງຕົວເລກເດັດຖານເຫັນວ່າໃນຖານະເປັນບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທີ່ເຂັ້ມແຂງແລ້ວ, ປັດຈຸບັນນີ້ MMG ເຊໂປນໃຊ້ຈ່າຍເງິນໃສ່ການຈັດຊື້ຈັດຫາຢູ່ພາຍໃນນີ້ຫຼາຍກວ່າ PBM. ແຕ່ວ່າປະກົດການນີ້ອາດປ່ຽນແປງໄປຕາມການເວລາ, ໂດຍຂຶ້ນກັບນະໂຍບາຍການຈັດຊື້ຈາກທ້ອງຖິ່ນຂອງແຕ່ລະບໍລິສັດ. ຢູ່ໃນກໍລະນີຂອງ MMG ເຊໂປນ, ປະມານ 27% ຂອງການຈັດຊື້ຈັດຫາ ແມ່ນໃຊ້ຈ່າຍຢູ່ໃນປະເທດ, ສ່ວນລາຍຈ່າຍທີ່ຍັງເຫຼືອ ແມ່ນໃຊ້ຈ່າຍ

ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຫຼື ຈ່າຍ ໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຄົນຕ່າງປະເທດ.²²

ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທັງສອງແຫ່ງ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອຈັດຊື້ຈັດຫາ ໃນຊ່ວງປີ 2005-2009 ມີການເໜັງຕີງພໍສົມຄວນຍ້ອນການຈັດຊື້ໃນໄລຍະກໍ່ສ້າງ ແລະ ການດຳເນີນງານນັ້ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ. MMG ເຊໂປນ ເລີ່ມຕົ້ນຜະລິດຄຳ ໃນປີ 2002 ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນກິດຈະກຳຂຸດຄົ້ນທອງ ໃນປີ 2005. ກ່ອນໜ້ານັ້ນ, ຈຳນວນສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຈາກທ້ອງຖິ່ນເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ໄດ້ຖືກຊົມໃຊ້ເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງໂຄງການ. ສ່ວນລາຍຈ່າຍໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງ MMG ເຊໂປນ ໂດຍທົ່ວໄປຈະຢູ່ໃນລະດັບ 70 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ; ແຕ່ຫຼຸດເປັນ 53 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຖ້າບໍ່ນັບນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ. ຕົວຢ່າງອັນໜຶ່ງຂອງການຫັນເປັນທ້ອງຖິ່ນທີ່ MMG ເຊໂປນໄດ້ປະຕິບັດນັ້ນ ແມ່ນການຕັດສິນໃຈຂອງບໍລິສັດ ໃນປີ 2010 ທີ່ໄດ້ມອບວຽກງານຂົນສົ່ງຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງຕີນ (ພາລາທິການ) ໃຫ້ແກ່ບໍລິສັດລາວ - ບໍລິສັດ Lao Freight Forwarder - ເປັນຄັ້ງທຳອິດ. ສັນຍາມີມູນຄ່າຫຼາຍກວ່າ 70 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນໄລຍະເວລາຫຼາຍກວ່າ 5 ປີ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ລາຍຈ່າຍຈັດຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການທ້ອງຖິ່ນຂອງ PBM ນັ້ນ ຈະຢູ່ລະດັບຄົງທີ່ກວ່າ ຄື ປະມານ 20 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ ໃນຫວ່າງປີ 2006 ແລະ 2008, ແຕ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນປີ 2009 ໄປຄຽງຄູ່ກັບການເລີ່ມຕົ້ນຂອງການດຳເນີນງານຂອງໂຄງການ ທອງ-ຄຳ ພູຄຳ, ເມື່ອລວມລາຍຈ່າຍທັງໝົດຈະເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 200 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ໃນນີ້, ປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຈຳນວນເງິນ ແມ່ນໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍຢູ່ພາຍໃນສປປ ລາວ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຄ່າໄຟຟ້າ, ນ້ຳມັນ, ສິນຄ້າອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ວຽກງານບໍລິການຂົນສົ່ງ.

21 ເຖິງແມ່ນວ່າ ທັງສອງບໍລິສັດ ບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນລະອຽດ ກ່ຽວກັບລາຍຈ່າຍ, ແຕ່ວ່າປະເພດສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການນັ້ນ ຮວມມີ ໄຟຟ້າ, ອາຫານ, ຄອນກຼີດ, ການບໍລິການປັບອາກາດ ແລະ ການເກັບກູ້ UXO ຢູ່ນຳດ້ວຍ.

22 ອີງຕາມການຄາດຄະເນ ໃຊ້ຈ່າຍປະມານ 70 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ ເພື່ອຈັດຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ຍອດລາຍຈ່າຍຊຸມປີຜ່ານມານີ້ ລວມເປັນປະມານ 260 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ.

ຄາດວ່າ ການໃຊ້ຈ່າຍໃສ່ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ ຢູ່ພາຍໃນ ສປປ ລາວ ນີ້ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ໂດຍທີ່ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍໄປແລ້ວ 96 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຢູ່ໃນໄລຍະທົກເດືອນຕົ້ນປີ 2010.

ໃນກໍລະນີຂອງທັງ MMG ເຊໂປນ ແລະ PBM ນີ້, ຈາກ ການສືບທະນາກັບບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງໂຄງການ ໄດ້ຮູ້ວ່າ ບໍ່ມີຫຼັກການໃດໆຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ລາຍຈ່າຍທີ່ ເພີ່ມທັງໝົດເຂົ້າໃນເສດຖະກິດຂອງທ້ອງຖິ່ນໄດ້ເຮັດໃຫ້ ລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ເພີ່ມ ຂຶ້ນ ຄືໄດ້ສ້າງຜົນພະຍາດດັດຊື່ ຢ່າງສໍາຄັນ ປະກົດການນີ້ ຂ້ອນຂ້າງສ້າງຄວາມປະຫຼາດໃຈ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຍ້ອນວ່າ ກ່ອນຈະມີໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນັ້ນ ເສດຖະກິດ ຂອງທ້ອງຖິ່ນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນການເຮັດໄຮ່ເຮັດນາເພື່ອ ລ້ຽງຊີບ ແລະ ຕະຫຼາດໃນທ້ອງຖິ່ນກໍຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບ ການພັດທະນາ. ບາງທິການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ເພີ່ມຕື່ມຢູ່ໃນເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ຕະຫຼາດອື່ນໆ ອາດຊ່ວຍໃຫ້ບໍ່ໃຫ້ເກີດສະພາບເສດ ຖະກິດຟອງສະບູຂະໜາດນ້ອຍໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຊັບພະ ຍາກອນທໍາມະຊາດ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມກໍບໍ່ໄດ້ ໝາຍຄວາມວ່າ ຄວາມກົດດັນຂອງໄພເງິນເຟີ້ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ອາດຈະບໍ່ເປັນບັນຫາໃນອະນາຄົດ ຖ້າຫາກວ່າຄວາມ ສາມາດໃນການຜະລິດຂອງບັນດາບໍລິສັດບໍ່ສາມາດ ຍົກຂຶ້ນໃຫ້ທັນກັບລະດັບຄວາມຕ້ອງການ. ເຊັ່ນດຽວ ກັນ, ການສືບທະນາແລກປ່ຽນຢູ່ບໍ່ຄຳເຊໂປນ ໄດ້ຊີ້ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການທີ່ຈັດຊື້ຈາກ ເຂດທ້ອງຖິ່ນຍັງໃຊ້ລະດັບເຕັກໂນໂລຢີ ແລະ ຄວາມ ຮູ້ ຄວາມສາມາດຕ່ຳຢູ່, ຊຶ່ງອາດກາຍເປັນຂໍ້ຈຳກັດ ເມື່ອຕ້ອງການສ້າງຖານສະໜອງໃນທ້ອງຖິ່ນ ອ້ອມຂ້າງບໍ່ແຮ່.

ສອງປະເດັນດັ່ງກ່າວຈະເນັ້ນໜ້າໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສໍາ ຄັນຂອງການສະໜັບສະໜູນສະພາບແວດລ້ອມທາງທຸ ລະກິດ ແລະ ຄວາມສໍາຄັນທີ່ລັດຖະບານຄວນດໍາເນີນ ຕາມແຜນການລົງທຶນໃສ່ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ເພື່ອໃຫ້ ຂະແໜງການທຸລະກິດຂອງທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຊີວິດຊີວາ ແລະ ຫ້າວຫັນຂຶ້ນສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ຕາມຄວາມ ຕ້ອງການຕໍ່ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ ໂດຍບໍ່ໄປກົດ ດັນໃຫ້ລາຄາສູງຂຶ້ນສໍາລັບຜູ້ບໍລິໂພກທັງຫຼາຍ (ເບິ່ງ ກ່ອງ 2.2). ຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຕໍ່ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກກໍມີຄວາມສໍາຄັນເຊັ່ນດຽວກັນ ຍ້ອນ ວ່າການສ້າງຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ ໃນໂຕມັນເອງກໍ ອາດຈະຍົກລາຍຮັບຕົວຈິງ ແລະ ລະດັບຊີວິດການເປັນ ຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນສູງຂຶ້ນ. ປະກົດການເງິນເຟີ້ ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນຖ້າເກີດຂຶ້ນ ຈະນໍາໄປສູ່ຄວາມເຄັ່ງຕຶງເພີ່ມ ຂຶ້ນຢູ່ພາຍໃນຊຸມຊົນ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນລະຫວ່າງ ຊຸມຊົນໃນເຂດບໍ່ແຮ່ທີ່ນໍາໃຊ້ເງິນສົດເປັນພື້ນຖານໃນ ເສດຖະກິດ ແລະ ກັບຊຸມຊົນທີ່ດໍາເນີນການຜະລິດ ກະສິກໍາກຸ້ມຕົນເອງ.

ກ່ຽວກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ບໍລິສັດຄວນຕິດຕາມເບິ່ງ; ແລະ ຖ້າຍັງບໍ່ທັນໄດ້ດໍາເນີນການເທື່ອນັ້ນ, ກໍລິມະຄວນ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມຄໍາຖາມກ່ຽວກັບລາຄາຂອງສິນຄ້າທີ່ລະ ບຸໄວ້ໃນກະຕ່າສິນຄ້າໃນທ້ອງຖິ່ນໃນເວລາດໍາເນີນການ ສໍາຫຼວດຄົວເຮືອນ ເພາະວ່ານີ້ແມ່ນວິທີການງ່າຍໆອັນໜຶ່ງ ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາເບິ່ງວ່າຄວາມກົດດັນຂອງໄພເງິນ ເຟີ້ພວມເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່. ຖ້າລັດຖະບານ ຫຼື ພາກສ່ວນອື່ນ ຕ້ອງການເຂົ້າຮ່ວມສະໜັບສະໜູນການສໍາຫຼວດດັ່ງ ກ່າວ, ກໍຄວນກໍານົດ ກຸ່ມປຸງປະຕິບັດທີ່ມີເງື່ອນໄຂພູມິ ປະເທດ ແລະ ເສດຖະກິດຄ້າຍຄຽງກັນ ແລະ ບໍ່ມີບໍ່ແຮ່ ເພື່ອປະກອບຕົວແບບ “ ກວດກາ ” ແລະ ແຍກຜົນ ສະທ້ອນປັດໄຈອື່ນໆ ຕໍ່ການປ່ຽນແປງລາຄາຢູ່ເຂດບໍ່ແຮ່.

ກ່ອງ 2.2 ຜົນການສຶກສາໂດຍອົງການ GiZ ກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SME)

ໃນປີ 2007, ອົງການພັດທະນາ GiZ ຂອງ ເຢຍລະມັນ ໄດ້ສຶກສາ MMG ເຊໂປນ (ກໍຕິ ໂຮງງານເບຍລາວ) ແລະ ໄດ້ກຳນົດຂໍ້ຈຳກັດຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ SME ປະເຊີນຢູ່ ສປປ ລາວ. ມາຮອດປີ 2011, ຜົນດັ່ງກ່າວຍັງແທດເໝາະເພື່ອເຂົ້າໃຈສະພາບແວດລ້ອມ ຊຶ່ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດທ້ອງຖິ່ນຂອງບໍ່ແຮ່ (ເບິ່ງຜົນຕົ້ນຕໍ ໂດຍສັງລວມຂ້າງລຸ່ມນີ້).

ການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ປະກອບສ່ວນຕໍ່ເສດຖະກິດ ສປປ ລາວ ຢ່າງຕົ້ນຕໍ ທີ່ທັງສອງກໍລະນີສຶກສາໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນ. ແຕ່ປະເດັນຄື ບໍລິສັດພາຍໃນປະເທດຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ SME ສາມາດເພີ່ມທະວີຜົນປະໂຫຍດຕົວຈິງ ຫຼື ບົ່ມຊ້ອນໄດ້ແນວໃດ. ຜົນກະທົບທາງບວກຈາກການລົງທຶນຕ່າງປະເທດຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນເອງ ແຕ່ຕ້ອງມີໂຄງສ້າງ ແລະ ຂະບວນການຈຳນວນໜຶ່ງ (ນະໂຍບາຍ, ລະບົບການ ແລະ ການບໍລິການສະໜັບສະໜູນຢ່າງແທດເໝາະ). ນອກນັ້ນ, ມາດຕະການ (ໂດຍອົງການຊ່ວຍເຫຼືອ, ພາກລັດ ຫຼື ພາກເອກະຊົນ) ເພື່ອຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍ SME ກໍຄືການຂະຫຍາຍເສດຖະກິດລວມ ຍັງຕ້ອງມີລັກສະນະທົ່ວໄປ ແລະ ເຈາະຈົງສະເພາະຂະແໜງການ. ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ໃນທັງສອງກໍລະນີນີ້ຍ້ອນລາຍຈ່າຍຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການທ້ອງຖິ່ນກໍຄືການໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນລາຍໄດ້ສູງຂຶ້ນ ແລະ ພົນລະເມືອງລາວ ມີວຽກເຮັດງານທຳຕື່ມຈາກກິດຈະການດັ່ງກ່າວ.

ການສຳຫຼວດເສັ້ນຂົດພື້ນຖານວິສາຫະກິດປີ 2005 (ແຜນງານ GTZ-HRDME ຢູ່ ສປປ ລາວ, ການສຳຫຼວດເສັ້ນຂົດພື້ນຖານວິສາຫະກິດປີ 2005 ໜຶ້ມ 1 ແລະ 2, ພຶດສະພາ 2006, ໜ້າ 108) ໄດ້ກຳນົດບັນຫາທ້າທາຍ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຂະແໜງ SME ຢູ່ ສປປ ລາວ ປະເຊີນ. ອີງຕາມຄຳຕອບຈາກຜູ້ປະກອບກິດຈະການ 390 ຄົນ ທີ່ໃຫ້ສຳພາດ ຈາກ ສີ່ແຂວງ (ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ຈຳປາສັກ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ຫຼວງນ້ຳທາ), ບັນຫາທ້າທາຍຄື:

- ເຕັກໂນໂລຢີລະດັບຕ່ຳ ແລະ ການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ຈຳກັດຄວາມສາມາດຂອງການແຂ່ງຂັນໃນທ້ອງຕະຫຼາດ. ສະພາບດັ່ງກ່າວຍັງໜັກໜ່ວງ ຍ້ອນພະນັກງານຂາດຄວາມສາມາດດ້ານວິຊາການ, ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດດ້ານບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ຈຳກັດ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມດຳເນີນທຸລະກິດມີຄວາມສູງສູງ.
- ຂາດການສະໜັບສະໜູນກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຕະຫຼາດ, ການຕະຫຼາດ, ຜະລິດຕະພັນ, ການແຂ່ງຂັນ, ມາດຕະຖານ ແລະ ຄຸນນະພາບການຜະລິດ, ທາງເລືອກດ້ານເຕັກໂນໂລຢີ, ກາລະໂອກາດໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ແລະ ຍຸດທະສາດທຸລະກິດ.
- ຂາດການບໍລິການດ້ານການເງິນຢ່າງແທດເໝາະ (ສິນເຊື້ອໄລຍະຍາວເພື່ອລົງທຶນ ແມ່ນຈຳກັດສຳລັບ SME ໂດຍສະເພາະ).
- ຂາດຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບລະບົບກົດໝາຍ.
- ຂາດການຂະຫຍາຍສາຍພົວພັນລະຫວ່າງທຸລະກິດເທົ່າທີ່ຄວນ (ຕ້ອງໄດ້ສ້າງມູນຄ່າ, ກຸ່ມ ແລະ ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ SME ແລະ ກັບບໍລິສັດໃຫຍ່).
- ລະບົບກົດໝາຍຄຸ້ມຄອງທຸລະກິດສະລັບສັບຊ້ອນ ແລະ “ບໍ່ເປັນມິດກັບທຸລະກິດ”
- ທ່າທີພົວພັນກັບລູກຄ້າ ແລະ ວິທີການປະຕິບັດຂອງອົງການພາກລັດບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການພັດທະນາເທົ່າທີ່ຄວນ.

ບັນດາປັດໄຈດັ່ງກ່າວ ພ້ອມກັນປະກອບເປັນບັນຫາທ້າທາຍຕໍ່ການພັດທະນາ SME ແລະ ພາກເອກະຊົນທັງໝົດ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນກໍເປັນຂອດທີ່ຕ້ອງມີມາດຕະການແກ້ໄຂ.

GTZ (ອົງການເຢຍລະມັນ ເພື່ອຮ່ວມມືດ້ານເຕັກນິກ) (2007) ສາຍພົວພັນ FDI-SME ສອງກໍລະນີສຶກສາ.

2.3 ສະພາບທ້ອງຖິ່ນ: ການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ (ການຝຶກອົບຮົມ)

ກາລະໂອກາດໃນການຝຶກອົບຮົມ ທີ່ບໍລິສັດໜຶ່ງໄດ້ໃຫ້ສາມາດເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນຂອງການປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ທ້ອງຖິ່ນ. ຜົນປະໂຫຍດເຫຼົ່ານີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວຈະຂະຫຍາຍໄປສູ່ພະນັກງານຂອງບັນດາຜູ້ສະໜອງຕົ້ນຕໍ ແລະ ໂດຍສະເພາະ ໃນຮູບການຝຶກອົບຮົມດ້ານວິຊາຊີບ (ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍກົງກັບໜ້າທີ່ວຽກງານ). ຄຸນຄ່າຕໍ່ສັງຄົມສາມາດປະເມີນໄດ້ວ່າມີຫຼາຍກວ່າມູນຄ່າທີ່ບໍລິສັດໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍໄປເອງ ຍ້ອນວ່າຫຼາຍປັດໄຈລວມທັງການຖ່າຍໂອນຄວາມສໍານຶກສານຈາກຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮັບການຝຶກອົບຮົມນັ້ນ ໄປສູ່ສະມາຊິກຄົນອື່ນໆໃນຄອບຄົວ ຫຼື ໝູ່ເພື່ອນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ.

ທັງ ບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ ແລະ PBM ຕ່າງກໍເລີ່ມໃຫ້ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການສຶກສາແກ່ກໍາມະກອນທີ່ໃຊ້ແຮງງານຕົນເອງ, ບັນດາຜູ້ຈັດການ ແລະ ພະນັກງານເຕັກນິກພາຍໃນເວລາສອງປີທຳອິດ ຂອງການເລີ່ມຕົ້ນດໍາເນີນງານ (2004 ແລະ 2007 ຕາມລຳດັບ). ວິຊາສະເພາະບາງຢ່າງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ການຝຶກຄວາມສໍານຶກສາສະເພາະ; ເພາະສະນັ້ນ, ແຜນງານສຶກສາເຫຼົ່ານີ້ ຈຶ່ງເປີດໃຫ້ສະເພາະແຕ່ພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກຕົວຈິງ ຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງງານສະເພາະເທົ່ານັ້ນ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ມີຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມດ້ານການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໂຄງການສໍາລັບສະເພາະພະນັກງານຜູ້ບໍລິຫານລະດັບສູງ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບງານຊ່າງໄມ້ ຊຶ່ງຖືກອອກແບບມາສໍາລັບພະນັກງານເຕັກນິກເປັນຕົ້ນແມ່ນຊ່າງໄມ້. ການຝຶກອົບຮົມບາງຢ່າງມີລັກສະນະທົ່ວໄປໄດ້ເປີດກວ້າງສໍາລັບທຸກໆຄົນທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ບໍລິສັດ, ເຊັ່ນ: ການຝຶກອົບຮົມດ້ານພາສາ (ລາວ ຫຼື ອັງກິດ).

ໃນຫຼາຍປີຜ່ານມາ ແຜນງານການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການສຶກສາໄດ້ຮັບການຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນເທື່ອລະກ້າວເພື່ອສຸມໃສ່: (i) ການຝຶກອົບຮົມດ້ານພາສາອັງກິດ ແລະ ພາສາລາວ; (ii) ການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ສາມາດອ່ານອອກຂຽນໄດ້ ແລະ ຄິດໄລ່ເລກໄດ້; (iii) ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບວັດທະນະທຳ; ແລະ (iv) ການຝຶກອົບຮົມດ້ານຄວາມປອດໄພ ແລະ ແຜນງານການສຶກສາດ້ານເຕັກນິກອີກຫຼາຍໆຢ່າງສໍາລັບຕໍາແໜ່ງງານສະເພາະຕ່າງໆ ພາຍໃນບໍລິສັດ. ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ປະໂຫຍດຈາກການຝຶກອົບຮົມດັ່ງກ່າວ ແລະ ຍັງອາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໃນລະດັບສູງຂຶ້ນ ຖ້າເຮັດວຽກໂດຍກົງຢູ່ບໍ່ແຮ່ທຽບກັບແຮງງານທາງອ້ອມ ຍ້ອນມີແນວໂນ້ມໃນການຮັກສາວຽກງານທີ່ຕ້ອງການຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດສູງພາຍໃນບໍລິສັດ. ໃນປີ 2006, MMG ເຊໂປນ ໄດ້ເພີ່ມການຝຶກອົບຮົມທົ່ວໄປສໍາລັບພະນັກງານກ່ອນທີ່ຈະເຂົ້າເຮັດວຽກໃໝ່. ທັງສອງບໍລິສັດ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈຳນວນຊົ່ວໂມງໃນການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂອງຕົນໃນແຕ່ລະປີ; ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍດີ, ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ກໍຍັງບໍ່ທັນໄດ້ທັນແຍກຕາມຫຼັກສູດຂອງການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ຈຳນວນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮັບການຝຶກອົບຮົມ.²³

MMG ເຊໂປນ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການຝຶກອົບຮົມຈາກ 48.634 ຊົ່ວໂມງ ໃນປີ 2004 ມາເປັນ 139.960 ຊົ່ວໂມງ ໃນປີ 2007 (ສໍາລັບສອງປີຫຼ້າສຸດນີ້ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ມູນ). ໃນປີ 2010 ມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນການຝຶກອົບຮົມທີ່ຂຶ້ນງົບປະມານໄວ້ມີປະມານ 6,4 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ (ຕາຕະລາງ 2.3).

23 ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທັງສອງແຫ່ງ ອ້າງວ່າຕົນມີການທົບທວນຜົນການປະຕິບັດງານສ່ວນບຸກຄົນ, ແຕ່ພັດບໍ່ມີຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບການທົບທວນຄືນນີ້ໃຫ້.

ຕາຕະລາງ 2.3 ລາຍຈ່າຍສໍາລັບການຝຶກອົບຮົມ ຂອງ MMG ເຊໂປນ (ຕົວເລກຕົວຈິງຂອງ ປີ 2005-2009 ແລະ ງົບປະມານລາຍຈ່າຍ ປະຈຳປີ 2010 ມາເຖິງມື້ນີ້) - ໂດລາສະຫະລັດ

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ການປຸງແຕ່ງ-ຝຶກອົບຮົມ	327.506	-	-	-	-	-
ການຝຶກອົບຮົມ ລວມທັງໝົດ-ລະດັບການບໍລິຫານ	-	857.748	1.485.107	2.070.206	1.656.091	4.611.393
ການຝຶກອົບຮົມ ລວມທັງໝົດ-ການພັດທະນາວິຊາສະເພາະ	-	161.728	449.531	494.565	135.245	866.731
ການຝຶກອົບຮົມ ລວມທັງໝົດ-ການບໍາລຸງຮັກສາ ແລະ ຜູ້ຝຶກທັດ	-	148.889	551.549	795.247	565.828	925.701
ລາຍຈ່າຍລວມທັງໝົດຕໍ່ປີ	327.506	1.168.365	2.486.187	3.360.018	2.357.164	6.403.825

ຕາຕະລາງ 2.4 ຕົວຊີ້ບອກຄວາມປອດໄພ ແລະ ຕົວເລກດັດຊະນີ: MMG ເຊໂປນ

ດັດຊະນີບົ່ງຊີ້ຄວາມປອດໄພ	ປີຂອງການວັດແທກ					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ອັດຕາຄວາມຖີ່ຂອງການບາດເຈັບທີ່ບັນທຶກໄດ້ທັງໝົດ	-	14,22	5,98	5,4	7,3	12,36
ອັດຕາຄວາມຖີ່ຂອງການບາດເຈັບທີ່ສູນເສຍເວລາ	0,81	0,93	0,72	1,15	1,10	0,95
ເຫດການດ້ານຄວາມປອດໄພທີ່ສໍາຄັນ	0	0	ບໍ່ມີ	ບໍ່ມີ	20	0

PBM ຍັງໄດ້ເນັ້ນໜັກ ໃສ່ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ໃນປີ 2008 ການຝຶກອົບຮົມໄດ້ໃຊ້ເວລາ 65.000 ຊົ່ວໂມງ ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 102.043 ຊົ່ວໂມງໃນປີ 2009. ຂໍ້ມູນຂອງ PBM ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງການຫຼຸດລົງຂອງລາຍຈ່າຍໃສ່ວຽກງານນີ້ຈາກ 2,5 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດໃນປີ 2007 ມາເປັນ 1,2 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດໃນປີ 2009.²⁴

ໃນຊຸມປີບໍ່ດົນມານີ້ ສັງເກດເຫັນວ່າທ່າອ່ຽງໃນການຂະຫຍາຍການຝຶກອົບຮົມໄດ້ກວ້າງອອກໄປ ຈາກຂົງເຂດວິຊາການທີ່ໃຫ້ປະໂຫຍດຢ່າງເຫັນໄດ້ແຈ້ງແກ່ບໍລິສັດ ໄປສູ່ການຝຶກອົບຮົມທີ່ແນໃສ່ເພື່ອໃຫ້ປະໂຫຍດ

ໄລຍະຍາວກວ່າ ແກ່ພະນັກງານ ເມື່ອໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຖືກປິດລົງ. MMG ເຊໂປນ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເປັນພິເສດຕໍ່ການເພີ່ມຄວາມສໍາພັນງານ ແລະ ຄວາມຮູ້ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນໃນຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ດ້ວຍການສະໜອງການຝຶກອົບຮົມດ້ານທຸລະກິດ ແລະ ການບໍລິຫານ ໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າ. ແຜນງານການສຶກສາຂອງ PBM ເນັ້ນໜັກເຖິງຄວາມປອດໄພ, “ບໍ່ມີອັນຕະລາຍທັງສິ້ນ” ແລະ ການຝຶກອົບຮົມຄວາມສໍາພັນດ້ານເຕັກນິກ. ການຝຶກອົບຮົມດ້ານເຕັກນິກຂອງ PBM ປະກອບດ້ວຍແຜນງານໄລຍະສາມປີ (ແຕ່ລະປີມີ 20 ກວ່າຕໍາແໜ່ງ) ໃນຂະແໜງເຕັກນິກ, ຕັດຫຍິບ ແລະ ໄຟຟ້າ, ໂດຍການຮ່ວມມືກັບວິທະຍາໄລເຕັກນິກຂອງໄທ (ປະທຸມທານີ) ແລະ ລາວ.

24 ພູເບ້ຍ ແລະ ເຊໂປນ ໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ກະແຈກກະຈາຍ ກ່ຽວກັບຈໍານວນນັກຮຽນທີ່ຮຽນຈົບ. ໃນປີ 2006, ເຊໂປນມີພະນັກງານ 246 ຄົນເຂົ້າຮຽນພາສາອັງກິດ ແລະ ໃນປີ 2008, ມີຜູ້ເຂົ້າຝຶກອົບຮົມທັງໝົດ 84 ຄົນ. ໃນປີດຽວກັນນັ້ນ, PBM ມີຜູ້ເຂົ້າຝຶກອົບຮົມດ້ານການຄ້າ ທັງໝົດ 40 ຄົນ ແລະ ມີນັກຮຽນຈົບ 46 ຄົນ. ໃນປີ 2009, PBM ສະໜອງການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບຄວາມເປັນຜູ້ນໍາໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ 150 ຄົນ, ພະນັກງານ 40 ຄົນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມເລື່ອງຄວາມຊໍານານດ້ານການຄ້າ ແລະ ພະນັກງານອີກເຈັດຄົນ ໄດ້ຖືກຝຶກໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບ “ໄພອັນຕະລາຍ”. ທ້າຍສຸດ, ໃນປີດຽວກັນນັ້ນ, ນັກຮຽນ 15 ຄົນ ຈົບຈາກສູນຝຶກອົບຮົມຢູ່ພາຍໃນບໍລິສັດ ແລະ ນັກຮຽນ 30 ຄົນ ສອບຈົບວິຊາພາສາອັງກິດລະດັບສູງ.

PBM ດຳເນີນຂະບວນການວາງແຜນເພື່ອປ່ຽນແທນ ຕຳແໜ່ງງານຢ່າງເປັນທາງການ (ເພື່ອເອົາພະນັກງານ ຄົນລາວ ໄປປ່ຽນແທນໃສ່ຕຳແໜ່ງຂອງພະນັກງານຕ່າງ ປະເທດ); ຄະນະຜູ້ບໍລິຫານຈະພົບປະກັນສາມເທື່ອຕໍ່ ປີ ເພື່ອປະເມີນຄວາມອາດສາມາດຂອງພະນັກງານຄົນ ລາວ ແລະ ຄົນຕ່າງປະເທດ. ຜ່ານຂະບວນການດັ່ງກ່າວ ນີ້, ພະນັກງານຄົນລາວ 47 ຄົນ ໄດ້ຖືກກຳນົດວ່າແມ່ນ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມອາດສາມາດສູງ. ພະນັກງານເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຮັບ ການຝຶກອົບຮົມແບບສະເພາະບຸກຄົນ ເພື່ອຊ່ວຍໃນ ການພັດທະນາພວກເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ ໃນການເອົາພະນັກງານລາວເພື່ອປ່ຽນແທນໃສ່ຕຳແໜ່ງ ຂອງພະນັກງານຕ່າງປະເທດ.

ທັງສອງບໍລິສັດ ອະທິບາຍວ່າ ແຜນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ແຜນການສຶກສາທັງໝົດ ແມ່ນມີພ້ອມໄວ້ແລ້ວ ເພື່ອປັບປຸງຄວາມປອດໄພ, ຫຼຸດຜ່ອນປະກົດການຄົນ ລາອອກຈາກວຽກງານ ແລະ ປັບປຸງປະສິດທິຜົນ ແລະ ປະສິດທິພາບຂອງພະນັກງານ. ໃນຂະນະທີ່ມີຄວາມ ຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະວັດແທກ “ປະສິດທິຜົນ” ຂອງການໃຊ້ ຈ່າຍໃສ່ການຝຶກອົບຮົມ, ຕົວຊີ້ບອກວັດແທກອັນໜຶ່ງ ທີ່ພົບເຫັນແມ່ນຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບ “ຄວາມປອດໄພ” ຂອງບຸກຄົນ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ ຢູ່ໂຄງການ MMG ເຊໂປນ (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 2.4). ຄວາມປອດ ໄພຂອງບຸກຄົນຈະຖືກວັດແທກດ້ວຍຕົວຊີ້ບອກອັດຕາ

ຄວາມຖີ່ຂອງການຖືກບາດເຈັບທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ທັງ ໝົດ (Total Recordable Injury Frequency Rate - TRIFR) ແລະ ອັດຕາຄວາມຖີ່ຂອງການສູນເສຍເວລາ ຈາກການຖືກບາດເຈັບ (Lost Time Injury Frequency Rate - LTIFR).²⁵ ເຫດການຄວາມປອດໄພສຳຄັນ (SSi) ວັດແທກຜົນກະທົບຂອງເຫດການຕໍ່ສິ່ງແວດ ລ້ອມ.²⁶ ຈາກຕາຕະລາງ 2.4 ເຫັນໄດ້ວ່າປະສິດທິພາບ ການຝຶກອົບຮົມຢູ່ໂຄງການ MMG ອີງຕາມຫຼັກຖານ ຍັງຢືນນີ້ ມີທັງດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບ.

ໃນປີ 2009, PBM ໄດ້ບັນທຶກ ເຫດການບາດເຈັບ 22 ເທື່ອໃນລະດັບ 1 ແລະ ລະດັບ 2, ຊຶ່ງ ຫຼຸດລົງ ຈາກ 25 ເທື່ອ ໃນປີ 2008. ເຫດການເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຖືກຈັດຢູ່ໃນອັນດັບ “ບາດເຈັບເບົາ” (ການບາດເຈັບທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການປະ ຖິມພະຍາບານ ຊຶ່ງມີຜົນກະທົບເລັກນ້ອຍຕໍ່ສຸຂະພາບ) ຫຼື “ຕ່ຳ” (ການບາດເຈັບທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວ ຊຶ່ງບໍ່ມີ ຄວາມສ່ຽງວ່າຈະມີການບາດເຈັບຖາວອນ) ຫຼື ເຫດການ ເຈັບເປັນຈາກບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການ ຮົ່ວໄຫຼ ຫຼື ການລະເທີຍເລັກນ້ອຍຂອງສານພິດ.²⁷

25 TRIFR ແມ່ນຕົວເລກໃນການບາດເຈັບທີ່ບັນທຶກໄດ້ລວມທັງໝົດຕໍ່ຊົ່ວໂມງ ເຮັດວຽກລ້ານຊົ່ວໂມງ. “ການບາດເຈັບທີ່ບັນທຶກໄດ້” ແມ່ນເວລາທີ່ສູນເສຍ ໄປ, ວຽກງານທີ່ຖືກຈຳກັດ ແລະ ການບາດເຈັບທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວ. ການບາດເຈັບທີ່ຕ້ອງການພຽງປະຖິມພະຍາບານນັ້ນບໍ່ໄດ້ຖືກຮ່ວມເຂົ້າຢູ່ໃນ ນີ້. LTIFR ແມ່ນອັດຕາຄວາມຖີ່ຂອງການບານເຈັບທີ່ສູນເສຍເວລາ, ຊຶ່ງ ໝາຍເຖິງຕົວເລກຂອງຊົ່ວໂມງທີ່ສູນເສຍໄປລວມທັງໝົດໃຫ້ແກ່ການບາດ ເຈັບຕໍ່ລ້ານຊົ່ວໂມງເຮັດວຽກ.

26 ບໍລິສັດ OZ ມີເນໂຮນຊ໌ ໄດ້ກຳນົດ SSI ຄືເຫດການໜຶ່ງທີ່ມີຜົນສະທ້ອນ ຕົວຈິງ ຫຼື ບົ່ມຊ້ອນ ໃນລະດັບ 4 ຫຼື ສູງກວ່າ. ການວາງລະດັບດັ່ງກ່າວຈະ ອີງໃສ່ຕາຕະລາງຄວາມສ່ຽງຂອງ OZ ມີເນໂຮນຊ໌ ໂດຍຈັດລະດັບຜົນສະ ທ້ອນສູງສຸດຄືລະດັບ 5.

27 ESL (2010) “ກໍລະນີສຶກສາ ກ່ຽວກັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງລັດຖະບານ ລາວ ຢູ່ໃນຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ ແລະ ໄຟຟ້າພະລັງນໍ້າຂອງ ສປປ ລາວ”.

2.4 ສະພາບທ້ອງຖິ່ນ: ການພັດທະນາ ວິສະຫະກິດ

ເງິນທີ່ໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໃຊ້ຈ່າຍໃນການຈັດຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆຢູ່ເສດຖະກິດພາຍໃນປະເທດສາມາດມີບົດບາດອັນສໍາຄັນໃນການກະຕຸ້ນການຜະລິດໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສົ່ງເສີມການພັດທະນາອຸດສະຫະກຳໃໝ່ໆ, ກໍ່ຕັ້ງປຸງການດໍາເນີນງານກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ດັ່ງກ່າວ, ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ - ດັ່ງນັ້ນ, ຈະເຮັດໃຫ້ຖານຂອງຮູບທາດປີຣະມິດລວງປັນນັ້ນກວ້າງອອກຕື່ມ.

ໃນລະຫວ່າງປີ 2009, PBM ໄດ້ໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເຂົ້າໃນການພັດທະນາວິສະຫະກິດ ແລະ ສິ່ງທີ່ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນຜ່ານແຜນງານທີ່ໄດ້ຮັບລາງວັນຂອງບໍລິສັດ ທີ່ເອີ້ນວ່າ “ແຜນງານປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ໃຫ້ດີຂຶ້ນ”. ຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີຂໍ້ລິເລີ່ມນີ້ໄດ້ຖືກກຳນົດຂຶ້ນຈາກ ການປະກອບຄໍາຄິດຄໍາເຫັນຂອງຄະນະ

ກຳມະການພັດທະນາໝູ່ບ້ານ (village development committee - VDC) ແລະ ຈາກການລົງສໍາຫຼວດດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສຸຂະພາບ ໃນປີ 2008, ຊຶ່ງຊຸມຊົນໄດ້ເນັ້ນເຖິງຄວາມຂາດແຄນກາລະໂອກາດໃນການພັດທະນາທຸລະກິດໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄົນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ປັດຈຸບັນນີ້ ບໍລິສັດໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການພຶດຕິກຳໃນຊຸມເດືອນຕໍ່ໄປ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງລະບົບອັນໜຶ່ງຜ່ານທາງ VDC ເພື່ອ ຈັດຊື້ຜົນຜະລິດຈາກຊາວນາຊາວສວນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ກໍຍັງໄດ້ມີການຈັດຝຶກອົບຮົມດ້ານການກະສິກໍາ ແລະ ການລ້ຽງສັດນໍ້າໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄົນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ເພື່ອເປັນການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານການເງິນໃຫ້ແກ່ທຸລະກິດໃໝ່ໆ, ບໍລິສັດໄດ້ຮ່ວມມືກັບສະຫະພັນແມ່ຍິງ ເພື່ອສ້າງ ແລະ ສົ່ງເສີມກອງທຶນສິນເຊື້ອ ແລະ ຝາກເງິນປະຢັດຂອງບ້ານ (Village Savings and Credit Fund).

ຕາຕະລາງ 2.5 ໂຄງການພັດທະນາຜູ້ສະໜອງຂອງ MMG ເຊໂປນ (ລາຍຮັບທີ່ຜູ້ສະໜອງໄດ້ຮັບ), ປີ 2007

ຂົງເຂດຂອງທຸລະກິດ	ໂດລາສະຫະລັດ
ໝູ (ຊີ້ນໝູທີ່ສະໜອງໃຫ້ແກ່ບັນດາແຄ້ມຂອງ MMG ເຊໂປນ)	82.000
ພືດຜັກ (ສະໜອງໃຫ້ແກ່ບັນດາແຄ້ມຂອງ MMG ເຊໂປນ)	127.00
ການຫຍິບຖົງສໍາລັບນໍາໃຊ້ໃນການສໍາຫຼວດທໍລະນີສາດ ແລະ ຜ້າປົກຕຸງ (ສະໜອງໃຫ້ແກ່ອົກເຊຍນາ)	26.000
ການຜະລິດຜ້າໄໝ ແລະ ຜ້າຝ້າຍ	1.000
ການຕັກແຜ່ນ	5.000
ມັນຕົ້ນ	1.000
ຕົ້ນໂບມອນ	100
ງົວຄວາຍ	2.000
ແບ້	14.000
ການລ້ຽງປາ ແລະ ກົບ	51.000
ການຊັກເຄື່ອງ	19.000
ການຮັກສາຄວາມສະອາດຕາມເດີ່ນ	5.200
ຮ້ານອາຫານ ແລະ ຮ້ານຄ້າ	57.700
ລວມທັງໝົດ	391.000

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບວຽກຄວາມຍືນຍົງຂອງອົກເຊຍນາ (2007).

ຢູ່ MMG ເຊໂປນ, ທຸລະກິດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຜ່ານສັນຍາມອບເໝົາໂດຍກົງໃນ ທ້ອງຖິ່ນສໍາລັບການໃຫ້ບໍລິການຕ່າງໆແກ່ໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້ (ຍົກຕົວຢ່າງ, ວຽກຮ້ານອາຫານ, ວຽກຮັກສາຄວາມສະອາດ) ຫຼື ຜ່ານການພັດທະນາທຸລະກິດໃຫ້ທ້ອງຖິ່ນດ້ວຍການຝຶກອົບຮົມ, ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ກຸ່ມທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ, ກອງທຶນລິເລີ່ມກິດຈະການ (ການເງິນຈຸລະພາກ) ແລະ ການສະໜັບສະໜູນບັນດາຜູ້ສະໜອງໃນທ້ອງຖິ່ນ (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 2.5). ສັນຍາບໍລິຫານແຄ້ມກັບຜູ້ປະກອບການລະດັບສາກົນມີຂໍ້ກຳນົດໃຫ້ເພີ່ມທະວີການຊື້ສິນຄ້າຈາກພາຍໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໃຫ້ເຮັດວຽກ ໂດຍປົກກະຕິສາທາລະນະພະແນກພົວພັນຊຸມຊົນຂອງ MMG ເພື່ອສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານຈັດຊື້ສິນຄ້າທ້ອງຖິ່ນ.

ຖ້າໂຄງການບໍ່ແຮ່ ຮ່ວມກັບລັດຖະບານ ແລະ ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອ ເຊັ່ນ ອົງການ ການເງິນສາກົນ ໂດຍຜ່ານແຜນງານພົວພັນທຸລະກິດ ຫາກຕ້ອງການສືບຕໍ່ເພີ່ມທະວີຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນຂອງບໍລິສັດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສືບຕໍ່ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການພັດທະນາທຸລະກິດຕື່ມ, ຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ດີຈຸດໜຶ່ງ ຄື ວິເຄາະຊ່ອງຫວ່າງ. ການສຶກສາດັ່ງກ່າວຈະຊອກຮູ້ຂໍ້ຈຳກັດຕໍ່ການດໍາເນີນທຸລະກິດນອນຢູ່ຂອດໃດໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລົງເລິກດ້ານຕ່າງໆ ລວມທັງຖານຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ, ການຮັບເອົາເຕັກໂນໂລຢີ, ຂາດແຫຼ່ງທຶນ, ຂາດການວາງແຜນທຸລະກິດ ແລະ ຍຸດທະສາດຈັດຊື້ສິນຄ້າຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ (ສັງລວມສັນຍາຂະໜາດນ້ອຍ ເປັນສັນຍາຂະໜາດໃຫຍ່ຂຶ້ນຕື່ມ ຫຼື ແຍກສັນຍາຂະໜາດໃຫຍ່ໃຫ້ໄດ້ຂະໜາດທີ່ສາມາດຄຸ້ມຄອງໄດ້-ອີງຕາມຄວາມສາມາດ ແລະ ການຮັບຮອງເອົາຂອງຜູ້ສະໜອງພາຍໃນປະເທດ).

2.5 ການວາງແຜນພັດທະນາຂັ້ນພາກພື້ນ: ແຜນງົບປະມານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງ ລ່າງພື້ນຖານ

ຜົນກະທົບດ້ານບວກ ຂອງໂຄງການດໍາເນີນງານຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຕໍ່ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ຍັງລວມມີການສະໜອງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກທາງສັງຄົມ. ບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ຖືກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສະໜອງກອງທຶນພັດທະນາຊຸມຊົນແກ່ຂັ້ນເມືອງ ເພື່ອສ້າງ ແລະ/ ຫຼື ບຳລຸງຮັກສາໂຮງຮຽນ, ຖະໜົນຫົນທາງ, ໂຮງໝໍ, ຄລີນິກ, ສະຖານີຕໍາຫຼວດ ແລະ ອາຄານບໍລິຫານຕ່າງໆ ຊຶ່ງແມ່ນວິທີການຄວບຄຸມການຫຼັ່ງໄຫຼເຂົ້າມາຂອງກຳມະກອນພາຍນອກ ແລະ ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາເຈົ້າມາຢູ່ເຂດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ກໍເພື່ອຊົດເຊີຍຕໍ່ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງສູງເນືອງນັ້ນ, ຂີ້ຝຸ່ນ ແລະ ລະດັບຄວາມອັງອິດຂອງການຈໍລະຈອນ. ເຖິງວ່າໄດ້ມີການອອກແຮງຕົວຈິງດັ່ງກ່າວ, ປາກົດເຫັນວ່າລັດຖະບານ (ແລະບັນດາບໍລິສັດຕ່າງໆ) ບໍ່ໄດ້ສວຍໃຊ້ກາລະໂອກາດລວມຂະແໜງບໍ່ແຮ່ໃນວຽກງານວາງແຜນພັດທະນາເຂດ, ໂດຍສະເພາະໃນແຜນສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ແຜນພັດທະນາ, ຊຶ່ງກົງກັນຂ້າມກັບສາຍພົວພັນວາງແຜນຄຸ້ມຄອງລາຍຮັບຢ່າງໄກ້ຊິດ.

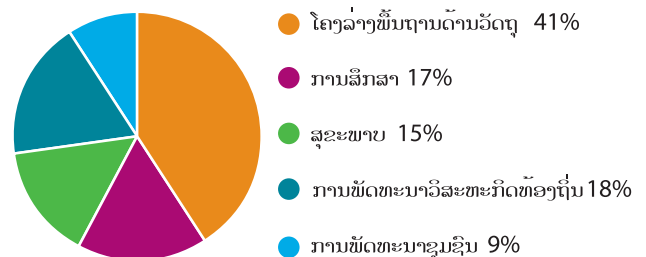
ທັງສອງບໍລິສັດນີ້ ມີງົບປະມານປະຈຳປີ ເພື່ອສະໜອງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ຊຶ່ງໄດ້ກຳນົດໃນອັດຕາໃດໜຶ່ງອີງຕາມສັນຍາວ່າດ້ວຍການສໍາຫຼວດ ແລະ ການຜະລິດແຮ່ທາດ (Mineral Exploration and Production Agreement - MEPA) ຊຶ່ງໄດ້ລົງນາມຮ່ວມກັນລະຫວ່າງບໍລິສັດກັບລັດຖະບານ. ຂໍ້ຕົກລົງດັ່ງກ່າວນີ້ຈະຄຸ້ມຄອງການສໍາຫຼວດ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຢູ່ພາຍໃນເຂດເນື້ອທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້. (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ຂ ແລະ ຄ ເພື່ອເອົາຂໍ້ມູນເພີ່ມຕື່ມວ່າກອງທຶນເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຖືກໃຊ້ຈ່າຍໄປຄືແນວໃດແທ້ໃນລະຫວ່າງປີ 2004 ເຖິງປີ 2008). ງົບປະມານຂອງກອງທຶນພັດທະນາຊຸມຊົນປະຈຳປີ ຂອງ MMG

ເຊໂປນ ຈະມີມູນຄ່າ 500.000 ໂດລາສະຫະລັດ. ໃນປີ 2006/07 MMG ເຊໂປນໄດ້ຈ່າຍເກີນຈຳນວນງົບປະມານທີ່ຕັ້ງໄວ້, ແຕ່ພັດຖິກຊົດເຊີຍຄືນໃນຮອບງົບປະມານຖັດໄປຂອງກອງທຶນດັ່ງກ່າວ. ຢູ່ PBM, ຂໍ້ກຳນົດປະກອບທຶນແກ່ກອງທຶນພັດທະນາຊຸມຊົນ ແມ່ນ 100.000 ໂດລາສະຫະລັດ. ໃນປີ 2007, ແມ່ນ 200.000 ໂດລາສະຫະລັດ. ໃນປີ 2008 ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນມາ ແມ່ນ 300.000 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ.

ໃນລະຫວ່າງສອງປີທຳອິດຂອງການດຳເນີນງານ (2007-09) PBM ໄດ້ປະເຊີນກັບຫຼາຍໆບັນຫາໃນການໃຊ້ຈ່າຍເງິນກອງທຶນທີ່ຈັດສັນໄວ້ຕ່າງໆກາກສຳລັບການສະໜັບສະໜູນວຽກງານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຕາມທີ່ MMG ໄດ້ປະຕິບັດຜ່ານມາ. ບັນຫາທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດຊຶ່ງທັງສອງບໍລິສັດໄດ້ປະເຊີນໜ້າຢູ່ໃນຊຸມປີຕົ້ນໆ ແມ່ນຄວາມອາດສາມາດຂອງຊຸມຊົນ ໃນການນຳໃຊ້ທຶນເຫຼົ່ານີ້. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ໂຄງຮ່າງການປົກຄອງທີ່ກຳນົດໃຫ້ມີລາຍເຊັນຂອງທ່ານເຈົ້າແຂວງໃນການອະນຸ

ມັດງົບປະມານ ແລະ ສັນຍາຕ່າງໆນັ້ນ ຍັງມີຄວາມຊັກຊ້າ ແລະ ຕ້ອງໃຊ້ເວລາໃນການປ່ຽນແປງ. ຄາດວ່າຄວາມຂາດເຂີນໃດໆຢູ່ໃນການໃຊ້ຈ່າຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຊຸມປີກ່ອນນັ້ນຈະຖືກທົດແທນໃຫ້ໃນປີ 2010 ແລະ 2011. ນອກຈາກບັນດາກອງທຶນພັດທະນາຊຸມຊົນແລ້ວ, ບໍລິສັດທັງສອງຍັງໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍເງິນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍໃສ່ຖະໜົນທຶນທາງ, ການບໍລິຈາກ ແລະ ການອຸປະຖຳຕ່າງໆ.

ຮູບສະແດງ 2.4 ການແຍກລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍ ໃສ່ວຽກງານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ MMG ເຊໂປນ, 2004–08 (%)

ຕາຕະລາງ 2.6 ລາຍຈ່າຍຕົວຈິງຂອງກອງທຶນ ເພື່ອການພັດທະນາສັງຄົມ: MMG ເຊໂປນ (ໂດລາສະຫະລັດ)

	ລາຍຈ່າຍປະຈຳປີ: ໂດລາສະຫະລັດ						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ກະສິກຳ	46.955	106.390	57.264	90.976	96.048	56.879	4.600
ການສຶກສາ	3.123	65.714	72.985	146.197	65.441	89.551	17.000
ສຸຂະພາບ	17.163	28.977	87.238	65.676	56.390	90.496	6.000
ອຸດສະຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳ	46.131	73.098	66.700	97.000	97.500	93.500	-
ສື່ສານ	4.840	95.341	64.584	58.380	146.910	117.501	166.000
ທ່ອງທ່ຽວ	5.669	1.740	27.820	40.014	26.900	30.199	9.000
ບໍລິຫານ	1.263	11.188	422	35.317	1.390	21.469	15.000
ອື່ນໆ	-	-	-	-	-	-	194.444
ລວມທັງໝົດ	125.144	382.448	377.013	533.560	490.579	499.594	412.044

MMG ເຊໂປນ ມີງົບປະມານສາມຮ່ວງ ສໍາລັບການພັດທະນາຊຸມຊົນ:²⁸ (1) ກອງທຶນພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນຂອງບໍ່ແຮ່ ເຊໂປນ (Sepoon Development Trust Fund -TF), ຊຶ່ງຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໂດຍບໍລິສັດ ແລະ ອໍານາດການປົກຄອງຂັ້ນເມືອງ; (2) ງົບປະມານຂອງກຸ່ມແກ້ໄຂບັນຫາສັງຄົມ (Social Mitigation Group Budget), ຊຶ່ງຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໂດຍພະແນກພົວພັນຊຸມຊົນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຜົນກະທົບສະເພາະຕ່າງໆ ຂອງໂຄງການຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ກວມເອົາໄວ້ຢູ່ໃນ STDF; ແລະ (3) ງົບປະມານພັດທະນາຊຸມຊົນ (Community Development Budget), ຊຶ່ງຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໂດຍພະແນກພັດທະນາຊຸມຊົນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳເພື່ອພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ.

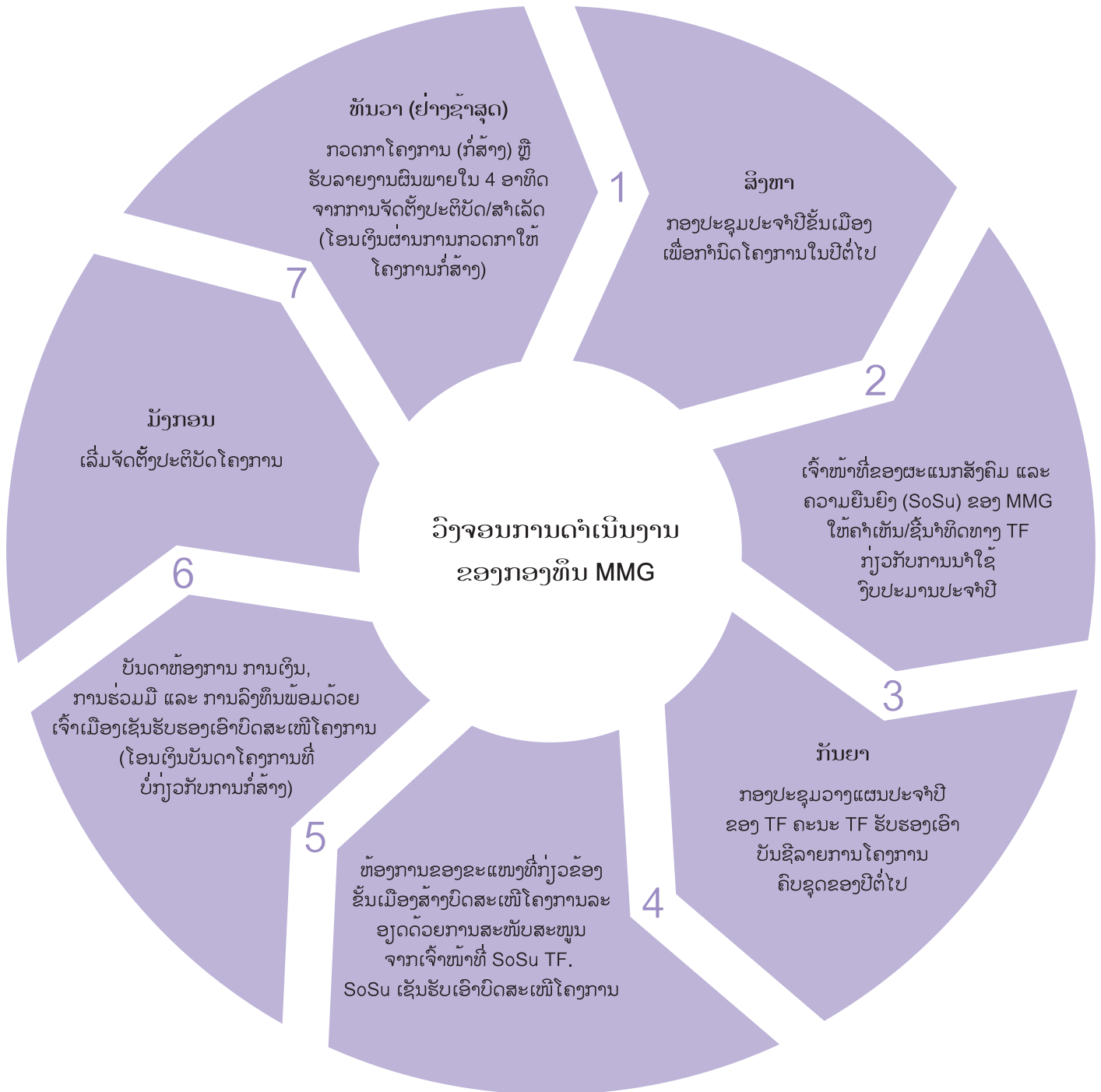
TF ຈະເປັນວິທີການຫຼັກໃນການລົງທຶນໃສ່ຊຸມຊົນຂອງບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ ແລະ ທັງແມ່ນພາຫະນະຊຶ່ງ MMG ເຊໂປນ ນຳໃຊ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນບັນດາແຜນການພັດທະນາຂອງເມືອງວິລະບູລີ. ພື້ນຖານຂອງ TF ແມ່ນເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອ, ແຕ່ບໍ່ແມ່ນເພື່ອເຮັດແທນອໍານາດການປົກຄອງເມືອງ, ໃນການສະໜອງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານຂອງລັດໃນດ້ານການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ, ກະສິກຳ ແລະ ການພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານ; ແລະ ເພື່ອປັບປຸງມາດຕະຖານຊີວິດການເປັນຢູ່ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຢູ່ໃນເມືອງວິລະບູລີ ແລະ ພື້ນທີ່ອ້ອມຂ້າງ. ກອງທຶນນີ້ໄດ້ຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໂດຍຄະນະກຳມະການຮ່ວມລະຫວ່າງອໍານາດການປົກຄອງເມືອງວິລະບູລີ ແລະ ພະນັກງານຂອງ MMG ເຊໂປນ

ໂດຍລົງທຶນປະມານ 500.000 ໂດລາສະຫະລັດ/ຕໍ່ປີ (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 2.6). ໃນທຸກໆປີ ຄະນະກຳມະການນີ້ຈະຈັດສັນກອງທຶນນີ້ໃສ່ຂະແໜງການສະເພາະຕ່າງໆ (ກະສິກຳ, ສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ, ອຸດສາຫະກຳ, ການສື່ສານ, ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ) ໂດຍສອດຄ່ອງກັບບັນດາແຜນການພັດທະນາ 5 ປີ ຂອງເມືອງ ແລະ/ຫຼື ແຜນການຂອງແຂວງ. ຮູບສະແດງ 2.3 ສະເໜີຂະບວນການບໍລິຫານກອງທຶນ. ຕາມທີ່ເຫັນໄດ້ໃນຮູບສະແດງ 2.4, ລາຍຈ່າຍຈຳນວນສຳຄັນລະຫວ່າງປີ 2004 ເຖິງ 2008 ໄດ້ລົງໃສ່ ໂຄງການພື້ນຖານຕົວຈິງ (41%) ໂດຍຂົງເຂດວຽກງານບູລິມະສິດສຳຮອງຕໍ່ໄປຄືການພັດທະນາວິສາຫະກິດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການສຶກສາໃນອັດຕາສ່ວນ 18% ແລະ 17% ຕາມລຳດັບ.

ສ່ວນຄຳຄັນສຸດຂອງງົບປະມານຊຸມຊົນທີ່ໂຄງການ MMG ເຊໂປນໃຊ້ຈ່າຍແຕ່ລະປີນັ້ນໄດ້ແນະໃສ່ສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ໃນລະຫວ່າງ 29% ແລະ 58% ຂອງງົບປະມານທັງໝົດ. ໃນໄລຍະທ້າຍຂອງການລາຍງານ, ບໍ່ມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະແຈ້ງພາຍໃນ ແລະ ລະຫວ່າງທ້າປະເພດລາຍຈ່າຍ. ລາຍຈ່າຍລວມເທັງຕົງປີຕໍ່ປີ, ແຕ່ລາຍຈ່າຍຂອງ MMG ເຊໂປນປະກົດວ່າມີຄວາມຕໍ່ເນື່ອງກວ່າ.

28 ESL (2010) “ກໍລະນີສຶກສາ ກ່ຽວກັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງລັດຖະບານລາວ ຢູ່ໃນຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ ແລະ ໄຟຟ້າພະລັງນໍ້າຂອງ ສປປ ລາວ”..

ຮູບສະແດງ 2.3 ວົງຈອນການຕັດສິນໃຈຕົກລົງຂອງ ກອງທຶນພັດທະນາສັງຄົມ MMG

ນັບແຕ່ປີ 2003 ເປັນຕົ້ນມາ ແລະ ຈົນເຖິງ ແລະ ລວມ ທັງປີ 2010, MMG ເຊໂປນໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍ ເກືອບເຖິງ 3 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ຈາກກອງທຶນ TF ພຽງແຕ່ກອງ ທຶນດຽວໃສ່ລະດັບທ້ອງຖິ່ນໂດຍຜ່ານບັນດາແຜນງານ ຊຸມຊົນຂອງບໍລິສັດ. (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 2.5 ຂ້າງລຸ່ມນີ້).

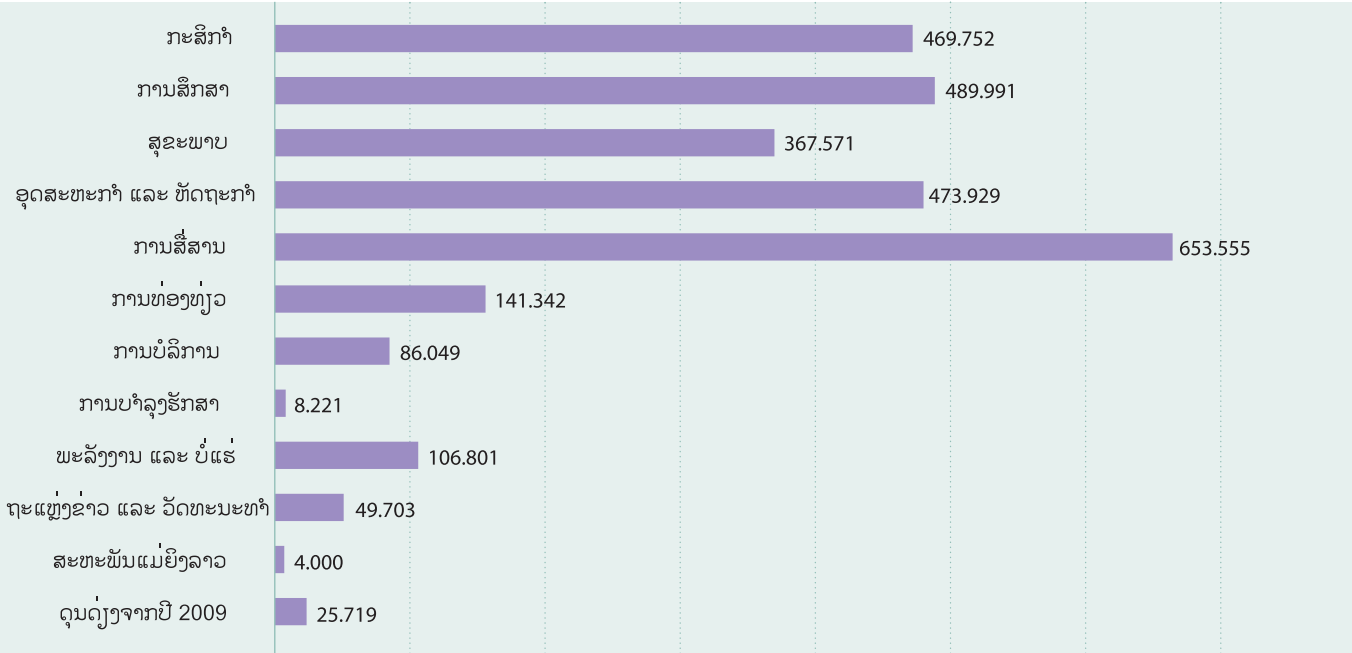
ນອກຈາກກອງທຶນ TF ແລ້ວ, ໃນຊຸມປີບໍດິນມານີ້ ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ ສໍາລັບງົບປະມານແກ້ໄຂບັນຫາ ສັງຄົມຍັງໄດ້ສະໜອງໃຫ້ປະມານ 100.000 ເຖິງ 500.000 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ ໃຫ້ແກ່ສິ່ງໂຄງການ (ເບິ່ງຕົວຢ່າງໃນກ່ອງ 2.3), ລວມແລ້ວບໍລິສັດໃຊ້ຈ່າຍ ປະມານ 4 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີໃສ່ວຽກງານພົວ ພັນກັບຊຸມຊົນ.

ກ່ອງ 2.3 ຕົວຢ່າງຂອງໂຄງການວາງແຜນຊຸມຊົນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ MMG ເຊໂປນ

ປັດຈຸບັນນີ້ ໂຄງການວາງແຜນຊຸມຊົນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ພວມດໍາເນີນໄປຢູ່ບ້ານຕ່າງໆ ຢູ່ໃນເຂດພັດທະນາໂຄງການໃນວົງກວ້າງກວ່າເກົ່າຢູ່ເຊໂປນ. ໂຄງການນີ້ ໄດ້ຖືກອອກແບບມາເພື່ອປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຂອງບັນດາຊຸມຊົນທັງໝົດ, ກໍຄືຂອງບັນດາກຸ່ມຄົນຕ່າງໆ ທີ່ຢູ່ໃນຊຸມຊົນເຫຼົ່ານີ້ (ລວມທັງແມ່ຍິງ, ຊາວໜຸ່ມ, ຜູ້ເຖົ້າ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ). ຜົນໄດ້ຮັບຂອງໂຄງການວາງແຜນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຈະເປັນຂໍ້ລິເລີ່ມຂອງການພັດທະນາທີ່ຫຼາກຫຼາຍພາຍໃຕ້ການປະຕິບັດງານຂອງຊຸມຊົນຊຶ່ງສະຖານສົງເຄາະແບບຍືນຍົງຂອງ MMG ມີຈຸດປະສົງສົ່ງເສີມໂດຍໃຫ້ຊຸມຊົນເປັນເຈົ້າການໃນການດໍາເນີນງານຂອງ MMG ເຊໂປນ ມີຈຸດປະສົງແນໃສ່ຈະໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຜ່ານແຜນງານພັດທະນາຊຸມຊົນຂອງຕົນ.

ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການສໍາຫຼວດຄົວເຮືອນທຸກໆສອງປີ ໄດ້ສັງລວມເຂົ້າໃນແຜນການຕ່າງໆ ຂອງພະແນກ. ຄັ້ງສຸດທ້າຍໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນໃນເດືອນທັນວາ 2009 ແລະ ມັງກອນ 2010. ການສໍາຫຼວດຄັ້ງນີ້ ກວມເອົາໜຶ່ງຕົວເມືອງ (ບຸ່ງຄໍາ), 33 ບ້ານ ແລະ 2.254 ຄົວເຮືອນ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ 12.735 ຄົນ ທີ່ດໍາລົງຊີວິດຢູ່ໃນເມືອງວິລະບູລີ ໃກ້ກັບໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ທອງ MMG ເຊໂປນ. ການສໍາຫຼວດຄັ້ງນີ້ ແມ່ນກວມເອົາເນື້ອທີ່ຫຼາຍກວ່າຄັ້ງທີ່ຜ່ານມາໜ້ອຍໜຶ່ງ ເພາະມັນລວມເອົາເຂດນ້ຳຊະລໍ ແລະ ໂນນສູງເຂົ້ານໍາ.

ຮູບສະແດງ 2.5 ສັງລວມລາຍຈ່າຍຂອງບັນດາໂຄງການຂອງກອງທຶນພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນຂອງບໍ່ແຮ່ເຊໂປນລວມ (ໂດລາສະຫະລັດ): MMG ເຊໂປນ, 2003-10

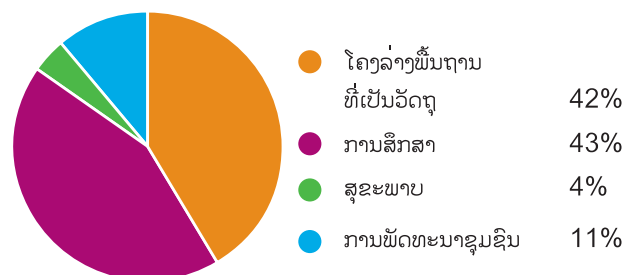
PBM ກໍໄດ້ດຳເນີນການລົງສຳຫຼວດທຸກໆສອງປີ ເພື່ອຕິດຕາມສະຖານະພາບທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ຊຶ່ງຜົນການສຳຫຼວດໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອກຳນົດ ແລະ ຈັດບູລິມະສິດ ໃຫ້ແກ່ບັນດາແຜນງານການພັດທະນາຊຸມຊົນຂອງຕົນສຳລັບປີຕໍ່ໄປ. ບໍລິສັດຄົ້ນຄວ້າອິດສະຫຼະບໍລິສັດໜຶ່ງຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ດຳເນີນການລົງສຳຫຼວດຄັ້ງໜ້າສຸດ ໃນປີ 2008, ຊຶ່ງມາຮອດທຸກວັນນີ້ ແມ່ນການລົງສຳຫຼວດຄັ້ງທີສີ່ ແລະ ຈະດຳເນີນການລົງສຳຫຼວດອີກຄັ້ງໃນປີ 2010.

ສຳລັບກໍລະນີຂອງ PBM ກໍເຊັ່ນດຽວກັນ, ຕາມທຳມະດາແລ້ວ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແມ່ນມີມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ສູງທີ່ສຸດ ແລະ ໃນຈຳນວນງົບປະມານລວມທັງໝົດ 279.204ໂດລາສະຫະລັດ. ໃນປີ 2009 ນັ້ນ, ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍໃສ່ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຈຳນວນ 164.969ໂດລາສະຫະລັດ. ຍ້ອນວ່າໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນບໍ່ທັນດົນປານໃດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງບັນດາຊຸມຊົນອ້ອມຂ້າງແມ່ນມີສູງ ໃນປີ 2006, ສ່ວນໜຶ່ງຂອງງົບປະມານປະຈຳປີທັງໝົດ ທີ່ໃຊ້ຈ່າຍໃສ່ການສ້າງຖະໜົນທຶນທາງ, ລະບົບນ້ຳປະປາ ແລະ ບັນດາໂຄງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການກະສິກຳ ກວມເອົາ 62% (184.278ໂດລາສະຫະລັດ) ແລະ ໃນປີ 2009 ກວມເອົາ 59% (164.969 ໂດລາສະຫະລັດ), ຄາດຄະເນວ່າແບບແຜນການໃຊ້ຈ່າຍດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະປ່ຽນແປງໄປເລື້ອຍໆ, ໂດຍຈະເນັ້ນໃສ່ວຽກງານບຳລຸງຮັກສາຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ເປັນໄປໄດ້ວ່າອາດຈະໄປເພີ່ມໃສ່ບັນດາຂໍ້ລິເລີ່ມດ້ານການພັດທະນາວິສາຫະກິດທ້ອງຖິ່ນຜ່ານ “ແຜນງານການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່” ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການເປີດກວ້າງກາລະໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງທ້ອງຖິ່ນ.

ກ່ອງ 2.4 ຍຸດທະສາດໃນການລະດົມຊຸມຊົນເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມ

MMG ເຊໂປນ ຈະປະຊຸມກັນເປັນປະຈຳທຸກໆເດືອນ ກັບ ຄະນະກຳມະການທີ່ປຶກສາ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງຊຸມຊົນ (Community Information and Consultation Committee - CICC) ຂອງຕົນ, ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຕົວແທນ (ນາຍບ້ານ) ຈາກບັນດາບ້ານ SPDA, ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງ, ພະນັກງານຂອງພະແນກສັງຄົມ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງຂອງ MMG ເຊໂປນ ແລະ ຜູ້ຈັດການໃຫຍ່ຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ທອງ ຂອງ MMG ເຊໂປນ. ຄະນະກຳມະການຈະເປັນຜູ້ແຈ້ງປະເດັນບັນຫາ ຫຼື ກິດຈະກຳດຳເນີນງານຕ່າງໆຢ່າງເປັນທາງການໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນຊາບ ແລະ ຍັງເປັນເຄື່ອງມືເພື່ອແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງທຸກ ແລະ ການເຈລະຈາກ່ຽວກັບການຊົດເຊີຍຕ່າງໆຢ່າງເປັນທາງການ. ກອງປະຊຸມປະຈຳໄຕມາດໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນລະຫວ່າງ MMG ເຊໂປນ ແລະ ພາກລັດ (ຂັ້ນເມືອງ, ແຂວງ ແລະ ຕົວແທນຈາກສູນກາງ) ຊຶ່ງໃນນີ້ MMG ເຊໂປນ ຈະສະໜອງຂ່າວຫຼ້າສຸດກ່ຽວກັບການດຳເນີນໂຄງການ ແລະ ສະເໜີບົດລາຍງານຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບວຽກງານຕິດຕາມກວດກາຕ່າງໆ. ເຄື່ອງມືໃນການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການສຳຫຼວດຂັ້ນພື້ນຖານ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນ ຫຼື ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງຂອງບ້ານ, ກໍຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອວັດແທກຄວາມຮູ້ສຶກພາຍໃນຊຸມຊົນ.

ຮູບສະແດງ 2.6 ການແຍກລາຍຈ່າຍສະເລ່ຍ ໃສ່ວຽກງານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ MMG ເຊໂປນ, 2004–08 (%)

ຢູ່ PBM ບູລິມະສິດໃນການໃຊ້ຈ່າຍສູງສຸດອັນດັບສອງ ຫຼັດຈາກໂຄງລ່າງພື້ນຖານແມ່ນລາຍຈ່າຍການສຶກສາ. ບັນດາໂຄງການດ້ານການສຶກສາໄດ້ຮັບ 70% ຂອງ ທຶນງົບປະມານພັດທະນາຊຸມຊົນລວມທັງໝົດ (19.000 ໂດລາສະຫະລັດ) ໃນປີ 2007 ແລະ 56% (67.037 ໂດລາສະຫະລັດ.) ໃນປີ 2008. ເຖິງວ່າໃນປີ 2006, ສັດສ່ວນທີ່ໃຊ້ຈ່າຍໃສ່ການສຶກສາແມ່ນຕ່ຳກວ່າ

ເກົ່າ (28%) ກໍຕາມ ແຕ່ຈຳນວນເງິນທີ່ຈັດສັນໃຫ້ແມ່ນ ສູງກວ່ານັ້ນຫຼາຍ (82.452 ໂດລາສະຫະລັດ). ສະພາບ ທີ່ຄ້າຍຄືນີ້ເກີດຂຶ້ນໃນປີ 2009, ເມື່ອຕົວເລກທີ່ໃຊ້ຈ່າຍ ໃສ່ການສຶກສານັ້ນ ມີພຽງ 19% ແຕ່ເປັນເງິນໃຊ້ຈ່າຍ ຕົວຈິງແມ່ນ 53.433 ໂດລາສະຫະລັດ. (ເບິ່ງລາຍລະ ອງດີ່ມໃນຕາຕະລາງ 6.7 ແລະ ຮູບສະແດງ 2.6).²⁹

ຕາຕະລາງ 2.7 ລາຍຈ່າຍໃສ່ການສະໜັບສະໜູນວຽກງານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ຕໍ່ປີ: PBM (ໂດລາສະຫະລັດ.)

	ປີຂອງລາຍຈ່າຍ (ໂດລາສະຫະລັດ)			
	2006	2007	2008	2009
ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ເປັນວັດຖຸ	184.278	5.000	30.991	164.969
ການສຶກສາ	82.452	19.000	67.037	53.433
ສຸຂະພາບ	24.528	—	4.217	13.986
ການພັດທະນາວິສະຫະກິດທ້ອງຖິ່ນ	—	—	—	—
ການພັດທະນາຊຸມຊົນ	7.110	3.000	18.313	46.816
ລາຍຈ່າຍທີ່ຮູ້ຈັກລວມທັງໝົດ	298.368	27.000	120.558	279.204

29 ຈຳນວນຕົວເລກສຳລັບປີ 2009 ແຕກຕ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງໄປຈາກຕົວເລກຢູ່ ໜ້າທີ 44 ຂອງ ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບວຽກງານຄວາມຍືນຍົງ ປະຈຳປີ 2009 ຂອງ PanAust, ໂດຍແຕກຕ່າງປະມານ 6.000 ໂດລາ.

ກ່ອງ 2.5 ຜົນກະທົບຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຕໍ່ງົບປະມານຂອງແຂວງ

ຈາກການໂອ້ລົມສົນທະນາກັບພະນັກງານລັດຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຈາກຂໍ້ມູນງົບປະມານທີ່ມີຢູ່, ປະກົດວ່າບັນດາແຂວງທີ່ເປັນທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່, ບໍ່ວ່າຈະແມ່ນໂຄງການໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ຫຼື ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ຈະໄດ້ຮັບຊັບພະຍາກອນຈາກສູນກາງໜ້ອຍກວ່າແຂວງອື່ນໆທີ່ບໍ່ມີການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ຕັ້ງຢູ່ (ລາຍຈ່າຍຕໍ່ຫົວຄົນທີ່ສູນກາງຈັດສັນໃຫ້ນັ້ນຈະມີຈຳນວນໜ້ອຍກວ່າ). ນີ້ບໍ່ແມ່ນເລື່ອງທີ່ແປກໃໝ່ ຢູ່ໃນບັນດາປະເທດ ທີ່ລັດຖະບານເຊື່ອວ່າການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ໂອກາດທາງເສດຖະກິດອື່ນໆທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ຈາກຊັບພະຍາກອນ (ບໍ່ວ່າຈະແມ່ນນໍ້າ ຫຼື ແຮ່ທາດ) ແມ່ນກາລະໂອກາດທີ່ດີຫຼາຍກວ່າຜູ້ອື່ນ ແລະ ເພາະສະນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບຊັບພະຍາກອນທຶນຫຼາຍຈາກລາຍຮັບລວມເທົ່າກັບແຂວງອື່ນ. ແຕ່ວ່າຂໍ້ມູນຢູ່ໃນກໍລະນີຂອງ ສປປ ລາວ ພັດທະນາຄ່ອງທັງໝົດ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ກວມເອົາໄລຍະເວລາທີ່ຍາວກວ່ານັ້ນພັດທະນາບໍ່ມີ (ແລະ ບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບມູນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການສະໜອງການບໍລິການຂອງລັດໃນແຕ່ລະເຂດພູມິສາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ).

ຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ ຄວາມແຕກຕ່າງທີ່ເຫັນຢູ່ນີ້ ແມ່ນສະແດງເຖິງທ່າອ່ຽງແບບນັ້ນຫຼືບໍ່ ແລະ ຖ້າແມ່ນທ່າອ່ຽງແທ້, ພວກເຮົາກໍບໍ່ຮູ້ໄດ້ວ່າຄວາມແຕກຕ່າງດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກົດຂຶ້ນໃນເວລາທີ່ການລົງທຶນເກີດຂຶ້ນນີ້ ຫຼືວ່າ ມັນມີຢູ່ກ່ອນແລ້ວ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວແລ້ວ, ມັນອາດເປັນຍ້ອນວ່າ ການສະໜອງການບໍລິການແພງກວ່າ ຫຼື ເປັນ

ຍ້ອນວ່າ ອັດຕະປື (#1) ມີຄວາມຈຳເປັນຕໍ່ການພັດທະນາຫຼາຍກວ່າສະຫວັນນະເຂດ (#17). ເພາະສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ທີ່ຈະກ່າວດ້ວຍຄວາມແນ່ໃຈວ່າ ຄວາມແຕກຕ່າງທີ່ເຫັນນີ້ ຈະສະທ້ອນເຖິງການຕັດສິນໃຈດ້ານນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍດີ, ເຖິງແມ່ນວ່າສະຫວັນນະເຂດຈະໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນຈາກລັດຖະບານຫຼາຍກວ່າທີ່ແຂວງເກັບໄດ້ກໍຕາມ, ແຕ່ເມື່ອເບິ່ງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານຕໍ່ຫົວຄົນ ເມື່ອທຽບໃສ່ບັນດາແຂວງທັງໝົດ ແຂວງກໍຍັງສືບຕໍ່ຢູ່ໃນອັນດັບທ້າຍໆ (ອັນດັບທີ 17). ດັ່ງທີ່ທ່ານຈະໄດ້ເຫັນຢູ່ຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້, ແຂວງອື່ນໆທີ່ມີໂຄງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ຕັ້ງຢູ່ກໍໄດ້ຮັບລາຍຈ່າຍຈາກລັດຖະບານ ໃນຈຳນວນທີ່ຕ່ຳກວ່າອັດຕາສະເລ່ຍ ແລະ ແຂວງເຫຼົ່ານີ້ທັງໝົດ ຕົກຢູ່ລະດັບສຸດທ້າຍຂອງລະດັບກາງ ມັນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະໄດ້ຂໍ້ມູນຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ພູເບີຍ ຍ້ອນການປ່ຽນແປງເຂດຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຈາກເຂດພິເສດໄຊສົມບູນມາຢູ່ແຂວງວຽງຈັນ ໃນປີ 2006. ຜົນສຸດທ້າຍຂອງນະໂຍບາຍນີ້ຕໍ່ເມືອງທ່າງໄກຈາກບໍ່ແຮ່ແຕ່ຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນແຂວງດຽວກັນອາດເປັນຜົນທາງລົບສອງທົບ ຍ້ອນຕັ້ງທ່າງຈາກເຂດທີ່ຮັບຜົນກະທົບຈາກບໍ່ແຮ່ເພື່ອໄດ້ວຽກເຮັດງານທຳ, ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຕື່ມ ແລະ ທຶນພັດທະນາຊຸມຊົນຈາກບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ແຕ່ຂຶ້ນກັບຫຼັກການ “ປັບໄໝບໍ່ແຮ່” ອັນດຽວກັນທີ່ພູດຜ່ອນການໂອນງົບປະມານຈາກສູນກາງ.

ຂໍ້ມູນລາຍປີຂອງແຂວງ 2007 - 2009

	ລາຍຮັບ/ຫົວຄົນ	ລາຍຈ່າຍ/ຫົວຄົນ	ອັນດັບ (1 ໄດ້ຮັບຫຼາຍກວ່າໝູ່)	ໂຄງການໃຫຍ່
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	0,546	0,553	12	ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່
ຜົ້ງສາລີ	0,071	0,58	9	
ຫຼວງນໍ້າທາ	0,162	0,936	2	
ອຸດົມໄຊ	0,084	0,714	5	
ບໍ່ແກ້ວ	0,203	0,735	4	
ຫຼວງພະບາງ	0,197	0,492	14	
ຫົວພັນ	0,148	0,603	7	
ໄຊຍະບູລີ	0,136	0,544	11	
ຊຽງຂວາງ	0,114	0,655	6	
ແຂວງວຽງຈັນ	0,278	0,586	8	
ບໍລິຄຳໄຊ	0,189	0,563	10	ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ
ຄຳມ່ວນ	0,287	0,526	13	ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ
ສະຫວັນນະເຂດ	0,232	0,33	17	ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່
ສາລະວັນ	0,104	0,383	16	
ຈຳປາສັກ	0,279	0,416	15	
ເຊກອງ	0,182	0,844	3	
ອັດຕະປື	0,294	1,094	1	

2.6 ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ: ປຽບ ທຽບທ່າອ່ຽງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມລະຫວ່າງ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບຊາດ

ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະສົມທຽບດັດຊະນີຊັບອກທາງ
ດ້ານການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງທ້ອງ
ຖິ່ນກັບລະດັບຊາດ ເພື່ອປະເມີນເບິ່ງວ່າຂົງເຂດທີ່ໄດ້
ຮັບຜົນກະທົບ (ທາງເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ) ໄດ້ປະ
ຕິບັດດີກວ່າໃນລະດັບຊາດ ຫຼືບໍ່.³⁰ ໃນເມື່ອຂາດແຫຼ່ງ
ຂໍ້ມູນຄົບຖ້ວນກວ່າ ວິທີດຽວທີ່ຈະສະເໜີຜົນ ແມ່ນການ
ຄິດໄລ່ອັດຕາສ່ວນຂອງມູນຄ່າຕົວຊີ້ບອກ ຢູ່ໃນລະດັບ
ທ້ອງຖິ່ນ ໃສ່ບັນດາຕົວບົ່ງຊີ້ປະເພດດຽວກັນຢູ່ໃນລະດັບ
ຊາດ ແລະ ນຳສະເໜີຢູ່ໃນເສັ້ນສະແດງ.

ໃນການວິໄຈສົມທຽບແນວໂນ້ມເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ
ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບປະເທດ, ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດ
ດຳເນີນການວິໄຈຢ່າງເຂັ້ມງວດ ເຊັ່ນດຽວກັບຢູ່ປະເທດ
ອື່ນ³¹ ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ໄດ້ປະກອບ
ສ່ວນອັນຕົ້ນຕໍ ເລີ່ມຈາກປີ 2005 ເທົ່ານັ້ນ, ການນຳໃຊ້
ຂໍ້ມູນຈາກແຫຼ່ງຄົບຊຸດທີ່ສຸດຄື ການສຳຫຼວດລາຍຈ່າຍ
ແລະ ການບໍລິໂພກຢູ່ລາວ (LECS) ຊຶ່ງຄັ້ງຫຼ້າສຸດໄດ້
ຈັດຂຶ້ນປີ 2002/03³² ຈຶ່ງບໍ່ມີປະໂຫຍດ. ທາງເລືອກໜຶ່ງ
ຄືນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນບໍລິຫານ ແລະ ທົ່ວໄປອື່ນໆ ທີ່ມີໃນທັງ
ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບປະເທດ.

30 ຕາມການສະເໜີໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ຈ, ພາກນີ້ໄດ້ອີງໃສ່ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ
ຕ່າງໆ ຈາກໄລຍະຫາປີ.

31 ຕົວຢ່າງໃນກໍລະນີສຶກສາປະເທດການາ, ພວກເຮົາໄດ້ນຳໃຊ້ຜົນສຳຫຼວດ
ມາດຕະຖານຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງການາ ແລະ ຢູ່ປະເທດຕັນຊາເນຍກໍໄດ້
ນຳໃຊ້ຜົນສຳຫຼວດງົບປະມານຄົວເຮືອນ.

32 LECS ທຳອິດໄດ້ຈັດຂຶ້ນປີ 1992/93, ຄັ້ງທີສອງປີ 1997/98 ແລະ ຄັ້ງທີ
ສາມປີ 2002/03. ການສຳຫຼວດຄັ້ງຫຼ້າສຸດໄດ້ສຳພາດປະຊາຊົນ 49.970
ຄົນ ຈາກ 8.092 ຄົວເຮືອນ ຢູ່ບ້ານ 540 ແຫ່ງ. LECS ກວມຫຼາຍດ້ານກ່ຽວ
ກັບສະພາບເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ. ແຕ່ພາຍຫຼັງເປີດເຜີຍຜົນສຳຫຼວດ
LECS ຄັ້ງຫຼ້າສຸດແລ້ວ, ຜົນດັ່ງກ່າວສາມາດປະກອບພື້ນຖານທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້
ເພື່ອປະເມີນການປະກອບສ່ວນຕົວຈິງຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ຕໍ່ຜົນໄດ້ຮັບ
ດ້ານສັງຄົມ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກຢ່າງໜັກແໜ້ນຕື່ມ.

ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ພວກເຮົາຮັບຮູ້ວ່າ ແບບແຜນນີ້ໄດ້
ປະຕິບັດບໍ່ແມ່ນວິທີການທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື ຫຼື ຄົບຖ້ວນທີ່ສຸດ
ເພື່ອສົມທຽບເຂດທີ່ຮັບຜົນກະທົບຈາກບໍ່ແຮ່ ແລະ ເຂດ
ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກບໍ່ແຮ່ ຍ້ອນເງື່ອນໄຂເບື້ອງ
ຕົ້ນຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນກໍອາດແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ. ໂດຍສະ
ເພາະແລ້ວ, ບໍ່ແຮ່ສ່ວນຫຼາຍຕັ້ງຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ
ພູດອຍ ຊຶ່ງມີກາລະໂອກາດເສດຖະກິດອື່ນຈຳກັດ ສຳລັບ
ປະຊາຊົນຈຳນວນໜ້ອຍທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດນັ້ນ.³³

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການວິໄຈແບບງ່າຍດາຍຂອງພວກ
ເຮົາໄດ້ພົບເຫັນວ່າ ມີພຽງແຕ່ສອງປະເພດທີ່ຕົວຊີ້ບອກ
ສະພາບເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງທ້ອງຖິ່ນດີກວ່າ
ຂອງຊາດ (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 2.7 ກ່ຽວກັບ MMG ເຊໂປນ
ແລະ ຮູບສະແດງ 2.8 ກ່ຽວກັບ PBM).³⁴ ກໍລະນີໜຶ່ງຄື
ຢູ່ເຂດໃກ້ຄຽງກັບ MMG ເຊໂປນ, ອັດຕາສ່ວນການ
ເຂົ້າຮຽນລວມທັງໝົດ ຂອງຈຳນວນນັກຮຽນໃນໂຮງຮຽນ
ປະຖົມ, ມັດທະຍົມ ແລະ ມັດທະຍົມປາຍ ແລະ ຂັ້ນສູງ
ແມ່ນ 70%; ໃນຂະນະຢູ່ໃນລະດັບຊາດ, ອັດຕາການ
ເຂົ້າໂຮງຮຽນລະດັບປະເທດແມ່ນ 60%.

ກໍລະນີທີສອງ ຢູ່ເຂດອ້ອມແອ້ມໂຄງການຂຸດຄົ້ນຄຳ-
ທອງພູຄຳ ຂອງ PBM ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຂອງ
ຜູ້ໃຫຍ່ອາຍຸ 15 ປີຂຶ້ນໄປ ແມ່ນຢູ່ທີ່ 87%, ໃນຂະນະ
ຢູ່ໃນລະດັບຊາດ ແມ່ນ 73%. ເຫດຜົນອະທິບາຍກ່ຽວ
ກັບອັດຕາການເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແລະ ອັດຕາການຮຽນລອດ
ສູງກວ່າອັດຕາສະເລ່ຍລະດັບຊາດເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນ
ຮູ້ໄດ້. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນເປັນເລື່ອງໜ້າສົນ

33 ດິສຸດ, ຄວນສົມທຽບເຂດພື້ນທີ່ ຊຶ່ງມີເງື່ອນໄຂເບື້ອງຕົ້ນ ລັກສະນະຄ້າຍກັນ
ແລະ ນຳໃຊ້ວິທີການປຽບທຽບສອງໄລຍະ (ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງ) ເພື່ອຮັບປະກັນ
ໃຫ້ສົມທຽບຢ່າງແທດເໝາະ ແລະ ໃຫ້ຜົນເຊື່ອຖືໄດ້.

34 ອັດຕາສ່ວນຂອງມູນຄ່າຂອງດັດຊະນີຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ກັບດັດ
ຊະນີຢູ່ປະເພດດຽວກັນ ຢູ່ໃນລະດັບຊາດ ໄດ້ຖືກສະແດງໄວ້ຢູ່ໃນເສັ້ນ
ສະແດງລຸ່ມນີ້. ພວກມັນສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນກໍລະນີມູນຄ່າເຫຼົ່ານັ້ນສູງ
ກວ່າ 1 ມັນໝາຍວ່າເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ ຢູ່ໃນທ່າດີກວ່າເສດຖະກິດລະດັບ
ຊາດ; ແລະ ຖ້າວ່າມູນຄ່າຕໍ່ກວ່າ 1 ມັນໝາຍວ່າເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນຢູ່ໃນ
ທ່າດ້ອຍກວ່າຂອງຊາດ, ໂດຍທັງໝົດ, ໃນນີ້ແມ່ນເບິ່ງສະເພາະແຕ່ດ້ານເສດ
ຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ.

ໃຈທີ່ຈະໄດ້ເຫັນ, ຍົກຕົວຢ່າງວ່າ, ຖ້າໃນອີກຫ້າປີຕໍ່ໜ້າ ການມີໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຈະກະຕຸ້ນໃຫ້ຊາວໜຸ່ມເຂົ້າ ຮຽນ, ຍ້ອນເຂົາເຈົ້າຮັບຮູ້ວ່າຈະມີວຽກງານເຮັດສໍາລັບ ຄົນທີ່ມີການສຶກສາດີກວ່າບໍ່? ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ມັນເປັນເລື່ອງຕະຫຼົກທີ່ລະບົບການຄັດເລືອກເອົາຄົນ ເຂົ້າເຮັດວຽກແບບໃຫ້ສິດທິພິເສດ ໂດຍເອົາຈາກບ້ານທີ່ ເປັນເປົ້າໝາຍນັ້ນ ໃນຕົວຈິງແລ້ວ ພັດກົດກັນບໍ່ໃຫ້ເດັກ ນ້ອຍໄດ້ສືບຕໍ່ການສຶກສາ. ຢູ່ໃນລະດັບມັດທະຍົມຕອນ ປາຍ, ສັດສ່ວນການເຂົ້າໂຮງຮຽນ ຄິດເປັນອັດຕາສ່ວນ ຮ້ອຍຂອງຈຳນວນນັກຮຽນທັງໝົດຢູ່ບ້ານບຸ່ງຄໍາ ແມ່ນ ສູງກວ່າ 40%, ຢູ່ຕາມເຂດອ້ອມນອກອອກໄປ ແມ່ນສູງ ກວ່າ 20%, ແຕ່ພັດມີພຽງປະມານ 16% ເທົ່ານັ້ນຢູ່ເຂດ ທີ່ເວົ້າພາສາລາວໃນ SPDA ແລະ ຕໍ່າກວ່າ 10% ຢູ່ໃນກຸ່ມຄົນທີ່ເວົ້າພາສາມະຄອງ/ຕຣີຢູ່ SPDA (ໂດຍສະເພາະແມ່ນເພດຍິງ).³⁵

ຂໍ້ມູນຂອງ MMG ເຊໂປນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປະມານ 49% ຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ ຫ້າປີ ຢູ່ໃນເຂດ ນັ້ນແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບໂພຊະນາການພຽງພໍ, ສ່ວນໃນລະດັບ ຊາດນັ້ນ ອັດຕາສ່ວນນີ້ແມ່ນ 32%. ອັດຕາສ່ວນຂອງ ຈຳນວນຄົນຢູ່ເຊໂປນ ທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ຢ່າງແທດເໝາະໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນ ກວມເອົາ 58%, ທຽບໃສ່ກັບລະດັບຊາດຢູ່ລະດັບ 75%. ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ຂອງໂຄງການ PBM, ອາຍຸຍືນສະເລ່ຍ ແມ່ນ 48,5 ປີ, ສ່ວນໃນລະດັບຊາດ ແມ່ນຢູ່ທີ່ 62 ປີ; ແລະ ຈຳນວນ ແພດຕໍ່ 100.000 ຄົນ ແມ່ນ 30 ສໍາລັບເມືອງ ແລະ 40 ສໍາລັບລະດັບຊາດ.

ຮູບສະແດງ 3.7 ແລະ 3.8 ໃຫ້ຕົວຊີ້ວັດດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຢູ່ສອງເຂດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ສົມທຽບກັບຕົວຊີ້ ວັດລະດັບປະເທດ ຖ້າມີຂໍ້ມູນນັ້ນຄວນຕິດວາມໝາຍ ຕົວເລກດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຖ້າມີຄໍາສູງກວ່າ 1, ໝາຍເຖິງວ່າ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນໄດ້ ຮັບຜົນດີກວ່າລະດັບປະເທດ ໃນດ້ານເສດຖະກິດ- ສັງຄົມນັ້ນ.
- ຖ້າມີຄໍາຕໍ່າກວ່າ 1, ໝາຍເຖິງວ່າ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຮັບ ຜົນຫຼຸດລະດັບປະເທດໃນດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມນັ້ນ.

ໂດຍສັງລວມແລ້ວ, ໃນຂະນະທີ່ດັດຊະນີຕົວຊີ້ບອກທາງ ດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນອາດ ບໍ່ສາມາດສົມທຽບກັບລະດັບຊາດໄດ້, ແຕ່ວ່າການວິໄຈ ທີ່ອາດມີປະໂຫຍດຫຼາຍກວ່າ ແມ່ນການພິຈາລະນາເບິ່ງ ວ່າສະພາບການຢູ່ພາຍໃນຊຸມຊົນເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ມີການປ່ຽນ ແປງຕາມການເວລາຄືແນວໃດ. ເພື່ອປັບປຸງຄວາມເຂົ້າ ໃຈກ່ຽວກັບວ່າບໍລິສັດສິ່ງຜົນກະທົບຫຍັງແນ່ໃສ່ເສດ ຖະກິດຂອງທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ, PBM ໄດ້ດໍາເນີນການລົງສໍາ ຫຼວດຊຸດພິເສດດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສຸຂະ ພາບ ຂອງ 543 ຄົວເຮືອນ. ຂໍ້ມູນໄດ້ເກັບຈາກບ້ານ ນ້ຳໂມ້ ແລະ ບ້ານນ້ຳຍອນ, ຢູ່ໃກ້ຄຽງກັບໂຄງການ ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່-ທອງ ພູຄໍາ. ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການສໍາຫຼວດທີ່ ພົ້ນເດັ່ນລວມມີ:³⁶

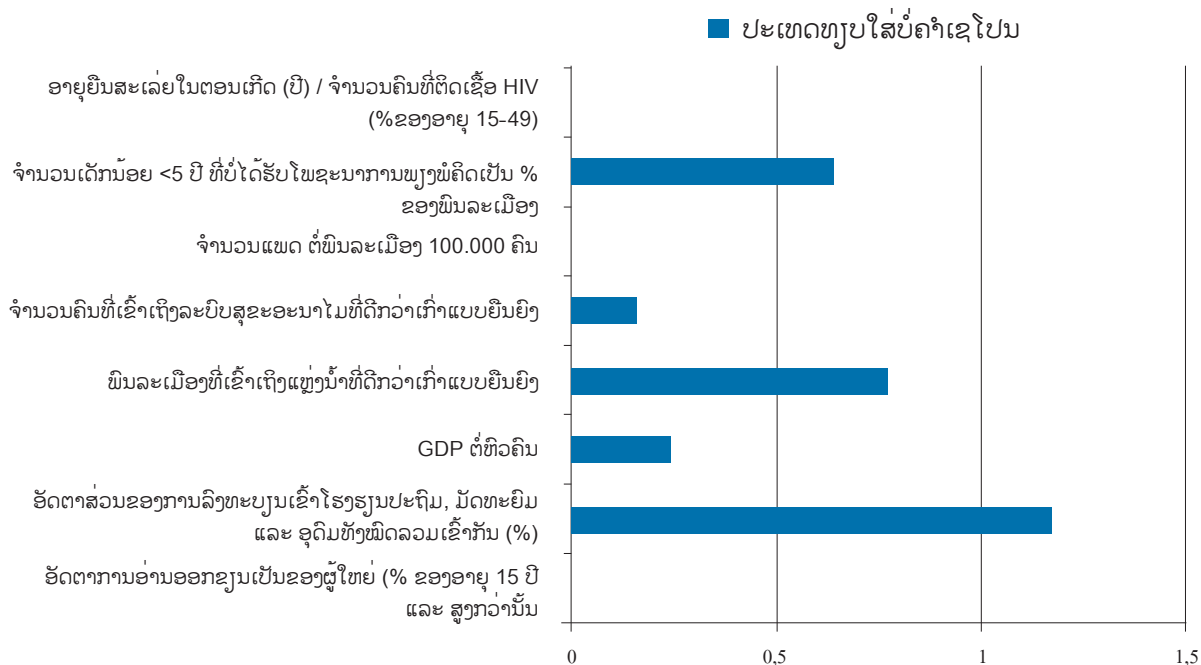
- ອັດຕາການຕາຍໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຫຼາຍ - ຈາກ 12,95 (2005), ສູ່ 7,25 (2007), ສູ່ 6,59 ຕໍ່ 1.000 ຄົນ ໃນປີ 2008;
- ລາຍຮັບຂອງບ້ານລວມທັງໝົດ ເພີ່ມຂຶ້ນທ້າຍຍ້ອນ ການເບີກຈ່າຍເງິນເດືອນຂອງບໍລິສັດ, ຜູ້ຮັບເໝົາ ແລະ ທຸລະກິດອື່ນໆ ທີ່ດໍາເນີນງານໃຫ້ແກ່ໂຄງການ ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້; ແລະ
- ຈຳນວນຄົນມີພາຫະນະເພີ່ມຂຶ້ນທ້າຍເທົ່າ.

35 ການລົງສໍາຫຼວດຄົວເຮືອນ ປີ 2009 ຂອງ MMG ເຊໂປນ 2009, ບົດລາຍ ງານສະບັບຮ່າງ ຄັ້ງທີ 2.

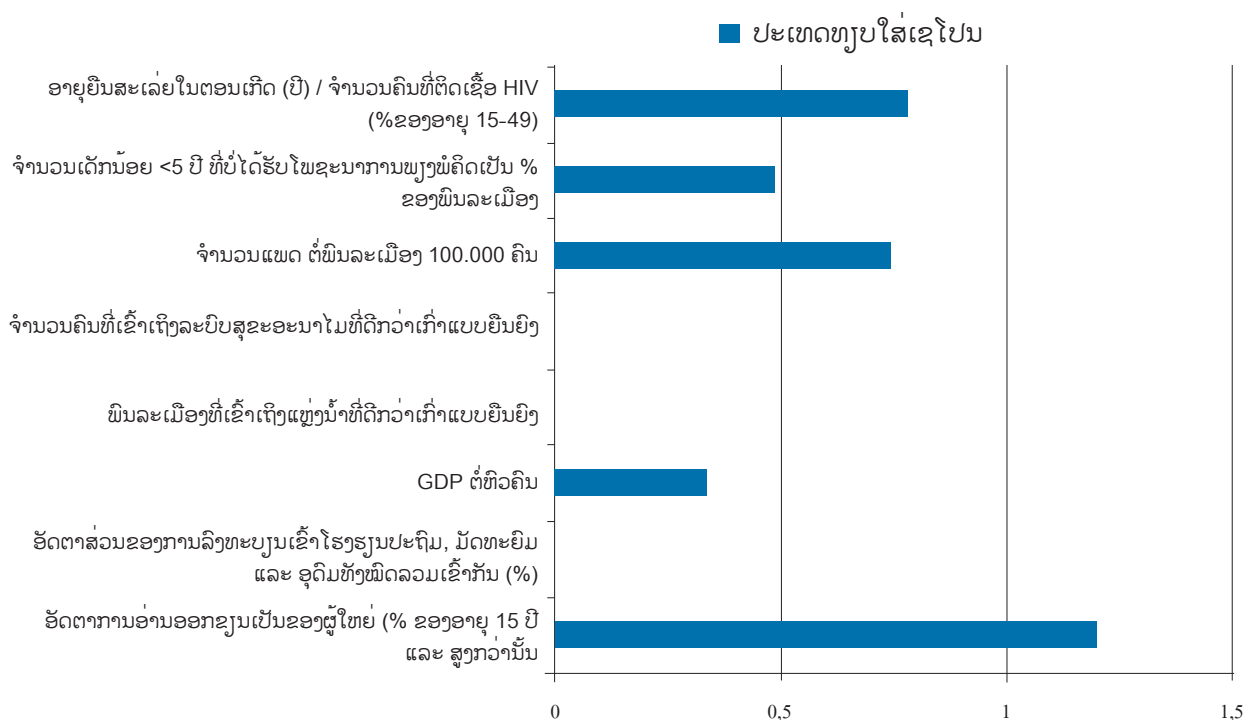
36 ສິ່ງຄົ້ນພົບຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອຈັດບູລິມະສິດໃຫ້ ແກ່ບັນດາແຜນງານພັດທະນາຊຸມຊົນ ຂອງບໍລິສັດ.

ການປະກອບສ່ວນຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ

ຮູບສະແດງ 2.7 ສົມທຽບການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ: MMG ເຊໂປນ ທຽບກັບລະດັບຊາດ

ຮູບສະແດງ 2.8 ສົມທຽບການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ: PBM ທຽບກັບລະດັບຊາດ

ຢູ່ທີ່ MMG ເຊໂປນ, ການສໍາຫຼວດຄົວເຮືອນໃນທຸກໆສອງປີ ຊຶ່ງໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນດໍາເນີນມາແຕ່ປີ 2001 ກໍໄດ້ເປີດເຜີຍຫຼັກການຢັ້ງຢືນທີ່ເປັນປະໂຫຍດກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງຕາມໄລຍະເວລາ. ຕົວຢ່າງ, ການລົງສໍາຫຼວດສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈໍານວນການເຂົ້າຮຽນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຂອງເດັກຊາຍ ແລະ ຍິງ. (ເບິ່ງຊ້ອນທ້າຍ ກ). ສິ່ງນີ້ ອາດແມ່ນໃນສ່ວນໜຶ່ງ ຍ້ອນລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ບົດທົດສອບຂອງທຸກໆບ້ານໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງເຈັດທົບ ນັບແຕ່ປີ 2001 ເປັນຕົ້ນມາ (ເຕີບໂຕຈາກ 64 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2001 ມາເປັນ 436 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2009/10).³⁷

ນອກຈາກນີ້, ການສໍາຫຼວດເຫຼົ່ານັ້ນ ຍັງໄດ້ປະກອບພາກໜຶ່ງທີ່ຕັ້ງຄໍາຖາມໃຫ້ຜູ້ຖືກສໍາພາດ ມີຄວາມເຫັນກ່ຽວກັບທັດສະນະຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ຕໍ່ວິທີການດໍາເນີນງານຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ໃນຕອນທ້າຍຂອງພາກນີ້, ຜູ້ຕອບສໍາພາດໄດ້ຖືກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສະຫຼຸບຄໍາຄິດຄໍາເຫັນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າກ່ຽວກັບໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້ດ້ວຍຄໍາເວົ້າຄໍາດຽວ. ໃນຂະນະທີ່ຜູ້ຄົນສ່ວນໃຫຍ່ ມີຄໍາແນະນໍາ ຫຼື ຄໍາຕໍານິຕິຕຽນຫຼາຍໆຢ່າງກ່ຽວກັບການດໍາເນີນງານຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້, ໃນປີ 2009/10, 84% ຂອງຜູ້ຖືກສໍາພາດ ເລືອກເອົາຄໍາວ່າ

“ດີໃຈ”, ຊຶ່ງກົງກັນຂ້າມກັບ 11% ທີ່ເລືອກຄໍາວ່າ “ບໍ່ດີໃຈ” ແລະ ອີກ 5% ເລືອກຄໍາວ່າ “ບໍ່ແນ່ໃຈ”. ຄໍາຕອບທີ່ເປັນບວກດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນເປັນເລື່ອງປົກກະຕິຂອງທຸກໆການລົງສໍາຫຼວດໃນຮູບການນີ້ຢູ່ ສປປ ລາວ. ຍັງບໍ່ເຄີຍມີເທື່ອໃດ ທີ່ຈໍານວນຜູ້ຕອບສໍາພາດ ເວົ້າວ່າພວກເຂົາເຈົ້າດີໃຈກັບໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້ ນັ້ນຕໍ່ກວ່າ 79% ຂອງຈໍານວນຜູ້ຕອບສໍາພາດທັງໝົດ. ຕົວເລກບວກທີ່ບັນທຶກໄວ້ຢູ່ໃນການລົງສໍາຫຼວດຄັ້ງຫຼ້າສຸດແມ່ນຕົວເລກທີ່ສູງທີ່ສຸດ. ເພື່ອໃຫ້ເຫັນວ່າ ມັນມີການວາງແຜນຢູ່ເບື້ອງຫຼັງຂອງຄໍາຕອບເຫຼົ່ານີ້ຫຼືບໍ່ນັ້ນ, ຄຸນລັກສະນະອື່ນໆຂອງຄົວເຮືອນ ທີ່ເກັບກໍາມາໄດ້ຢູ່ໃນລະຫວ່າງການລົງສໍາຫຼວດນັ້ນ ໄດ້ຖືກນໍາມາກ່ຽວໂຍງໃສ່ກັບຄໍາຕອບ “ດີໃຈ/ບໍ່ດີໃຈ”. ຕົວແບບທີ່ພົວພັນຢ່າງໃກ້ຊິດກັບ “ຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຕໍ່ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້” ແມ່ນລະດັບການສຶກສາຂອງບັນດາຜູ້ຕອບສໍາພາດ; ຍິ່ງຜູ້ຕອບສໍາພາດມີການສຶກສາສູງເທົ່າໃດ, ພວກເຂົາເຈົ້າກໍຍັງໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ໂຄງການ ແລະ ມີໂອກາດຖືກຮັບເຂົ້າເຮັດວຽກຢູ່ໂຄງການນີ້ຫຼາຍເທົ່ານັ້ນ.

ຍັງມີສອງສາຍພົວພັນອັນໃກ້ຊິດທີ່ຍັງບໍ່ອະທິບາຍໄດ້ແມ່ນ: ລະຫວ່າງ ລາຍໄດ້ ແລະ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້ ແລະ ລະຫວ່າງການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ກັບຄວາມສະເໝີພາບທາງດ້ານລາຍໄດ້. ລາຍໄດ້ຢູ່ໃນຂົງເຂດນີ້ ຍັງຂຶ້ນກັບໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ເປັນຫຼັກ (ຊຶ່ງເປັນສິ່ງທ້າທາຍກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງຫຼັງຈາກທີ່ໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້ປິດລົງ); ແຕ່ວ່າ, ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຈາກການກະຈາຍວຽກເຮັດງານທຳຢ່າງກວ້າງຂວາງນັ້ນ ໂຄງການບໍ່ແຮ່ໄດ້ຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທີ່ມີຢູ່ກ່ອນໂຄງການຫຼຸດລົງ ໄດ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ - ແລະ ສິ່ງນີ້ ກໍເປັນທີ່ມາຂອງຄວາມເພິ່ງພໍໃຈ ຕໍ່ການດໍາເນີນງານຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້. ຍ້ອນເອົາໃຈໃສ່ ມອບວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ຜູ້ມີລະດັບການສຶກສາສູງກວ່າບໍ່ໄດ້ເໝົາທຸກຕໍາແໜ່ງງານ ໂດຍຜູ້ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ

37 ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ຕອບສໍາພາດ ແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມຈິຈໍາ (ກ່ຽວກັບລາຍໄດ້) ຂອງຜູ້ຕອບສໍາພາດຕະຫຼອດເວລາສິບສອງເດືອນກ່ອນການລົງສໍາຫຼວດ ແລະ ຂຶ້ນກັບຄວາມເຕັມໃຈຂອງພວກເຂົາເຈົ້າທີ່ຈະແບ່ງປັນຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນ ກັບຜູ້ລົງສໍາຫຼວດດ້ານງົບປະມານຂອງຄົວເຮືອນ. ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີແລ້ວວ່າ ການຄິດໄລ່ລາຍໄດ້ຂອງຄົວເຮືອນນັ້ນ ແມ່ນເຮັດໄດ້ຍາກ ແລະ ຢູ່ໃນພາກທິດສະດີແລ້ວ ຕັດຊະນີບົ່ງຊີ້ທີ່ດີທີ່ສຸດ ຂອງສະຫວັດດີການ ແມ່ນການຊົມໃຊ້ຕົວຈິງຂອງສ່ວນບຸກຄົນ, ແທນທີ່ຈະແມ່ນການຖາມວ່າພວກເຂົາເຈົ້າມີລາຍໄດ້ເທົ່າໃດ. ຍ້ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຂອງຄວາມຈິຈໍາແລະ ການລາຍງານໃນຕົວເລກທີ່ຕໍ່າກວ່າຈິງ, ດີທີ່ສຸດການລົງສໍາຫຼວດຈຶ່ງຄວນຕັ້ງຄໍາຖາມ ທັງກ່ຽວກັບການບໍລິໂພກອາຫານ ແລະ ສິນຄ້າອື່ນໆພ້ອມທັງການຊົມໃຊ້ການບໍລິການຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການສຶກສາ ແລະ ສຸຂະພາບ. ບັນຫາຂອງການຖາມກ່ຽວກັບຄໍານິຍາມກ່ຽວກັບຕາຕະລາງກ່ຽວກັບເງິນ (ລາຍໄດ້) ແມ່ນຢູ່ບ່ອນວ່າ ມັນບໍ່ໄດ້ບອກໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ຫຍັງກ່ຽວກັບສະພາບແວດລ້ອມຊີວິດຄົນດຳລົງຊີວິດ ແລະ ເຮັດວຽກຢູ່ (ຄວາມຍາກລຳບາກ), ລວມທັງເວລາທີ່ໃຊ້ໃນການເດີນທາງໄປເຮັດວຽກ ຫຼື ເພື່ອຊື້ (ຫຼື ຂາຍ) ຜະລິດຕະຜົນ. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ລາຍໄດ້ຍັງເໜັງຕີງ ໃນປີໜຶ່ງ ແລະ ຄໍາຕອບຂອງຜູ້ຕອບສໍາພາດ ອາດແຕກຕ່າງອອກໄປ ຂຶ້ນກັບລະດູການ ເກັບກ່ຽວ/ປູກຝັງ, ພ້ອມກັນນີ້ ການບໍລິໂພກຂອງຄົວເຮືອນໃນຊົນນະບົດ ຍັງມັກໄດ້ຮັບການຄໍາຊູຈາກເງິນທີ່ສົ່ງມາຈາກບ່ອນອື່ນ, ເງິນປະຢັດ ຫຼື ຈາກການກູ້ຢືມນໍາອີກ.

ຕ່ຳກວ່າບໍ່ໄດ້ວຽກເຮັດງານທຳ. ດ້ວຍເຫດຜົນນີ້, ປະກົດເຫັນວ່າ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບບໍ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຕາມທິດຜູ້ມີລະດັບການສຶກສາສູງກວ່າ ມີຊ່ອງທາງໄດ້ວຽກເຮັດງານທຳດີກວ່າ ແລະ ດ້ວຍວິທີການນີ້ສາມາດ ເພີ່ມລາຍໄດ້ ແລະ ຄວາມຮັ່ງມີ ໂດຍສະພາບຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໜັກໜ່ວງຕື່ມພາຍໃນຊຸມຊົນ.

ເບິ່ງທາງດ້ານວັດທະນະທຳແລ້ວ, ຄວາມສະເໝີພາບແມ່ນສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດສຳລັບປະຊາຊົນລາວ ແລະ ກໍ່ເຫັນຈະແຈ້ງໃນເຂດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ເບິ່ງກ່ອງ 2.6). ເພາະ

ສະນັ້ນ, ມັນບໍ່ແມ່ນແຕ່ບັນຫາຄວາມຍຸຕິທຳທາງສັງຄົມທີ່ສ້າງໃຫ້ມີລາຍຮັບເພີ່ມຂຶ້ນໃນເຂດບໍ່ແຮ່ເຊໂປນເທົ່ານັ້ນ, ການເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສະເໝີພາບເພີ່ມຂຶ້ນກໍ່ຄວນໃຫ້ບັນລຸໄປພ້ອມໆກັນຊຶ່ງມັນແມ່ນກໍລະນີຕົວຈິງສຳລັບຜູ້ບໍລິຫານໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສົນໃຈ. *ລາຍໄດ້ທີ່ສູງກວ່າເກົ່າ, ກາລະໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ມີຄວາມສະເໝີພາບ ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ ເປັນທີ່ຍອມຮັບຂອງຊຸມຊົນ.*

ກ່ອງ 2.6 ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ MMG ເຊໂປນ ຕໍ່ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນຊຸມຊົນ

ການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນປະຈຳທຸກໆສອງປີ ໄດ້ດຳເນີນໄປໃນ 34 ບ້ານ (ມີພົນລະເມືອງທັງໝົດ 8.500 ຄົນ) ຢູ່ອ້ອມຂ້າງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຊໂປນ. ການລົງສຳຫຼວດໃນຄັ້ງນີ້ບໍ່ພຽງແຕ່ຮວບຮວມເອົາຂໍ້ມູນປະລິມານກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕຂອງພົນລະເມືອງ, ແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງອາຫານ, ສິ່ງຂອງໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ລາຍໄດ້, ແຕ່ພັດຍັງໄດ້ຮວບຮວມເອົາຄຳຄິດຄຳເຫັນກ່ຽວກັບຄວາມປ່ຽນແປງຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນເຂດນີ້ ແລະ ການດຳເນີນງານຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້. ຄຸນລັກສະນະທີ່ສຳຄັນອັນໜຶ່ງຂອງບັນດາຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງທີ່ສຸດກັບໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຊໂປນແມ່ນວ່າພວກເຂົາເຈົ້າປະກອບດ້ວຍສອງກຸ່ມພາສາປາກເວົ້າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ໃນປີ 2001, ສອງສ່ວນສາມຂອງພົນລະເມືອງທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍສີ່ແຫ່ງແມ່ນຜູ້ໂທທີ່ເວົ້າພາສາລາວ ແລະ ອີກໜຶ່ງສ່ວນສາມໃນສອງເຂດທີ່ຖືກຍົກຍ້າຍແມ່ນເວົ້າພາສາມະຄອງ/ຕຣີ. ໃນເວລານັ້ນ, ເຂດຍົກຍ້າຍທັງໝົດແມ່ນມີຊົນເຜົ່າດຽວ. ທຸກວັນນີ້, ສອງບ້ານໄດ້ມີລັກສະນະເປັນຫຼາຍຊົນເຜົ່າ ແລະ ເກືອບ 39% ຂອງຈຳນວນພົນລະເມືອງທັງໝົດແມ່ນຜູ້ທີ່ເວົ້າພາສາມະຄອງ/ຕຣີ.

ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ປີ ໃນທຸກໆບ້ານ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍນັບແຕ່ປີ 2001 ເປັນຕົ້ນມາ; ໂດຍລວມແລ້ວ, ລາຍໄດ້ເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ເຕີບໂຕຈາກ 64 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2001 ມາເປັນ 310 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2005 ແລະ ມາເປັນ 436 ສະຫະລັດ ໃນປີ 2009/10. ການເພີ່ມຂຶ້ນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຍ້ອນການເຕີບໂຕຢ່າງໄວວາຂອງພົນລະເມືອງ-ກຳຈຳນວນພົນລະເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກປະມານ 1.100 ຄົນ ໃນປີ 2001 ມາເປັນ 2.200 ໃນປີ 2009/10.

ແຕ່ວ່າ ການເພີ່ມຂຶ້ນຄືແນວນີ້ ເປັນໄປຄຽງຄູ່ກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ຫຼືບໍ່? ດ້ວຍການນຳໃຊ້ຄ່າສຳປະສິດ ຂອງກິນີ (Gini coefficient - GC), ສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນ, ກ່ອນອື່ນໝົດ, ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງບ້ານນີ້ໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນລົງໃນຂະນະທີ່ GC ສຳລັບການວັດແທກດັ່ງກ່າວນີ້ ໃນປີ 2001 ແມ່ນ 27 (ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ 27% ຂອງຈຳນວນລາຍໄດ້ທັງໝົດຄວນຕ້ອງຖືກນຳໄປແບ່ງປັນຄືນໃໝ່ ຖ້າຢາກໃຫ້ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບແບບດີເລີດ), ມາຮອດປີ 2005 ຕົວເລກວັດແທກດັ່ງກ່າວໄດ້ຫຼຸດລົງມາເປັນ 9 ແລະ ມາຮອດປີ 2009/2010, ຄົງທີ່ໃນລະດັບ 12. ຍ້ອນວ່າ ນັບແຕ່ປີ 2001 ເປັນຕົ້ນມາຊົນເຜົ່າຕ່າງໆໄດ້ມີການປະສົມປົນເປັນກັນ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບນີ້ ຈຶ່ງບໍ່ຫຼວງຫຼາຍຄືດັ່ງທີ່ເຫັນ, ແຕ່ວ່າມັນກໍ່ຍັງມີຄວາມສຳຄັນເຊັ່ນດຽວກັນ.

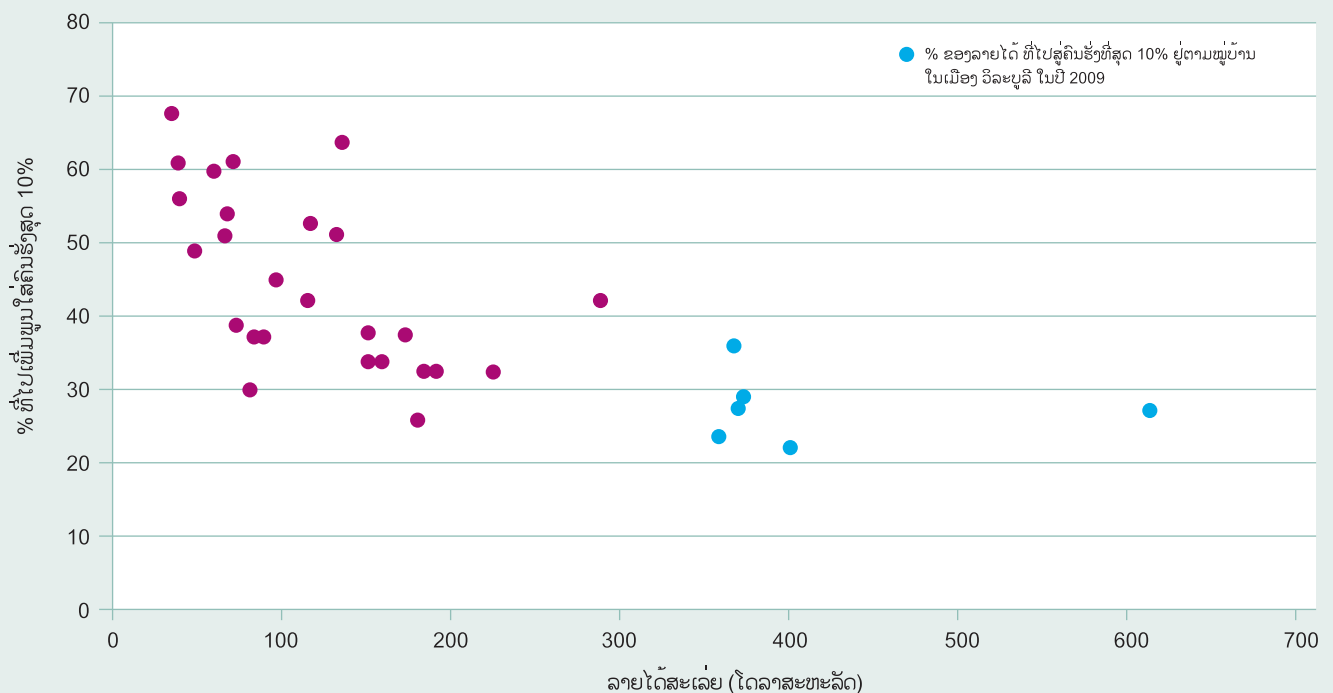
ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຢູ່ພາຍໃນແຕ່ລະບ້ານນັ້ນມີທັງຍັງແນ່? ມີບາງຄອບຄົວແມ່ນຕົກລົງຢູ່ທາງຫຼັງ ໃນຂະນະທີ່ຄົນບ້ານໃກ້ເຮືອນຄຽງຂອງເຂົາເຈົ້າພັດພາກັນຮັ່ງມີຂຶ້ນ ຫຼືບໍ່? ໃນທຸກໆກໍລະນີ, ຕົວເລກ GC ໄດ້ຫຼຸດລົງໃນລະຫວ່າງປີ 2001 ແລະ 2009/2010, ໂດຍສະເລ່ຍຈາກ 50 ມາເປັນ 34. ສິ່ງນີ້ໄດ້ບອກໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ວ່າ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ກ່ອນຈະມີໂຄງການດຳເນີນງານນັ້ນແມ່ນຂ້ອນຂ້າງສູງ; ນອກນີ້ຍັງບອກໃຫ້ພວກເຮົາອີກວ່າຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນລົງ ນັບແຕ່ການດຳເນີນໂຄງການເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍ່ຕາມ, ໃນເວລາທີ່ຕົວເລກ GC ຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບບາງອັນກໍ່ຍັງຄົງມີຢູ່ພາຍໃນໝູ່ບ້ານເຫຼົ່ານີ້, ຊຶ່ງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນພົວພັນກັບໂຄງສ້າງຂອງຄອບຄົວ - ຄູ່ຜົວເມຍທີ່ມີອາຍຸສູງ ແລະ ຄູ່ຜົວເມຍໜຸ່ມຊຶ່ງມີລູກນ້ອຍຫຼາຍຄົນ ມັກຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້ ຫຼາຍເທົ່າກັບຄອບຄົວທີ່ໜຸ່ມແຕ່ມີລູກໃຫຍ່ຫຼາຍຄົນຢູ່ໃນເກນອາຍຸອອກແຮງງານ.

ຄົນທີ່ເວົ້າພາສາລາວ ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍກວ່າຄົນທີ່ບໍ່ເວົ້າພາສາລາວ ຫຼື ບໍ່? ໃນປີ 2001 ຕົວເລກ GC ລະຫວ່າງສອງກຸ່ມນີ້ແມ່ນ 16 ແລະ ໃນປີ 2009/2010, ຫຼຸດລົງມາເປັນ 12.* ມັນແມ່ນຄວາມຈິງທີ່ລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ທີ່ບໍ່ເວົ້າພາສາລາວລຸ່ມແມ່ນໜ້ອຍກວ່າລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ທີ່ປາກເວົ້າພາສາລາວ, ແຕ່ບໍ່ແມ່ນຢູ່ໃນອັດຕາສ່ວນດຽວກັນກັບກໍລະນີຂອງປີ 2001. ໃນຕົວຈິງແລ້ວລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ທີ່ບໍ່ເວົ້າພາສາລາວນັ້ນເພີ່ມຂຶ້ນໄວກວ່າຂອງຜູ້ທີ່ເວົ້າພາສາລາວ, ແຕ່ວ່າລາຍໄດ້ພວກນີ້ພັດເລີ່ມຕົ້ນໃນພື້ນຖານທີ່ຕ່ຳກວ່າ.

ທ້າຍສຸດ, ພວກເຮົາສາມາດປຽບທຽບຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ຢູ່ໃນບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ກັບບັນດາບ້ານທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກອອກໄປ ສໍາລັບປີ 2009/2010 (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 2.9). ບ້ານທັງໝົດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການບໍ່ແຮ່ແຫ່ງນີ້ແມ່ນຢູ່ທາງເບື້ອງຂວາຂອງແຜນວາດ. ສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າ ໃນຂະນະທີ່ລາຍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນ, ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໄດ້ຫຼຸດລົງ (ຄ່າສໍາປະສິດທີ່ກ່ຽວພັນ -0,68).

* ໝາຍເຫດ: ອາດເຫັນວ່າຕົວເລກເຫຼົ່ານີ້ ຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳເມື່ອທຽບໃສ່ຕົວເລກອື່ນໆທີ່ອ້າງເຖິງ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍດີ, ຕົວເລກ GCs ສໍາລັບການວັດແທກອື່ນໆທີ່ແຕກຕ່າງ ຊຶ່ງສະແດງໄວ້ຢູ່ໃນນີ້ ຕ້ອງບໍ່ຖືກນໍາມາປຽບທຽບ, ເນື່ອງຈາກວ່າສ່ວນໜຶ່ງນັ້ນ ແມ່ນອົງປະກອບຂອງກຸ່ມຕົວເລກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄິດໄລ່ GC. ຈໍານວນຂອງບ້ານ (ຕົວວັດແທກທີ່ໜຶ່ງ) ແມ່ນ 6 ຈໍານວນຂອງຄົວເຮືອນ ຊຶ່ງຖືກນໍາໃຊ້ຢູ່ໃນຕົວວັດແທກທີ່ສອງ ແມ່ນຕົວເລກຕ່ຳສຸດຢູ່ທີ່ 30, ແຕ່ວ່າຈໍານວນຂອງກຸ່ມພາສາແມ່ນພຽງແຕ່ 2 ເທົ່ານັ້ນ. ມູນຄ່າ GC ທີ່ຕ່ຳ ຂອງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນກຸ່ມພາສາປົນກັນນັ້ນໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງປະເດັນນີ້ ສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງ.

ຮູບສະແດງ 2.9 ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງລາຍໄດ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ລາຍໄດ້ລະດັບຕ່ຳກວ່າຢູ່ບ້ານຕ່າງໆ ຂອງເມືອງວິລະບູລີ (ການສໍາຫຼວດຄົວເຮືອນປີ 2009 ທີ່ MMG ເຊໂປນ).

2.7 ສະຫຼຸບກ່ຽວກັບການປະກອບສ່ວນ ສຸດທິຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໃນລະດັບ ທ້ອງຖິ່ນ

ພາກນີ້ຈະອະທິບາຍເຖິງບັນດາຜົນກະທົບທາງບວກ ແລະ ທາງລົບຕ່າງໆ ຕໍ່ຊຸມຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ອ້ອມແອ້ມ ໂຄງການດຳເນີນງານຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ພາກນີ້ຍົກໃຫ້ເຫັນ ວິທີຊຶ່ງຄວາມຍືນຍົງການປະກອບສ່ວນຈາກໂຄງການ ບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ຂຶ້ນກັບຄວາມສາມາດຂອງໂຄງການ ບໍ່ແຮ່ ເພື່ອເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບພາກສ່ວນ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອົງການລັດກ່ຽວຂ້ອງ (ທັງຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ກໍຄືຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ).

ຄວາມເຊື່ອມໂຍງດ້ານການຊົມໃຊ້, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການໃຊ້ຈ່າຍຂອງສອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້ ໃສ່ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆ, ກໍຄືຜົນສະທ້ອນແບບທະວີ ຄູນທີ່ຂະຫຍາຍຕົວໄປພ້ອມໆກັບລາຍຈ່າຍເປັນຄ່າ ແຮງງານຂອງພະນັກງານ, ອາດແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາກົນ ໄກທີ່ສຳຄັນກວ່າໝູ່ໝົດ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີ “ໄຫຼລົງ” ແລະ ເຮັດໃຫ້ກາລະໂອກາດໃນການມີວຽກ ເຮັດງານທຳເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ. ນອກຈາກນີ້, ຜ່ານທາງການປະ ສານງານລະຫວ່າງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ກັບເມືອງ ໃນການຕິດຕາມກວດກາການໃຊ້ຈ່າຍຂອງກອງທຶນ ພັດທະນາຊຸມຊົນ, ຊຶ່ງມີຈຳນວນປະມານ 3 ລ້ານໂດລາ ສະຫະລັດ, ນັບຕັ້ງແຕ່ໂຄງການ MMG ເຊໂປນເລີ່ມຕົ້ນ ຂຶ້ນ, ພວກເຂົາເຈົ້າເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ມີບົດບາດອັນສ້າງສັນ ໃນການຕິດຕາມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທຶນ ໃນລະດັບ ທ້ອງຖິ່ນ. ມັນກໍເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງວ່າຈາກການປຸກລະດົມ ໂດຍ MMG ເຊໂປນ ໃຫ້ມີການສ້າງຕັ້ງກອງທຶນພັດທະ ນາຊຸມຊົນສະເພາະ ເພື່ອຈຸດປະສົງສຳລັບການບຳລຸງ ຮັກສາ ແລະ ເພື່ອວຽກງານບໍລິຫານບາງຢ່າງ. ແຕ່ເຖິງ ຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ມັນກໍຈະແຈ້ງວ່າ ຍັງມີຈຸດອ່ອນທາງ

ດ້ານຄວາມອາດສາມາດຢູ່ບາງບ່ອນຂອງອຳນາດການ ປົກຄອງ ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຢູ່ໃນຊ່ອງວ່າງອັນນີ້ບາງຄັ້ງ ຄາວບໍລິສັດກໍໄດ້ເຂົ້າໄປຊ່ວຍແກ້ໄຂ. ໂດຍສະເພາະໃນ ເວລາທີ່ບໍລິສັດເຫັນວ່າໃນການວາງແຜນ ແລະ ສະໜອງ ການລົງທຶນທີ່ຂຶ້ນກັບລັດນັ້ນຄວາມຍືນຍົງຂອງບັນດາ ຂະແໜງການໃນໄລຍະຍາວອາດຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຖືກປະ ເມີນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບທຶນພຽງພໍໃນແຜນການຂອງລັດ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ເມື່ອບໍລິສັດສະແດງຄວາມເຕັມໃຈຂອງ ຕົນເຂົ້າໃນການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການພັດທະນາເສດ ຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ບໍລິສັດເຫຼົ່ານີ້ສູ່ງູ່ຕໍ່ການໄປປະຕິບັດໜ້າທີ່ແທນອຳນາດ ການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ. ປະກົດການນີ້ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງມີຄວາມບໍ່ສະບາຍໃຈ ແລະ ມີທາງສູງຈາກ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຊຶ່ງເຫັນວ່າໜ້າທີ່ຕໍາ ແໜ່ງຂອງຕົນສ່ວນໜຶ່ງ ຫຼື ທັງໝົດໄດ້ຖືກຜູ້ອື່ນເອົາໄປ ເຮັດແທນແລ້ວ.

ການວາງແຜນການພັດທະນາຂົງເຂດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດງົບປະມານຂອງອຳນາດການປົກ ຄອງທ້ອງຖິ່ນຢູ່ເຊໂປນແມ່ນມີຄວາມເຂັ້ມແຂງຕະ ຫຼອດມາ. ຍ້ອນແນວນີ້ ເມື່ອໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແຫ່ງ ນີ້ເລີ່ມຕົ້ນການດຳເນີນງານຂອງຕົນ, ຈຶ່ງໄດ້ມີການຕົກ ລົງວ່າເມືອງຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕົ້ນຕໍ ໃນການ ວາງແຜນ, ຈັດງົບປະມານ ແລະ ຈັດບຸລິມະສິດຂອງ ລາຍຈ່າຍຈາກກອງທຶນເພື່ອພັດທະນາເຊໂປນ. ຕົວຢ່າງ MMG ເຊໂປນ ມີແຕ່ດຳເນີນງານໃນຖານະເປັນທີ່ປຶກ ສາ ແລະ ຜູ້ບໍລິຫານ, ໃນຂະນະທີ່ລັດຖະບານເປັນຜູ້ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳພັດທະນາທັງໝົດທີ່ມີຢູ່. ຫວ່າງ ບໍດົນມານີ້, ໄດ້ມີທຶນຈຳນວນຫຼາຍຂຶ້ນສຳລັບກິດຈະກຳ ເພື່ອການພັດທະນາຕ່າງໆ, ຊຶ່ງລວມທັງການວາງແຜນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມສຳລັບບ້ານທັງໝົດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະ ທົບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການຍົກຍ້າຍ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ໃຫ້ແກ່ບ້ານໜຶ່ງຢູ່ໃນເຂດທີ່ໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບ. ທ້າຍສຸດ, ກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ຈະສ້າງ

ຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຢູ່ໃນເຂດພູມິພາກ. ຂໍ້ລິເລີ່ມດ້ານການພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເຂດພູມິພາກຂອງ PBM ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຜ່ານກອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາຊຸມຊົນ ແລະ ຂໍ້ລິເລີ່ມ ທີ່ອີງໃສ່ຊຸມຊົນຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ການບໍລິການລາກແກ່ ຕ່າງໆ ລະຫວ່າງສະຖານທີ່ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ບ້ານຫວາຍ.

ການສະໜອງກອງທຶນ ເພື່ອການພັດທະນາ ຊຸມຊົນ (PBM ມີງົບປະມານປະຈຳປີໃສ່ກອງທຶນປະເພດນີ້ ຢູ່ທີ່ 300.000ໂດລາສະຫະລັດ, ໃນຂະນະທີ່ MMG ເຊໂປນມີງົບປະມານໃຫ້ 500.000ໂດລາສະຫະລັດ) ໄດ້ສົ່ງເສີມການລົງທຶນດ້ານສັງຄົມ ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເມື່ອໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ສອງແຫ່ງນີ້ ໄດ້ເພີ່ມການ ເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບຊຸມຊົນຂອງຕົນຫຼາຍກວ່າເກົ່າແລ້ວ, ແບບວິທີໃຊ້ຈ່າຍຈາກກອງທຶນທີ່ຄືກັນນີ້ກໍຈະເລີ່ມຂຶ້ນ. ໃນໄລຍະຊຸມປີຕົ້ນ ຂອງການດຳເນີນໂຄງການ, ໄດ້ຖືກ ສຸມໃສ່ການສະໜອງ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ມາ, ຮູບແບບໄດ້ປ່ຽນໄປສູ່ມາໃສ່ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໃນ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານການສຶກສາ ຂອງປະຊາຊົນໃນຂົງເຂດທ້ອງຖິ່ນກໍຄືສຸຂະພາບ ແລະ ການພັດທະນາຊຸມຊົນ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ. ຫວ່າງບໍ່ດົນ ມານີ້, ການພັດທະນາທີ່ເປັນໜ້າສະໜັບສະໜູນຢ່າງໜຶ່ງ ແມ່ນການເພີ່ມຈຳນວນທຶນສຳລັບການພັດທະນາ ຜູ້ສະ ໜອງ ແລະ ວິສາຫະກິດ. ສິ່ງນັ້ນແມ່ນກົດຈະກຳໃນລະ ດັບທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການເຊື່ອມສານໂຄງ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ ເຂົ້າກັບເສດຖະກິດຂອງທ້ອງ ຖິ່ນ ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຖານຂອງທາດປີຣະມິດລວງປັນ ຂະຫຍາຍກວ້າງອອກ ແລະ ກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ ກວ້າງຂວາງກວ່າເກົ່າ. ໄປຄຸງຄູ່ກັບການຂະຫຍາຍຜົນ ປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຊຶ່ງມີຜົນກະທົບຕໍ່ຊຸມ ຊົນແລ້ວ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ກໍອາດສາມາດເຮັດໄດ້ ຖ້າມີ ຄວາມຄິດວ່າຈະມີເຫດການຫຍັງເກີດຂຶ້ນພາຍຫຼັງທີ່ ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ ຖືກຍົກຍ້າຍທີ່ຕັ້ງ ຫຼື ປົດລົງ.

ການໃຫ້ຄວາມຊຳນານງານແກ່ປະຊາຊົນ ເພື່ອຊ່ວຍ ໃຫ້ພວກເຂົາເຈົ້າສາມາດດຳເນີນທຸລະກິດແບບແຂ່ງຂັນ ໄດ້ ແລະ ມີຄວາມເປັນອິດສະຫຼະຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ ແຮ່ ອາດຈະກາຍເປັນຈຸດສຸມຂອງການໃຊ້ຈ່າຍເງິນບ້ວງ ການລົງທຶນໃສ່ສັງຄົມ.

ຢູ່ໃນບົດລົງສຳຫຼວດຄົວເຮືອນປະຈຳສອງປີຂອງທັງສອງ ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້, ໄດ້ມີການປະເມີນຢ່າງລະອຽດ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ ວຽກງານການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຢູ່ຂົງເຂດນີ້. ເມື່ອ ປຸງປຸງໃສ່ອັດຕາສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດແລ້ວ, ຄວາມທຸກ ຍາກໃນເຂດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແມ່ນມີແຜ່ຫຼາຍກວ່າຢູ່ບ່ອນ ອື່ນ. ຄວາມສູງຊຶ່ງຊາວບ້ານໄດ້ໝາຍໃສ່ຢູ່ໃນບົດລົງສຳ ຫຼວດຄົວເຮືອນຂອງໂຄງການ MMG ເຊໂປນນັ້ນ ແມ່ນ ສູງໃສ່ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານຢ່າງປະ ຈຳ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຊາວມະຄອງ/ຕຣີ ແລະ ຊາວບ້ານ ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດຫ່າງໄກອອກໄປຈາກໂຄງການຂຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ມັນມີຄວາມສຳຄັນ ຕ້ອງຄຳນຶ່ງວ່າ ເຂດນີ້ແມ່ນເຂດທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ໂດຍສົມທົບແລ້ວ ວຽກງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ຢູ່ບ້ານພູຄຳ ນັ້ນລາຍໄດ້ຂອງບ້ານ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງຫ້າທົບ, ລາຍໄດ້ ສະເລ່ຍຢູ່ເຊໂປນ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງເຈັດທົບ ແລະ ຜົນໄດ້ ຮັບຂອງການເພີ່ມຂຶ້ນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນສາມາດເຫັນໄດ້ ຢູ່ໃນການປ່ຽນແປງເປົ້າໝາຍຂອງຊາວບ້ານ ຢູ່ໃນຊ່ວງ ໄລຍະນີ້: ຈາກການຮັບປະກັນໃຫ້ມີອາຫານການກິນ, ການປັບປຸງເຮືອນຊານ ແລະ ການຊື້ເອົາໂຮງສີເຂົ້າກໍຄື ລົດໂຖນາ ໄດ້ປ່ຽນມາເປັນການຊື້ລົດຈັກ, ໂທລະສັບ ມືຖື, ຕູ້ເຢັນ, ຈັກສູບນ້ຳ, ມີບັນຊີທະນາຄານ ແລະ ລົດໃຫຍ່.

ເມື່ອພິຈາລະນາເບິ່ງນອກຈາກລາຍຮັບທີ່ເປັນປະລິມານ ແລະ ດັດຊະນີຕົວຊີ້ບອກທາງດ້ານສຸຂະພາບແລ້ວ, ການສໍາຫຼວດດັ່ງກ່າວ ໄດ້ສຶກສາລະອຽດກ່ຽວກັບຕົວເລກວັດແທກຄວາມທຸກຍາກທາງດ້ານອັດຕະວິໄສຕື່ມ.³⁸ ຍົກຕົວຢ່າງ, ການວັດແທກຄວາມປ່ຽນແປງຄວາມທຸກຍາກດ້ວຍການພິຈາລະນາເບິ່ງທັດສະນະຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຊຸມຊົນກ່ຽວກັບບັນຫາຄວາມສຸກ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ຊາວບ້ານສ່ວນໃຫຍ່ກ່າວວ່າ ຊີວິດການເປັນຢູ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ຍ້ອນມີລາຍໄດ້ທີ່ເປັນເງິນສົດເພີ່ມຂຶ້ນຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ (ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທຸດລົງ). ຊາວບ້ານກຸ່ມນ້ອຍໜຶ່ງກ່າວການປະກອບສ່ວນຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ອາດແມ່ນໂຄງລ່າງພື້ນຖານໃຫ້ຊຸມຊົນ. ຂໍ້ເສຍປຸງຕົ້ນຕໍ ຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຊຶ່ງລະບຸໄວ້ໃນບົດສໍາຫຼວດຄົວເຮືອນແມ່ນຜົນກະທົບດ້ານລົບຈາກການສູນເສຍທີ່ດິນໃຫ້ແກ່ໂຄງການເຫຼົ່ານີ້. ແຕ່ການກະທົບຫຼາຍຊໍາໃດຕໍ່ຄວາມທຸກຍາກແມ່ນເປັນບັນຫາທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຕິດຕາມໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້າ.

ທັງສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນຄໍາ-ທອງພູຄໍາ PBM ແລະ MMG ເຊໂປນ ຕ່າງໄດ້ປະກອບສ່ວນໃນວຽກງານທູດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນເຂດໄກ້ຄຽງໂຄງການຜ່ານການຈັດຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ຂໍ້ມູນໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຈຳນວນເງິນທີ່ໃຊ້ຈ່າຍໃສ່ການຈັດຊື້ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຢູ່ຕາມເຂດໄກ້ຄຽງໂຄງການດໍາເນີນງານນັ້ນ ໄດ້ເປັນສິ່ງກະຕຸກຊຸກຍູ້ອັນສໍາຄັນໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂອງເຂດພູມິພາກ.

ຢູ່ PBM, ປະມານ 40% ຂອງພືດຜັກສິດທີ່ບໍລິໂພກຢູ່ໃນແຄ້ມ ແມ່ນຈັດຊື້ມາຈາກຊາວສວນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຕະຫຼອດໄລຍະຕໍ່ໜ້າ, ພວກເຮົາຄາດຫວັງວ່າຈະໄດ້ເຫັນກາລະໂອກາດເຫຼົ່ານີ້ຈະເລີນງອກງາມຂຶ້ນຍ້ອນວ່າມີໂອກາດສໍາລັບທຸລະກິດໃໝ່ໆ ແລະ ຕະຫຼາດໃໝ່ໆຫຼາຍຂຶ້ນ. ຜ່ານທາງຂໍ້ລິເລີ່ມດ້ານການເງິນຈຸລະພາກ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ, ທັງສອງບໍລິສັດ ໄດ້ໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອສະໜອງຊັບພະຍາກອນທຶນຫຼາຍກວ່າເກົ່າໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາເຈົ້ານໍາໃຊ້ຄວາມໄດ້ປຸງທາງກາລະໂອກາດດ້ານເສດຖະກິດຍ້ອນມີທີ່ຕັ້ງອັນໄກ້ຄຽງກັບໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ເນື່ອງຈາກວ່າ ບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ ຄາດວ່າຈະຂະຫຍາຍການເຄື່ອນໄຫວຂອງຕົນຂຶ້ນ ຢູ່ໃນຊຸມປີທີ່ຈະມາເຖິງນີ້, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງເປັນໄປໄດ້ວ່າການປະກອບສ່ວນໃສ່ການທູດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຜ່ານການຈັດຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການໃນທ້ອງຖິ່ນຈະເພີ່ມຂຶ້ນ. ມາເຖິງປັດຈຸບັນ ເບິ່ງຄືວ່າ ຄວາມກົດດັນຂອງໄພເງິນເຟີ້ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນເກີດຂຶ້ນ ແຕ່ນີ້ກໍ່ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າມັນຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນເລີຍ. ເພາະສະນັ້ນ, ການລວມເອົາດັດຊະນີຕົວຊີ້ບອກອັນໜຶ່ງເຂົ້າໃສ່ໃນການລົງສໍາຫຼວດຄົວເຮືອນ ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາລາຄາຂອງສິນຄ້າໃນກະຕໍາສິນຄ້າ ຈຶ່ງເຫັນວ່າເປັນມາດຕະຖານເພື່ອຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ກະກຽມປ້ອງກັນລ່ວງໜ້າອັນໜຶ່ງ.

38 ບົດລົງສໍາຫຼວດນີ້ ປະກອບດ້ວຍຊຸດຄໍາຖາມສອງຊຸດ: ຊຸດທີໜຶ່ງພົວພັນເຖິງທັດສະນະຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຊາວບ້ານ ກ່ຽວກັບຄວາມປ່ຽນແປງຕ່າງໆ ຢູ່ໃນສະຖານະພາບທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ແບບແຜນການດໍາລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າເອງ ນັບແຕ່ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້ເປີດຂຶ້ນ ແລະ ຄວາມຄິດເຫັນຂອງພວກເຂົາເຈົ້າກ່ຽວກັບໂຄງການບໍ່ແຮ່ນີ້ໂດຍລວມ ແລະ ວິທີການທີ່ໂຄງການນີ້ດໍາເນີນງານ. ຄໍາຖາມຊຸດທີສອງ ແມ່ນສຸມໃສ່ບັນດາຄໍາຖາມແບບເປີດ-ປິດ ຊຶ່ງຊ່ວຍໃຫ້ຊາວບ້ານສາມາດສະແດງຄວາມເຫັນຂອງຕົນ ກ່ຽວກັບແງ່ມຸມໃດກໍ່ໄດ້ໃນແບບແຜນການດໍາລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້. ວິທີຂອງການວິໄຈ ສໍາລັບ HS09 ຍັງຄົງສອດຄ່ອງກັບບັນດາບົດລົງສໍາຫຼວດ ແຕ່ປີ 2005 ເຖິງ 2007, ຊຶ່ງຈັດອັນດັບແຕ່ -1 ເຖິງ 1.

ເພື່ອຕອບຂໍ້ຂ້ອງໃຈຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນບໍ່ໃຫ້ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນຈົນບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ນັ້ນ, ທັງສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ນີ້ ໄດ້ສ້າງກົນໄກເພື່ອຮັບມືກັບຄໍາຮ້ອງທຸກ ແລະ ຄໍາຮ້ອງຂໍຕ່າງໆ. ຢູ່ PBM ມີໜ່ວຍງານອັນໜຶ່ງ ຊຶ່ງມີພະນັກງານທັງໝົດແປດຄົນ ຮັບຜິດຊອບວຽກງານຍຸດທະສາດກ່ຽວກັບໃນການພົວພັນກັບຊຸມຊົນ ໃນຂອບເຂດອັນກວ້າງໆອັນໜຶ່ງທັງໃນຮູບແບບທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ. ໃນລະຫວ່າງປີ 2009, ຄໍາຮ້ອງທຸກ ແລະ ຄໍາຮ້ອງຂໍຂອງຊຸມຊົນທັງໝົດ 138 ກໍລະນີ ໄດ້ຖືກພິຈາລະນາແກ້ໄຂ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນການຕອບບັນຫາກ່ຽວກັບການບໍລິຈາກ, ການຊົດເຊີຍ ແລະ ກາລະໂອກາດໃນການພັດທະນາ. ໄດ້ມີການຈັດກອງປະຊຸມພົບປະຫາລືປະຈຳທຸກໆເດືອນກັບຫົວໜ້າຊຸມຊົນ ເພື່ອລາຍງານກ່ຽວກັບບັນດາປະເດັນບັນຫາຂອງການດໍາເນີນງານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊຸມຊົນ, ເພື່ອໃຫ້ໂອກາດແກ້ບໍລິສັດໄດ້ຮັບຄໍາຕໍານິຕິຊົມ. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ ຍັງໄດ້ມີການຈັດກອງປະຊຸມປະຈຳໄຕມາດຢ່າງເປັນທາງການຂຶ້ນກັບອໍານາດການປົກຄອງຂັ້ນເມືອງ ແລະ ເພື່ອຈຸດປະສົງຄ້າຍກັນອື່ນໆ.

2.8 ການສົມທຽບການປະກອບສ່ວນລວມຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ຕໍ່ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມທຽບກັບກໍລະນີສຶກສາປະເທດຜ່ານມາຂອງ ICMM

ນອກຈາກ ສປປ ລາວ, ຍັງໄດ້ມີການສຶກສາລັກສະນະດຽວກັນທີ່ໄດ້ດໍາເນີນເພື່ອ ICMM ຢູ່ປະເທດຊີຣີ, ການາ, ເປຣູ ແລະ ຕັນຊານີຍ. ໃນທາງຫ້າກໍລະນີ, ໄດ້ພົບເຫັນວ່າການປະກອບສ່ວນດ້ານສັງຄົມ ແລະ ຊຸມຊົນຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ ຕິດພັນກັບລາຍໄດ້ ແລະ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳກໍຄືຜົນກະທົບຕໍ່ເສດຖະກິດລວມ. ໃນນັ້ນລວມມີນະໂຍບາຍຈັດຊື້ສິນຄ້າ, ຍຸດທະສາດເອົາໃຈໃສ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ແລະ ພາກລັດ ເຂົ້າຮ່ວມສ້າງໂຄງລ່າງສະໜັບສະໜູນ, ປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມການລົງທຶນ ແລະ ການລິເລີ່ມພັດທະນາເຂດອື່ນໆ. ຄວາມແຕກຕ່າງ ແລະ ການສົມທຽບທົ່ວປະເທດຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ສັງລວມໄວ້ໃນຕາຕະລາງ 2.8 ຂ້າງລຸ່ມນີ້.

ການປະກອບສ່ວນຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ

ຕາຕະລາງ 2.8 ຜົນກະທົບໂດຍລວມທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ທຽບໃສ່ກໍລະນີສຶກສາຂອງປະເທດ ສະມາຊິກ ຂອງ ICMM ໃນໄລຍະຜ່ານມາ

	ການາ	ແທນຊາເນີຍ	ເປຣູ	ຈີເລ	ສປປ ລາວ
ສາຍພົວພັນ ລະຫວ່າງ ດັດຊະນີບັງຊີຄວາມ ທຸກຍາກ	ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຂົງເຂດ ແລະ ເມືອງ ທີ່ມີໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຈະມີລະດັບຄວາມທຸກຍາກ ທີ່ຕ່ຳກວ່າຂົງເຂດ ແລະ ເມືອງ ທີ່ບໍ່ມີການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ລະດັບ ຕ່ຳສຸດໆ ຂອງຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່ການາ ແມ່ນຢູ່ຕາມຄົວເຮືອນ ຊຶ່ງມີທິວທັດຄອບຄົວເຮັດວຽກ ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່	ເມື່ອເບິ່ງການປະຕິບັດງານຂອງ ເຂດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທົ່ວໄປ ແລະ ພິເສດແມ່ນ ຢູ່ ມາຣາເໜືອ, ເພື່ອໃຫ້ເຫັນດັດຊະນີບັງຊີ ຄວາມທຸກຍາກ ແມ່ນເຫັນວ່າ ມັນແຕກຕ່າງກັນຢູ່ໃກ້ໆກັບລະ ດັບຊາດ. ຍ້ອນເຫດຜົນອື່ນໆອີກ, ລັດ ຖະບານກາງ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ປະກອບ ສ່ວນແບບພິເສດໃສ່ເຂດຂຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່	ບໍ່ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ການຂຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ເຮັດໃຫ້ດັດຊະນີພັດ ທະນາມະນຸດ (HDI) ລະດັບ ເຂດໃນຂົງເຂດນັ້ນດີຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງເມື່ອທຽບກັບອັດຕາ ສະເລ່ຍຂອງຊາດ	GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ ຢູ່ຂົງເຂດ II ແມ່ນລື່ນສອງເທົ່າ ຂອງອັດຕາ ສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດ (11.996 ໂດລາສະຫະລັດ ທຽບກັບ 5.216 ໂດລາສະຫະລັດ). ຂົງເຂດ II ມີອັດຕາຄວາມທຸກ ຍາກຕ່ຳທີ່ສຸດ ຢູ່ ຈີເລ (10,9% ຫຼື ເກີນເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງອັດຕາ ສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດພຽງໜ້ອຍ ໆວເທົ່ານັ້ນ)	ບໍ່ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ການຂຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ເຮັດໃຫ້ HDI ໃນຂົງ ເຂດນັ້ນດີຂຶ້ນ (ຫຼື ຫຼຸດລົງ) ເມື່ອທຽບກັບອັດຕາສະເລ່ຍ ແຫ່ງຊາດ, ແຕ່ວ່າ ມັນໜ້າຈະ ເຮັດໃຫ້ດີຂຶ້ນ ຢູ່ໃນໄລຍະອັນ ສັ້ນ ທີ່ໂຄງການບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ດຳເນີນງານມາ.
ສະຖານະພາບຂອງການ ພັດທະນາທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມ ຫຼາກຫຼາຍ	ການຈັດຊື້ຈັດຫາຢູ່ “ທ້ອງຖິ່ນ” ມີຈຳກັດ ແລະ ການຊຸກຍູ້ສົ່ງ ເສີມຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານ ເສດຖະກິດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຢູ່ ໃນລະດັບຊາດ	ມັນໄວເກີນໄປ ສຳລັບການຈັດ ຊື້ຈັດຫາໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໄວ ເກີນໄປທີ່ຈະໃຫນ້ນໂຍບາຍ ສົ່ງເສີມວິສາຫະກິດຂະໜາດ ນ້ອຍສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນ ໄດ້ຮັບ. ທຸລະກິດທ້ອງຖິ່ນ ຖືກ ກະຕຸ້ນໂດຍການໃຊ້ຈ່າຍພາຍ ໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຜູ້ສະໜອງໃນ ເຂດພູມິພາກ ແລະ ຜູ້ສະໜອງ ລະດັບຊາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ	ເສດຖະກິດທີ່ມີຂະໜາດຈຳກັດ ແລະ ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ທີ່ທາກເລີ່ມ ມີຄວາມໝາຍ ວ່າ ມັນໄວເກີນໄປທີ່ຈະປະ ເມີນໄດ້ແນ່ນອນ. ຂໍ້ລິເລີ່ມ ຕ່າງໆ ຕ້ອງໃຊ້ເວລາ ຈຶ່ງຈະ ສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ເຫັນ	ການຈັດຊື້ຈັດຫາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໃນທ້ອງຖິ່ນ, ຊຶ່ງເປັນຜົນມາ ຈາກການວາງເປົ້າໝາຍ ແລະ ການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມທາງຈິດໃຈ ຂອງບັນດາຜູ້ສະໜອງ, ບວກ ກັບຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການ ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມອາດສາ ມາດ ແລະ ຄວາມສາມາດ ແຂ່ງຂັນຂອງຜູ້ສະໜອງຜ່ານ ທາງແຜນງານການຮ່ວມມື	ການຈັດຊື້ຈັດຫາຢ່າງຫຼວງ ຫຼາຍ ຜ່ານທາງສັນຍາມອບ ເໝົາໂດຍກົງກັບທ້ອງຖິ່ນດ້ານ ການບໍລິການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ໂຄງການບໍ່ແຮ່ ແລະ ການພັດ ທະນາທຸລະກິດ ຜ່ານທາງການ ຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການສະໜັບ ສະໜູນໃຫ້ແກ່ກຸ່ມທຸລະກິດ ແລະ ຜູ້ສະໜອງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ການໃຫ້ທຶນເພື່ອໄປເລີ່ມ ຕົ້ນທຸລະກິດຜ່ານທາງຂໍ້ລິເລີ່ມ ດ້ານການເງິນຂະໜາດນ້ອຍ
ສະຖານະພາບຂອງໂຄງລ່າງ ພື້ນຖານທາງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ	ການໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ຂອງບໍລິສັດ ໃສ່ໂຄງລ່າງພື້ນ ຖານທາງສັງຄົມ ຊຶ່ງສາມາດ ເບິ່ງຄືນຫຼັງ ເວລາທີ່ລັດເປັນ ເຈົ້າຂອງນັ້ນໄດ້ສ້າງຄຸນລັກສະ ນະບາງອັນ ຂອງວັດທະນະທຳ ເອື້ອຍອີງ ແລະ ສາມາດຖືກ ຖຽງໄດ້ວ່າ ມັນໄດ້ທຳລາຍ ຄວາມອາດສາມາດໃນການ ຍືນຍົງຄົງຕົວ ຂອງເສດຖະກິດ ທ້ອງຖິ່ນ ເມື່ອໂຄງການຂຸດຄົ້ນ ບໍ່ແຮ່ປິດລົງ	ວຽກງານການປັບປຸງໂຄງລ່າງ ພື້ນຖານທາງສັງຄົມຊຶ່ງບໍລິສັດ ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຢູ່ນັ້ນໄດ້ ເຕີບໂຕຂຶ້ນຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ. ນະໂຍບາຍແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໃສ່ໂຄງການໃໝ່ໆ ພວມດຳ ເນີນໄປ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຄວາມ ຍືນຍົງ. ໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານ ການສື່ສານ ທີ່ມີຈຳນວນເພີ່ມ ຂຶ້ນນັ້ນ ໄດ້ກະຕຸ້ນການພັດທະ ນາທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ	ບໍລິສັດໄດ້ລົງທຶນ ໃສ່ໂຄງລ່າງ ພື້ນຖານຂອງຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ຕິດ ຈອດກັບໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ເພື່ອປັບປຸງຄວາມຍືນຍົງຄົງ ຕົວໄລຍະຍາວ ຂອງຊຸມຊົນ	ການລົງທຶນຂອງບໍລິສັດໃສ່ໂຄງ ລ່າງພື້ນຖານ (ຍົກຕົວຢ່າງ: ການສຶກສາ ແລະ ສຸຂະພາບ) ຢູ່ພາຍໃນຂົງເຂດ II ຜ່ານທາງ ມູນນິທິແຫ່ງໜຶ່ງ, ໂດຍເນັ້ນ ຫັກໃສ່ຫຸ້ນສ່ວນ ເພື່ອໃຫ້ເກີດ ມີຄວາມຍືນຍົງ	ການລົງທຶນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍທາງ ດ້ານເວລາ ແລະ ທຶນຮອນ ຂອງບໍລິສັດ ໃສ່ການສະໜັບ ສະໜູນ ບັນດາແຜນການພັດ ທະນາເຂດພູມິພາກຂອງລັດ ຖະບານ. ປະສົບການທີ່ກົງກັນ ຂ້າມກັນ ຂອງ MMG ເຊ ໂປນ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ ຂຶ້ນເມືອງມີ ສ່ວນຮ່ວມຢ່າງໃກ້ຊິດ ແລະ ເປັນເຈົ້າການໃນການຄຸ້ມຄອງ ບໍລິຫານກອງທຶນເພື່ອການ ພັດທະນາຊຸມຊົນ; ກັບໂຄງ ການພູຄຳບ່ອນຊຶ່ງລັດຖະບານ ຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດດ້ານຄວາມອາດ ສາມາດ, ຈົນເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດໜ້າທີ່ນັ້ນແທນ. ຄວາມຍືນຍົງຄົງຕົວໄລຍະ ຍາວ ຂອງວິທີການທີ່ສອງນີ້ ຍັງເປັນບັນຫາຢູ່ ແລະ ຄວາມ ສາມາດໃນການຄົງຕົວ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຂະແໜງ ການອາດຢັ້ງຢືນໄດ້ຮັບການ ປະເມີນຢ່າງເໝາະສົມພຽງພໍ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບທຶນພຽງພໍ ຢູ່ໃນ ແຜນການຕ່າງໆຂອງລັດ.

3

ຜົນໄດ້ຮັບທາງສັງຄົມ ແລະ
ເສດຖະກິດໃນລະດັບຊາດ

3. ຜົນໄດ້ຮັບທາງສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດໃນລະດັບຊາດ

ຈຸດປະສົງຂອງພາກນີ້ ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈສະພາບ ທົ່ວໄປກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາດ້ານສັງຄົມ ຢູ່ ສປປ ລາວ ວ່າມີການ ປ່ຽນແປງໄປຄືແນວໃດໃນຊ່ວງໄລຍະທີ່ຂະແໜງການບໍ່ ແຮ່ມີບົດບາດສຳຄັນຫຼາຍຂຶ້ນ. ບໍ່ແມ່ນແນໃສ່ເພື່ອອະທິ ບາຍເຖິງການພົວພັນຂອງສາຍເຫດ ແລະ ຜົນຈາກຂະ ແໜງບໍ່ແຮ່ໄປຈົນເຖິງຜົນໄດ້ຮັບໃນລະດັບຊາດໂດຍ ທົ່ວໄປ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈບົດບາດຂອງ ຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ພວກເຮົາໄດ້ພະຍາ ຍາມວັດແທກຢ່າງເປັນທາງການກ່ຽວກັບການປະກອບ ສ່ວນທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ທັງດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ໃນລະດັບຊາດ.

3.1 ຄຸນນະພາບຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ

ການຄົ້ນຄວ້າໂດຍສົມທຽບ ທີ່ດຳເນີນໂດຍ ICMM) ແລະ ອື່ນໆ ພົບວ່າບັນດາປະເທດທີ່ອຸ ດົມຮັ່ງມີທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບປະໂຫຍດ ທີ່ດີຈາກຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ ຈະມີການຄຸ້ມຄອງບໍລິ ຫານ ແລະ ກົນໄກການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີຄຸນນະພາບທີ່ດີອີກ ດ້ວຍ.³⁹ ກໍລະນີສຶກສາຂອງແຕ່ລະປະເທດ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນ ວ່າ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ກົນໄກການຄຸ້ມຄອງ ເປັນປັດໄຈທີ່ສຳຄັນທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານລົບຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນ ຊັບພະຍາກອນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການພົວພັນນີ້ ແມ່ນສະຫຼັບຊັບຊ້ອນ ແລະ ແມ່ນແຕ່ປະເທດທີ່ເອື້ອຍ ອົງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດມາແລ້ວກໍຍັງມີ ຈຸດອ່ອນພື້ນຖານໃນບາງດ້ານ ໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ (ເບິ່ງໃນໄອຊີເອັມເອັມ (ICMM) 2006). ພາກ 6 ສຶກ ສາປະເດັນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ໂຄງສ້າງການ ຄຸ້ມຄອງລະອຽດຕື່ມ.

ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາເສດຖະກິດ, ລັດຖະ ບານໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການຍົກສູງຄຸນນະພາບຂອງການ ຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງຫຼາຍດ້ານໃນຊຸມປີ ບໍ່ດົນມານີ້. ນິຕິກຳຕ່າງໆ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໂດຍໄດ້ຮັບ ການສະໜັບສະໜູນຈາກຜູ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຫຼາຍໆ ຝ່າຍ. ພາຍໃຕ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການ UNDP, ລັດ ຖະບານ ໄດ້ວາງແຜນແມ່ບົດວ່າດ້ວຍລະບຽບແຫ່ງກົດ ໝາຍ ແນໃສ່ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍການປັບປຸງການຄຸ້ມ ຄອງບໍລິຫານພາຍໃນປີ 2020.

ບັນດານັກລົງທຶນພາກເອກະຊົນຂະໜາດໃຫຍ່ໃນ ສປປ ລາວ ນັບທັງນັກລົງທຶນໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ຕ້ອງການຢາກ ໃຫ້ມີການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທີ່ດີ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ ທາງທຸລະກິດທີ່ຂະຫຍາຍຕົວກວ້າງຂວາງຂຶ້ນຍ້ອນວ່າ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ ໂຄງການປະສົບບັນຫາແກ່ຍາວເວລາ ຢ່າງຮຸນແຮງ ແລະ ຫຼຸດລະດັບຄວາມສາມາດການສ້າງ ກຳໄລ. ການແກ່ຍາວເວລາໃນການອະນຸມັດຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດ

39 'ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ' ຄືຄວາມສາມາດ (ຫຼື ປະສິດທິຜົນ) ຂອງອົງການ ຈັດຕັ້ງທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການຂອງປະເທດໜຶ່ງ ເພື່ອອອກແບບ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍຂອງລັດ ຊຶ່ງສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ມວນຊົນທົ່ວ ໄປ ແລະ ຍົກລະດັບປະສິດທິພາບຂອງພາກເອກະຊົນ.

ຕົ້ນທຶນແອບແຝງ ໃນຮູບຂອງສິນບົນ ຫຼື ຄ່າທຳນຽມທີ່ບໍ່ເກີດປະໂຫຍດ ຫຼື ຂັ້ນຕອນການດຳເນີນຄະດີບັນຫາຂັ້ນຕ່ຳແຍ່ງມີຄວາມຊັກຊ້າ, ທັງໝົດນີ້ ຈະມີຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ຄວາມສາມາດການສ້າງກຳໄລ ແລະ ສິ່ງທີ່ຕາມມາກໍຄືຫຼຸດລາຍຈ່າຍອາກອນໃຫ້ລັດຖະບານ. ເຊັ່ນດຽວກັນເມື່ອບັນດາບໍລິສັດມີວຽກເຮັດງານຕໍ່ສູ້ກັບບັນຫາເລັກໆນ້ອຍໆເລື່ອງການອະນຸຍາດ ຫຼື ການໃຫ້ສິດ, ມັນກໍມີຄວາມສ່ຽງທີ່ເຂົາເຈົ້າຈະສູນເສຍທັດສະນະວິໄສ ຫຼື ເມີນເສີຍຕໍ່ຊຸມຊົນ ແລະ ສູນເສຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການສະໜອງແຜນງານການພັດທະນາຕ່າງໆຢ່າງຍືນຍົງ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ. ການພັດທະນາພາກເອກະຊົນໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຕໍ່ກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດທີ່ຍືນຍົງຂອງປະເທດ. ມັນບໍ່ພຽງແຕ່ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບເທົ່ານັ້ນແຕ່ຍັງໄດ້ດຶງດູດເອົາເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຄວາມຮູ້ຈາກວິສາຫະກິດຕ່າງປະເທດອີກດ້ວຍ. ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອໃຫ້ພາກເອກະຊົນດຳເນີນທຸລະກິດໄດ້ດີ ແລະ ສາມາດແຂ່ງຂັນໄດ້ນັ້ນ ບັນຍາກາດທາງດ້ານການດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ເອື້ອອຳນວຍເປັນສິ່ງສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນ.

ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທີ່ດີສຳຄັນຫຼາຍຕໍ່ກັບລັດຖະບານ ແລະ ຍິ່ງສຳຄັນສຳລັບປະເທດທີ່ອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານຊັບພະຍາກອນ ເຊັ່ນ ສປປ ລາວ, ໝາຍວ່າ ຜົນສຳເລັດໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານການເມືອງໃນສາຍຕາຂອງນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການດຶງດູດການລົງທຶນໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ມີຄຸນນະພາບດີຂຶ້ນສິ່ງດັ່ງກ່າວມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍສຳລັບການດຶງດູດການລົງທຶນໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່. ທັງນີ້ຍ້ອນວ່າ, ຕາມການວັດແທກ ແລະ ການນິຍາມຈາກແຫຼ່ງຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ການສຳຫຼວດການດຳເນີນທຸລະກິດ ຫຼື ສະຖາບັນເຟຣເຊີ, ຄວາມສ່ຽງທີ່ຕ່ຳຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ປະເທດຕ່າງໆ ສາມາດເພີ່ມອັດຕາພາສີອາກອນທີ່ແທ້ຈິງທີ່ເກັບກັບນັກລົງທຶນໄດ້. ໃນເວລານີ້ຈະເຮັດໃຫ້ສ່ວນແບ່ງກຳໄລຂອງລັດຖະບານຫຼາຍຂຶ້ນ.

ໃນຂອບເຂດການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນຕາມທີ່ໄດ້ສະເໜີໄວ້ໃນເນື້ອໃນຂອງບົດ

ຄົ້ນຄວ້ານີ້ກໍຕາມ, ສປປ ລາວ ກໍຍັງຖືວ່າເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ. ຕົວຊີ້ບອກຂອງທະນາຄານໂລກຫຼ້າສຸດ ຊື່ວ່າ “ການດຳເນີນທຸລະກິດ 2010” ໄດ້ຈັດອັນດັບ ສປປ ລາວ ຢູ່ໃນອັນດັບທີ 167 ຈາກທັງໝົດ 183 ປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບການປະເມີນ (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 3.1). ໃນຂະນະທີ່ມັນອາດຈະສະດວກໃນການເລີ່ມຕົ້ນເຮັດທຸລະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ ແຕ່ການປະເມີນຂອງທະນາຄານໂລກໄດ້ລາຍງານເຕືອນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍກ່ຽວກັບບັນຫາການຖ່ວງດົງເວລາ ແລະ ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກອື່ນໆ ທີ່ນັກລົງທຶນພາກເອກະຊົນອາດຈະພົບພໍ້ການສົມທຽບກັບປະເທດອາຊີ ຈຳນວນໜຶ່ງໃຫ້ຜົນຂ້າງລຸ່ມນີ້.

ລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບລັກສະນະຂອງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຕ່າງໆພາຍໃຕ້ຫົວຂໍ້ການດຳເນີນທຸລະກິດ ແມ່ນສາມາດຫາອ່ານໄດ້ໃນບົດລາຍງານຂອງທະນາຄານໂລກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເພື່ອເປັນການອະທິບາຍເຫັນວ່າ ໃນປັດຈຸບັນມີຈຳນວນ 9 ຂັ້ນຕອນສຳລັບການສົ່ງອອກຈາກ ສປປ ລາວ, ໂດຍຈະໃຊ້ເວລາສະເລ່ຍ 50 ວັນ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍປະມານ 2,4 ເທົ່າຂອງລາຍຮັບແຫ່ງຊາດເບື້ອງຕົ້ນຕໍ່ຫົວຄົນ (ມູນຄ່າໃນປີ 2008 ແມ່ນ 760 ໂດລາ) . ເຊັ່ນດຽວກັນ, ມີຈຳນວນ 10 ຂັ້ນຕອນ ໃຊ້ເວລາສະເລ່ຍ 50 ວັນ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບການນຳເຂົ້າຕໍ່ຕູ້ຄອນເທນເນີ ປະມານ 2,7 ເທົ່າຂອງລາຍຮັບແຫ່ງຊາດເບື້ອງຕົ້ນຕໍ່ຫົວຄົນ (ມູນຄ່າໃນປີ 2008). ໂດຍພາບລວມ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕໍ່ຕູ້ຄອນເທນເນີ ສຳລັບການສົ່ງອອກຫຼືນຳເຂົ້າແມ່ນຫຼາຍກວ່າສອງເທົ່າຂອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍດັ່ງກ່າວໃນປັດຈຸບັນ ຕາມປະເທດອ້ອມຂ້າງ (ຕາຕະລາງ 3.2).

ເພື່ອປັບປຸງບັນຍາກາດທາງທຸລະກິດ, ຫວ່າງບໍດິນມານີ້ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ປັບປຸງກົດໝາຍຫຼາຍສະບັບນັບທັງກົດໝາຍທຸລະກິດ ແລະ ກົດໝາຍການລົງທຶນ; ການປັບປຸງລະບົບໂລຈິສຕິກ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງກໍເປັນວຽກງານບຸລິມະສິດເຊັ່ນດຽວກັນ. ນອກຈາກນີ້, ໃນປີ 2004 ລັດຖະບານ ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມພົບປະນັກທຸລະກິດຂຶ້ນ ເຊິ່ງເປັນເວທີສົນທະນາລະຫວ່າງລັດຖະບານກັບພາກເອກະຊົນ.

ຕາຕະລາງ 3.1 “ການດຳເນີນທຸລະກິດ” ຢູ່ສປປ ລາວ ໂດຍສົມທຽບກັບບັນດາປະເທດອື່ນໆ

	ລາວ	ສິງກະໂປ	ໄທ	ຫວຽດນາມ	ກຳປູເຈຍ
ອັນດັບຄວາມສະດວກໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ	167	1	12	93	145
ການເລີ່ມຕົ້ນທຸລະກິດ	89	4	55	116	173
ການອະນຸຍາດດຳເນີນການກໍ່ສ້າງ	115	2	13	69	145
ການຈ້າງພະນັກງານ-ກຳມະກອນ	107	1	52	103	134
ການຈົດທະບຽນຊັບສິນ	161	16	6	40	116
ການໄດ້ຮັບສິນເຊື້ອ	150	4	71	30	87
ການປົກປ້ອງນັກລົງທຶນ	182	2	12	172	73
ການຈ່າຍອາກອນ	113	5	88	147	58
ການຄ້າຜ່ານແດນ	168	1	12	74	127
ການບັງຄັບສັນຍາ	111	13	24	32	141
ການປິດກິດຈະການ	183	2	48	127	183

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການດຳເນີນທຸລະກິດ, ທະນາຄານໂລກ (2010).

ຕາຕະລາງ 3.2 ການຄ້າຜ່ານແດນ

	ເອກະສານການສົ່ງອອກ (ຈຳນວນ)	ເວລາທີ່ໃຊ້ການສົ່ງອອກ (ວັນ)	ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ (ໂດລາຕໍ່ຕູ້)	ເອກະສານການນຳເຂົ້າ (ຈຳນວນ)	ເວລາທີ່ໃຊ້ໃນການນຳເຂົ້າ (ວັນ)	ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ (ເວລາຕໍ່ຕູ້)
ກຳປູເຈຍ	11	22	732	11	30	872
ຈີນ	7	21	500	5	24	545
ສປປ ລາວ	9	50	1.860	10	50	2.040
ສິງກະໂປ	4	5	456	4	3	439
ໄທ	4	14	625	3	13	795
ຫວຽດນາມ	6	22	756	8	21	940

3.2 ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ທຸກຍາກປະເທດໜຶ່ງ ເຊິ່ງມີຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມທີ່ຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ. GDP ຕໍ່ຫົວໃນປີ 2008 ແມ່ນ 887 ໂດລາ, ເຊິ່ງຕ່ຳກວ່າຄ່າສະເລ່ຍຂອງຂົງເຂດພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ປາຊີຟິກທີ່ຢູ່ລະດັບ 3.070 ໂດລາ. ສປປ ລາວ ມີປະຊາກອນທີ່ໜຸ່ມນ້ອຍກວ່າໝູ່ໃນປະເທດໃນແຖບອາຊີ ເຊິ່ງອາຍຸສະເລ່ຍແມ່ນ 19,3 ປີ. ສິ່ງນີ້ສະແດງອອກເຖິງອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງປະຊາກອນ ແມ່ນ 1,7% ຕໍ່ປີ ແລະ ກຳລັງແຮງງານ ເພີ່ມຂຶ້ນ 2,6% ຕໍ່ປີ ໃນລະຫວ່າງປີ 2002 ເຖິງ 2008 ເຊິ່ງຫຼາຍກວ່າສອງເທົ່າຂອງຈຳນວນໃນປະເທດອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ປາຊີຟິກ.

ຫຼາຍກວ່າ 80% ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນ ເຮັດວຽກໃນຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ຈົນຮອດປີ 2000 ຂະແໜງກະສິກຳ ກວມຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງ GDP. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນປັດຈຸບັນອັດຕາສ່ວນຂອງຂະແໜງກະສິກຳຕໍ່ GDP ໄດ້ຫຼຸດລົງເຫຼືອປະມານ 30% ໃນປີ 2008. ມີສອງເຫດຜົນທີ່ເຮັດໃຫ້ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວຫຼຸດລົງ. ໜຶ່ງ, ການເຕີບໂຕຂອງຂະແໜງອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ ແລະ ກະສິກຳ ແມ່ນຊ້າລົງເຊິ່ງຂະແໜງການທັງສອງມີອັດຕາການເຕີບໂຕພຽງ 3,5% ຕໍ່ປີ ໃນລະຫວ່າງປີ 2003 ເຖິງ 2008 (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 3.3). ສອງ, ຂະແໜງການບໍລິການ ແລະ ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳອື່ນໆ (ກໍສ້າງ, ບໍ່ແຮ່, ໄຟຟ້າ ແລະ ນໍ້າປະປາ, ບໍ່ນັບອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ) ແມ່ນເຕີບໂຕຢ່າງແຂງແຮງເຊິ່ງມີອັດຕາການເຕີບໂຕຫຼາຍກວ່າ 10% ຕໍ່ປີ ໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ແລະ ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ.

ຕາຕະລາງ 3.3 ສະແດງເຖິງການເຕີບໂຕທີ່ຂ້ອນຂ້າງຄົງທີ່ຂອງຂະແໜງກະສິກຳ ໃນປີ 2000-2009 ເຊິ່ງມີສອງ

ເຫດຜົນຄື ໜຶ່ງ, ຂະແໜງກະສິກຳ ໂດຍສະເພາະການປູກເຂົ້າ ແມ່ນອີງໃສ່ແຕ່ສະພາບດິນພ້ອມທັງອາກາດເປັນຫຼັກເຊິ່ງໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ນໍ້າຖ້ວມ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ຂະແໜງດັ່ງກ່າວ. ສອງ, ລັດຖະບານໄດ້ລົງທຶນສ້າງຊຸມລະປະທານເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍໃນທົ່ວປະເທດເພື່ອປັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໃນໄລຍະຊຸມປີ 1990. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໂຄງການຊຸມລະປະທານເຫຼົ່ານີ້ ຕົກຢູ່ໃນສະພາບທີ່ຂາດການບົວລະບັດຮັກສາ ຍ້ອນການຄຸ້ມຄອງທີ່ບໍ່ດີ ແລະ ຂາດທຶນຮອນ. ສິ່ງທີ່ຮ້າຍໄປກວ່ານັ້ນ ໃນຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມຕ້ອງການປູກຢາງພາລາ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ອຸດສາຫະກຳ ກໍສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຜົນຜະລິດເຂົ້າເຊັ່ນດຽວກັນ.

ການທົດຕົວໃນຂະແໜງກະສິກຳ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຜະລິດເຂົ້າຈະຖ່ວງດົງການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ຖ່ວງດົງການພັດທະນາຂັ້ນຊຸມຊົນ ເຊິ່ງມີການເອື້ອອີງໃສ່ຂະແໜງການນີ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ (ມີປະຊາກອນຢູ່ຊົນນະບົດຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ)⁴⁰. ຕາມການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນ ຂອງບໍ່ຄຳເຊໂປນ ປີ 2009, ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ຍັງມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານນຳອີກ ໂດຍສະເພາະທີ່ໜ້າເປັນຫວ່າງແມ່ນຕໍ່ກັບປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ຫ່າງໄກທີ່ສຸດຈາກບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານັ້ນ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ການທີ່ບໍ່ມີການສຳຫຼວດຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ໃນຫຼາຍປີຜ່ານມານີ້ໄດ້ສ້າງຄວາມໜ້າເປັນຫວ່າງຂຶ້ນມາຄື *ການອີງໃສ່ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ເປັນຕົວຂັບເຄື່ອນເສດຖະກິດ ແລະ ລາຍຮັບແຫ່ງຊາດທີ່ຜ່ານມາອາດຈະບໍ່ຍືນຍົງຢ່າງແນ່ນອນຖ້າຫາກວ່າບໍ່ມີບໍ່ແຮ່ແຫ່ງໃໝ່*. ໂດຍສະເພາະຍ້ອນມັນຕ້ອງໃຊ້ເວລາຢ່າງຕ່ຳ 10 ປີ ນັບຕັ້ງແຕ່ການສຳຫຼວດເພື່ອພັດທະນາບໍ່ແຮ່.

40 ໃນບັນດາກໍລະນີສຶກສາລະດັບປະເທດ ມີພຽງ ຈີເລ ປະເທດດຽວເທົ່ານັ້ນທີ່ພົບວ່າ ຂະແໜງກະສິກຳມີໂອກາດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ຄ້າຍຄືກັນກັບຂະແໜງບໍ່ແຮ່.

ອີງຕາມການຄາດຄະເນຂອງລັດຖະບານກ່ອນວິກິດການດ້ານການເງິນກ່ອນໜ້ານີ້, ການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດຄາດວ່າຈະບັນລຸໄດ້ 8% ໃນສົກປີ 2009/10 (ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, 2007). ແຕ່ວ່າ ສປປ ລາວ ກໍໄດ້ຮັບຜົນກະທົບບາງດ້ານຈາກວິກິດການການເງິນຄືກັບປະເທດອື່ນໆ. ວິກິດການຄັ້ງນີ້ ໄດ້ກະທົບຕໍ່ເສດຖະກິດໃນຫຼາຍຮູບແບບ ເຊັ່ນ ຄວາມຕ້ອງການສໍາລັບສິນຄ້າສິ່ງ

ອອກທີ່ບໍ່ແມ່ນແຮ່ທາດຫຼຸດລົງ; ການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ (FDI) ຫຼຸດລົງ; ລາຍຮັບປະເພດອາກອນກໍຫຼຸດລົງ; ເງິນໂອນທີ່ສົ່ງກັບປະເທດກໍຫຼຸດລົງ; ຈຳນວນນັກທ່ອງທ່ຽວຫຼຸດລົງ ແລະ ລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານກໍຫຼຸດລົງ (ກ່ຽວພິລາວົງ, 2010). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມາຮອດປັດຈຸບັນ ເສດຖະກິດກໍດີຂຶ້ນ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ສປປ ລາວ ກໍແມ່ນມີໜ້ອຍ.

ຕາຕະລາງ 3.3 ການເຕີບໂຕຂອງ GDP ແລະ ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ (%)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ກະສິກໍາ	8,3	3,1	2,3	7,0	3,7	8,2	4,9	3,8	4,0	2,5	3,4	0,7	2,5	8,6	3,7
ອຸດສາຫະກໍາ	10,7	13,1	17	8,1	8,5	8,0	8,5	10,1	10,1	19,4	3,7	10,6	14,2	4,4	10,4
ການບໍລິການ	5,5	10,2	8,7	7,5	4,8	6,7	4,9	5,7	5,6	3,8	12,0	9,9	9,7	9,1	9,7
ການເຕີບໂຕຂອງ GDP ທີ່ແທ້ຈິງ	8,1	7,0	6,8	6,9	4,0	8,0	5,8	5,8	5,8	6,2	7,0	6,8	8,7	7,8	7,8
ບໍ່ແຮ່ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນ	30,4	-3,7	37,1	28,5	13,7	33,5	1,3	1,2	10,1	985,6	-18,4	113,8	46,8	-11,3	20,6

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບົດລາຍງານປະເທດຂອງ IMF (ສະບັບຕ່າງໆ)

3.3 ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການພັດທະນາດ້ານສັງຄົມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ສປປ ລາວ ຈັດຢູ່ໃນອັນດັບທີ 133 ຈາກ 183 ປະເທດ ໃນການລາຍງານດັດຊະນີການພັດທະນາມະນຸດ (HDI) ຂອງອົງການ UNDP ປີ 2007 ແລະ ປະຊາກອນ ປະມານ 33% ຢູ່ຕ່ຳກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 3.6 ທີ່ສະເໜີດັດຊະນີຄວາມທຸກຍາກຂອງມະນຸດ (HDI)). ອີງຕາມຕົວຊີ້ບອກ HDI, ອາຍຸຍິນສະເລ່ຍ ແມ່ນ 65 ປີ (ສູງກວ່າຄ່າສະເລ່ຍຂອງບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍຮັບຕ່ຳ) ແລະ ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍເກີດໃໝ່ ແມ່ນ 48 ຕໍ່ 1.000 ຄົນ (ຕ່ຳກວ່າຄ່າສະເລ່ຍຂອງບັນດາປະເທດທີ່ມີລາຍຮັບຕ່ຳ).

ຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍຢ່າງມີຜົນສໍາເລັດ, ອັດຕາ HDI ກໍໄດ້ຮັບການປັບປຸງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ເຖິງວ່າ ເລີ່ມຈາກຈຸດຕ່ຳຄືຈາກ 0,57 ປີ 2000 ເຖິງ 0,62 ປີ 2007 (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 3.4 ເພື່ອສົມທົບກັບປະເທດອາຊຽນອື່ນ). ແຕ່ກໍເຫັນໄດ້ແຈ້ງວ່າ ເພື່ອຮັກສາຜົນງານລະດັບດັ່ງກ່າວ, ພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນຍັງຕ້ອງສືບຕໍ່ລົງທຶນ ເພື່ອກະຕຸ້ນການຂະຫຍາຍເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ເພື່ອຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່, ໂດຍສະເພາະຂອງປະຊາຊົນເຂດຊົນນະບົດ.

ເປັນຄວາມຈິງທີ່ປະເທດໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ (ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ອາກອນ, ການຈ້າງງານ ແລະ ການຈັດຊື້) ສາມາດເພີ່ມລາຍຮັບ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນລະດັບຊາດ ອາດບໍ່ຈະແຈ້ງເທົ່າກັບໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍສະເພາະການປ່ຽນແປງລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນ ທີ່ປ່ຽນຈາກກະສິກໍາແບບກຸ້ມຕົນເອງ ມາເປັນເສດຖະກິດທີ່ມີເງິນຕາເປັນສື່ກາງ. ເປັນຄວາມຈິງທີ່ວ່າ ຜົນກະທົບສຸດທິດ້ານບວກຕໍ່ກັບລາຍຮັບອາກອນຂອງລັດຖະບານຈາກບໍ່ແຮ່ທັງສອງ (ປະມານ 12% ຂອງລາຍຮັບທັງໝົດ) ເປັນສ່ວນເພີ່ມທີ່ຕ້ອງການເຂົ້າມາໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແຕ່ມັນບໍ່ໄດ້ປ່ຽນເປັນຊັບພະຍາກອນທາງການເງິນ ທີ່ຈັດສັນໄປໃຫ້ກັບແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນ

ຄວາມທຸກຍາກ ຫຼື ຍັງບໍ່ມີສິ່ງຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ການສະໜອງທຶນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນພຽງຢ່າງດຽວ ຈະເຮັດໃຫ້ແຜນງານມີປະສິດທິຜົນຂຶ້ນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຖ້າວັດແທກຈາກດັດຊະນີ HDI ຢ່າງດຽວ ໃນໄລຍະປີ 2000-2007 ເຫັນວ່າ ເມື່ອຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ມີຄວາມສໍາຄັນທາງດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກຫຼາຍຂຶ້ນ ລະດັບສະຫວັດດີການກໍໄດ້ສູງຂຶ້ນຢ່າງຈະແຈ້ງ (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 3.5), ການວັດແທກການປະກອບສ່ວນຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ໃນການປັບປຸງດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ຈະແຈ້ງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນກໍສົມເຫດສົມຜົນທີ່ວ່າທ່າອ່ຽງທີ່ດີຂຶ້ນຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ມີຄວາມສໍາພັນຢ່າງໄກ່ຊິດກັບການເຕີບໂຕຂອງຂະແໜງການເສດຖະກິດ ໂດຍສະເພາະການເຕີບໂຕໃນຂະແໜງບໍລິການ ແລະ ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ (ພະລັງງານໄຟຟ້າ, ກໍ່ສ້າງ, ໄຟຟ້າ ແລະ ນໍ້າປະປາ, ບໍ່ນັບອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ) ທີ່ຍັງຄົງເຂັ້ມແຂງ.

ທາງດ້ານດັດຊະນີຄວາມທຸກຍາກມະນຸດ (HPI) ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ສປປ ລາວ ຈັດຢູ່ໃນອັນດັບທີ 94 ໃນປີ 2007 (ຕາຕະລາງ 3.6). ດັດຊະນີ HPI ແມ່ນລວມເອົາລັກສະນະຕ່າງໆ ຂອງການຂາດເຂີນມາຄິດໄລ່ຄວາມທຸກຍາກຂອງຊຸມຊົນໃດໜຶ່ງ. HPI ໄດ້ໃຊ້ຕົວຊີ້ບອກຂອງອົງປະກອບຂອງສິ່ງຈໍາເປັນທີ່ເປັນພື້ນຖານທີ່ສຸດ ເຊັ່ນ: ອາຍຸສິ້ນ, ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນຂອງລັດ ແລະ ເອກະຊົນໄດ້.

ລັດຖະບານ ໄດ້ວາງຈຸດໝາຍພື້ນຖານຈາກບັນຊີລາຍຊື່ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາຂອງອົງການ ສປປ ພາຍໃນປີ 2020 ແລະ ເພື່ອບັນລຸຈຸດໝາຍດັ່ງກ່າວ, ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ ຊຶ່ງເປັນກອບພັດທະນາ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກລວມ (ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, 2004). ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍຂອງຍຸດທະສາດພັດທະນາໄລຍະຍາວຄືຮັບປະກັນການຂະຫຍາຍເສດຖະກິດ ໃນລະດັບປະມານ 7% ໂດຍສະເລ່ຍ (ຖືເປັນອັດຕາທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອຄູນລາຍ

ຕາຕະລາງ 3.4 ດັດຊະນີການພັດທະນາມະນຸດ (HDI), 1980 - 2007 ⁴¹

	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2006	2007
ກຳປູເຈຍ	-	-	-	-	0,52	0,58	0,58	0,59
ຈີນ	0,53	0,56	0,61	0,66	0,72	0,76	0,76	0,77
ລາວ	-	-	-	0,52	0,57	0,61	0,61	0,62
ມຽນມາ	-	0,49	0,49	0,51	0,51	0,58	0,58	0,59
ສິງກະໂປ	0,79	0,81	0,85	0,88	0,89	0,89	0,94	0,94
ໄທ	0,66	0,68	0,71	0,73	0,75	0,78	0,78	0,78
ຫວຽດນາມ	-	0,56	0,60	0,65	0,69	0,72	0,72	0,73

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: UNDP (2009).

ຕາຕະລາງ 3.5 ດັດຊະນີການພັດທະນາມະນຸດ (HDI), 2007

	HDI		ອັດຕາຄວາມຮູ້ໜັງສື		ອັດຕາການເຂົ້າໂຮງຮຽນ		GDP ຕໍ່ຫົວ	
	ອັນດັບ	ຄ່າ	ອັນດັບ	(% 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ)	ອັນດັບ	(%)	ອັນດັບ	(ppp ໂດລາ)
ກຳປູເຈຍ	137	0,593	103	76,3	141	58,5	143	1.802
ລາວ	133	0,619	110	72,7	139	59,6	135	2.165
ສິງກະໂປ	23	0,944	51	94,4	N/A	N/A	7	49.704
ໄທ	87	0,783	52	94,1	68	78	82	8.135
ຫວຽດນາມ	116	0,725	69	90,3	126	62,3	129	2.600

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອົງການ UNDP (2009).

ໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນ ຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ເຖິງສາມເທົ່າພາຍໃນປີ 2020), ຫຼຸດຜ່ອນລະດັບຄວາມທຸກຍາກລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ ພາຍໃນປີ 2005 ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຄຸມເຄືອພາຍໃນປີ 2010 ແລະ ລົບລ້າງການຜະລິດຝື່ນພາຍໃນປີ 2006 ແລະ ຄອຍຫຼຸດຜ່ອນການຖາງປ່າເຮັດໄຮ້ ເຖິງຂັ້ນຢຸດຕິພາຍໃນປີ 2010 (ລັດຖະບານສປປ ລາວ, 2004).

ເຖິງປັດຈຸບັນ, ຜົນງານຢູ່ ສປປ ລາວ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນລະດັບຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ປັບປຸງຕົວຊີ້ວັດດ້ານສັງຄົມອື່ນໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍໍທຽບກັບຈຸດໝາຍພັດທະນາຮອບສະຫະສະວັດ (MDG) ຂອງ ສປປ ລາວ ກໍໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍໍ ຜ່ານມານີ້ເປັນ “ຜູ້ບຸກທາງ MDG” (Leo ແລະ Barmeier, 2010).

ຕາຕະລາງ 3.6 ດັດຊະນີຄວາມທຸກຍາກມະນຸດ, 2007

	ຄວາມທຸກຍາກຂອງມະນຸດ		ອັດຕາຄວາມຮູ້ໜັງສືໃຫຍ່		ເດັກນ້ອຍ	
	ອັນດັບ	(HPI-1)	ອັນດັບ	(% ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ)	ອັນດັບ	(% ອາຍຸ ຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ)
ກຳປູເຈຍ	87	27,7	103	23,7	122	36
ລາວ	94	30,7	110	27,3	131	40
ສິງກະໂປ	14	3,9	51	5,6	14	3
ໄທ	41	8,5	52	5,9	56	9
ຫວຽດນາມ	55	12,4	69	9,7	104	25

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອົງການ UNDP (2009).

41 ຜົນ HDI ປະຈຳປະເທດໃນຕາຕະລາງ 4.4 ຄິດໄລ່ເປັນຕົວຊີ້ວັດມີຄ່າລະຫວ່າງ 0 ແລະ 1. ອີງຕາມວິທີວັດແທກດັ່ງກ່າວ, ປະເທດນີ້ເວ (ປະເທດອັນດັບສູງສຸດດ້ານ HDI) ໄດ້ຄະແນນ 0,97 ແລະ ປະເທດນີ້ແຊ (ປະເທດອັນດັບຕໍ່າສຸດ) ໄດ້ຄະແນນ 0,34 (UNDP 2009: ໜ້າ 167)

3.4 ຄຸນນະພາບດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ

ປະສິດທິພາບຄຸນນະພາບຂອງການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກເປັນໜຶ່ງໃນປັດໄຈທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ ເພື່ອກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກຂະແໜງການຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດທີ່ມີຕໍ່ກັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ, ເບິ່ງທາງລົບແລ້ວ, ຄວາມອ່ອນແອໃນການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກເປັນປັດໄຈປະກອບສ່ວນສ້າງຄໍາສາບຊັບພະຍາກອນທີ່ສະເໝີໃນກ່ອງ 3.2. ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການເກັບລາຍຮັບງົບປະມານທີ່ສູງຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ລາຄາສິນຄ້າອື່ນໆ, ອັດຕາແລກປ່ຽນໄດ້, (RER) ແລະ ຍັງຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະສິດທິພາບການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆ (ນອກຈາກຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ) ຂອງປະເທດຊາດໄດ້ (ເບິ່ງຄໍາອະທິບາຍເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ RER ໃນກໍລະນີ 3.1).

ສະນັ້ນ, ການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກຢ່າງມີປະສິດທິພາບສູງຈຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ ມັນສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຫຼື ຫຼີກລ້ຽງຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ຕ້ອງການເຫຼົ່ານີ້ໄດ້. ພາຍຫຼັງວິກິດການການເງິນອາຊີ, ປະສິດທິພາບຂອງການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກຂອງ ສປປ ລາວ ກໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງເທື່ອລະກ້າວຢ່າງຊັດເຈນ. ອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ກໍ່ໄດ້ມີສະຖານະລະພາບຂຶ້ນ, ການຂາດດຸນການຄ້າ ແລະ ງົບປະມານກໍ່ໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສະພາບດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກຂອງ ສປປ ລາວ ກໍ່ຍັງຖືວ່າບໍ່ທັນເຂັ້ມແຂງເທົ່າທີ່ຄວນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຂາດດຸນດ້ານການຄ້າ, ງົບປະມານ ແລະ ອັດຕາໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດທີ່ຍັງຢູ່ໃນລະດັບສູງຢູ່.

ໃນບົດລາຍງານກ່ຽວກັບ ສປປ ລາວ (ກຸມພາ 2011), ອົງການ IMF ໄດ້ສະແດງຄວາມເປັນຫວັງສູງຕໍ່ເສດຖະ

ກິດມີຄວາມສູງກາຍ “ເພດານຄວາມໄວ” ດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ. ເຖິງວ່າລະດັບເງິນເຟີ້ຍັງຫຼຸດລະດັບສະເລ່ຍຂອງພາກພື້ນ, ແຕ່ຄວາມຕ້ອງການພາຍໃນປະເທດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຍ້ອນນະໂຍບາຍຂະຫຍາຍການເງິນ ແລະ ເງິນຕາໄດ້ກົດດັນດຸນການຊຳລະເງິນກັບຕ່າງປະເທດ. ອົງການດັ່ງກ່າວ ຄາດຄະເນວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງປັດຈຸບັນ ໄດ້ເພີ່ມຄ່າຂຶ້ນ 17% ທຽບກັບລະດັບສະເລ່ຍປີ 2007. ທີ່ໜ້າເປັນຫວັງເຊັ່ນດຽວກັນ ຄື ໄດ້ພົບເຫັນວ່າ ການຂາດດຸນງົບປະມານໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນສອງເທົ່າໃນງົບປະມານປີ 2009 ຍ້ອນລາຍຈ່າຍນອກແຜນ (4.1% ຂອງ GDP)⁴². ຄວາມຕ້ອງການພາຍໃນປະເທດ ແລະ ການນໍາເຂົ້າສິນຄ້າເພີ່ມຂຶ້ນ ໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນເງິນຕາຕ່າງປະເທດຂອງປະເທດ ຊຶ່ງເປັນເງິນສົດຊ່ວຍປ້ອງກັນຊ່ອກພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເວລາໃດເກີດຂຶ້ນ ແລະ ກັນຊົນດັ່ງກ່າວກໍ່ໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງສໍາຄັນທຽບໃສ່ໄລຍະ 2000-2007.

ໃນຊ່ວງໄລຍະວິກິດການການເງິນອາຊີ ແຕ່ປີ 1997-98 ນັ້ນ, ສປປ ລາວ ກໍ່ໄດ້ປະເຊີນກັບບັນຫາດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ ເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດບໍ່ມີຄວາມສະຖຽນລະພາບ (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 3.1) ການເໜັງຕີງທີ່ຮຸນແຮງຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ; ເງິນກີບໄດ້ອ່ອນຄ່າລົງຫຼາຍທຽບໃສ່ເງິນໂດລາ. ນອກນັ້ນ, ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ກໍ່ໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງໄວວາ. ພາຍຫຼັງຊ່ວງໄລຍະດັ່ງກ່າວ, ເສດຖະກິດມະຫາພາກຂອງ ສປປ ລາວ ກໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ມີສະຖານະລະພາບຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ອັດຕາເງິນເຟີ້ ໄດ້ຫຼຸດລົງເຫຼືອພຽງຕົວເລກດຽວສະເລ່ຍປະມານ 5% ໃນໄລຍະ 5 ປີຜ່ານມາ; ການເໜັງຕີງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າກວ່າ 5% ແຕ່ປີ 2003 ຫາ 2008.

42 ທ້າຍປີ 2009, ໜີ້ຕ້ອງຈ່າຍຂອງງົບປະມານລັດເທົ່າກັບ 6,1% ຂອງ GDP ທ້າຍປີ 2008 ຊຶ່ງໂດຍຕົ້ນຕໍແມ່ນຍ້ອນທະນາຄານ ສປປ ລາວ ອອກເງິນກູ້ໂດຍກົງ ເພື່ອປະຕິບັດໂຄງການສ້າງໂຄງລ່າງພື້ນຖານນອກແຜນຂອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຊຶ່ງໄດ້ເພີ່ມໜີ້ສິນພາຍໃນປະເທດປີ 2009 ດ້ວຍ 192 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ (ຫຼື 3,4% ຂອງ GDP) (IMF 2011).

ກ່ອງ 3.1: ຄວາມສຳຄັນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງ (Real Exchange Rate - RER)

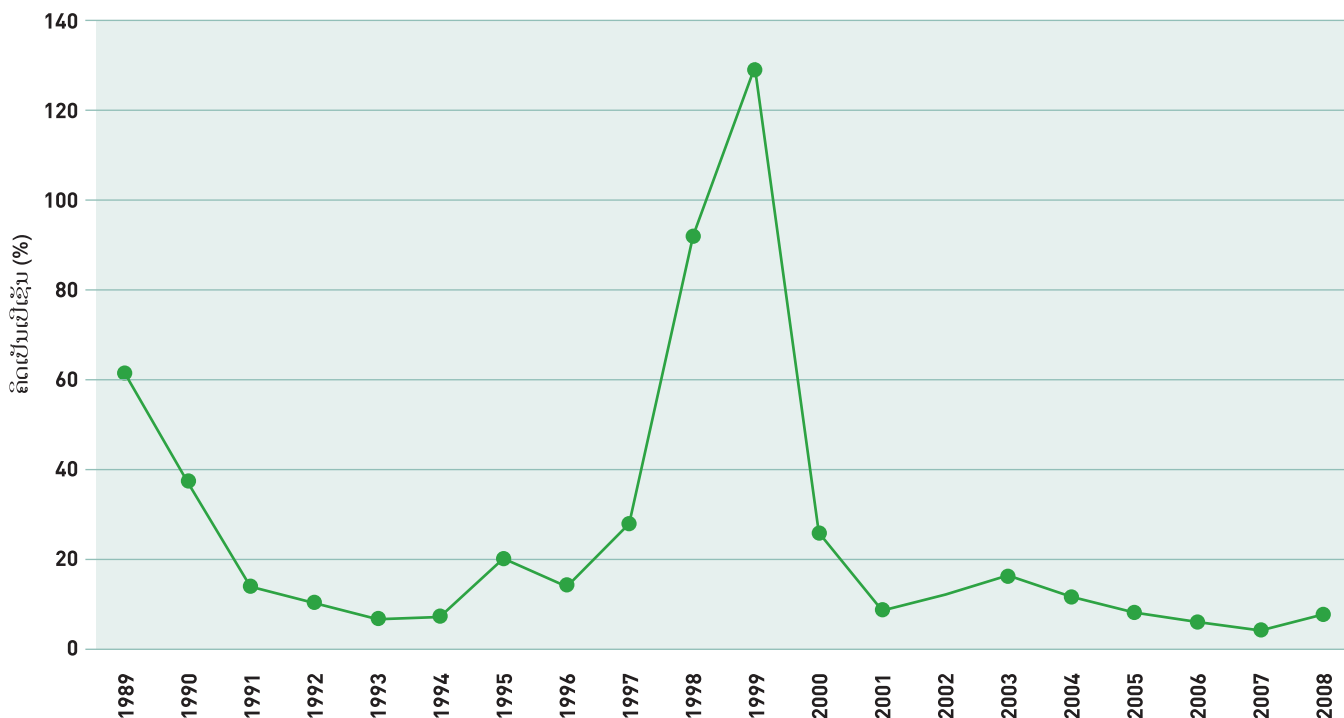
ໂຄງການລົງທຶນຊຸດຄົ້ນຊ້ຳພະຍາກອນທຳມະຊາດຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ຜະລິດເພື່ອສົ່ງອອກໄດ້ໄຫຼເຂົ້າມາໃນເສດຖະກິດຝືດເຄື່ອງ ແລະ ເປັນເສດຖະກິດອ່ອນນ້ອຍບໍ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ສປປ ລາວ, ໂຄງການດັ່ງກ່າວມັນໄດ້ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ແລະ ຍົກລະດັບປະສິດທະພາບໃນການຜະລິດ ໂດຍສະເພາະໃນຂົງເຂດການຜະລິດເພື່ອຕອບສະໜອງໂດຍກົງໃຫ້ແກ່ໂຄງການລົງທຶນເຫຼົ່ານີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຜົນປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ກ່າວມາເຫຼົ່ານີ້ກໍສາມາດສູນເສຍໄປໄດ້ໝົດ ຫຼື ສ່ວນໜຶ່ງເມື່ອທຽບໃສ່ຜົນກະທົບດ້ານລົບທີ່ມີຕໍ່ກັບສິນຄ້າສົ່ງອອກປະເພດອື່ນໃນປັດຈຸບັນໄດ້ (ແລະອະນາຄົດ) ຍ້ອນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງ. ການແຂ່ງຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເສດຖະກິດໃນ 2 ດ້ານຄື:

- ຍ້ອນຜູ້ຜະລິດພືດເສດຖະກິດ ເປັນຜູ້ຂາຍຕາມລາຄາສິນຄ້າທີ່ກຳນົດຢູ່ຕະຫຼາດສາກົນ (ບໍ່ແມ່ນຜູ້ຕັ້ງລາຄາເອງ), ສະນັ້ນການແຂ່ງຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນສາມາດເຮັດໃຫ້ລາຄາສິນຄ້າຂອງຜູ້ຜະລິດພາຍໃນແພງຂຶ້ນເມື່ອທຽບກັບບັນຫາປະເທດ

ສົ່ງອອກອື່ນໆເຮັດໃຫ້ການສົ່ງອອກຂອງເຂົ້າເຈົ້າຫຼຸດລົງ. ສຳລັບຊາວນາ ແລະ ທຸລະກິດບາງກຸ່ມ, ມັນຈະມີຜົນກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົ້າເຈົ້າ ຖ້າເຂົ້າເຈົ້າບໍ່ສາມາດຊອກຫາຊ່ອງທາງໃນການຜະລິດສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ ເພື່ອສົ່ງອອກ ຫຼື ຂາຍຢູ່ຕະຫຼາດພາຍໃນ. ເມື່ອເວລາຜ່ານໄປ, ການແຂ່ງຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງ ຈະບໍ່ສົ່ງເສີມພາກການສົ່ງອອກສິນຄ້າປະເພດອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນ ບໍ່ແຮ່ ຊຶ່ງບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ເອີ້ນວ່າ “Dutch disease”.

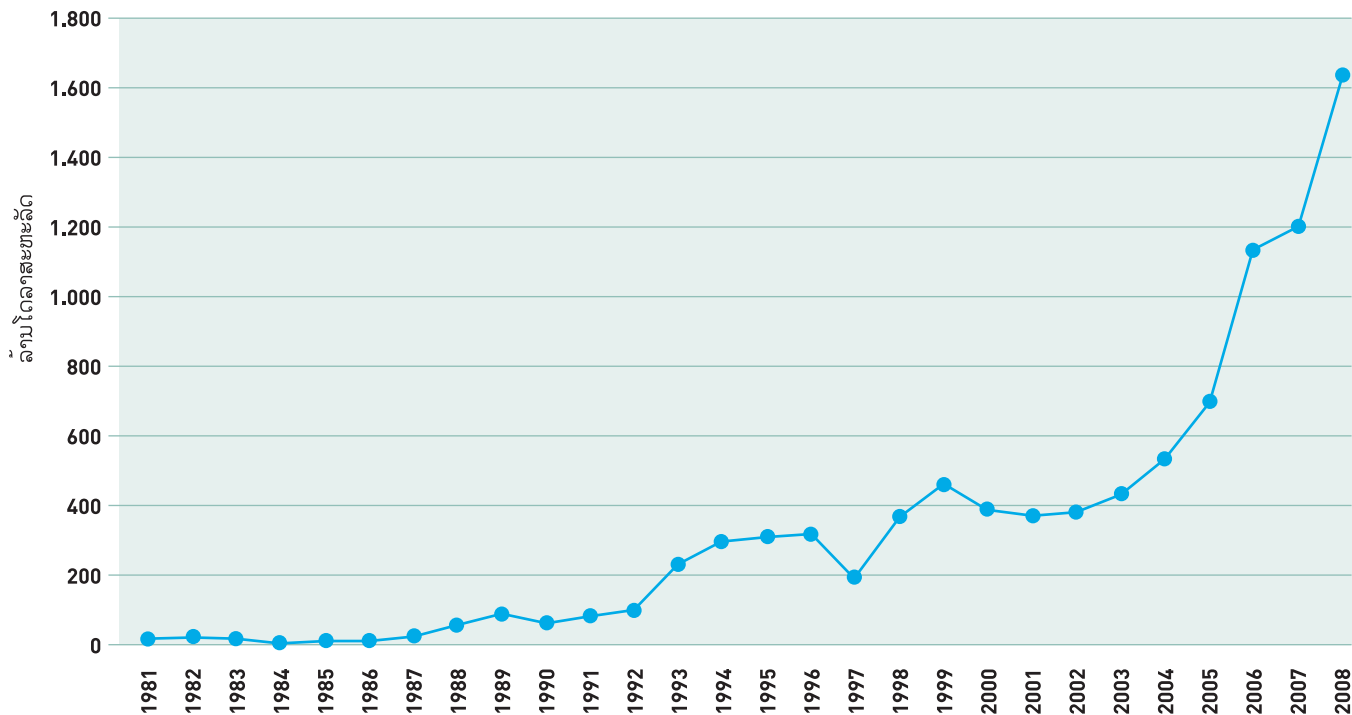
- ນອກນັ້ນ, ການແຂ່ງຄ່າ ມັນຍັງເຮັດໃຫ້ລາຄາສິນຄ້ານຳເຂົ້າຖືກລົງຊຶ່ງຈະຍັງເຮັດໃຫ້ເພີ່ມລະດັບຄວາມຕ້ອງການນຳເຂົ້າສິນຄ້າຫຼາຍຂຶ້ນເຊິ່ງເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການສິນຄ້າຢູ່ຕະຫຼາດພາຍໃນ ແລະ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ຜະລິດພາຍໃນ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນຂອງເຂົ້າເຈົ້າໂດຍກົງເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດຈະແຂ່ງຂັນກັບສິນຄ້ານຳເຂົ້າເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການສິນຄ້າຢູ່ຕະຫຼາດພາຍໃນ.

ຮູບສະແດງ 3.1: ອັດຕາເງິນເຟີ້ (%)

ແຫຼ່ງ: ສະຖິຕິການເງິນສາກົນ (2009)

ຮູບສະແດງ 3.2: ມູນຄ່າການສົ່ງອອກ (ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສະຖິຕິການເງິນສາກົນ (2009).

ຍ້ອນການປະກອບສ່ວນຈາກໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ໄມ້ ແລະ ການສົ່ງອອກສິນຄ້າເຄື່ອງຕັດຫຍິບ ນັບແຕ່ປີ 2003 ເປັນຕົ້ນມາ (ເບິ່ງຕົວເລກລວມກ່ຽວກັບການສົ່ງອອກໃນຮູບສະແດງ 3.2), ເຮັດໃຫ້ການຂາດດຸນການຄ້າ ແລະ ງົບປະມານ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນ. ອັດຕາການຂາດດຸນດ້ານການຄ້າທຽບເປັນອັດຕາສ່ວນຕໍ່ GDP ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 20,7% ໃນປີ 2004 ເປັນ 12,8% ໃນປີ 2006; ຈາກນັ້ນອັດຕາ

ສ່ວນກໍກັບມາເພີ່ມຂຶ້ນອີກເປັນ 20% ໃນປີ 2007 ແລະ 2008 ຍ້ອນການເພີ່ມການນໍາເຂົ້າສິນຄ້າປະເພດຫິນ ເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ຜະລິດໄຟຟ້າ. ເມື່ອໃດຖ້າໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ທາກໄດ້ເລີ່ມການຜະລິດ ແລະ ສົ່ງອອກ, ຄາດວ່າ ທ່າອ່ຽງຂອງດຸນການຄ້າກໍຈະດີຂຶ້ນ ແລະ ອັດຕາການຂາດດຸນດ້ານການຄ້າ ຄາດວ່າຈະຫຼຸດລົງໃນລະດັບຕໍ່າອີກຄັ້ງ.

ຕາຕະລາງ 3.7: ອັດຕາສ່ວນຂອງສິນຄ້າສົ່ງອອກຕົ້ນຕໍ ແບ່ງຕາມປະເພດສິນຄ້າ (% ຂອງມູນຄ່າ ການສົ່ງອອກທັງໝົດ)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ຄຳ	12,7	10,8	13,0	10,4	7,1	7,3
ທອງ	0,0	4,3	16,1	36,1	33,8	37,9
ໄຟຟ້າ	24,3	21,9	17,9	10,8	8,6	7,2
ໄມ້	27,2	27,1	22,4	17,3	13,6	8,0
ຕັດຫຍິບ	27,5	28,9	16,5	13,3	11,6	11,6
ກາເຟ	2,4	2,7	1,1	0,9	2,2	1,1
ອື່ນໆ	6,0	4,4	13,0	11,1	23,2	26,9

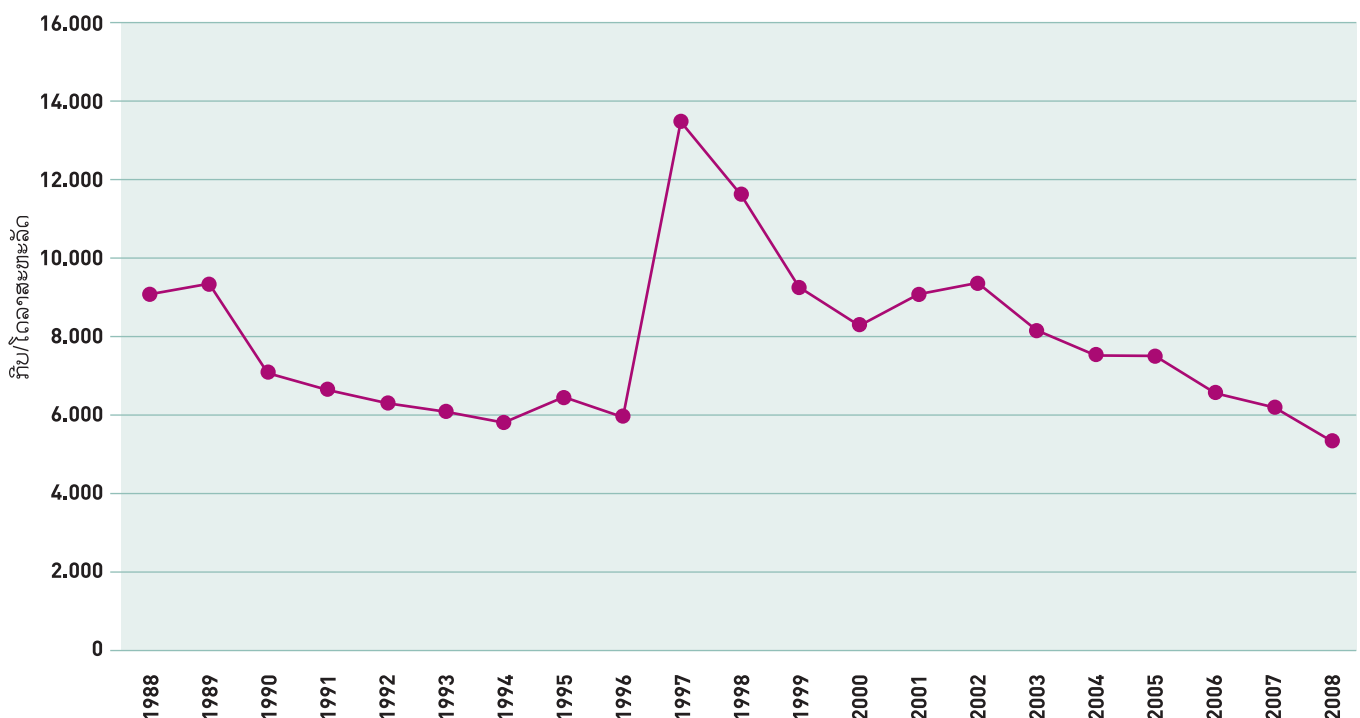
ແຫຼ່ງ: IMF (2009)

ມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າປະເພດບໍ່ແຮ່ ກວມຫຼາຍກວ່າ 40% ຂອງມູນຄ່າການສົ່ງອອກທັງໝົດ ລະຫວ່າງປີ 2006-2008 (ຕາຕະລາງ 3.7). ໂດຍສະເພາະແມ່ນການສົ່ງອອກທອງ ໄດ້ກາຍເປັນສິນຄ້າສົ່ງອອກຕົ້ນຕໍແທນການສົ່ງອອກໄຟຟ້າ, ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງຕັດຫຍິບທີ່ເຄີຍເປັນສິນຄ້າສົ່ງອອກຕົ້ນຕໍໃນເມື່ອກ່ອນ. ນອກນັ້ນ, ການສົ່ງອອກບໍ່ແຮ່ ກໍຍັງຄາດວ່າຈະສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ ຖ້າຫາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທີ່ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວ ຫຼື ມີໂຄງການໃໝ່ ຫາກສຳເລັດການກໍ່ສ້າງ.

ອາດມີຫຼາຍຄົນທີ່ຄິດໃນທາງດຽວກັນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບດ້ານລົບຈາກ ໂຄງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ ທີ່ລົງທຶນເຂົ້າໃນຂະແໜງການຂຸດຄົ້ນນໍ້າມັນ, ອາຍແກັດ ແລະ ການລົງທຶນຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ໂດຍອາດຄິດວ່າ ໜຶ່ງໃນຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຄືມັນໄດ້ເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງ ຂອງປະເທດທີ່ຮັບການລົງທຶນນັ້ນແຂງຄ່າຂຶ້ນ. ສິ່ງທີ່ໜ້າເປັນຫວ່າງຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ອະທິບາຍລະອຽດໃນ ກໍລະນີ 3.1 ແລ້ວ. ການແຂງ

ຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງຂອງປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບການລົງທຶນດັ່ງກ່າວນັ້ນ ມັນຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ລະດັບຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນຂອງສິນຄ້າພາຍໃນປະເທດປະເພດອື່ນໆ ຂອງປະເທດນັ້ນ ຢູ່ໃນຕະຫຼາດໂລກໄດ້. ກໍລະນີຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນເປັນເສດຖະກິດເປີດ, ສະນັ້ນ ຄາດວ່າຈະສາມາດຮອງຮັບໂຄງການຂະໜາດກາງເຊັ່ນ: ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍ ໂດຍສ່ຽງເງິນຕາແຂງຄ່າເກີນຂອບເຂດເລັກນ້ອຍ. ນອກນັ້ນ, ໂຄງການລົງທຶນໃໝ່ໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ (ແລະ ໄຟຟ້າ) ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ ມັນອາດຈະເພີ່ມອັດຕາການເອື້ອຍອີງຈາກການສົ່ງອອກສິນຄ້າປະເພດຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ນຳອີກ. ສະນັ້ນ, ປັດໄຈສຳຄັນຢູ່ບ່ອນວ່າເສດຖະກິດຈະໄດ້ລາຍຮັບຈາກບໍ່ແຮ່ຫຼາຍເທົ່າໃດ ແລະ ປະສິດທິພາບໃນການໃຊ້ຈ່າຍລາຍຮັບເຫຼົ່ານີ້ມີຫຼາຍປານໃດ (ເບິ່ງກ່ອງ 3.3). RER ແຂງຄ່າ ແລະ ລາຍຈ່າຍນອກແຜນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເປັນສອງຂົງເຂດຕົ້ນຕໍທີ່ໜ້າເປັນຫວ່າງຢູ່ແລ້ວ (IMF 2011).

ຮູບສະແດງ 3.3: ອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງ (ກີບ/ໂດລາສະຫະລັດ)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຄິດໄລ່ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂອງອົງການ IMF.

ອັດຕາແລກປ່ຽນນາມມະຫາ ແລະ ຕົວຈິງ ໃນ ສປປ ລາວ (ທຽບກັບໂດລາສະຫະລັດ) ໄດ້ອ່ອນຄ່າລົງຢ່າງໄວວາ ໃນໄລຍະທີ່ເກີດວິກິດການການເງິນອາຊີ. ນັບແຕ່ນັ້ນມາ, ອັດຕາແລກປ່ຽນກໍໄດ້ແຂງຄ່າຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໂດຍສະເພາະນັບແຕ່ປີ 2003 ເປັນຕົ້ນມາ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ເປັນປະເດັນທີ່ບົດສຶກສານີ້ ໄດ້ຄົ້ນພົບວ່າ ການແຂງຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ໄດ້ເລີ່ມແຂງຄ່າຂຶ້ນໃນໄລຍະທີ່ສປປ ລາວ ໄດ້ເລີ່ມມີການສົ່ງອອກບໍ່ແຮ່ ເຊິ່ງນີ້ເປັນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນຫຼາຍຕໍ່ການພົວພັນກັບການແຂງຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ. ຕາຕະລາງ 3.7 ສະແດງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ໃນໄລຍະແຕ່ປີ 2003 ຫາ 2008 ອັດຕາສ່ວນການສົ່ງອອກບໍ່ແຮ່ ແລະ ທອງຕໍ່ກັບການສົ່ງອອກທັງໝົດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 12,7% ເປັນ 45,2%. ສະນັ້ນ, ເມື່ອສັງລວມແລ້ວມັນໄດ້ມີ 3 ເຫດຜົນຕົ້ນຕໍ ທີ່ເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງແຂງຄ່າຂຶ້ນຄື: (1) ໃນໄລຍະດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ມີທຶນໄຫຼເຂົ້າເປັນຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນລົງທຶນເຂົ້າໃນຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ. (2) ຄ່າຂອງສະກຸນເງິນໂດລາ ໄດ້ອ່ອນຄ່າລົງໃນໂຕ ທຽບກັບເງິນກີບ ແລະ ສະກຸນເງິນອື່ນໆ ໃນອາຊີ ກໍຄືເງິນບາດໄທ (ປະມານ 13% ພາຍໃນ 18 ເດືອນ ເຖິງເດືອນຕຸລາ 2010). (3) ທະນາຄານກາງ ສາມາດນໍາໃຊ້ນະໂຍບາຍເງິນຕາ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ເພື່ອຮັກສາລະດັບລາຄາ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ໃຫ້ມີຄວາມສະຖຽນລະພາບຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ເງິນທຶນຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ໄຫຼເຂົ້າມາ (PDI ເພີ່ມຂຶ້ນອີກຈາກລະດັບທີ່ຕໍ່າກວ່າ 500 ລ້ານໂດລາໃນໄລຍະຕົ້ນຊຸມປີ 2000 ມາຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຫຼາຍກວ່າ 3 ຕື້ໂດລາ ພາຍໃນປີ 2007 ເບິ່ງຮູບສະແດງ 3.4) ເປັນຄືນນໍ້າທີ່ມີພະລັງສູງ ແລະ ກັນໄດ້ຍາກ. ຖ້າປາສະຈາກມາດຕະການແກ້ໄຂ ຫຼື ຮັບມືໃດໆ ໃນຕໍ່ໜ້າເບິ່ງຄືວ່າ ມັນຍິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນແຂງຄ່າຂຶ້ນຕື່ມ ແລະ ແນ່ນອນມັນຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບທາງລົບເຊິ່ງມັນສາມາດຫຼຸດຜົນປະໂຫຍດທີ່ຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ.

ສໍາລັບປະເທດທີ່ເອື້ອຍອົງຂະແໜງການບໍ່ແຮ່, ເມື່ອການສົ່ງອອກບໍ່ແຮ່ ໄດ້ກາຍເປັນສິນຄ້າສົ່ງອອກຕົ້ນຕໍແທນສິນຄ້າສົ່ງອອກປະເພດອື່ນເຊັ່ນ: ການສົ່ງອອກພືດເສດຖະກິດ, ເຄື່ອງຕັດຫຍິບ ແລະ ໄມ້; ສະນັ້ນ ແນ່ນອນວ່າ ມັນຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດການແຂງຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງຢ່າງຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້ ຊຶ່ງກໍລະນີນີ້ ຈະເອີ້ນວ່າ Dutch disease. (ເບິ່ງກ່ອງ 3.2). ສະນັ້ນ, ໃນໄລຍະທີ່ມີການຊຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດຫຼາຍ, ມັນຈຶ່ງມີຄວາມຈໍາເປັນຫຼາຍໃນການຕິດຕາມຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງ. ມັນມີຂໍ້ຈໍາກັດຫຼາຍໃນການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບລາຄາສິນຄ້າທີ່ໄດ້ຊື້-ຂາຍກັບຕ່າງປະເທດ ແລະ ລາຄາສິນຄ້າທີ່ບໍ່ໄດ້ຊື້-ຂາຍກັບຕ່າງປະເທດໂດຍກົງ. ອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງສາມາດຄິດໄລ່ໂດຍທາງອ້ອມໄດ້ຈາກອັດຕາແລກປ່ຽນນາມມະຫາ, ລາຄາສິນຄ້າພາຍໃນ, ລາຄາສິນຄ້າຢູ່ຕ່າງປະເທດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງຢູ່ຮູບສະແດງ 3.3 (ກ່ຽວພິລາວົງ ແລະ ໂທໂຍດະ, 2009). ຈາກຂໍ້ມູນຂອງເຂົ້າເຈົ້າສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງໄດ້ກັບມາຢູ່ໃນລະດັບກ່ອນວິກິດການການເງິນອາຊີ ປີ 2007/2008. ຊຸມປີຫຼັງ 1996 ຊ່ວງໄລຍະທີ່ຜົນຜ່ວນທີ່ສຸດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສະພາບອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ຜົນຜ່ວນກໍໄດ້ກັບມາມີສະຖຽນລະພາບຄືນຈາກປີ 2004 ເປັນຕົ້ນມາ ຊຶ່ງສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນຍ້ອນການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນ, ສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນຍ້ອນການເປີດເສລີຂອງເສດຖະກິດລາວ ແລະ ສ່ວນໜຶ່ງຍ້ອນຜົນກະທົບຂອງການຂະຫຍາຍຕົວໃນຂະແໜງຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ກ່ຽວພິລາວົງ ແລະ ໂທໂຍດະ, 2009). ແຕ່ໄລຍະອັນຕະລາຍກ້າວເກີນຂອບເຂດຕາມທິດແຂງຄ່າຍັງບໍ່ທັນໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ.

ກ່ອງ 3.2 “ຄໍາສາບຊັບພະຍາກອນ”

ເອກະສານກ່ຽວກັບ “ຄໍາສາບຊັບພະຍາກອນ” ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າຄວາມຄິດນີ້ໄດ້ເກີດຂຶ້ນມາເປັນເວລາດົນນານແລ້ວ ແລະ ມີຂຶ້ນກ່ອນຊ່ອກລາຄານໍ້າມັນໄອເປັກ ໃນຕົ້ນຊຸມປີ 1970 ເມື່ອທ່ານ ຮອນ ປາໂບເຣເຊ, ຜູ້ກໍ່ຕັ້ງອົງການໄອເປັກ ຜູ້ໜຶ່ງເວົ້າວ່າ “(ນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ) ນໍາບັນຫາ - ເບິ່ງສະພາບວຸ້ນວາຍປັດຈຸບັນ - ການຟຸມເຟືອຍ, ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ, ບໍລິໂພກ, ການບໍລິການຂອງລັດທີ່ພັງທະລາຍ ແລະ ໜີ້ສິນຄຸມເຄືອຫຼາຍປີ”.

ກຸ່ມສະໜັບສະໜູນທິດສະດີ “ຄໍາສາບຊັບພະຍາກອນ” ອ້າງເຫດຜົນຕໍ່ໄປນີ້:

- ລາຍໄດ້ສູງຈາກຊັບພະຍາກອນແຮ່ທາດ ສາມາດນໍາສູ່ “ປາກົດການພະຍາດດັດຊ໌” ທີ່ລວມມີອັດຕາແລກປ່ຽນແຂງຕົວເກີນຂີດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສາມາດແຂ່ງຂັນຂອງຜູ້ຜະລິດ ແລະ ກິດຈະການ ອື່ນ (ບໍ່ແມ່ນດ້ານແຮ່ທາດ) ທີ່ສາມາດຄ້າຂາຍໄດ້.
- ການເອື້ອຍອີງໃສ່ ລາຍໄດ້ດັ່ງກ່າວ ຈະເປັນບັນຫາ ຖ້າລາຄາແຮ່ທາດກ່ຽວຂ້ອງບໍ່ພົ້ນຄົງພາຍໃນໄລຍະສັ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ ພາຍໃນໄລຍະຍາວ.
- ຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີ ດ້ານແຮ່ທາດ ສາມາດຊຸກຍູ້ໃຫ້ລັດຖະບານຮັບຮອງເອົານະໂຍບາຍອຸດສາຫະກຳບໍ່ຖືກຕ້ອງ ທີ່ວາງມາດຕາການປົກປ້ອງກິດຈະການໃໝ່ທີ່ບໍ່ສາມາດແຂ່ງຂັນໃນທ້ອງຕະຫຼາດໄດ້.
- ເສດຖະກິດໜຶ່ງທີ່ອຸດົມຮັ່ງມີດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຊຶ່ງສາມາດປົກແຫ້ງໄດ້ ອາດຊົມໃຊ້ເກີນຂອບເຂດ, ຊຶ່ງເຫດຜົນໜຶ່ງຄືລາຍໄດ້ໄລຍະສັ້ນທີ່ບໍ່ຄໍານຶງເຖິງການປົກແຫ້ງລົງ (ຫຼຸດທຽນ) ຂອງທຶນປະເທດ ແລະ ເປັນເຫດໃຫ້ ເພີ່ມລະດັບການຊົມໃຊ້ເຖິງເຂດທີ່ຂາດຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ເມື່ອຕ້ອງແກ້ໄຂສະຖານະການຊີວິດການເປັນຢູ່ກໍຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.
- ບາງປະເທດທີ່ອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດອາດມີແນວໂນ້ມປົກຄອງທີ່ຂາດປະສິດທິຜົນ ແລະ ບາງຄັ້ງຈະປະສົບສະພາບລັດບຸ້ນສະດົມ “ໂດຍການສຸຈະລິດ, ການບໍລະປັກດ້ານ

ການເມືອງ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບເກີດຂຶ້ນຍ້ອນການກະທຳຂອງລັດ ໂດຍຕົ້ນຕໍ (ການປະພຶດເກງກຳໄລ).

ບັນດາຂໍ້ອ້າງດັ່ງກ່າວສາມາດນຳສູ່ການສະຫຼຸບລວມວ່າ ເຖິງກິດຈະການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດຂະໜາດໃຫຍ່ ສາມາດໃຫ້ຜົນດີໄລຍະສັ້ນ ແຕ່ຜົນໄລຍະຍາວຈະຕໍ່າ ຫຼື ແມ່ນກະທັ່ງທາງລົບ, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ເກີດຂຶ້ນແມ່ນຍ້ອນແຮ່ທາດສາມາດສ້າງສິ່ງຈູງໃຈ (ໃນພາກເອກະຊົນ ແລະ ພາກລັດ) ທີ່ບໍ່ຊຸກຍູ້ໃຫ້ສ້າງກົນໄກເສດຖະກິດທີ່ແທດເໝາະ ແລະ ບໍ່ກະຕຸ້ນໃຫ້ທັນສະໄໝທີ່ພົວພັນກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໂດຍທົ່ວໄປ.

ຕາມການສະເໜີໃນພາກອື່ນຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້, ຄຸນນະພາບການຈັດຕັ້ງ, ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ຂອງແຕ່ລະປະເທດ ແລະ ວິທີໂຄງການລົງທຶນຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ ຂະໜາດໃຫຍ່ພົວພັນກັບການຈັດຕັ້ງດັ່ງກ່າວອະທິບາຍວ່າ ເປັນຫຍັງບາງປະເທດສາມາດຮັກສາສະພາບເສດຖະກິດມະຫາພາກແຂງແຮງ ແລະ ສາມາດຫຼີກລ້ຽງການປະພຶດລັດບຸ້ນສະດົມໄດ້.

ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ນະໂຍບາຍລັດທີ່ໜັກແໜ້ນສ້າງຜົນທາງບວກ. ເງື່ອນໄຂດັ່ງກ່າວນີ້ ແລະ ສາຍພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນລະຫວ່າງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ - ຄື ພາກລັດ, ຂະແໜງຂຸດຄົ້ນ, ການຈັດຕັ້ງຕາງໜ້າຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ກຸ່ມສັງຄົມ ແລະ ລະບອບ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ - ອໍານວຍໃຫ້ການລົງທຶນ ໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳບໍ່ແຮ່ສ້າງຜົນຕອບແທນດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ.

(ແຫຼ່ງ: ເອກະສານພິມເຜີຍແຜ່ຂອງ ICMM ກໍລະນີສຶກສາສີ່ປະເທດໂດຍສັງລວມ - ການທ້າທາຍຂອງຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີດ້ານແຮ່ທາດ: ການໝູນໃຊ້ຄວາມມັງຄັງດ້ານຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ເມສາ 2006)

ຕົວຊີ້ວັດເສດຖະກິດມະຫາພາກອີກອັນໜຶ່ງຄື ການຂາດດຸນງົບປະມານທຽບກັບເປັນອັດຕາສ່ວນຕໍ່ GDP. ການຂາດດຸນດັ່ງກ່າວໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 6% ໃນປີ 2003 ເປັນ 2% ໃນປີ 2008 ເຊິ່ງເປັນສັນຍານທີ່ດີສະແດງໃຫ້ຮູ້ວ່າລັດຖະບານສາມາດເກັບລາຍຮັບໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ເຂົ້າໃນລະບົບການຄຸ້ມຄອງການເງິນພາກລັດ. ນັບແຕ່ສົກປີ 2006/07, ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າຕໍ່ກັບງົບປະມານແຫ່ງລັດ ເຮັດໃຫ້ການຂາດດຸນງົບປະມານໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຕັ້ງໜ້າໂດຍເພີ່ມລາຍຮັບຈາກຄ່າພາກຫຼວງຂຶ້ນ, ເງິນປັນຜົນ ແລະ ພາສີຈາກສອງໂຄງການໃຫຍ່ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ໃນ ສປປ ລາວ ນະໂຍບາຍລາຍຈ່າຍແບບສວນກັບກະແສເສດຖະກິດ

(counter-cyclical) ທີ່ລັດຖະບານນຳໃຊ້ໃນໄລຍະຜ່ານມາເຫັນວ່າ ໄດ້ມີການດັດປັບຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ໄດ້ມີການອອມໃນໄລຍະທີ່ເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍລາຍຈ່າຍໃນຊ່ວງເສດຖະກິດຕົກຕໍ່າຫຼາຍກວ່າຈະໃຊ້ນະໂຍບາຍລາຍຈ່າຍຫຼາຍຂຶ້ນໃນຊ່ວງເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ຫຼຸດລາຍຈ່າຍໃນຊ່ວງເສດຖະກິດຕົກຕໍ່າ (ຕາມກະແສເສດຖະກິດ). ນອກນັ້ນ, ພາກລັດຍັງຕ້ອງຄວນຄຳນຶງເຖິງການນຳໃຊ້ເງິນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ສະນັ້ນ ຈຶ່ງບໍ່ຄວນນຳໃຊ້ເງິນລາຍຮັບຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ໄປໃນທາງທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິພາບຄວນຈະອອມໄວ້ ແລະ ໃຊ້ຈ່າຍໜີ້. (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 3.8)

ຕາຕະລາງ 3.8: ອັດຕາຂາດດຸນງົບປະມານ ແລະ ໜີ້ສິນພາຍນອກ

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ການຂາດດຸນງົບປະມານ*/GDP (%)	-5,7	-2,9	-4,5	-3,0	-2,9	-2,0
ໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດ**/GDP (%)	94,5	84,1	79,8	65,7	60,5	54,5

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: IMF (2009).

ພາຍເຫດ: *ດຸນງົບປະມານທັງໝົດ (ລວມທັງທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ); **ສາທາລະນະ (ບໍ່ລວມໜີ້ສິນຂອງພາກເອກະຊົນ)

ຕາຕະລາງ 3.9: ລາຍຮັບງົບປະມານ ແລະ ລາຍຮັບຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່

	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
ລາຍຮັບງົບປະມານ (ຕື້ກີບ)	2.822	3.387	4.266	5.460	6.436	7.313
ລາຍຮັບຈາກຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ (ຕື້ກີບ)	0	0	74	477	805	1.020
ລາຍຮັບງົບປະມານ (%) ຂອງ GDP	11,0	11,8	12,4	14,0	14,3	14,5
ລາຍຮັບຈາກຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ (%) ຂອງ GDP	0,0	0,0	0,2	1,2	1,8	2,0

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: IMF (2009).

ອີງຕາມອົງການ IMF, ໃນປີ 2009 ລັດຖະບານສາມາດເກັບລາຍຮັບງົບປະມານທັງໝົດໄດ້ຫຼາຍກວ່າ 14% ຂອງ GDP. ໃນນັ້ນ, ລາຍຮັບຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ເທົ່າກັບ 2% ຂອງ GDP ປີ 2008/09 (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 3.9). ແຕ່ສິ່ງທີ່ໜ້າຕື່ນເຕັ້ນຄື ລາຍຮັບຈາກບໍ່ແຮ່ ຄົດໄລ່ເປັນອັດຕາສ່ວນລາຍຮັບລວມຂອງລັດຖະບານ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກຕໍ່າກວ່າ 2% ປີ 2005/06 ເກືອບເທົ່າ 14% ປີ 2008/09. ຄາດວ່າ ລັດຖະບານຈະສາມາດ ເກັບລາຍ

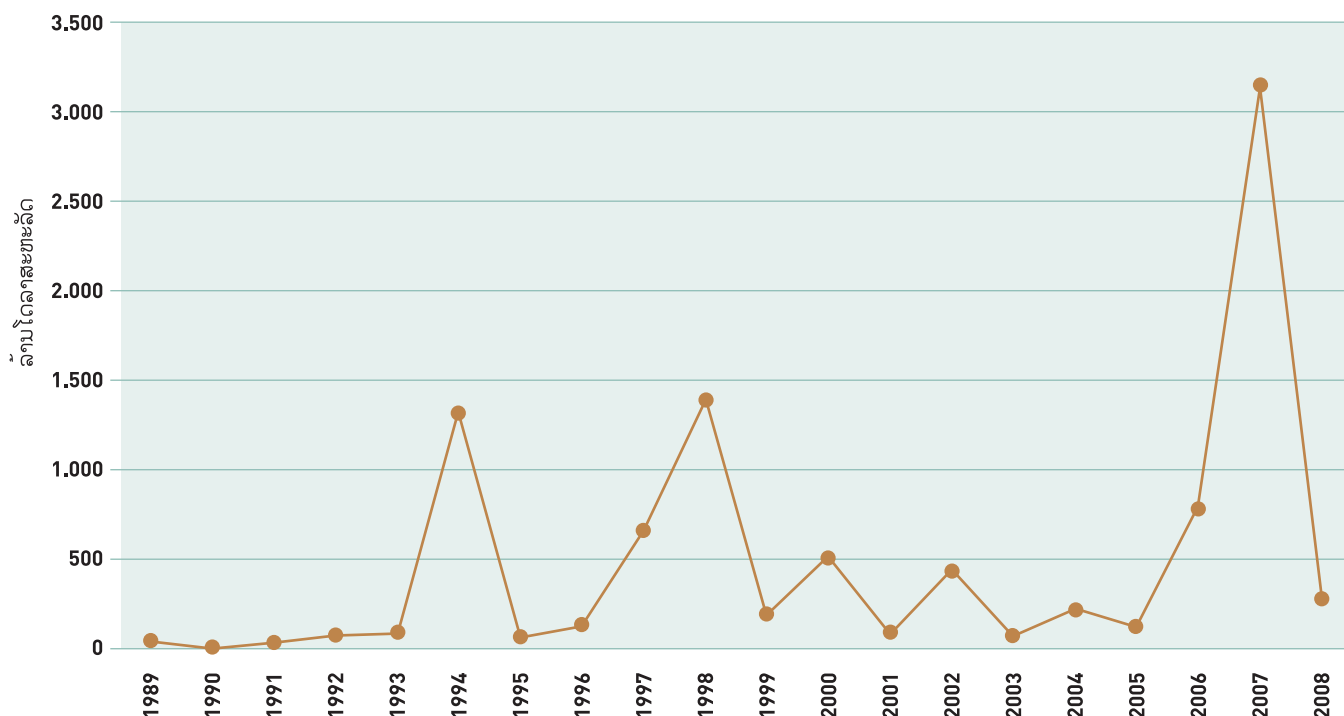
ຮັບງົບປະມານໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນຈາກການຈ່າຍອາກອນກຳໄລຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ພູເບ້ຍ (PBM) ໃນປີ 2010. ນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາເມື່ອທຽບໃສ່ມາດຕະຖານສາກົນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ງົບປະມານພາກລັດ ຍິ່ງຕ້ອງເອື້ອຍອີງລາຍຮັບຈາກແຫຼ່ງດຽວເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ຫຼື ຈາກສອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເທົ່ານັ້ນ.

ກ່ອງ 3.3: ວິທີຄຸ້ມຄອງສ່ວນເກີນຈາກຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ

- ຈັດຕັ້ງກົນໄກ ທີ່ສາມາດຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງ ຂອງລາຍຮັບທີ່ໃຊ້ຈ່າຍໃນໄລຍະເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງກະໂດດຂັ້ນ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ເພື່ອຮັບປະກັນການລົງທຶນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນພາຍໃນໄລຍະຫຼາຍປີ (ນະໂຍບາຍການເງິນກັບວົງຈອນ).
- ປັບປຸງບັນຍາກາດການລົງທຶນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງວຽວໄວ ແລະ ສະໜັບສະໜືຂອງຂະແໜງທີ່ບໍ່ແມ່ນດ້ານຊັບພະຍາກອນ ໃນໄລຍະທີ່ມີລາຍຮັບສ່ວນເກີນສູງສຸດ.
- ປະຕິບັດໂຄງການລົງທຶນຂອງລັດ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບເພື່ອສະໜອງຄວາມຕ້ອງການເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ສິນຄ້າທີ່ບໍ່ໄດ້ແລກປ່ຽນຄ້າຂາຍກັນ. ພ້ອມດຽວກັນ, ການລົງທຶນດັ່ງກ່າວຍັງຄອບກະຕຸກຊຸກຍູ້ການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງການແຂ່ງຄ່າຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງທີ່ສູງເກີນໄປ.
- ນຳເຂົ້າສິນຄ້າທຶນຫຼາຍກວ່າສິນຄ້າບໍລິໂພກທຸກຄັ້ງທີ່ມີທາງເລືອກ.

ນອກນັ້ນ, ການເອື້ອມອີງລາຍຮັບງົບປະມານຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ຍັງຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້າ ຊຶ່ງເມື່ອໃດບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນແຮ່ຊຳລະທຶນກູ້ຢືມຄືນຄົບຖ້ວນກໍຈະເລີ່ມມີກຳໄລເພີ່ມຂຶ້ນ, ລາຍຮັບຈາກການເກັບພາສີກໍເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ເງິນປັນຜົນທີ່ລັດຖະບານຈະໄດ້ຮັບກໍເພີ່ມຂຶ້ນນຳອີກ. ນອກນັ້ນ, ການຂະຫຍາຍການຜະລິດຂອງໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໃນປັດຈຸບັນ ຈະເຮັດໃຫ້ງົບປະມານຂອງລັດຖະບານສືບຕໍ່ມີລາຍຮັບໃນອະນາຄົດຕໍ່ໄປອີກ ແລະ ຖ້າຫາກໂຄງການກໍ່ສ້າງຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ອື່ນໆ ຫາກສຳເລັດ ໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ກໍຈະປະກອບສ່ວນເສຍພັນທະຢ່າງສະໜັບສະໜືເຂົ້າໃນລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານເປັນເວລາຫຼາຍປີ ໃນຕໍ່ໜ້າຕື່ມອີກເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ຮັບຮູ້ວ່າການທີ່ມີລາຍຮັບເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ນີ້ ບໍ່ແມ່ນປະເດັນທີ່ສຳຄັນ ແຕ່ປະເດັນທີ່ສຳຄັນແມ່ນເຮົາຈະບໍລິຫານ/ຄຸ້ມຄອງລາຍຮັບເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ແນວໃດ ແລະ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ປາດຖະໜາຕ້ອງການຕາມມາຈາກການ

ຮູບສະແດງ 3.4: ການລົງທຶນຕ່າງປະເທດໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 1988-2008 (ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ດັດສະນີຈາກຂໍ້ມູນຈາກກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

ເຕີບໂຕຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ໂດຍສະເພາະຜົນກະທົບຂອງ Dutch Disease. ໃນຂະນະທີ່ລາຄາສິນຄ້າຢູ່ຕະຫຼາດສາກົນໄດ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຮຸນແຮງ ມັນໄດ້ສ້າງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນໃນການຄຸ້ມຄອງລາຍຮັບງົບປະມານຂອງລັດ ແລະ ການວາງແຜນລາຍຈ່າຍງົບປະມານ ເຊິ່ງນີ້ເປັນສິ່ງທີ່ທ້າທາຍຫຼາຍກວ່າ. ສະນັ້ນ, ຄວນມີມາດຕະການຄຸ້ມຄອງຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ສາມາດຄາດຄະເນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຄາສິນຄ້າຢູ່ຕະຫຼາດສາກົນ ແລະ ປັດໄຈອື່ນໆ ທີ່ມີຄວາມສູງຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງການເງິນພາກລັດໄດ້.

ອັດຕາໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດທຽບໃສ່ GDP ເປັນອີກຕົວຊີ້ບອກໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນທາງດ້ານສະຖຽນລະພາບຂອງເສດຖະກິດມະຫາພາກ. ອັດຕາໜີ້ສິນຕົ້ນຕໍ (ໜີ້ຄົງຄ້າງຄິດໄລ່ເປັນອັດຕາສ່ວນ GDP) ໄດ້ຫຼຸດລົງນັບແຕ່ປີ 2003 ຈາກ 94,5% ໃນປີ 2003 ເປັນ 54,5% ໃນປີ 2008 (ຕາຕະລາງ 3.8). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ອັດຕາໜີ້ສິນກໍຍັງຖືວ່າຢູ່ໃນລະດັບສູງຢູ່ເຊິ່ງຫຼາຍກວ່າ 50% ຂອງ

GDP. ຍ້ອນການເອື້ອຍອີງໃສ່ເງິນທຶນຕ່າງປະເທດທີ່ສູງເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຕົກຢູ່ໃນສະຖານະພາບທີ່ມີຄວາມສູງ ໂດຍສະເພາະໃນຊ່ວງເວລາທີ່ເກີດບັນຫາດ້ານຕະຫຼາດການເງິນໂລກ ຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຊໍາລະໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດ. ໃນຂະນະທີ່ອັດຕາຄວາມສູງທີ່ ສປປ ລາວ ບໍ່ສາມາດຈ່າຍຄືນພັນທະໜີ້ສິນໄດ້ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຕໍ່າ, ຖ້າ ສປປ ລາວ ຫາກເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດໜີ້ສິນໄດ້ຍາກຂຶ້ນ, ມັນກໍຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດວິກິດການດ້ານໜີ້ສິນເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດມະຫາພາກບໍ່ມີຄວາມສະຖຽນລະພາບແກ່ຍາວເປັນໄລຍະເວລາຍາວນານຂຶ້ນ.

ຕົວຊີ້ວັດກ່ຽວຂ້ອງສຸດທ້າຍຄືບໍລິມາດ FDI ໃນປະເທດ. ການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ມີກົດໝາຍການລົງທຶນໃນປີ 1988 (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 3.4 ຂ້າງລຸ່ມນີ້). ລະຫວ່າງປີ 1989 ເຖິງ ເດືອນສິງຫາ ປີ 2008 ໄດ້ມີໂຄງການຈົດທະບຽນທັງໝົດ 1.547 ໂຄງການ, ເປັນທຶນທັງໝົດ 9.525,8 ລ້ານໂດລາ (ຕາຕະລາງ 3.10).

ຕາຕະລາງ 3.10: ການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ຕາມຂະແໜງການແຕ່ປີ 1989-2008

	ຈຳນວນໂຄງການ	ມູນຄ່າລົງທຶນ	
		ລ້ານໂດລາ	%
ພະລັງງານ ແລະ ໄຟຟ້າ	38	5.184,39	54,42
ບໍ່ແຮ່	135*	1.747,35	18,34
ກະສິກຳ	257	523,3	5,49
ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳ	291	501,76	5,27
ການບໍລິການ	269	486,86	5,11
ການສ້າງ	53	286,54	3,01
ການຄົມມະນາຄົມ	17	263,40	2,77
ໂຮງແຮມ ແລະ ຮ້ານອາຫານ	115	172,51	1,81
ທະນາຄານ	16	133,80	1,40
ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງໄມ້	60	101,39	1,06
ການຄ້າ	160	63,88	0,67
ຕັດຫຍິບ	67	50,15	0,53
ບໍລິການທີ່ບໍ່ມີກະສາ	69	10,47	0,11
ລວມ	1.547	9.525,80	100

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນຈາກກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

ອີງຕາມຕົວເລກທຶນຈົດທະບຽນສະສົມ, ຂະແໜງພະລັງງານ (ໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ) ເປັນຂະແໜງການທີ່ກວມເອົາອັດຕາສ່ວນການສະສົມເງິນລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດຫຼາຍກວ່າໝູ່, ປະມານ 54,4% ຂອງການລົງທຶນທັງໝົດ. ຮອງລົງມາແມ່ນຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ກວມ 18,3% (ຕາຕະລາງ 3.10). ການລົງທຶນຈາກປະເທດໄທກວມອັດຕາສ່ວນຫຼາຍກວ່າໝູ່ 26,5% ຂອງການລົງທຶນທັງໝົດ. ຮອງລົງມາແມ່ນການລົງທຶນຈາກປະເທດຝຣັ່ງ ແລະ ອັດດັບ 3 ການລົງທຶນຈາກປະເທດຫວຽດນາມ (ກຽວພິລາວົງ 2009). ນັບແຕ່ປີ 2003, ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາໃນນັ້ນ ການລົງທຶນເຂົ້າໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ໄດ້ກວມອັດຕາສ່ວນການລົງທຶນທັງໝົດຫຼາຍກວ່າໝູ່ນັບແຕ່ນັ້ນມາກວມ 80% ຂອງການລົງທຶນທັງໝົດ (ທະນາຄານໂລກ, 2008).

ບົດສັງລວມ

ວິກິດການການເງິນໂລກ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບເລັກໜ້ອຍຕໍ່ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ຍ້ອນການເຊື່ອມໂຍງຂອງລະບົບການເງິນລາວກັບລະບົບການເງິນສາກົນ ແມ່ນຍັງຕໍ່າທຽບກັບປະເທດໄກ້ຄຽງຈຳນວນໜຶ່ງ (ກຽວພິລາວົງ, 2010). ຕ້ອງຂອບໃຈກັບສະພາບວິກິດການການເງິນອາຊີທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຊຸມປີ 1990 ເຮັດໃຫ້ສະພາບເສດຖະກິດມະຫາພາກໄດ້ຮັບການປັບປຸງນັບແຕ່ນັ້ນມາ ແລະ ຍັງເຮັດໃຫ້ລະບົບການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກ ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊິ່ງມັນເປັນພູມຄຸ້ມກັນໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດຕໍ່ຕ້ານກັບຜົນກະທົບຈາກວິກິດການການເງິນໂລກທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນຜ່ານມານີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ນີ້ກໍຖືໄດ້ວ່າເປັນຊ່ວງໄລຍະທີ່ໂຊກດີ ແລະ ໃນຊ່ວງນັ້ນ ລາຄາບໍ່ແຮ່ກໍເພີ່ມຂຶ້ນສູງ ເຮັດໃຫ້ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວ ເຊິ່ງເປັນອີກພາກສ່ວນໜຶ່ງ ທີ່ສາມາດ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການປັບປຸງສະພາບເສດຖະກິດມະຫາພາກໄດ້ນຳອີກ.

- ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງກໍຕາມ, ແຕ່ເສດຖະກິດລາວ ຍັງປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍຕົ້ນຕໍ 3 ຢ່າງຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້:
- ໜຶ່ງການດັດປັບການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກໃຫ້ເໝາະສົມຂຶ້ນ ຍັງແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຮັບມືກັບການເພັ່ງຕີຢ່າງໄວວາຂອງເງິນທຶນຕ່າງປະເທດທີ່ໄຫຼເຂົ້າຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນລົງທຶນໃນຂະແໜງການພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງແຂງຄ່າຂຶ້ນ ທັງນີ້ຍ້ອນລະບົບການເງິນລາວຍັງຢູ່ໃນລະດັບການພັດທະນາທີ່ຕ່ຳ ຫຼື ຢູ່ຂັ້ນເລີ່ມຕົ້ນ ບວກກັບລັດຖະບານຍັງຂາດເຄື່ອງມືນະໂຍບາຍເງິນຕາ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນໃນການຄຸ້ມຄອງການໄຫຼເຂົ້າຂອງທຶນ.⁴³ ນອກນັ້ນ, ຕະຫຼາດເງິນຕາພາຍໃນທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການພັດທະນາເທົ່າທີ່ຄວນ ເຫັນວ່າຍັງບໍ່ທັນສາມາດຮັບມືກັບເງິນທຶນທີ່ໄຫຼເຂົ້າມາ ສປປ ລາວ ໃນປະລິມານຫຼາຍໄດ້ເທົ່າທີ່ຄວນ.
- ສອງ ລາຍຮັບງົບປະມານຈາກຂະແໜງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ. ສະນັ້ນ, ການນຳໃຊ້ນະໂຍບາຍງົບປະມານຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງການໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ. ການເພີ່ມງົບປະມານລາຍຈ່າຍປົກກະຕິໃນສິນຄ້າໃຊ້ສອຍ (ປະເພດສິນຄ້າ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຊື້-ຂາຍກັບຕ່າງປະເທດ) ຫຼາຍກວ່າສິນຄ້າປະເພດທຶນ ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນຕົວຈິງແຂງຄ່າຂຶ້ນ ເຊິ່ງມັນຈະສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ຂະແໜງການຄ້າອື່ນ (ທີ່ບໍ່ແມ່ນບໍ່ແຮ່) ຕົກຕ່ຳລົງ ໃນຊ່ວງໄລຍະກາງຫາໄລຍະຍາວ ແລະ ສົ່ງຜົນໃຫ້ອຸດສາຫະກຳພາຍໃນ ເສຍຄວາມໄດ້ປຽບໃນການແຂ່ງຂັນ ໂດຍສະເພາະອຸດສາຫະກຳທີ່ມີການຈ້າງງານສູງເຊັ່ນ: ອຸດສາຫະກຳຕັດຫຍິບ. ພ້ອມດຽວກັນ ການຍົກລະດັບຜະລິດຕະພາບຂະແໜງກະ

43 ແຜນການສ້າງຕັ້ງຕະຫຼາດຫຸ້ນໃນປີ 2010 ຄາດວ່າ ຈະເພີ່ມການດຶງດູດເງິນທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ເຊິ່ງເປັນສິ່ງທ້າທາຍໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ.

ສຶກາ ກໍຈະມີຄວາມສໍາຄັນສູງສຸດ ຍ້ອນເປັນຂະແໜງການຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ມີຄວາມສໍາຄັນສູງຕໍ່ເສດຖະກິດ ແລະ ປະຊາຊົນ.

- ສາມ ໃນຂະນະທີ່ຂະແໜງໄຟຟ້າ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ເປັນຕົວຂັບເຄື່ອນການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດລາວ, ສົມມຸດວ່າບໍ່ມີໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໃໝ່ຂະໜາດໃຫຍ່ເກີດຂຶ້ນໃນ 2-3 ປີຂ້າງໜ້າ, ຜົນປະໂຫຍດດ້ານລາຍຮັບພາສີ-ອາກອນ, ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຊົມໃຊ້ສິນຄ້າພາຍໃນຈາກກິດຈະກຳຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນການຜະລິດຄຳ ແລະ ທອງຈະຫຼຸດລົງ ແລະ ໝົດໄປພາຍໃນ 15-20 ປີຂ້າງໜ້າ ຫຼື ເວົ້າອີກຢ່າງໜຶ່ງກໍຄື ຂະແໜງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຈະຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ໄດ້ແຕ່ໃນໄລຍະສັ້ນ. ນອກນັ້ນ, ລາຍຮັບຈາກຂະແໜງຊັບພະ

ຍາກອນທຳມະຊາດ ຍັງມີຄວາມສູງຈາກການປ່ຽນແປງຂອງລາຄາສິນຄ້າໃນຕະຫຼາດໂລກ. ສະນັ້ນ, ປັດໄຈທີ່ສໍາຄັນໃນການສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ ຈຶ່ງແມ່ນການປັບປຸງນະໂຍບາຍ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມການດຳເນີນທຸລະກິດໃຫ້ແກ່ທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SME) ລວມທັງອຸດສາຫະກຳອື່ນໆທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າ. ຖ້າດຳເນີນການຖືກຕ້ອງ, ກໍຈະສາມາດຊ່ວຍຂະຫຍາຍເສດຖະກິດນອກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍຮັບປະກັນຂະຫຍາຍເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ ຖ້າວ່າ ແລະ ເວລາໃດຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຫົດຕົວລົງ.

4

ຜົນກະທົບ
ຕໍ່ເສດຖະກິດມະຫາພາກ:
ວິທີການສຶກສາວົງຈອນຊີວິດ

4. ຜົນກະທົບຕໍ່ເສດຖະກິດມະຫາພາກວິທີການສຶກສາວົງຈອນຊີວິດ

ການສຶກສາໃນພາກນີ້ແມ່ນ ແນໃສ່ວິໄຈຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ການນຳໃຊ້ເຕັກນິກທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ໃນຮອບວົງຈອນຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ພວກເຮົານຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂັ້ນວິສາຫະກິດເພື່ອຕິດຕາມປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງຂະແໜງຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ການວິໄຈນີ້ຍັງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກພູມໃຈການວິໄຈຂອງທະນາຄານໂລກທີ່ຜ່ານມາເພື່ອຕິດຕາມ ແລະ ສັງເກດຜົນກະທົບໄລຍະຍາວຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ໃນອະນາຄົດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ພວກເຮົາຍັງໄດ້ຍົກລະດັບຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ທັນສະພາບດ້ວຍການ (1) ດັດປັບລາຄາຄຳ ແລະ ທອງ, (2) ລົບລ້າງສົມມຸດຕິຖານກ່ຽວກັບໂຄງການບໍ່ແຮ່ອື່ນ ເພື່ອຄາດຄະເນແຕ່ຄຳ, ທອງ ແລະ ເງິນ, (3) ລວມເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ກ່ຽວກັບແຜນການກໍ່ສ້າງຢູ່ PBM ແລະ MMG ເຊໂປນ ແລະ (4) ປ່ຽນແປງສົມມຸດຕິຖານຕໍ່ການສົ່ງຜົນກຳໄລຄົນປະເທດ, ການຂະຫຍາຍການຂຸດຄົ້ນ ແລະ ຕົ້ນທຶນປິດບໍ່.

4.1 ສະພາບການລວມ

ບໍ່ເປັນທີ່ໜ້າສົງໄສເລີຍວ່າຂະແໜງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາຕໍ່ກັບພື້ນຖານເສດຖະກິດມະຫາພາກຂອງ ສປປ ລາວ. ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ, ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດເຂົ້າສູ່ຂະແໜງຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວແຕ່ລະປີມີເຖິງ 271 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເຊິ່ງໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະເທດໄດ້ຮັບເງິນຕາຕ່າງປະເທດເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຈາກການລົງອອກຂອງຄຳ, ທອງ ແລະ ແຮ່ທາດອື່ນໆ. ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ, ແຮ່ທາດຈາກສອງບໍ່ແຮ່ຕົ້ນຕໍ ມີທັງໝົດ 530 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີ ໃນລະຫວ່າງປີ 2004-2010. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ຍັງເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນຂອງລັດຖະບານ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນການຂາດດຸນງົບປະມານຂອງລັດຖະບານອີກດ້ວຍ.

4.2 ມູນຄ່າການຜະລິດຄຳ ແລະ ທອງ

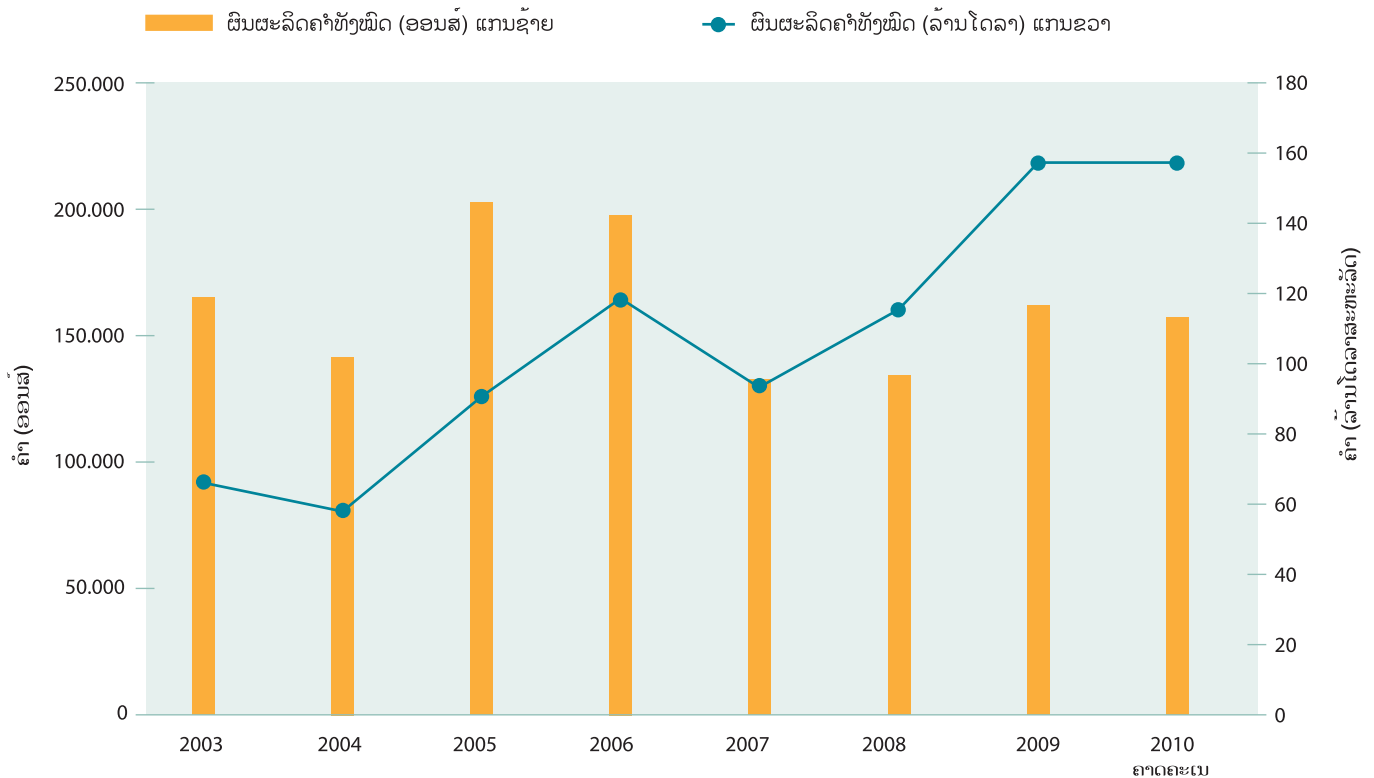
ການຜະລິດຄຳ ແລະ ທອງໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງສູງພາຍຫຼັງໄດ້ມີການຂຸດຄົ້ນຂະໜາດໃຫຍ່ເກີດຂຶ້ນໃນຊຸມປີ 2000 (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 4.1). ເລີ່ມແຕ່ປີ 2003-2009, ປະລິມານການຜະລິດຄຳໂດຍສະເລ່ຍແຕ່ລະປີມີປະມານ 162.000 ອອນສ໌, ເຊິ່ງໃນນັ້ນ, ປະມານ 158.000 ອອນສ໌ແມ່ນຜະລິດໃນປີ 2010. ໃນຂະນະບໍລິມາດ, ການຜະລິດແມ່ນຂ້ອນຂ້າງໜັ້ນຄົງຫຼາຍຍ້ອນລາຄາແຮ່ທາດໃນຕະຫຼາດໂລກເພີ່ມຂຶ້ນ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າການຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍກວ່າສອງເທົ່າ ໃນໄລຍະ 2003 ແລະ 2010. ລາຄາຕະຫຼາດກັບທີ່ຂອງຄຳໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 339 ໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ໜຶ່ງອອນສ໌ຄຳໃນປີ 2004 ມາເປັນຫຼາຍກວ່າ 1.200 ໂດລາສະຫະລັດໃນປີ 2010. ສຳລັບເງິນຕາຕ່າງປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຂາຍຄຳ, ໃນປີ 2003 ມີພຽງແຕ່ 66 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ແຕ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ເປັນປະມານ 160 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2010.

ເຊັ່ນດຽວກັນ, ການຜະລິດທອງ ໃນໄລຍະນີ້ ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນພໍສົມຄວນ, ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 30.480 ໂຕນ ໃນປີ 2005 ມາເປັນ 121.580 ໂຕນ ໃນປີ 2009. ເຊິ່ງຄາດຄະເນວ່າ ການຜະລິດທອງຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍໃນລະດັບ 136.000 ໂຕນ ໃນປີ 2010 (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 4.2). ມູນຄ່າເງິນຕາຕ່າງປະເທດຈາກການຂາຍທອງທີ່ຜະລິດໄດ້ໃນປີ 2005 ແມ່ນ 123 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ຕົວເລກດັ່ງກ່າວໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 436 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເຖິງແມ່ນວ່າ ລາຄາທອງໃນປັດຈຸບັນຈະຫຼຸດລົງອັນເນື່ອງມາຈາກວິກິດການທາງດ້ານການເງິນໂລກຜ່ານມາກໍຕາມ.

ເຊັ່ນດຽວກັບບັນດາໂຄງການທີ່ເປັນການສົ່ງອອກຂະໜາດໃຫຍ່ທັງໝົດ, ມັກມີບາງຄໍາຖາມເກີດຂຶ້ນວ່າລາຍຮັບຈາກການສົ່ງອອກດັ່ງກ່າວແມ່ນຢູ່ໃສ. ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ທັນສະໄໝສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວແມ່ນການ

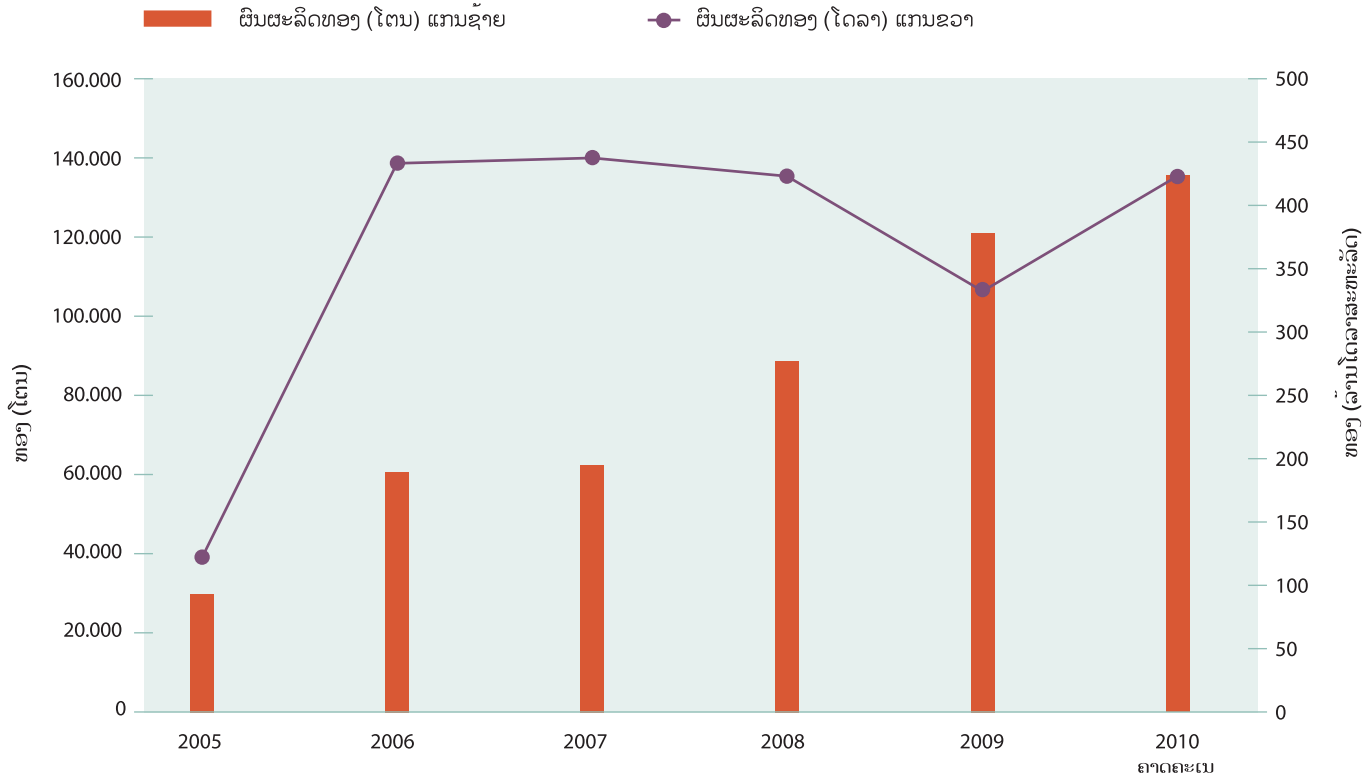
ດໍາເນີນງານຂອງຂະແໜງທຸລະກິດທີ່ຕ້ອງໃຊ້ທຶນຫຼາຍທີ່ສຸດ. ນອກນັ້ນ, ປະເທດລາວຍັງເປັນປະເທດທີ່ມີຄ່າສິ້ນເບື້ອງສູງໃນການດໍາເນີນທຸລະກິດ (ເບິ່ງຕົ້ນທຶນການນໍາເຂົ້າຕູ້ຄອນເທນເນີທຽບກັບບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນ ໃນຕາຕະລາງ 4.2) ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຕົ້ນທຶນການຜະລິດສູງ. ເພື່ອອະທິບາຍພິສູດໃຫ້ເຫັນບັນຫາດັ່ງກ່າວພວກເຮົາໄດ້ວິໄຈກໍລະນີສຶກສາຂອງບໍ່ຄໍາເຊໂປນໃນລະຫວ່າງປີ 2003-2009. (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 4.3 ຂ້າງລຸ່ມນີ້). ນອກຈາກຕົ້ນທຶນການຜະລິດສູງແລ້ວ (56% ຂອງຕົວເລກທຸລະກິດ), ອາກອນ ແລະ ເງິນປັນຜົນໃຫ້ລັດຖະບານແມ່ນ 19%, ນໍາໃຊ້ທຶນເພື່ອລົງທຶນຕື່ມແມ່ນ 10%, ຊໍາລະດອກເບ້ຍໃຫ້ທະນາຄານ ແລະ ຜູ້ປ່ວຍກູ້ 6% ແລະ ຜູ້ຖືຫຸ້ນໄດ້ຮັບເງິນຈາກຄວາມສ່ຽງຂອງການຮ່ວມຮຸ້ນ 9%.

ຮູບສະແດງ 4.1 ການຜະລິດຄໍາ: ບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍມາຍນັ້ງ, 2003-2010

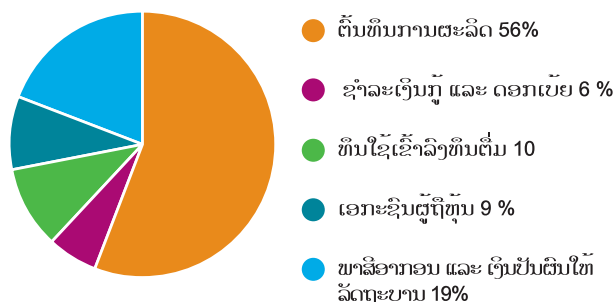
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນຄໍາເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍມາຍນັ້ງ

ຮູບສະແດງ 4.2 ການຜະລິດຄໍາ: ບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍມາຍນັ້ງ, 2003-2010

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບໍາເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍມາຍນັ້ງ, ພູຄໍາເລີ່ມການຜະລິດຄໍາ-ທອງໃນເດືອນພຶດສະພາ 2008.

ຮູບສະແດງ 4.3: ການເບີກຈ່າຍລາຍຮັບຂອງບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ 2003-09

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນສະໜອງໃຫ້ໂດຍ MMG ເຊໂປນ

ຖ້າເບິ່ງເປັນເງິນສົດ ໃນລະຫວ່າງປີ 2003-2009 ເຫັນວ່າ ຍອດຂາຍຄໍາ ແລະ ທອງແດງແມ່ນປະມານ 2,3 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ. ເຊິ່ງຕົ້ນທຶນການຜະລິດຄໍາ ແລະ ທອງແດງແມ່ນປະມານ 1,3 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ, ພາສີອາກອນ ແລະ ເງິນສ່ວນປັນຜົນໃຫ້ລັດຖະບານ ແມ່ນປະມານ 437 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ຊໍາລະເງິນກູ້ ແລະ ດອກເບ້ຍແມ່ນປະມານ 145 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ທຶນນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃສ່ການລົງທຶນຕື່ມແມ່ນປະມານ 232 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ແບ່ງເງິນປັນຜົນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືຫຸ້ນປະມານ 203 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ຮູບການແບ່ງປັນລາຍຮັບນີ້ສອດຄ່ອງກັບກິດຈະການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຢູ່ປະເທດອື່ນ.

4.3 ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນລວມຍອດ ຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ: ລະດັບ ແລະ ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວ

ບໍ່ຄຳເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍມາຍນຶ່ງ ໄດ້ປະກອບສ່ວນສຳຄັນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ໃນຫຼາຍດ້ານຕາມທີ່ໄດ້ສະເໜີຂ້າງເທິງນີ້, ຊຶ່ງອີກວິທີໜຶ່ງທີ່ຈະສາມາດປະເມີນເປັນຕົວເລກໄດ້ແມ່ນການທີ່ຄິດໄລ່ມູນຄ່າເພີ່ມເຊິ່ງໃນນັ້ນກໍຄືການໃຊ້ລາຍຈ່າຍເຂົ້າໃນປັດໄຈການຜະລິດຂອງອຸດສະຫະກຳບໍ່ແຮ່ (ຊຶ່ງໃນທາງທິດສະດີດ້ານຫຼັກການແລ້ວ, ແມ່ນຍອດຂາຍລົບໃຫຍ່ອດຊື້ປັດໄຈນຳເຂົ້າ) ຂອງອຸດສະຫະກຳບໍ່ແຮ່. ຖ້າສັງເກດເບິ່ງຈາກຜົນກຳໄລຂອງບໍລິສັດບໍ່ແຮ່, ຜູ້ສະໜອງ ແລະ ລາຍຈ່າຍທີ່ຈ່າຍຄ່າແຮງງານ, ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ເຮົາຈະສາມາດຄາດຄະເນມູນຄ່າທີ່ອຸດສະຫະກຳຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ດັ່ງກ່າວ ກຳລັງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການສ້າງມູນຄ່າໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດຂອງປະເທດ.⁴⁴ ໃນປີ 2008, ທັງບໍ່ຄຳເຊໂປນ ແລະ ບໍລິສັດພູເບ້ຍມາຍນຶ່ງ ສາມາດສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມປະມານ 497 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດໃຫ້ແກ່ພື້ນຖານເສດຖະກິດ. ມາໃນປີ 2009, ຕົວເລກດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ຫຼຸດລົງພຽງເລັກໜ້ອຍມາເປັນ 440 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕົວເລກດັ່ງກ່າວຄາດຄະເນວ່າໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 612 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2010 ແລະ ສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນອະນາຄົດ. ມູນຄ່າເພີ່ມທີ່ປະກອບສ່ວນໃຫ້ປະເທດຄາດຄະເນວ່າ ໃນແຕ່ລະປີຈະໄດ້ປະມານ 460 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນໄລຍະ 2011-14 ແລະ ສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 600 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຕໍ່ປີໃນລະຫວ່າງປີ 2015-19 ແລະ ຫຼາຍກວ່າ 700 ລ້ານ

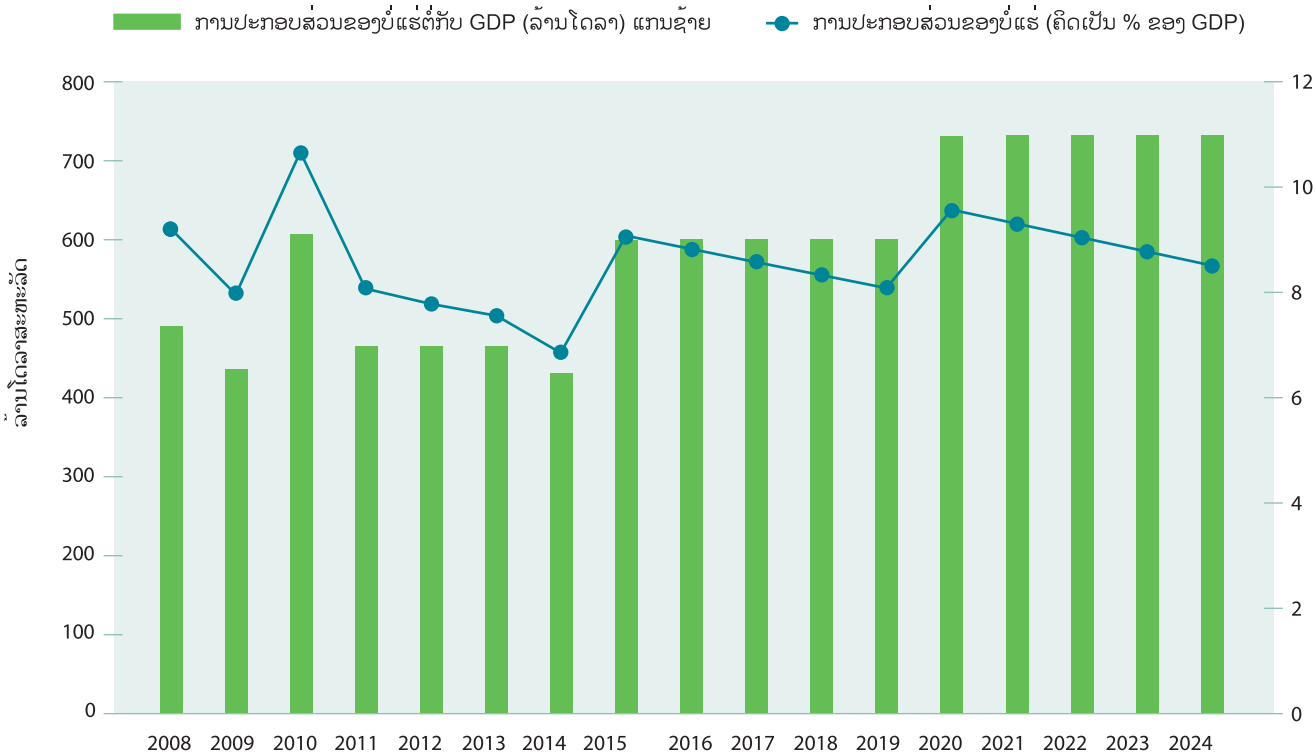
ໂດລາສະຫະລັດ ໃນລະຫວ່າງປີ 2020-24 (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 4.4). ການຄາດຄະເນນີ້ແມ່ນ ໄດ້ອີງໃສ່ການສົມມຸດຕິຖານກ່ຽວກັບລາຄາຂອງຄຳ ແລະ ທອງ (ທີ່ຕັ້ງໄວ້ 900 ໂດລາສະຫະລັດ/ອອນສ໌ ສຳລັບຄຳ ແລະ 5.000 ໂດລາສະຫະລັດ/ໂຕນ ສຳລັບທອງຕະຫຼອດໄລຍະເວລາຂອງການຄາດຄະເນ) ແລະ ການຄາດຄະເນກໍຍັງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການສົມມຸດຕິຖານທີ່ວ່າ ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແມ່ນມີ ຄວາມສາມາດຂະຫຍາຍໄປຕາມແຜນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້.⁴⁵

ໃນຈຳນວນມູນຄ່າເພີ່ມທັງໝົດ, ຜົນກຳໄລກ່ອນຫັກອັດຕາດອກເບ້ຍ, ພາສີອາກອນ, ຄ່າຫຼັຍທຸນ ແລະ ການເຊື່ອມມູນຄ່າ (EBITDA) ເປັນສັດສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ສຸດ (ເຊິ່ງກວມເອົາເກືອບ 90% ຂອງມູນຄ່າເພີ່ມທັງໝົດ. ສັດສ່ວນທີສອງ ແມ່ນຊັດສ່ວນການໃຊ້ຈ່າຍຄ່າແຮງງານ ເຊິ່ງມີປະມານ 10% ຂອງມູນຄ່າເພີ່ມຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ການຖ້າອີງໃສ່ການຕີຄວາມໝາຍຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (ອີງຕາມລະບຽບການບັນຊີແຫ່ງຊາດ) ໃຫ້ຮູ້ວ່າຈະເຫັນວ່າບໍ່ແມ່ນມູນຄ່າທັງໝົດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຈະຖືກເກັບເຂົ້າງົບປະມານແຫ່ງຊາດໄວ້ພາຍໃນປະເທດ. ຕົວຢ່າງ, ຜົນກຳໄລທີ່ຈ່າຍໃຫ້ຜູ້ຖືຮຸ້ນຕ່າງປະເທດ ຫຼື ຄ່າຈ້າງງານຄົນຕ່າງປະເທດແມ່ນຈະຖືກສົ່ງຄືນປະເທດຕາມສັນຊາດຂອງແຮງງານນັ້ນໆ. ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງເປັນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມູນຄ່າການປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ປະເທດຊາດຫຼຸດລົງ.

44 ຕົວເລກການປະກອບສ່ວນຂອງບໍ່ແຮ່ໃຫຍ່ສອງແຫ່ງຕໍ່ GDP ຈະຫຼຸດຕົວຈິງຍ່ອນພວກເຮົາໄດ້ມີແຕ່ບົດລາຍງານການເງິນກ່ຽວກັບການໃຊ້ດອກເບ້ຍຈາກບໍລິສັດດຽວເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າລວມການໃຊ້ດອກເບ້ຍທັງໝົດ, ການປະກອບສ່ວນຕໍ່ GDP ກໍຈະເພີ່ມຂຶ້ນເລັກໜ້ອຍ.

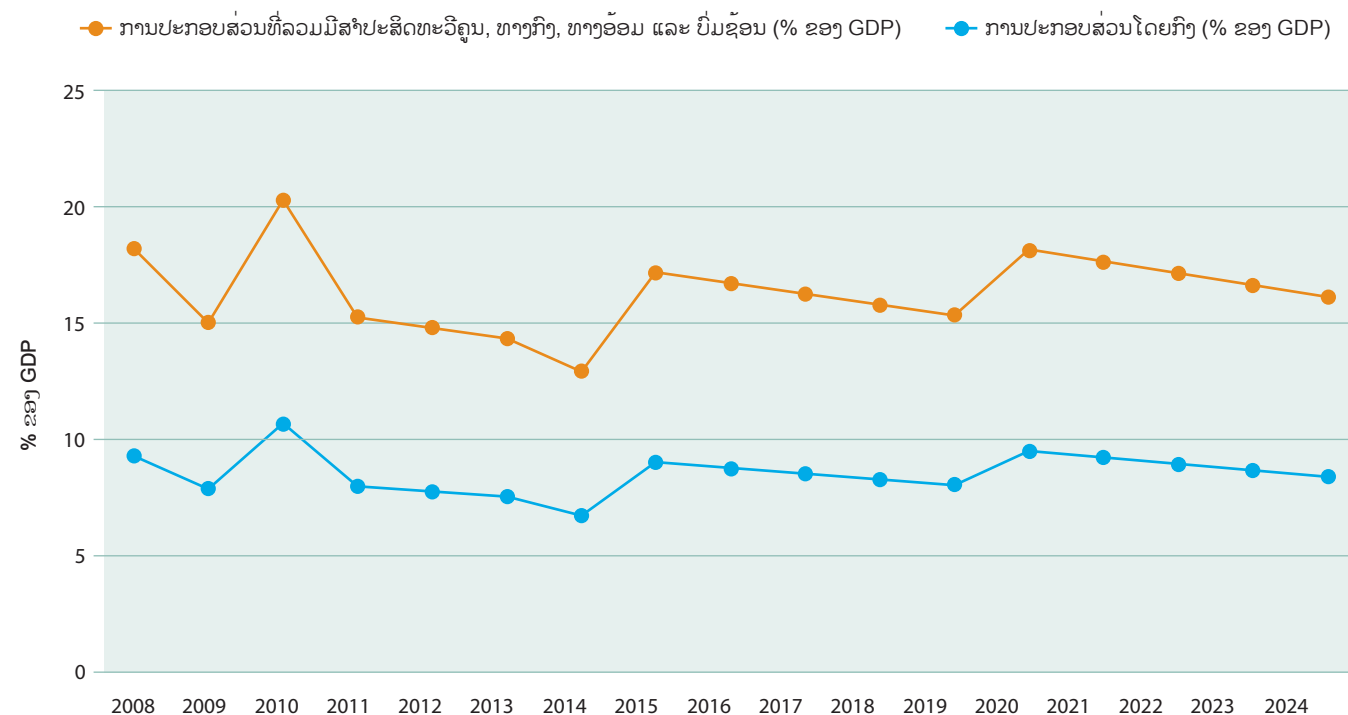
45 ພວກເຮົາໄດ້ລະມັດລະວັງ ແລະ ສົມມຸດວ່າ ລາຄາຄຳ ແລະ ທອງ ຫຼື ວັດຖຸນຳເຂົ້າ ເພື່ອດຳເນີນກິດຈະການບໍ່ແຮ່ ແຕ່ໄດ້ສົມມຸດວ່າ GDP ເພີ່ມຂຶ້ນ 3% ຕໍ່ປີ. ຄາດຄະເນວ່າ ລາຄາເງິນໃນຕໍ່ໜ້າເທົ່າກັບ 11,7 ໂດລາຕໍ່ອອນສ໌.

ຮູບສະແດງ 4.4 ການປະກອບສ່ວນຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ເຂົ້າໃນລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ແລະ ຜົນກະທົບທາງກົງ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການຄິດໄລ່ຂອງຜູ້ຂຽນອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຈາກທະນາຄານໂລກ, ບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ ແລະ ພູເບີຍມາຍນັ້ງ.

ຮູບສະແດງ 4.5 GDP ການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງ, ທາງອ້ອມ ແລະ ດຶງດູດບົນຊັອນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຈາກການຄິດໄລ່ຂອງຜູ້ຂຽນໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຈາກທະນາຄານໂລກ, ບໍລິສັດເຊໂປນ ແລະ ພູເບີຍມາຍນັ້ງ.

ພວກເຮົາສາມາດຄາດຄະເນການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງຂອງສອງບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນຄ້າ ແລະ ທອງ ຕໍ່ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນແຫ່ງຊາດ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບປະມານ 10% ລະຫວ່າງປີ 2008-2010 ແລະ ຄາດຄະເນວ່າເສດຖະກິດຈະຂະຫຍາຍຕົວຈະຫຼຸດລົງເໝືອນພຽງແຕ່ 8,5% ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາແຕ່ປີ 2011-24 ຖ້າຫາກວ່າພື້ນຖານເສດຖະກິດທາງການຂະຫຍາຍຕົວ. ການປະກອບສ່ວນໂດຍລວມ,⁴⁶ ເຊິ່ງວັດແທກຈາກການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງ, ທາງອ້ອມ ແລະ ຮ່ວງບົ່ມຊ້ອນ ທີ່ຈະປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນແຫ່ງຊາດ, ຄາດວ່າຈະຖືກຄິດໄລ່ຊ້ຳຄືນກັບການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງດ້ວຍມູນຄ່າທີ່ໃຫຍ່ກວ່າ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວເມື່ອສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ ແລະ ການສະໜອງພາຍໃນໄດ້ຖືກຊົມໃຊ້ໃນຂະບວນການຜະລິດແລະຄ່າແຮງງານ ແລະ ເງິນເດືອນທີ່ຈ່າຍໃຫ້ຜູ້ອອກແຮງງານ (ໃນລະດັບຊາດ, ພາກພື້ນ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ) ກໍຈະໄດ້ຖືກໃຊ້ຈ່າຍໄປທົ່ວພື້ນຖານເສດຖະກິດ, ການກະຈາຍດັ່ງກ່າວ ແມ່ນສ້າງຜົນກະທົບແບບທະວີຄູນຢ່າງສຳຄັນເກີດຂຶ້ນ. ຜົນກະທົບແບບທະວີຄູນດັ່ງກ່າວຈະຍິ່ງມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍຂຶ້ນ ເມື່ອຂະບວນການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທາກໄດ້ພະຍາຍາມເຊື່ອມໂຍງ ການດຳເນີນງານຂອງຕົນເຂົ້າໃນເສດຖະກິດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຈ້າງແຮງງານລະດັບຊາດພາຍໃນເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ (ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບທະວີຄູນຍິ່ງມີຄວາມສຳຄັນຂຶ້ນ). ເພື່ອຈຸດປະສົງນີ້, ພວກເຮົາຈະໄດ້ນຳໃຊ້ຕົວສຳປະສິດທະວີຄູນ 1,9 ທີ່ໄດ້ຖືກຄິດໄລ່ມາຈາກສູນເສດຖະກິດສາກົນຂອງບໍ່ຄຳເຊໂປນ ເພື່ອໃຊ້ປະເມີນມູນຄ່າທັງໝົດຂອງຜົນກະທົບລຸ່ມນີ້ ແລະ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຈຳນວນ 10% ຂອງການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງ ຕໍ່ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ໃນລະຫວ່າງສອງສາມປີ ແມ່ນເທົ່າກັບປະມານ 20% ຂອງ GDP ຖ້າການປະກອບສ່ວນດັ່ງກ່າວ ຫາກລວມເອົາຜົນກະທົບທາງອ້ອມ ແລະ ຜົນກະທົບບົ່ມຊ້ອນທີ່ຈະຕາມມາເຂົ້ານຳ. (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 4.5 ຂ້າງລຸ່ມນີ້).

4.4 ລາຍຮັບລັດຖະບານ

ໃນພາກນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການປະເມີນຜົນກະທົບຂອງບໍ່ຄຳເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍມາຍນຶ່ງຕໍ່ກັບລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຖານະການເງິນຂອງປະເທດພາຍໃນປີ 2024. ການວິໄຈບໍ່ພຽງແຕ່ຈະກວດສອບລາຍຮັບຈາກອາກອນ ແລະ ພາສີທີ່ຈ່າຍໃຫ້ລັດຖະບານເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງຈະໄດ້ກວດສອບເຖິງສ່ວນເງິນປັນຜົນ 10% ຈາກການຮ່ວມຮຸ້ນ ຂອງລັດຖະບານກັບສອງບໍລິສັດດັ່ງກ່າວອີກດ້ວຍ.

ທັງສອງບໍລິສັດໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານເຊິ່ງສະແດງອອກໃນຮ່ວງຂອງພາສີອາກອນ ແລະ ບໍ່ແມ່ນພາສີອາກອນ, ເຊິ່ງກວມປະມານ 11,6% ຂອງລາຍຮັບຈາກພາສີອາກອນທັງໝົດຂອງລັດຖະບານໃນປີ 2009. ໃນນັ້ນ, ແຫຼ່ງລາຍຮັບຕົ້ນຕໍຂອງລັດຖະບານແມ່ນມາຈາກອາກອນລາຍຮັບທຸລະກິດ, ຄ່າພາກຫຼວງ, ອາກອນລາຍຮັບສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ສ່ວນແບ່ງຈາກການຖືຮຸ້ນ 10%. ໃນປີ 2003, ລາຍຮັບດັ່ງກ່າວມີພຽງແຕ່ 1 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດແຕ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາເປັນ 129 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2007-2008 ຍ້ອນລາຄາສິນຄ້າແພງ ແລະ ລາຍຮັບດັ່ງກ່າວໄດ້ຕົກລົງມາເປັນ 95 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ປີ 2009 ຍ້ອນວິກິດການດ້ານການເງິນໂລກ. ລວມຍອດການມອບລາຍຮັບຂອງສອງບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນຄ້າໃຫ້ລັດຖະບານ ແຕ່ປີ 2003 ຫາ 2010 ຄາດຄະເນມີປະມານ 635 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ໃນນັ້ນບໍລິສັດພູເບ້ຍມາຍນຶ່ງ ມອບພັນທະໃຫ້ລັດຖະບານແມ່ນປະມານ 45 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ສ່ວນບໍ່ຄຳເຊໂປນແມ່ນ 590 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ການປະກອບຂອງບໍລິສັດພູເບ້ຍມາຍນຶ່ງ ແມ່ນຍິ່ງໜ້ອຍສາເຫດມາຍ້ອນບໍລິສັດທາກໍເລີ່ມດຳເນີນການຜະລິດ ແລະ ຈະຍັງຂະຫຍາຍການຜະລິດ, ການປະກອບສ່ວນຂອງບໍລິສັດພູເບ້ຍມາຍນຶ່ງແມ່ນອາດຈະມີທ່າອ່ຽງຕໍ່ການປ່ຽນແປງຫຼາຍຂຶ້ນ

46 ອີງໃສ່ຕົວຄູນ ການຜະລິດແຮ່ GDP ລະດັບ 0,9 ຕະຫຼອດໄລຍະຄາດຄະເນ.

ເມື່ອບໍລິສັດດັ່ງກ່າວເຕີບໃຫຍ່ຂຶ້ນສົມບູນ ແລະ ມີການຂະຫຍາຍການຜະລິດ, ຖ້າຫາກບໍລິສັດໄດ້ມີຜົນກຳໄລຫຼາຍຂຶ້ນກໍອາດຈະສາມາດຊຳລະອາກອນ ແລະ ສ່ວນແບ່ງເງິນປັນຜົນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ຕົວຢ່າງ, ບໍລິສັດພູເບ້ຍມາຍນັ້ງ ຄາດຄະເນວ່າຈະສາມາດຊຳລະອາກອນກຳໄລໃຫ້ລັດຖະບານໄດ້ປະມານ 6 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດໃນປີ 2010 ແລະ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 40 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດໃນປີ 2011 ແລະ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນປີຕໍ່ໆໄປ.

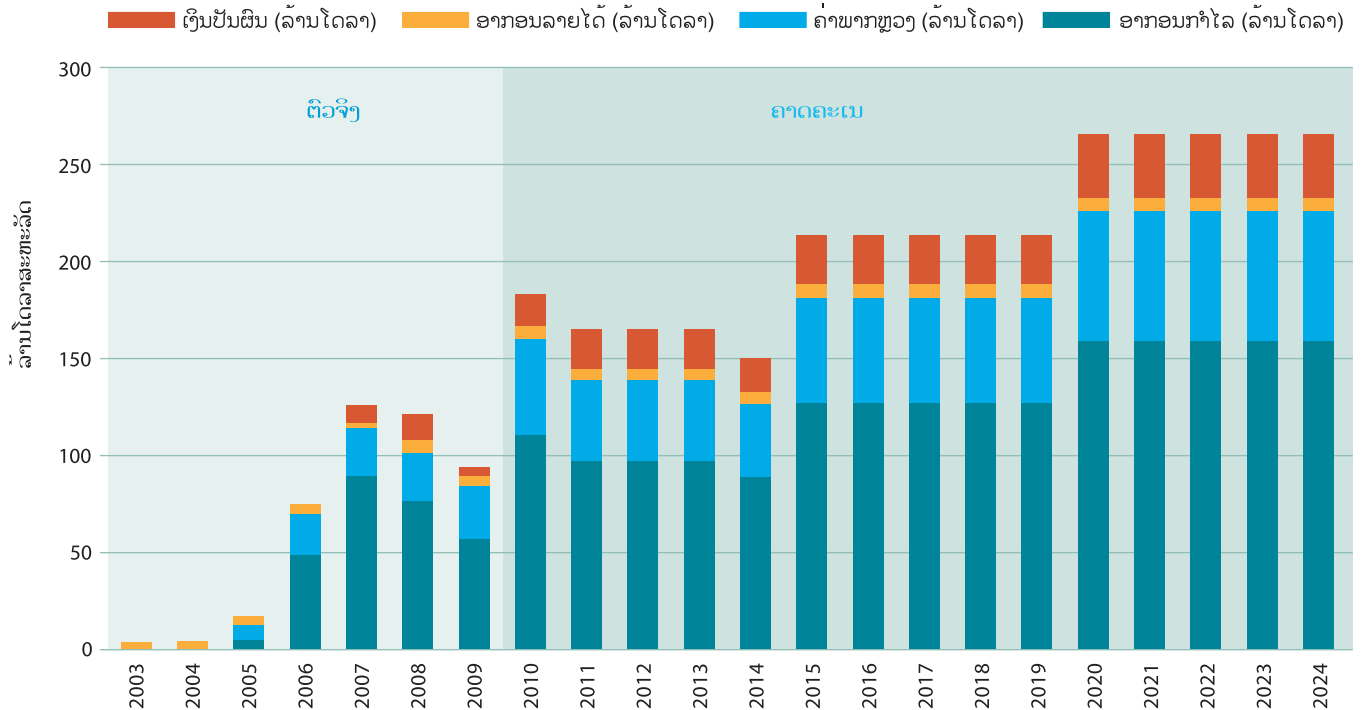
ການຄາດຄະເນຂອງພວກເຮົາໃນປີ 2010 ກ່ຽວກັບການເສຍພັນທະໃຫ້ລັດຖະບານຈະແມ່ນປະມານ 185 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ຄາດຄະເນການເສຍພັນທະຈະຢູ່ໃນລະດັບ 166 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີລະຫວ່າງ 2011-2014 ແລະ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນເປັນປະມານ 215 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດໃນຊຸມປີ 2015-19 ແລະ 267 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດໃນຊຸມປີ 2020-24 (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 4.6). ຕົວເລກຈາກການຄາດຄະເນນີ້ຖືກພິຈາລະນາຮຽກຄືນຈາກບໍລິສັດໃນບ້ວງອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ແລະ ພາສີອາກອນທາງອ້ອມອື່ນໆຕໍ່ປັດໄຈນຳເຂົ້າທີ່ທາງບໍລິສັດໄດ້ຊຳລະກ່ອນໜ້ານີ້ (ເບິ່ງຫ້ອງ 4.1). ອາກອນກຳໄລແມ່ນແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນຊຶ່ງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານໃນຊຸມປີຂ້າງໜ້າ ເຊິ່ງມີປະມານ 100 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດທີ່ໄດ້ມາຈາກທັງສອງບໍລິສັດ, ກວມເອົາປະມານ 60% ຂອງພາສີອາກອນທັງໝົດທີ່ຕ້ອງຊຳລະ. ສ່ວນລາຍຮັບສຳຄັນຕໍ່ມາແມ່ນຄ່າພາກຫຼວງ, ເຊິ່ງຄາດຄະເນວ່າຈະມີປະມານ 40 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີໃນຊຸມ 5 ປີຂ້າງໜ້າ. ຄວນສັງເກດເຫັນວ່າ ການປະກອບສ່ວນດັ່ງກ່າວໄດ້ອີງໃສ່ຂໍ້ສົມມຸດຖານທີ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ຕາມແຜນພັດທະນາທັງສອງບໍ່ແຮ່ໃຫຍ່.

ກ່ອງ 4.1 : ການຊຸກຍູ້ການຈັດຊື້ພາຍໃນໃຫ້ເປັນຕາມລະບົບການຫັກເກັບພາສີຄືນ

ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວບັນດາປະເທດຕ່າງໆ ຈະອະນຸຍາດໃຫ້ວິສາຫະກິດສົ່ງອອກສາມາດຮຽກຮ້ອງອາກອນທາງອ້ອມຄືນໄດ້ເປັນຕົ້ນແມ່ນອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ ຫຼື ອາກອນຕົວເລກເວລາດັດສິມພັນທະອາກອນລວມ. ເຫດຜົນທີ່ເປັນແນວນັ້ນ ແມ່ນຍ້ອນບັນດາປະເທດເຫຼົ່ານັ້ນ ໄດ້ເກັບພາສີຄືນຄຳນຳເຂົ້າ. ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້າຫາກຜູ້ສົ່ງອອກທາງໄດ້ເສຍພາສີຄືນເຂົ້າຕໍ່ກັບປັດໄຈນຳເຂົ້າໃນເບື້ອງຕົ້ນແລ້ວ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍຍັງໄດ້ເສຍພາສີຜະລິດຕະພັນສຳເລັດຮູບທີ່ຜະລິດສຳເລັດແລ້ວໃຫ້ແກ່ປະເທດທີ່ນຳເຂົ້າອີກດ້ວຍ, ນັ້ນກໍໝາຍຄວາມວ່າວິສາຫະກິດຜູ້ສົ່ງອອກໄດ້ເສຍພາສີຊ້ຳສອງເທື່ອໃຫ້ທັງໃຫ້ປະເທດສົ່ງອອກ ແລະ ປະເທດນຳເຂົ້າ.

ຍ້ອນແນວນັ້ນຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ວິສາຫະກິດສົ່ງອອກປະເຊີນກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການແຂ່ງຂັນໃນການສົ່ງອອກ. ດັ່ງນັ້ນ, ວິສາຫະກິດສົ່ງອອກຈຶ່ງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດທີ່ຈະຮຽກຮ້ອງພາສີ ທີ່ໄດ້ຈ່າຍຄືນໄດ້. ກົດເກນດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກັບຜູ້ສົ່ງອອກທັງໝົດບໍ່ວ່າວິສາຫະກິດດັ່ງກ່າວ ຈະຢູ່ໃນຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ ຫຼື ບໍ່ ແລະ ບໍ່ວ່າຈະແມ່ນພາສີຕໍ່ປັດໄຈນຳເຂົ້າ ຫຼື ວ່າສິນຄ້ານຳເຂົ້າກໍຕາມກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງຄືນໄດ້ ຖ້າຫາກວິສາຫະກິດບໍ່ແຮ່ໃດໜຶ່ງທາງໄດ້ເສຍພາສີຕໍ່ກັບສິນຄ້ານຳເຂົ້າ, ຖ້າເປັນແນວນັ້ນກໍສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ວິສາຫະກິດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຕົກຢູ່ສະພາບການແຂ່ງຂັນທີ່ເສຍປຸງບາງກັບວິສາຫະກິດບໍ່ແຮ່ອື່ນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເສຍພາສີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນໄປໃນແຕ່ລະປະເທດ, ແຕ່ຜູ້ສົ່ງອອກສ່ວນຫຼາຍຈະໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຮຽກພາສີຄືນເຂົ້າຄືນ. ແຕ່ຖ້າບໍ່ມີລະບົບການຫັກເກັບພາສີຄືນ ມັນຈະເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີແຮງຈູງໃຈໃນການຊື້ປັດໄຈນຳເຂົ້າຈາກຜູ້ຜະລິດພາຍໃນ ຫຼື ຈາກຜູ້ນຳເຂົ້າພາຍໃນ.

ຮູບສະແດງ 4.6 ເງິນປັນຜົນ, ອາກອນລາຍໄດ້, ຄ່າພາກຫຼວງ ແລະ ອາກອນກຳໄລ 2003-2024 (ຄາດຄະເນ)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບໍ່ຄຳເຊໂປນ ແລະ ພູເບີຍມາຍນັ້ງ

4.5 ດຸນການຊຳລະເງິນ

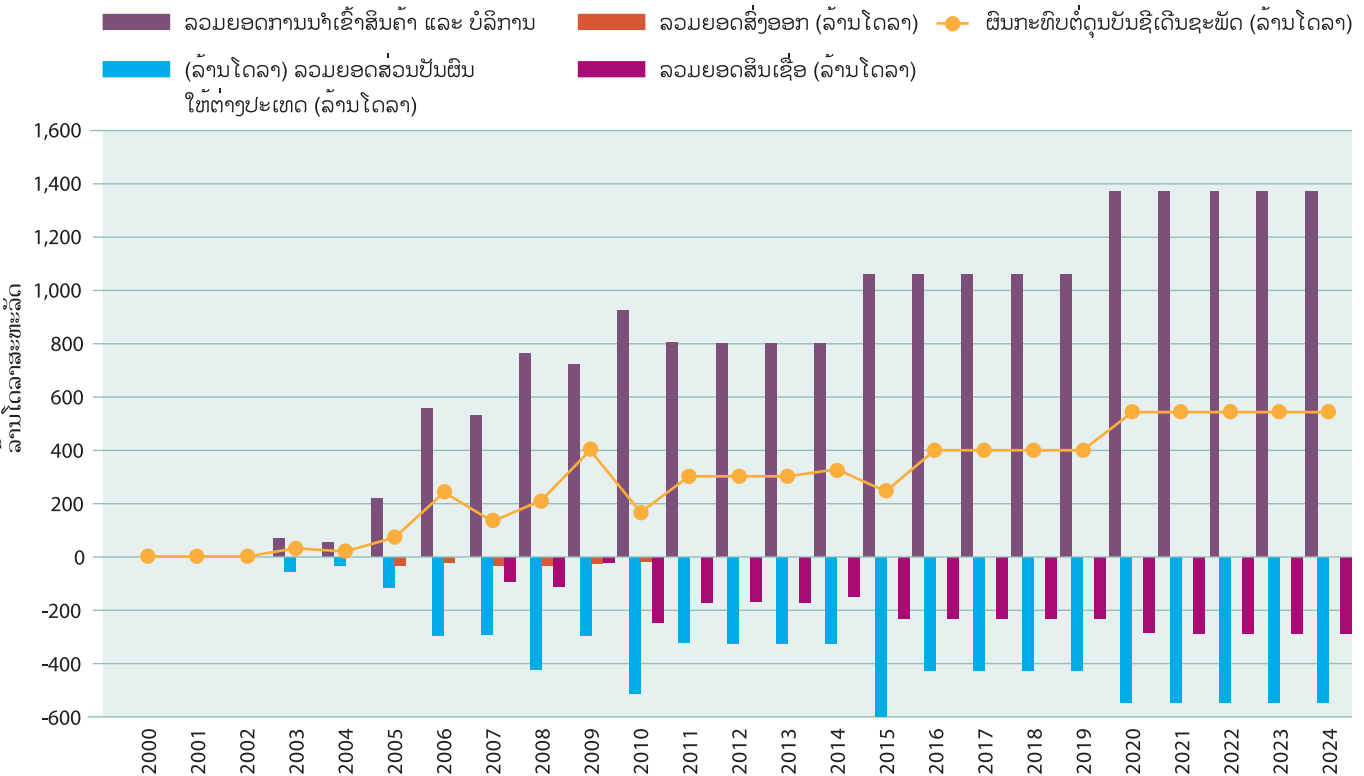
ໃນພາກນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການຕີລາຄາຜົນກະທົບທາງດ້ານເຊິ່ງປະລິມານໃນອະດີດ ແລະ ອະນາຄົດຂອງການຊຸດບໍ່ແຮ່ ຕໍ່ກັບສະຖານະການດຸນການຊຳລະປັດຈຸບັນຂອງປະເທດເຊິ່ງປະກອບມີບັນຊີເດີນຊຳພັດ ແລະ ບັນຊີຫິນ.

ບັນຊີເດີນສະພັດ

ຮູບສະແດງ 4.7 ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າການສົ່ງອອກຂອງບໍລິເວນ ແລະ ບໍລິສັດພູເບ້ຍມາຍນັ້ງໄດ້ສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເຊິ່ງເປັນໝາກຜົນ

ມາຈາກລາຄາຄຳ ແລະ ທອງສູງຂຶ້ນໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າການສົ່ງອອກຕາມການຄາດຄະເນແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໝັ້ນຄົງຈົນເຖິງປີ 2024 (ເມື່ອການວິໄຈໄດ້ສຳເລັດ). ພວກເຮົາມີສົມມຸດຕິຖານວ່າ ການນຳເຂົ້າກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນໄປຄຽງຄູ່ກັບການສົ່ງອອກເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 30 ລ້ານມາເປັນ 300 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດເຖິງປີ 2014. ແຕ່ກະແສເງິນປັນຜົນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືຮຸ້ນຕ່າງປະເທດແມ່ນອາດຈະເພີ່ມຂຶ້ນເມື່ອຜົນກຳໄລຫຼັງມອບອາກອນເພີ່ມຂຶ້ນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການເກີນດຸນບັນຊີເດີນສະພັດ (ເສັ້ນຂີດໃນຮູບສະແດງ 4.7) ຈະຄອຍໆ ເພີ່ມຂຶ້ນ ພ້ອມກັບການປ່ຽນແປງຂອງອົງປະກອບຕ່າງໆ.⁴⁷

ຮູບສະແດງ 4.7: ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນບັນຊີເດີນຊຳພັດ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບໍລິເວນ ແລະ ພູເບ້ຍມາຍນັ້ງ

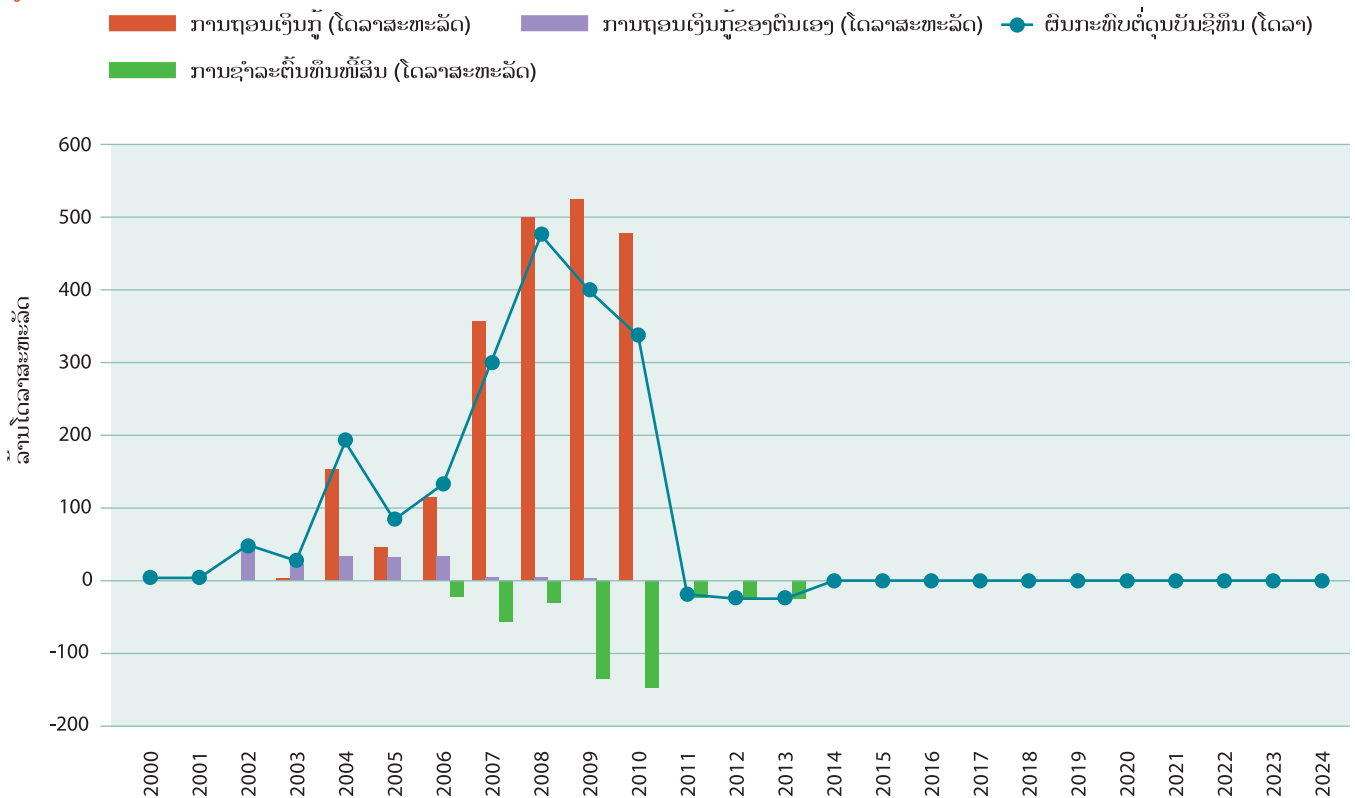
47 ພວກເຮົາໄດ້ແຕ່ງຂໍ້ມູນການຊຳລະນີ້ສືບຂອງບໍ່ແຮ່ທຸກໆປີ, ຕົວເລກດັ່ງກ່າວນີ້ຈຶ່ງສູງກວ່າການປະກອບສ່ວນ ຕໍ່ບັນຊີເດີນຊຳພັດເລັກນ້ອຍ

ບັນຊີທຶນ

ການເກີນດຸນບັນຊີທຶນ ແມ່ນມີພຽງເລັກໜ້ອຍໃນໄລຍະສອງປີເລີ່ມຕົ້ນຂອງການດໍາເນີນງານຂອງບໍ່ຄໍາເຊໂປນ ຍ້ອນມີຕົ້ນທຶນໃນການກໍ່ສ້າງ. ໃນລະຫວ່າງໄລຍະປີ 2003-2008, ການເກີນດຸນບັນຊີທຶນ ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວ. ຍ້ອນເບີກເງິນກູ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວ, ສະເພາະລະຫວ່າງປີ 2006-2008 ຍ້ອນເກີດ

ການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ໃສ່ບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນພູເບ້ຍມາຍນີ້. ສໍາລັບລະຫວ່າງປີ 2011-2013, ຄາດຄະເນບັນຊີທຶນຈະຂາດດຸນ ຍ້ອນຕ້ອງໄດ້ຊໍາລະເງິນຕົ້ນທຶນໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດ (ຮູບສະແດງ 4.8). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕົວເລກດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນຍັງນ້ອຍທຽບກັບເງິນຕົ້ນທຶນທີ່ມີທີ່ຕ້ອງຊໍາລະຍ້ອນວ່າພວກເຮົາສາມາດເກັບກໍາຂໍ້ມູນດ້ານການຊໍາລະທີ່ຕົ້ນນໍາພຽງແຕ່ບໍລິສັດດຽວ.

ຮູບສະແດງ 4.8: ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນບັນຊີທຶນ

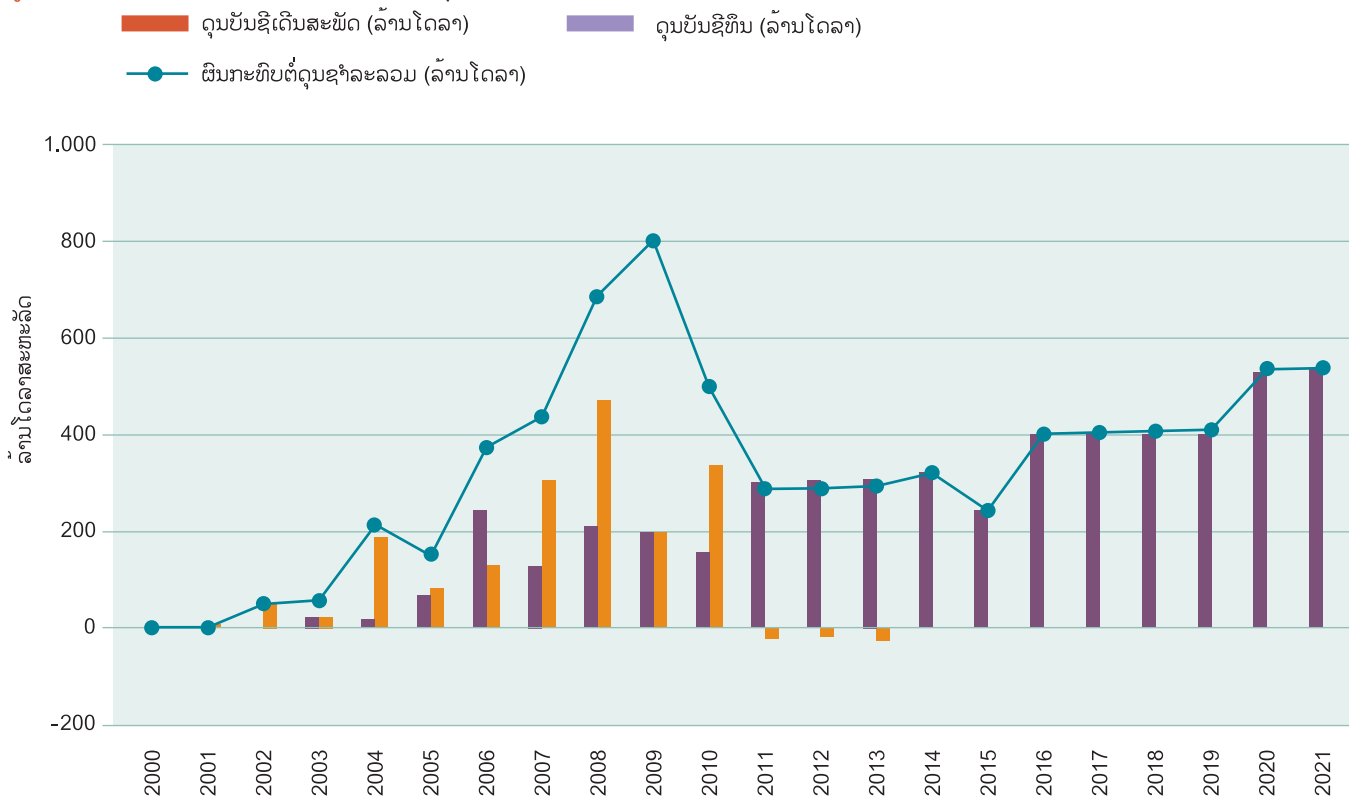

ດຸນຊຳລະໂດຍລວມ

ໂດຍສັງລວມຂໍ້ມູນບັນຊີເດີນຊຳພັດ ແລະ ບັນຊີທຶນ, ພວກເຮົາໄດ້ຂໍ້ມູນດຸນຊຳລະລວມຕະຫຼອດອາຍຸການດຳເນີນງານຂອງສອງບໍ່ແຮ່. ໃນໄລຍະປີເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ, ຜົນກະທົບຕໍ່ດຸນຊຳລະແມ່ນມີໜ້ອຍ, ແຕ່ກໍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນລະຫວ່າງປີ 2003 ແລະ 2009 ຍ້ອນມີການເກີນດຸນບັນຊີທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ຫຼາຍຈາກກະແສການໄຫຼເຂົ້າຂອງການລົງທຶນ ໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ,

ຊຶ່ງມາຮອດປັດຈຸບັນ, ດຸນຊຳລະແມ່ນໄດ້ຫຼຸດລົງຍ້ອນການຂາດດຸນບັນຊີທຶນ ຕາມຮູບສະແດງ 4.8 ຂ້າງເທິງນີ້. ແຕ່ພາຍຫຼັງການສົ່ງອອກສຸດທິເລີ່ມສົ່ງຜົນກະທົບ (ຕາມຮູບສະແດງ 4.7), ດຸນຊຳລະລວມກໍດີຂຶ້ນ ເຖິງປະມານປີ 2010 ພາຍຫຼັງສອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕົ້ນຕໍ ຕາມຮູບສະແດງ 4.9 ຂ້າງລຸ່ມນີ້ - ເບິ່ງເສັ້ນຂີດຕໍ່ເນື່ອງ.

ຮູບສະແດງ 4.9: ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນດຸນຊຳລະລວມ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບໍ່ຄຳເຊໂປນ ແລະ ຫຼຸເບີມາຍນິງ

5

ຜົນກະທົບຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່
ຕໍ່ກັບໂຄງສ້າງການປົກຄອງ,
ສະຖາບັນ ແລະ ນະໂຍບາຍ

5. ຜົນກະທົບຂອງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຕໍ່ກັບໂຄງສ້າງການປົກຄອງ, ສະຖາບັນ ແລະ ນະໂຍບາຍ

ເຖິງວ່າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການດັ່ງກ່າວຈະດຳເນີນໄປໄດ້ດີກໍຕາມ, ແຕ່ຄຳວິພາກວິຈານນັ້ນກໍຍັງມີຢູ່ຫຼາຍ ເຊິ່ງສະແດງອອກຄື: ບັນດາແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນອາດຈະເປັນແຮງດັນເຊາະທັງນາໂຄງສ້າງການປົກຄອງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການປະຕິຮູບທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດທີ່ເປັນທາງບວກ. ທິດສະດີ “ລັດບັງສະດົມ” ທີ່ສະເໜີຂ້າງເທິງນີ້ເປັນພຽງແຕ່ຮູບການຮ້າຍແຮງຂອງສະພາບການດັ່ງກ່າວ ທີ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ REI ຂອງ ICMM ກໍໄດ້ເນັ້ນໜັກຢ່າງແຂງຂັນວ່າ ບັນດາສະຖາບັນ ແລະ ໂຄງສ້າງການປົກຄອງ ແມ່ນຕົວແປສິ່ງເສີມທີ່ສຳຄັນ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ເປັນຂະແໜງການໜຶ່ງທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກມີຄວາມກວ້າງຂວາງຍິ່ງຂຶ້ນ. ພາກນີ້ວິໄຈດ້ານນີ້ຂອງຜົນກະທົບຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຢູ່ ສປປ ລາວ.

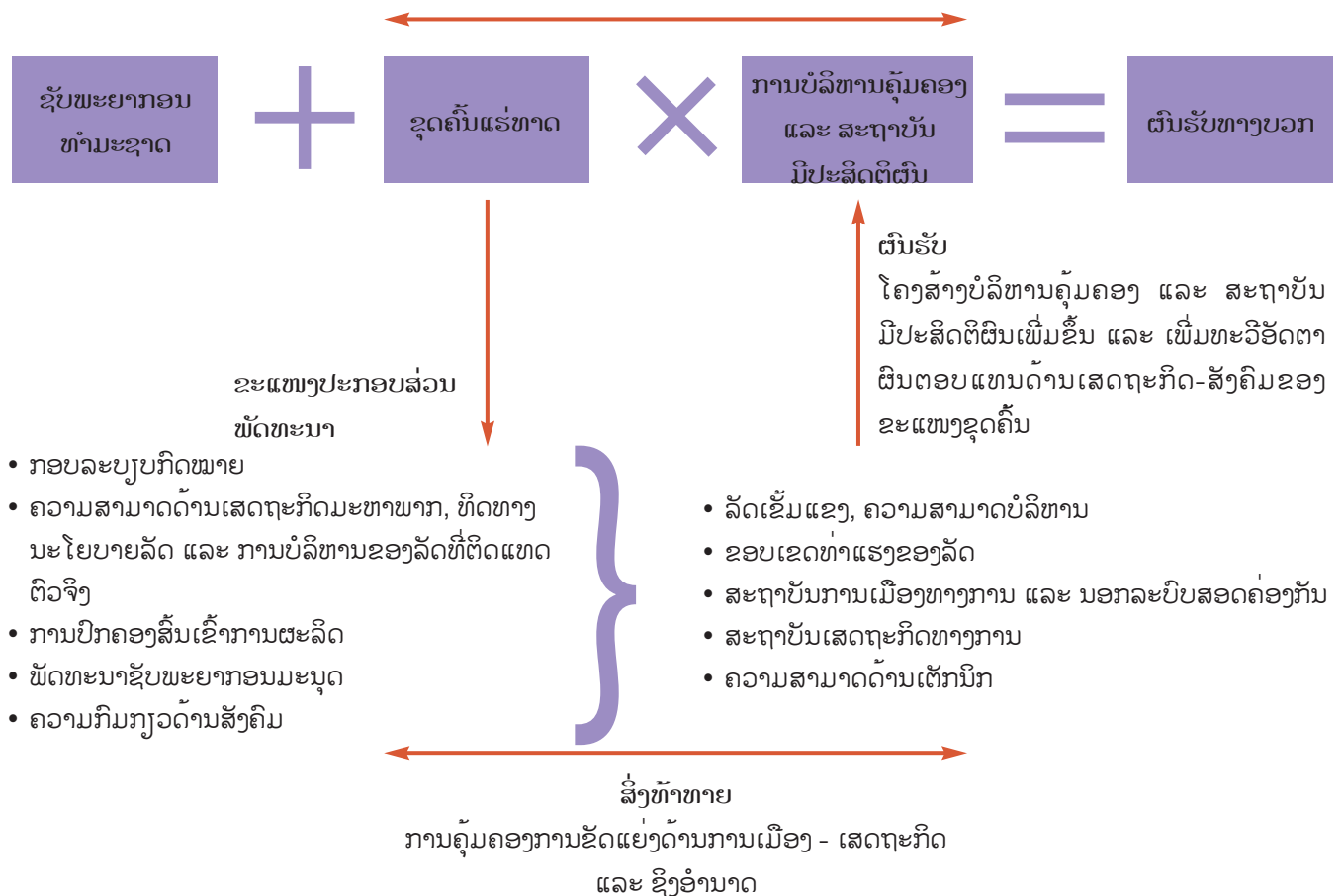
5.1 ສະພາບລວມ - ຄວາມສຳຄັນຂອງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຢ່າງດີ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ມີປະສິດຕິຜົນ

ໂຄງສ້າງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສະຖາບັນຂອງຫຼາຍປະເທດ ແລະ ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ທີ່ມີປະສິດຕິຜົນສູງ ມີລັກສະນະຮ່ວມທີ່ຍົກສູງປະສິດຕິພາບຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ຊ່ວຍກະຕຸ້ນກິດຈະການພາກເອກະຊົນແບບຍືນຍົງ. ຮູບສະແດງ 5.1 ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ສະເໜີລັກສະນະຈຳນວນໜຶ່ງ. ລັກສະນະດັ່ງກ່າວຈະຂາດເຂີນ ຫຼື ຂາດປະສິດຕິພາບຢູ່ບັນດາປະເທດ ຊຶ່ງ “ຄຳສາບຊັບພະຍາກອນ” ເປັນບັນຫາຕົ້ນຕໍ. ແຕ່ກໍສາມາດອ້າງໄດ້ວ່າ ລັກສະນະຮ່ວມດັ່ງກ່າວຂອງໂຄງການ ແລະ ສະຖາບັນໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ບາງປະເທດ ເພີ່ມປະສິດຕິພາບໃນການຫຼີກລ້ຽງຜົນກະທົບທາງລົບຈາກຊັບພະຍາກອນທຽບກັບປະເທດອື່ນ ບ່ອນທີ່ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການພັດທະນາສະຖາບັນອ່ອນແອກວ່າ. ໃຫ້ສັງເກດເຫັນວ່າ ພວກເຮົາເນັ້ນໃສ່ລັກສະນະຮ່ວມ ແລະ ບໍ່ແມ່ນສະຖາບັນເອງ. ໂດຍລວມໆ ຮູບສະແດງ 5.1 ການສະເໜີສາຍສຳພັນດັ່ງກ່າວລະຫວ່າງການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຍັງສະເໜີສາຍສຳພັນຈຳນວນໜຶ່ງກັບ ແລະ ຈາກສະຖາບັນ ແລະ ໂຄງສ້າງບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ.

ທ້າລັກສະນະຕົ້ນຕໍຂອງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ມີປະສິດຕິຜົນ (ກ້າຂວາ ແລະ ດ້ານລຸ່ມຂອງແຜນວາດ) ປະກອບເປັນລັກສະນະລະດັບສູງ ຫຼື ຮ່ວມຂອງໂຄງສ້າງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຢ່າງດີ, ນັ້ນຄື:

- ລັດເຂັ້ມແຂງ, ມີຄວາມສາມາດບໍລິຫານຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ວາງຄາດໝາຍ ຕິດແທດຕົວຈິງ.
- ວາງຂອບເຂດສິດອຳນາດຂອງລັດ ເພື່ອຈຳກັດການສວຍໃຊ້ອຳນາດ ໂດຍອົງການລັດ.
- ສະຖາບັນທາງການ ແລະ ນອກລະບົບກົມກຽວກັນ

ຮູບສະແດງ 5.1: ສ່ວນປະກອບສ່ວຍຂອງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຢ່າງມີປະສິດທິພາບ

ແຫຼ່ງ: ເອກກະສານ ICMM ການວິໄຈ-ຄວາມທ້າທາຍຂອງຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີ ດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ: ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເພື່ອຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ສິງຫາ 2006)

- ສະຖາບັນເສດຖະກິດທາງການຢູ່ໃນລະບົບພາກລັດ ມີພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຈະແຈ້ງ.
- ສະຖາບັນພາກລັດ ແລະ ບໍ່ແມ່ນພາກລັດ ມີຄວາມສາມາດດ້ານເຕັກນິກລະດັບສົມເຫດສົມຜົນ.

ຫ້າລັກສະນະຕົ້ນຕໍຂອງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ມີປະສິດທິຜົນ (ກ້ຳຂວາ ແລະ ດ້ານລຸ່ມຂອງແຜນວາດ) ປະກອບເປັນລັກສະນະລະດັບສູງ ຫຼື ຮ່ວມຂອງໂຄງສ້າງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຢ່າງດີ, ນັ້ນຄື:

- ລັດເຂັ້ມແຂງ, ມີຄວາມສາມາດບໍລິຫານຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ວາງຄາດໝາຍຕິດແທດຕົວຈິງ.
- ວາງຂອບເຂດສິດອຳນາດຂອງລັດ ເພື່ອຈຳກັດການສວຍໃຊ້ອຳນາດໂດຍອົງການລັດ.

- ສະຖາບັນທາງການ ແລະ ນອກລະບົບກົມກຽວກັນ
- ສະຖາບັນເສດຖະກິດທາງການຢູ່ໃນລະບົບພາກລັດ ມີພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຈະແຈ້ງ.
- ສະຖາບັນພາກລັດ ແລະ ບໍ່ແມ່ນພາກລັດ ມີຄວາມສາມາດດ້ານເຕັກນິກລະດັບສົມເຫດສົມຜົນ.

ແຕ່ບັນດາຫ້າເງື່ອນໄຂລະດັບສູງ ເພື່ອບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຢ່າງມີປະສິດທິພາບຕ້ອງປະກົດຕົວ (ຜ່ານໄລຍະເວລາ) ຈາກຂະບວນການ ແລະ ມາດຕະການຈຳນວນໜຶ່ງ ແລະ ກ້ຳຊ້າຍຂອງຮູບສະແດງ 5.1 ສະເໜີວຽກງານຕົ້ນຕໍບາງຢ່າງທີ່ຕິດພັນກັບຂະບວນການ ແລະ ມາດຕະການດັ່ງກ່າວ ໂດຍປົກກະຕິ, ຄື:

- ກອບລະບຽບກົດໝາຍ - ຄຸນນະພາບ ແລະ ຂອບເຂດ
- ລະບອບເສດຖະກິດມະຫາພາກ ແລະ ການເງິນ ແລະ ຄວາມສາມາດດ້ານການປົກຄອງ-ຄຸນນະພາບ ແລະ ພາກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
- ສິນນໍາເຂົ້າການຜະລິດ-ປະເພດ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ, ກໍາມະສິດ ແລະ ອື່ນໆ
- ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ
- ຄວາມກົມກຽວດ້ານສັງຄົມ (ຫຼື ຂາດຄວາມກົມກຽວ).

ແຕ່ລະອົງປະກອບໃນຈຳນວນຫ້າອັນທີ່ປະກອບດ້ວຍອິດທິພົນຫຼາຍຢ່າງສະລັບສັບຊ້ອນທີ່ຜັນຂະຫຍາຍຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຊຶ່ງຈຳນວນໜຶ່ງມີຮາກຖານຝັງເລິກໃນສັງຄົມ (ເຊັ່ນ ຄວາມສົມດຸນດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ຊົນເຜົ່າ) ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການກະຕຸ້ນ ແລະ ຜັນແປຈາກທັງນະໂຍບາຍ ແລະ ກໍາລັງພາຍນອກທີ່ປະກົດຕົວຂຶ້ນໃໝ່ (ເຊັ່ນ ຮູບແບບການຜະລິດ). ລູກສອນຊີ້ແຈງສາຍພົວພັນຢ່າງອຸດົມສົມບູນປົມຊ້ອນຕໍ່ກັນ ແລະ ກັນລະຫວ່າງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ ຢູ່ປະເທດໜຶ່ງເຊັ່ນການລົງທຶນຊຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ ແລະ ປະສິດທິພາບຂອງລະບົບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ.

ຮູບສະແດງ 5.1 ສະເໜີວ່າ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ດີອາດຖືກຈຳກັດ ໂດຍປັດໄຈຕ່າງໆ ລວມທັງການຂັດແຍ່ງປົມຊ້ອນດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງກໍຄືການຊົງອຳນາດ. ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຈຳກັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ສິ່ງສຳຄັນຕ້ອງເຂົ້າໃຈວິທີທີ່ຂໍ້ຈຳກັດດັ່ງກ່າວເກີດຂຶ້ນມາໄດ້ແນວໃດ, ສິ່ງຜົນສະທ້ອນ

ແນວໃດ ແລະ ມີປັດໄຈແນວໃດ ທີ່ເສີມຂະຫຍາຍ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນຂໍ້ຈຳກັດດັ່ງກ່າວ. ຢ່າງສຳຄັນກວ່ານັ້ນ, ຕ້ອງກຳສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຂໍ້ຈຳກັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຂະບວນການຕົກລົງຕັດສິນ, ນັ້ນຄືວິທີທີ່ຂໍ້ຈຳກັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສາມາດກະທົບໃສ່ຂະບວນການຕົກລົງຕັດສິນ ແລະ ກົງກັນຂ້າມ.

“ເສດຖະສາດການເມືອງ” ຄືການສຶກສາສາຍພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ລະຫວ່າງຂະບວນການການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດ ແລະ ປະກອບເຄື່ອງມືທີ່ເປັນປະໂຫຍດເພື່ອເພີ່ມທະວີຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຂະບວນການຕົກລົງຕັດສິນຕ່າງໆ ເຊັ່ນວິທີເລືອກເຟັ້ນ, ວິທີກັນເປັນນະໂຍບາຍ ແລະ ວິທີຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຂັ້ນສູດທ້າຍ ຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນຕົ້ນຕໍ ເພື່ອປັບປຸງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ. ຕົວຢ່າງ, ການຊອກຮູ້ກ່ຽວກັບຂະບວນການພິຈາລະນາຕົກລົງຈາກທັດສະນະຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງສາມາດໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງກ່ຽວກັບປະເດັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ເຫດຜົນ ແລະ ສິ່ງຈູງໃຈພາກສ່ວນຕ່າງໆ (ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ລັດຂັ້ນສູນກາງ, ແຮງງານ ແລະ ອື່ນໆ) ທີ່ມີສ່ວນໃນຂະບວນການວາງນະໂຍບາຍ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ການສຶກສາສາຍພົວພັນດ້ານອຳນາດລະຫວ່າງພາກສ່ວນ ຫຼື ກຸ່ມຕ່າງໆ ອາດຊ່ວຍອະທິບາຍດ້ານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ຕົວຢ່າງເຫດຜົນທີ່ກອບລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຂະໜາດນ້ອຍມີຜົນຢ່າງໜຶ່ງ ຫຼື ເຫດຜົນລະບອບພາສີອາກອນຕໍ່ຂະແໜງຊຸດຄົ້ນໃສ່ໂທດ ຫຼື ອຳນວຍກິດຈະກຳບາງປະເພດ.⁴⁸

48 ເວລາສຶກສາສາຍພົວພັນລະຫວ່າງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຂະບວນການພິຈາລະນາຕົກລົງ, ກໍມີຫຼາຍປະເດັນອື່ນໆ ທີ່ສາມາດພິຈາລະນາເຊັ່ນບາງພາກສ່ວນ (ໂດຍສະເພາະຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ) ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການດັ່ງກ່າວຫຼືບໍ່, ມີການສຳພັນລະຫວ່າງພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ສະໜັບສະໜູນວິທີການສະເພາະໃດໜຶ່ງຕໍ່ບັນຫາ ຫຼືບໍ່ ແລະ ວິທີການສື່ສານ ລະຫວ່າງຂັ້ນຕ່າງໆຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ. ໃນພາກຕົວຈິງ, ແບບແຜນທີ່ນຳໃຊ້ຈະຂຶ້ນກັບຄວາມຕ້ອງການປັບປຸງລະບົບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຊຶ່ງໃນກໍລະນີນີ້ຕ້ອງວິໄຈລະດັບຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ຫຼື ຖ້າຕ້ອງການສຸມໃສ່ຂໍ້ຈຳກັດສະເພາະໜຶ່ງກໍຕ້ອງວິໄຈບັນຫາ ໂດຍສຸມໃສ່ປະເດັນໜຶ່ງສະເພາະ ຫຼື ປະເດັນຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ກະທົບຕໍ່ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ.

5.2 ລະບົບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ຢູ່ ສປປ ລາວ, ທະນາຄານໂລກ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມຕໍ່ວິທີການປົກຄອງທີ່ດີ ໂດຍຜ່ານບັນດາໂຄງການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກຕ່າງໆ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນຢູ່ໃນຂະແໜງໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ. ສປປ ລາວ ມີຄວາມກ້າວໜ້າຫຼາຍ ໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ບັນດາສະຖາບັນ, ລະບົບກົດໝາຍ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຂະແໜງການເງິນຂອງພາກລັດ ໃນຊຸມປີຜ່ານມານີ້ ຊຶ່ງເປັນອົງປະກອບຕົ້ນຕໍຈໍານວນໜຶ່ງເພື່ອປັບປຸງ “ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ” ຕາມຮູບສະແດງ 5.1 ຂ້າງເທິງນີ້. ເຫດຜົນທີ່ອາດສາມາດອະທິບາຍໄດ້ ເຖິງການສິ່ງເສີມການປະຕິບັດທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ດີຂອງສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2000 ມານີ້ແມ່ນການປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງການປົກຄອງ ໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວ. ຕົວຊີ້ບອກຂອງທະນາຄານໂລກ ເຊິ່ງມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບປະເທດລາວ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ ແຕ່ປີ 1996, ເປັນວິທີທາງໜຶ່ງເພື່ອກໍານົດປະເດັນສັບສົນທີ່ສຸດທີ່ສະເໜີໃນຮູບສະແດງ 5.1 ນັ້ນ ໃນຮູບການຕົວເລກສະຖິຕິ ແລະ ໂດຍສະເພາະແລ້ວ, ສາມາດສະແດງໃຫ້ ເຫັນເຖິງສະພາບລວມໃນ 6 ຮູບແບບຂອງຄຸນນະພາບການປົກຄອງ ມີຄື:

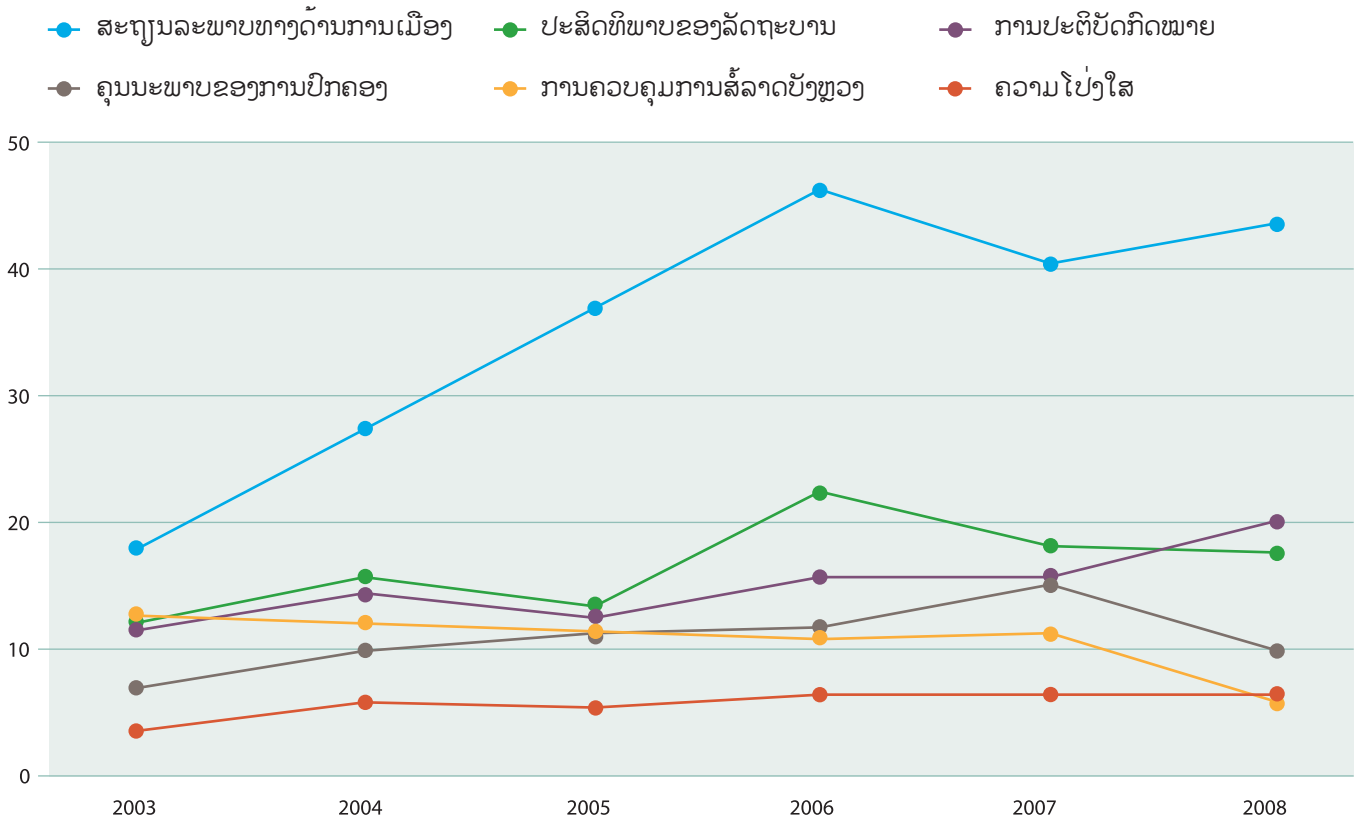
- ສິດທິ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ
- ສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງລວມທັງບໍ່ມີຄວາມຮຸນແຮງ/ການກໍ່ການຮ້າຍເກີດຂຶ້ນ
- ຄວາມມີປະສິດທິພາບໃນການປົກຄອງ
- ຄຸນນະພາບລະບົບການຄຸ້ມຄອງ
- ຜົນສັກສິດລະບົບກົດໝາຍ
- ການຄວບຄຸມການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ

ຂໍ້ມູນຕົວຈິງກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ວັດດັ່ງກ່າວ ໄດ້ວາງອອກໃນຮູບສະແດງ 5.2 ຂ້າງລຸ່ມນີ້. ສໍາລັບ ສປປ ລາວ, ຄຸນນະພາບຂອງລັດຖະບານ, (ລວມທັງການປົກຄອງ, ນະໂຍບາຍອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ຮອບຄອບນັ້ນ) ແມ່ນປັດໄຈທີ່ສໍາຄັນທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ. ອີງຕາມວາລະສານການປົກຄອງ (2009b) ຂອງທະນາຄານໂລກຄຸນນະພາບໃນການປົກຄອງຂອງສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນໃນຫວ່າງມໍ່ໆມານີ້, ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ແມ່ນສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ການນໍາໃຊ້ກົດໝາຍ. ບາງຕົວຊີ້ບອກກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບຂອງການປົກຄອງເປັນຕົ້ນແມ່ນປະສິດທິພາບຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງການປົກຄອງແມ່ນຄ່ອຍໆໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃຫ້ດີຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ, ແຕ່ກໍຍັງມີບັນຫາ ເຊັ່ນວ່າ “ການຄວບຄຸມການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ” ເຊິ່ງວິທີການຄວບຄຸມດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງ (ໜັກໜ່ວງຂຶ້ນ) ໃນລະຫວ່າງປີ 2003-2008. (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 5.2).

ຕົວຊີ້ວັດການປົກຄອງທົ່ວໂລກ (WGI) ແນໃສ່ປະເມີນສະຖານະການປະເທດໜຶ່ງທຽບກັບປະເທດອື່ນ. ແຕ່ການປ່ຽນແປງ ໃນແຕ່ລະໄລຍະຈະຊີ້ແຈງປະກົດການຕົວຈິງຖ້າແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ນໍາໃຊ້ ເພື່ອຄໍານວນຄະແນນຂອງປະເທດທາງປ່ຽນແປງແຕ່ລະປີ.⁴⁹

49 ການເພີ່ມແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ເພື່ອຄໍານວນຕົວຊີ້ບອກການປົກຄອງອາດກະທົບຄະແນນຂອງປະເທດໜຶ່ງ ໂດຍບໍ່ຊີ້ແຈງເຖິງການປ່ຽນແປງ ສະຖານະພາບຕົວຈິງຢ່າງຕົ້ນຕໍ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ການເພີ່ມປະເທດໃໝ່ເຂົ້າຕົວຊີ້ບວກລວມກໍອາດປ່ຽນແປງຄະແນນ. ຕົວຢ່າງ, ຖ້າເພີ່ມປະເທດໜຶ່ງໂດຍໃຫ້ຄະແນນການປົກຄອງສູງທຽບກັບປະເທດອື່ນທີ່ມີແລ້ວ ໃນດັດສະນີ, ປະເທດອື່ນທີ່ມີຄະແນນຕໍ່າກວ່າປະເທດນັ້ນກໍຈະໄດ້ຮັບຄະແນນຕໍ່າລົງ.

ຮູບສະແດງ 5.2: ຕົວຊີ້ບອກການປົກຄອງຂອງທະນາຄານໂລກ, 2003-2008

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ທະນາຄານໂລກ

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມີພຽງບາງດັດຊະນີກ່ຽວກັບປະເທດລາວ ທີ່ໄດ້ບັນຈຸເຂົ້າໃນຕົວຊີ້ບອກການປົກຄອງໃນທົ່ວໂລກ. ມີພຽງສອງດັດຊະນີເທົ່ານັ້ນຄື ຕົວເລກຈາກທະນາຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ໄດ້ລະບຸຕົວຊີ້ບອກການປົກຄອງໃນທົ່ວໂລກຢ່າງລະອຽດຈະແຈ້ງຈາກສະພາບຕົວຈິງ. ຜົນການປະເມີນຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ກ່ຽວກັບຕົວວັດແທກນະໂຍບາຍລະດັບຊາດ ແລະ ການປະເມີນຜົນທາງດ້ານສະຖາບັນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 0,33 ໃນປີ 2005 ມາເປັນ 0,50 ໃນປີ 2008 ແລະ ໃນຂະນະທີ່ຜົນການປະເມີນແບບດຽວກັນຂອງການວັດແທກຂອງທະນາຄານໂລກແມ່ນເພີ່ມຈາກ 0,35 ຫາ 0,45 ໃນໄລຍະເວລາດຽວກັນ. ທັງສອງຊີ້ແຈງການປັບປຸງຢ່າງສໍາຄັນ.

ການວັດແທກແບບນອກຕົວດັ່ງກ່າວຜ່ານມາດຕະຖານວັດແທກຫຼາຍປະເພດ, ໄດ້ຊີ້ແຈງໃຫ້ເຫັນວ່າຄຸນນະພາບຂອງການປົກຄອງໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ຍ້ອນຂະແໜງໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ບໍ່ແຮ່ໄດ້ກາຍເປັນຂະແໜງທີ່ສໍາຄັນຂອງເສດຖະກິດ. ໃນກໍລະນີຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ມີຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນໃນມາດຖານວັດແທກດັ່ງກ່າວວ່າ, ລາຍຮັບຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ບໍ່ໄດ້ທຳລາຍໂຄງສ້າງການປົກຄອງທີ່ດີ, ແຕ່ກໍເຫັນໄດ້ແຈ້ງວ່າຍັງຕ້ອງປັບປຸງລະບົບການປົກຄອງຂອງພາກລັດກໍຄືເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການພັດທະນາສະຖາບັນໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ. ໃນພາກຕໍ່ໄປແມ່ນການອະທິບາຍຢ່າງລະອຽດ ກ່ຽວກັບບົດບາດຄວາມສໍາຄັນຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ຕໍ່ກັບລະບົບການປົກຄອງ ແລະ ຂົງເຂດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

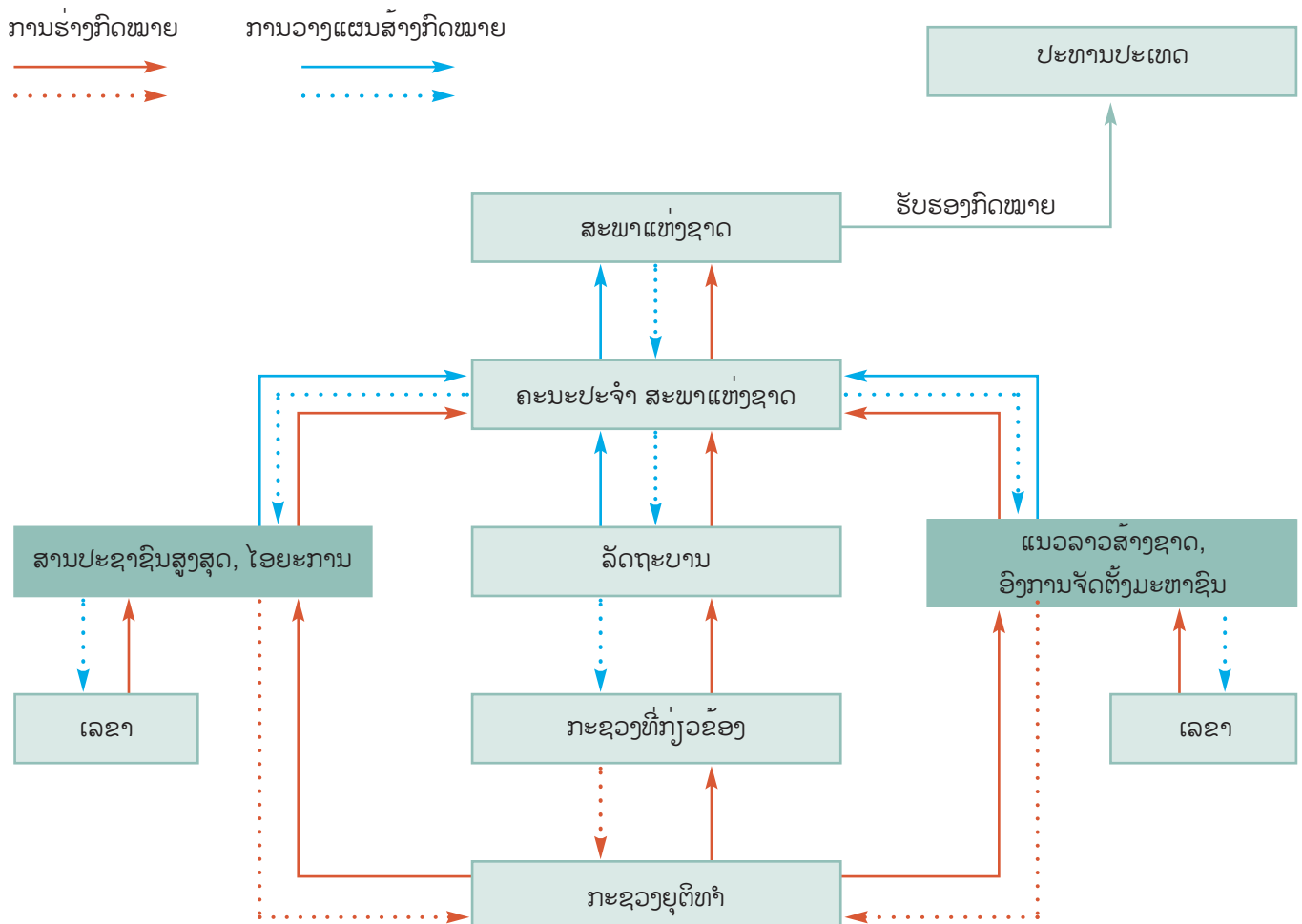
5.3 ໂຄງສ້າງທາງດ້ານການປົກຄອງ ແລະ ກົດໝາຍ

ຕັ້ງແຕ່ການສະຖາປະນາສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ ໃນປີ 1975 ຈົນເຖິງ 1991, ປະເທດໄດ້ມີການປົກຄອງດ້ວຍດຳລັດ. ໃນປີ 1991, ລັດຖະທຳມະນູນສະບັບທຳອິດແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຖືກກຳນົດຂຶ້ນ ແລະ ກໍໄດ້ມີການປັບປຸງຄືນໃໝ່ໃນປີ 2003. ໃນປີ 2003, ປະເທດລາວມີນັກກົດໝາຍທີ່ມີຄຸນນະວຸດເໝາະສົມພຽງແຕ່ 19 ທ່ານເທົ່ານັ້ນ. ດັ່ງນັ້ນແລ້ວ, ການປະຕິບັດກົດໝາຍ ແລະ ກອບລະບຽບກົດໝາຍແມ່ນມີຜົນຕໍ່

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງ ສປປ ລາວ ພຽງແຕ່ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ພັດທະນາມາຈາກພື້ນຖານທີ່ບໍ່ເຂັ້ມແຂງ. ຂະບວນການສ້າງກົດໝາຍດັ່ງກ່າວແມ່ນສະແດງອອກໃນຮູບສະແດງ 5.3.

ລັດຖະບານໄດ້ລົງທຶນຢ່າງມະຫາສານໃນການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈທາງດ້ານກົດໝາຍ ໂດຍການຝຶກອົບຮົມ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວໃນຂະແໜງການຄ້າ ແລະ ການປົກຄອງພາກລັດ. ຂະບວນການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ທະນາຄານໂລກ.

ຮູບສະແດງ 5.3: ຕົວຊີ້ບອກການປົກຄອງຂອງທະນາຄານໂລກ, 2003-2008

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສະພາແຫ່ງຊາດ

5.4 ລະບົບການບໍລິຫານລັດ-ການເມືອງ

ລັດຖະທຳມະນູນ ສປປ ລາວ ໄດ້ລະບຸເຖິງພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບັນດາສະຖາບັນຂອງລັດ, ໃນນີ້ລວມມີ ສານ, ສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງຂອງລັດຖະບານ. ການບໍລິຫານລັດແມ່ນຊີ້ນຳໂດຍທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ແລະ ສຳນັກງານນາຍົກ ພ້ອມທັງເປັນຜູ້ຊີ້ນຳບັນດາກະຊວງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ລວມທັງອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ. ສະພາແຫ່ງຊາດປະກອບດ້ວຍບັນດາສະມາຊິກຕົວແທນຈາກ 17 ແຂວງ/ນະຄອນຫຼວງ.

ສະພາແຫ່ງຊາດຮັບຜິດຊອບໃນການປັບປຸງຮັບຮອງກົດໝາຍຂອງປະເທດ ແລະ ໃຫ້ຄວາມເຫັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ 5 ປີແຫ່ງຊາດຂອງລັດຖະບານ. ໃນຊ່ວງໄລຍະທີ່ຜ່ານມານີ້ສະພາແຫ່ງຊາດໄດ້ຕັ້ງໜ້າປະກອບສ່ວນຢ່າງແຂງຂັນໃນການປະຕິບັດກົດຈະກຳທາງດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ຍົກຄຳຖາມຫຼາຍຢ່າງກ່ຽວກັບການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງລັດຖະບານ. ກອງປະຊຸມຂອງສະພາແຫ່ງຊາດໃນປັດຈຸບັນນີ້ແມ່ນໄດ້ຮັບການຖ່າຍທອດສົດທາງໂທລະພາບ ແລະ ທຸກເຂດເລືອກຕັ້ງສາມາດພົວພັນກັບຕົວແທນຂອງຕົນຢ່າງສະດວກຂຶ້ນ. ນິຕິຕົວຢ່າງສຳຄັນຂອງ “ຂອບເຂດຈຳກັດອຳນາດຂອງລັດ” ທີ່ສະເໜີໃນຮູບສະແດງ 5.1.

ຮູບສະແດງ 5.4: ໂຄງສ້າງການຈັດຕັ້ງ ຂອງພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ

ຂັ້ນສູນກາງ		ຄະນະບໍລິຫານງານສູນກາງພັກ			
		ກົມການເມືອງສູນກາງພັກ			
ຄະນະກຳມະການ	ຫ້ອງການສູນກາງພັກ	ຄະນະກຳມະການຈັດຕັ້ງສູນກາງພັກ	ຄະນະກຳມະການກວດກາສູນກາງ	ຄະນະໂຄສະນາອົບຮົມສູນກາງພັກ	
	ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ	ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ	ຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ	ສະຫະພັນກຳມະບານ	ແນວລາວສ້າງຊາດ
ຂັ້ນແຂວງ		ຄະນະກຳມະການພັກແຂວງ			
		ຄະນະປະຈຳພັກແຂວງ			
ຄະນະກຳມະການ	ສຳນັກງານປົກຄອງແຂວງ/ເລຂາພັກແຂວງ	ຄະນະກຳມະການຈັດຕັ້ງພັກແຂວງ	ຄະນະກຳມະການກວດກາພັກແຂວງ	ຄະນະໂຄສະນາອົບຮົມສູນກາງພັກແຂວງ	
	ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ	ສະຫະພັນແມ່ຍິງແຂວງ	ຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ	ສະຫະພັນກຳມະບານ	ແນວລາວສ້າງຊາດ
ຂັ້ນເມືອງ		ຄະນະກຳມະການພັກເມືອງ			
		ຄະນະປະຈຳພັກເມືອງ			
ຄະນະກຳມະການ	ສຳນັກງານປົກຄອງເມືອງ/ເລຂາພັກເມືອງ	ຄະນະກຳມະການຈັດຕັ້ງພັກເມືອງ	ຄະນະກຳມະການກວດກາພັກເມືອງ	ຄະນະໂຄສະນາອົບຮົມສູນກາງພັກເມືອງ	
	ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ	ສະຫະພັນແມ່ຍິງເມືອງ	ຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ	ສະຫະພັນກຳມະບານ	ແນວລາວສ້າງຊາດ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ໂຄງການ UNDP GPAR

ພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວແມ່ນພັກການເມືອງພຽງພັກດຽວໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ບັນດາຕໍາແໜ່ງໜ້າທີ່ທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ການປົກຄອງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສະມາຊິກພັກເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ. ພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ມີການຈັດຕັ້ງຄຸ້ມຄອງກັບພາກລັດທັງຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ, ແຂວງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 5.4).

5.5 ຄວາມໝາຍສໍາຄັນຂອງການກະຈາຍ ອຳນາດລົງສູ່ທ້ອງຖິ່ນ

ບັນດາແຂວງຕ່າງໆໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມເອກະລາດຫຼາຍຈາກລັດຖະບານສູນກາງ ທັງນີ້ກໍ່ເນື່ອງຈາກວ່າຫຼາຍໆແຂວງແມ່ນມີລະບົບໂຄງລ່າງພື້ນຖານຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ ແລະ ຢູ່ຫ່າງໄກຈາກສູນກາງ. ເຈົ້າແຂວງແມ່ນໄດ້ຮັບການແຕ່ງຕັ້ງຈາກສະມາຊິກຂັ້ນສູງຂອງພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ແຕ່ຕໍາແໜ່ງອື່ນໆຂອງການບໍລິຫານໃນອົງກອນຕ່າງໆ ຢູ່ຂັ້ນແຂວງແມ່ນມາຈາກພາຍໃນແຂວງຂອງຕົນເອງ.

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສືບຕໍ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໃນການກະຈາຍອຳນາດໃນການຕັດສິນໃຈ ໄປສູ່ແຂວງຕ່າງໆທີ່ມີທ່າແຮງ. ໃນເມື່ອກ່ອນການເຊັນສັນຍາປະຕິບັດບັນດາໂຄງການໃຫຍ່ກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຮັບການອະນຸມັດເຫັນດີຈາກລັດຖະບານຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ບັນດາໂຄງການດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຊີ້ນຳໂດຍກົງຈາກສູນ

ກາງ. ແຕ່ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ມີຫຼາຍໆໂຄງການໄດ້ຖືກໂອນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ຂັ້ນແຂວງ ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງຢູ່ໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນຈາກໂຄງການດັ່ງກ່າວນັ້ນມີບົດບາດຫຼາຍຂຶ້ນໃນການຕັດສິນໃຈຫຼາຍຂຶ້ນ.

ຂະບວນການປ່ຽນແປງຂອງການປົກຄອງດັ່ງກ່າວນັ້ນສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາລະບົບການອະນຸຍາດໃຫ້ການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດໄດ້ດີຂຶ້ນເປັນບາງສ່ວນ. ໃນເມື່ອກ່ອນລັດຖະບານສູນກາງມີບົດບາດພຽງຜູ້ດຽວໃນການກຳນົດຜົນດີຂອງໂຄງການບໍ່ແຮ່ ແລະ ໂດຍສະເພາະກຳນົດວ່າໂຄງການຮັບໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດລະດັບຊາດ ຫຼື ບໍ່. ແຕ່ການວາງໂຄງການລົງທຶນທີ່ຂັ້ນສູນກາງກຳນົດ ແລະ ຮັບຮອງເອົາຕໍ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຂາດການມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ. ແຕ່ປັດຈຸບັນນີ້ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ, ແຕ່ບາງຂອດທີ່ສໍາຄັນທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດ ໃນການເຮັດສັນຍາປະຕິບັດໂຄງການ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນການເກັບພາສີອາກອນ, ແມ່ນຍັງອີງຕາມລັດຖະບານສູນກາງຢູ່. ຊຶ່ງຍັງເປັນແຫຼ່ງຄວາມເຄັ່ງຕຶງປົ່ມຊ້ອນ.

5.6 ປະເດັນທາງດ້ານງົບປະມານ ໃນລະດັບ ຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ

ສປປ ລາວ ໄດ້ເຮັດການທົດລອງການກະຈາຍອຳນາດ ລົງສູ່ທ້ອງຖິ່ນ ໃນການເກັບພາສີອາກອນ ໃນຕົ້ນຊຸມປີ 1990, ແຕ່ຍ້ອນລາຍຮັບທີ່ເກັບໄດ້ຈາກພາສີ ແລະ ອາກອນຈາກການເຮັດທົດລອງດັ່ງກ່າວພູດລົງຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ວິທີການດັ່ງກ່າວມີການລວມສູນຄືນຢ່າງໄວວາ. ສໍາລັບໂຄງການບໍ່ຄໍາເຊໂປນທີ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນອາກອນລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ອົງການປົກຄອງຂັ້ນແຂວງປະມານ 3,5 ລ້ານ ໂດລາເທົ່ານັ້ນ ແລະ ແຂວງຕ້ອງອາໄສ ການແບ່ງປັນງົບປະມານທີ່ສູນກາງເປັນຜູ້ກຳນົດ. ການແບ່ງປັນງົບປະມານຈາກສູນກາງໃຫ້ແຂວງບໍ່ໄດ້ຄິດໄລ່ຕາມຍອດຂອງລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຈາກໂຄງການ. ຜົນສຸດທ້າຍ, ບັນດາແຂວງອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດດ້ານງົບປະມານພຽງເລັກໜ້ອຍຈາກໂຄງການໃຫຍ່ຢູ່ໃນແຂວງຂອງຕົນ, ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ສູນເສຍງົບປະມານບໍລິຫານຂອງຕົນທີ່ໄດ້ນັ້ນ ຍ້ອນໂຄງການສ້າງຄວາມກົດດັນເພີ່ມຂຶ້ນຕໍ່ອຳນາດການບໍລິຫານຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ເມືອງ ແລະ ແຂວງ.

ອີກບັນຫາໜຶ່ງຄື ການຄຸ້ມຄອງທາງດ້ານພາສີອາກອນທີ່ພົວພັນກັບໂຄງການໃຫຍ່ໆນັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນເປັນຢ່າງຍິ່ງ, ເຊິ່ງວຽກງານດັ່ງກ່າວແມ່ນພົວພັນກັບກົດໝາຍ ແລະ ກົດລະບຽບຂອງແຂວງ ແລະ ສູນກາງຕະຫຼອດທັງການອະນຸມັດການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ. ການບໍລິຫານຜູ້ເຮັດສັນຍາ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມສອດຄ່ອງ ແລະ ຜູ້ຮັບເໝົາແມ່ນຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກສັບສົນວ່າຈະປະຕິບັດກົດລະບຽບຂອງລັດຖະບານໃນຂັ້ນໃດ. ຕົວຢ່າງ: ອົງການລັດຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຕໍານິວ່າ ຜູ້ຮັບເໝົາຕໍ່ບໍ່ຈ່າຍພາສີອາກອນໃຫ້ແກ່ຕົນ, ແຕ່ຜູ້ຮັບເໝົາກໍອ້າງວ່າໄດ້ໄປຈ່າຍພາສີອາກອນໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານສູນກາງທັງນີ້ກໍເນື່ອງມາຈາກຄວາມສັບສົນດັ່ງກ່າວ ຫຼື ຕາມການຊີ້ນຳຜ່ານມາຈາກລັດຖະບານສູນກາງ.

5.7 ຂະແໜງເອກະຊົນ ແລະ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ

ຄວາມຈຳເປັນໃນການເສີມສ້າງ ຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ບັນດາສະຖາບັນຕ່າງໆ ຂອງພາກລັດຖະບານ ໃນການພັດທະນາ ແລະ ຝຶກອົບຮົມໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທັງບໍ່ຄໍາເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍມາຍນຶ່ງລົງທຶນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ທັງສອງບໍລິສັດດັ່ງກ່າວແມ່ນມີພະນັກງານລັດຖະບານປະຈຳພາກສະໜາມປະກອບຢູ່ ທັງຢູ່ໃນກິດຈະກຳການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການພັດທະນາ. ບັນດາພະນັກງານລັດດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ມີການປ່ຽນຜຽນກັນໃນທຸກໆສອງເດືອນ ແລະ ໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ສຶກສາຮຽນຮູ້ວິທີການດຳເນີນງານ ແລະ ເຫດຜົນໃນການຕັດສິນໃຈຕໍ່ການດຳເນີນທຸລະກິດ. ທັງສອງບໍລິສັດດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມສໍາມະນາ ແລະ ປັບປຸງວຽກງານການພັດທະນາໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ແລະ ກິດຈະກຳສະເພາະຂອງໂຄງການຢ່າງເປັນປົກກະຕິ.

ບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນເຮັດວຽກກັບຄະນະກຳມະການລັດຖະບານຂັ້ນສູນກາງ ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບໂຄງການໃຫ້ແກ່ບັນດາອົງກອນຕົວແທນຕ່າງໆ. ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງຄວາມຍືນຍົງທີ່ມີໜ້າທີ່ສະເພາະໃນການຕິດຕາມກວດກາວຽກງານກຽມປັດບໍ່ແຮ່ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍຕົວແທນຈາກອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ. ບໍ່ຄໍາເຊໂປນແມ່ນໄດ້ປະກອບສ່ວນການລົງທຶນທີ່ສໍາຄັນໃນການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວໃນການໄປຢ້ຽມຢາມການດຳເນີນງານຂອງຕ່າງປະເທດແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມໃນລະດັບສາກົນ ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ກົມກອງຕ່າງໆອີກດ້ວຍ.

5.8 ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານການປົກຄອງຕໍ່ ກັບການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ

ການປ່ຽນແປງຂອງລະບົບກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ການປັບປຸງຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານສະຖາບັນຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ໂດຍສະເພາະການເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງພາກລັດຖະບານຕໍ່ກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງໂຄງການ. ການປັບປຸງຄືນໃໝ່ກ່ຽວກັບກົດໝາຍການບໍ່ແຮ່ ແລະ ການປັບປຸງແກ້ໄຂກົດໝາຍການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ແມ່ນໄດ້ຜັນຂະຫຍາຍກົດໝາຍສະບັບກ່ອນນັ້ນໃຫ້ລະອຽດເຕີມ ພ້ອມທັງຖືເປັນການສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃຫ້ແກ່ນັກລົງທຶນ. ການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ອົງການຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ໄດ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານໃນການຕິດຕາມກວດກາ ຊຶ່ງເປັນການຜັນແປທີ່ບໍ່ແຮ່ຄໍາເຊໂປນ ແລະ ພູເບ້ຍມາຍນຶ່ງຍິນດີຕ້ອນຮັບ. ການກວດສອບບົດລາຍງານໂດຍລັດຖະບານ ຈະເຮັດໃຫ້ເພີ່ມຄວາມມີເຫດມີຜົນ ແລະ ເປັນທີ່ຍອມຮັບຕໍ່ກັບການດໍາເນີນງານ.

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການເພີ່ມບໍລິມາດກົດໝາຍດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ຂາດຄວາມສອດຄ່ອງເພີ່ມຂຶ້ນລະຫວ່າງກົດໝາຍພື້ນຖານຄຸ້ມຄອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່. ກົດ

ໝາຍພາສີອາກອນ, ກົດໝາຍບໍ່ແຮ່, ກົດໝາຍການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ແລະ ການອະນຸມັດການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດລ້ວນແຕ່ປະຕິບັດໃນຂອບເຂດອັນດຽວກັນ. ການພັດທະນາຢ່າງໄວວາຂອງກົດໝາຍ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງບັນດາສະຖາບັນ ຜູ້ທີ່ປະຕິບັດກົດໝາຍນັ້ນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນສອດຄ່ອງກັນ, ໝາຍຄວາມວ່າ ພະນັກງານລັດຖະບານຍັງບໍ່ທັນຮັບຮູ້ ຫຼື ເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງຕໍ່ກັບສາຍພົວພັນຂອງບັນດາກົດໝາຍດັ່ງກ່າວ. ຕົວຢ່າງ: ພະນັກງານຂອງກະຊວງການເງິນຍັງບໍ່ທັນເຂົ້າໃຈກົດໝາຍການລົງທຶນຕ່າງປະເທດຢ່າງເລິກເຊິ່ງ. ຕາບໃດທີ່ລະບົບກົດໝາຍຍັງມີການພັດທະນາ, ຄວາມຂັດແຍ່ງອາດຈະເພີ່ມຂຶ້ນກັບບັນດາໂຄງການການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດທີ່ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນແຕ່ດົນນານ ເຊິ່ງອາດຈະເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ກັບສະຖຽນລະພາບ ແລະ ຄວາມໝັ້ນໃຈທີ່ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດຕ້ອງການ. ປະເດັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ຂະໜາດເນື້ອທີ່ເຂດສໍາປະທານ ແລະ ການຍົກເວັ້ນພາສີນໍາເຂົ້າ ຄືຕົວຢ່າງຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງການພັດທະນາລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ການສໍາປະທານຜ່ານມາໄດ້ເລີ່ມສ້າງຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກແລ້ວ.

5.9 ສະພາບທາງດ້ານສັງຄົມ

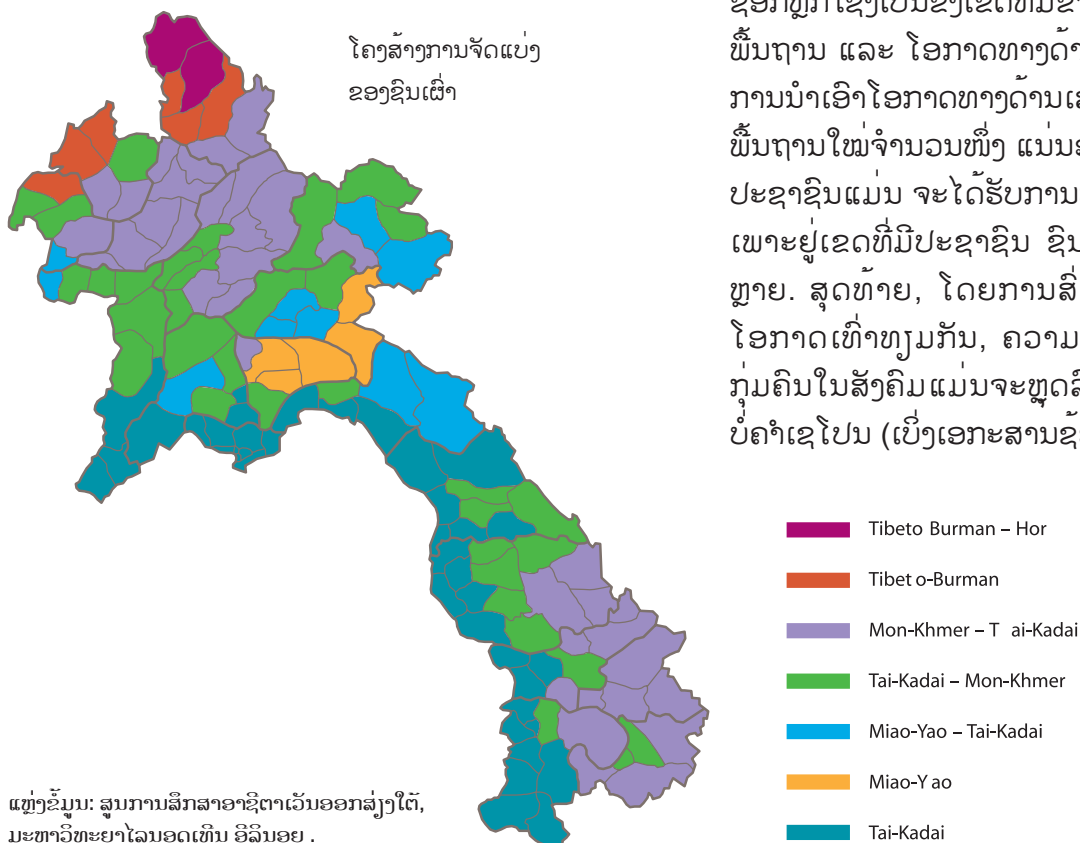
ພົນລະເມືອງຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ ແລະ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍ ທີ່ຜ່ານມາແບ່ງເປັນສາມຊົນເຜົ່າໃຫຍ່ຄື ລາວລຸ່ມ, ລາວເທິງ ແລະ ລາວສູງ, ແຕ່ການຈັດແບ່ງຊົນເຜົ່າດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ນິຍົມ ແລະ ໃຊ້ແທນຊື່ຂອງແຕ່ລະກຸ່ມຊົນເຜົ່າຍ່ອຍ. ດັ່ງນັ້ນ ອົງການແນວລາວສ້າງຊາດຈຶ່ງໄດ້ຈັດແບ່ງຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານັ້ນ ອອກເປັນ 49 ຊົນເຜົ່າຈົນມາເຖິງປັດຈຸບັນນີ້. (ເບິ່ງຮູບສະແດງ 5.5).

ເນື່ອງຈາກພົນລະເມືອງຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ ດັ່ງນັ້ນຄວາມສາມັກຄີຢູ່ໃນສັງຄົມຈຶ່ງເປັນບັນຫາທີ່ສໍາຄັນ ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ປະຊາຊົນທີ່ມາຈາກຫຼາຍວັດທະນະທຳຢູ່ໃນສັງຄົມມີຄວາມຂັດແຍ່ງກັນ. ນອກເໜືອຈາກທີ່ຕັ້ງບ້ານເຮືອນຢູ່ຂອງປະ

ຊາຊົນຕາມພູມິປະເທດແລ້ວ, ປະຊາຊົນທີ່ດໍາລົງຊີວິດໃນເຂດທີ່ພຽງແມ່ນຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຫຼາຍກວ່າໃນຂົງເຂດອື່ນ (ປະຊາຊົນຊົນເຜົ່າລາວລຸ່ມແມ່ນກວມອັດຕາສ່ວນໃຫຍ່). ປະຊາຊົນທີ່ດໍາລົງຊີວິດໃນເຂດພູດອຍຫ່າງໄກຊອກຫຼີກສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະກອບອາຊີບທາງດ້ານກະສິກໍາ. ການເຮັດກະສິກໍາຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດພູດອຍແມ່ນມີປະສິດທິພາບຕໍ່າກວ່າໃນເຂດທີ່ພຽງ ເນື່ອງຈາກວ່າ ເຂດທີ່ພຽງ ແມ່ນມີໂອກາດເຂົ້າເຖິງຊົນລະປະທານ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນການປູກເຂົ້າ.

ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ສາມາດກະທົບທາງບວກຕໍ່ກັບຄວາມສາມັກຄີຂອງປະຊາຊົນໃນສັງຄົມຢູ່ 3 ດ້ານຄື: ດ້ານທີ 1, ແມ່ນສໍາລັບເຫດຜົນທາງດ້ານທໍລະນີສາດ, ລາຍຮັບຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ສາມາດກະຈາຍໃຫ້ປະຊາຊົນໃນບັນດາເມືອງທີ່ຫຼຸກຍາກໃນທົ່ວປະເທດ ບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນຊົນເຜົ່າມີຈຳນວນຫຼາຍ. ດ້ານທີ 2, ບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ດໍາເນີນງານ ໃນເຂດຊົນນະບົດຫ່າງໄກຊອກຫຼີກ ເຊິ່ງເປັນຂົງເຂດທີ່ມີຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ແລະ ໂອກາດທາງດ້ານການພັດທະນາ. ຖ້າມີການນໍາເອົາໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານໃໝ່ຈຳນວນໜຶ່ງ ແນ່ນອນຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນແມ່ນ ຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດທີ່ມີປະຊາຊົນ ຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍຈຳນວນຫຼາຍ. ສຸດທ້າຍ, ໂດຍການສົ່ງເສີມນະໂຍບາຍທີ່ໃຫ້ໂອກາດເທົ່າທຽມກັນ, ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງກຸ່ມຄົນໃນສັງຄົມແມ່ນຈະຫຼຸດລົງ ດັ່ງຕົວຢ່າງຂອງເຂດບໍ່ຄໍາເຊໂປນ (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ກ.)

ຮູບສະແດງ 5.5: ແຜນທີ່ສະແດງການຈັດແບ່ງຂອງຊົນເຜົ່າ

ສະຫຼຸບລວມ ແລະ ຜົນການ
ປະຕິຮູບທາງດ້ານ
ນະໂຍບາຍ

6. ສະຫຼຸບລວມ ແລະ ຜົນການປະຕິຮູບທາງດ້ານນະໂຍບາຍ

ຮູບແບບການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນດຳເນີນດ້ວຍການປຸງບທຽບກັບປີລະມິດໃນທາງປັນກັບ. ການຄົ້ນຄວ້າດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ນຳເອົາຜົນຂອງການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນເມື່ອກ່ອນມາເປັນບ່ອນອີງໃນການນຳໃຊ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການລິເລີ່ມຂອງຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງຊັບພະຍາກອນ. ໃນບາງກໍລະນີ ການສຶກສາແມ່ນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນກະທົບທາງດ້ານລົບຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຕໍ່ກັບປະຊາຊົນໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນ, ແຕ່ກໍໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈຳກັດນອກເໜືອຈາກຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ການຈ້າງງານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການສຶກສາຄັ້ງນີ້ໄດ້ພົບວ່າຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານບວກໃນວົງກວ້າງທີ່ເກີດຂຶ້ນຕໍ່ລະດັບຊາດ (ເຊັ່ນ: ດ້ານພາສີອາກອນ, ລາຍຮັບຈາກການແລກປ່ຽນເງິນຕາກັບຕ່າງປະເທດ) ໄດ້ເລີ່ມສົມທົບດ້ວຍຜົນທາງດ້ານບວກໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ (ຈາກການເຕີບໂຕທາງດ້ານລາຍຮັບ ແລະ ການປັບປຸງຕົວຊີ້ບອກທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ).

ສຳລັບຢູ່ເຂດທ້ອງຖິ່ນແລ້ວ ສະພາບໃນທາງບວກແມ່ນໄດ້ເກີດຂຶ້ນຕໍ່ກັບຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເຮັດວຽກກັບຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ທັງນີ້ກໍເພື່ອເປັນການຮັບປະກັນວ່າເຂົາເຈົ້າເຊື່ອມໂຍງກັບດ້ານເສດຖະກິດກັບສະພາບອ້ອມຂ້າງ ແລະ ຜົນກະທົບໃນທາງດ້ານລົບແມ່ນຄ່ອຍໆຫຼຸດລົງ (ໂດຍຄວບຄຸມບັນຫາການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານເຂົ້າເຂດຈາກພາກສ່ວນອື່ນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳກໍສຳມາດສະໜອງໃຫ້ໄດ້ໝົດທຸກໆຄົນ ແລະ ການຂະຫຍາຍວຽກງານການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ກໍອາດຈະສ້າງຄວາມບໍ່ພໍໃຈໃຫ້ແກ່ບາງຄົນໃນຊຸມຊົນ, ມີຫຼາຍໆຄົນກໍສຳມາດສ້າງລາຍຮັບສູງ ແລະ ສະພາບການດຳລົງຊີວິດທີ່ເກີດຈາກການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ທັງທາງກົງ ຫຼື ອື່ນໆ). ແຕ່ເຮົາຈະເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້ກໍເປັນອັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນມີລາຍຮັບເພີ່ມສູງຂຶ້ນຢ່າງມະຫາສານ. ຂໍ້ລິເລີ່ມຂອງໂຄງການການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໃນການຮ່ວມມືກັບອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊຸມຊົນ, ໂດຍສະເພາະການຮ່ວມມືເພື່ອສະ

ໜອງການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍໃນການພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບຕະຫຼອດທັງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການຈັດຊື້ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນແມ່ນເປັນປັດໄຈສຳຄັນໃນການຂະຫຍາຍພື້ນຖານຂອງຮູບແບບຂອງການສຶກສາແບບປີລະມິດ.⁵⁰

ແຕ່ອາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ແທນທີ່ຜົນປະໂຫຍດທາງບວກທັງໝົດ ໄຫຼລົງຫາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ໃນກໍລະນີຂອງ ສປປ ລາວ ດ້ານລົບຂອງຜົນປະໂຫຍດທັງໝົດດັ່ງກ່າວ ອາດປະກົດຕົວໃນລະດັບປະເທດ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ກັບເສດຖະກິດມະຫາພາກ ແລະ ທຽບກັບຂະໜາດເສດຖະກິດຂອງປະເທດມີຄວາມສູງເກີດຂຶ້ນ ໂດຍປາດສະຈາກການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານເສດຖະກິດມະຫາພາກຢ່າງໃກ້ຊິດ, ອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ແລະ ການເອື້ອອື່ງໃສ່ລາຍຮັບຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ອາດຈະເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ຈຸດສຸດຍອດຂອງປີລະມິດໃນທາງປັນກັບນັ້ນແຄບລົງ. ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນ ຄຸນນະພາບຂອງການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກໃນປັດຈຸບັນນີ້ແມ່ນດີຂຶ້ນ, ການຂາດດຸນທາງດ້ານການຄ້າ ແລະ ງົບປະມານຫຼຸດລົງ, ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ເງິນເຟີ້ມີຄວາມໝັ້ນຄົງສະຖຽນລະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ, ພ້ອມນັ້ນ ການເຕີບໂຕຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ອາດຈະເພີ່ມສິ່ງທ້າທາຍອັນສະເພາະໃນການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກໃນຕໍ່ໜ້າ.

ໂດຍລວມແລ້ວ, ກ່ອນອື່ນໝົດ, ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງຮັກສາ ແລະ ແມ່ນກະທັ່ງເສີມຂະຫຍາຍຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງສະຖາບັນ, ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ແລະ ນັ້ນກໍຕ້ອງແມ່ນໃນຮູບການທີ່ຮັດກຸມການຕິດຕາມໂຄງການລົງທຶນຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ໂດຍສະເພາະ ໂຄງການຂອງບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ ທີ່ມີປະສິດການນ້ອຍກວ່າ) ທີ່ພົວພັນກັບການຈັດຕັ້ງ ດັ່ງກ່າວ ເພື່ອລົບລ້າງການປະຕິບັດບໍ່ສາມາດຮັບເອົາໄດ້.

50 ປັດຈຸບັນນີ້ ບັນຫາເລື່ອງເງິນເຟີ້ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນອາດຈະຍັງບໍ່ທັນເກີດຂຶ້ນ, ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ມີການຕິດຕາມກວດກາຢ່າງໃກ້ຊິດ.

ເພື່ອສໍາເລັດໜ້າທີ່ດັ່ງກ່າວ, ການສຶກສາເພີ່ມຕື່ມຢ່າງເລິກເຊິ່ງກ່ຽວກັບວິທີພິຈາລະນາຕົກລົງນະໂຍບາຍທີ່ກະທົບໃສ່ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ແລະ ວິທີຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວອາດເປັນປະໂຫຍດ ເພື່ອຈຸດປະສົງ (ກ) ກໍານົດປັດໄຈທີ່ຈຳກັດການພັດທະນາສະຖາບັນໃຫ້ເພີ່ມປະສິດທິຜົນ ແລະ ປັບປຸງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງໃນປັດຈຸບັນ ແລະ (ຂ) ວາງແຜນແກ້ໄຂປັດໄຈດັ່ງກ່າວ.

ສິ່ງທີ່ພົ້ນເດັ່ນທີ່ສຸດສິ່ງທີ່ທ້າທາຍກວ່າໝູ່ໝົດແມ່ນວ່າການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງການເງິນຂອງພາກລັດ ແມ່ນຕ້ອງສາມາດກໍານົດໄດ້ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສ, ພ້ອມທັງຮັບປະກັນວ່າຈະບໍ່ຖືກກະທົບຈາກສະພາບໃນອະນາຄົດຂອງຊັບພະຍາກອນບໍ່ແຮ່ທັງສອງແຫຼ່ງ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງລາຄາສິນຄ້າໃນຕ່າງປະເທດໃນດ້ານນີ້, ອົງການ IMF ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນວ່າປະກົດມີການໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂຶ້ນຕາມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ. ການປະເມີນຂອບເຂດຄວາມສ່ຽງການໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂຶ້ນດັ່ງກ່າວຍິ່ງສັບສົນຂຶ້ນຍ້ອນລາຍຈ່າຍນອກແຜນງົບປະມານຂອງລັດຖະບານ.

ນອກຈາກນີ້, ວຽກງານການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ທີ່ເປັນທ່າແຮງໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດດັ່ງກ່າວນັ້ນຄວນຈະໄດ້ຮັບການກໍານົດ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນແຜນງານລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ. ພ້ອມນີ້ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງເສີມ

ສະພາບແວດລ້ອມຂອງການລົງທຶນໃຫ້ກວ້າງຂວາງອອກເພື່ອເຮັດໃຫ້ບັນດາບໍລິສັດທ້ອງຖິ່ນສາມາດສວຍໃຊ້ໂອກາດທາງດ້ານທຸລະກິດ ໃນການສະໜອງບໍ່ແຮ່ ແລະ ສ້າງພື້ນຖານການແຂ່ງຂັນ ເພື່ອສະໜອງແກ່ ສປປ ລາວ ກໍຄືພາກພື້ນ. ນະໂຍບາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການປັບປຸງຄຸ້ມຄອງ ທີ່ເປັນທ່າແຮງໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ການບໍລິການ ແລະ ການກໍ່ສ້າງ) ນັ້ນ ໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງໃຫຍ່ຫຼວງໃນການພັດທະນາຕໍ່ກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນລະດັບແຫ່ງຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ. ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໂດຍປັບປຸງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ໃຫ້ເປັນຂະແໜງໜຶ່ງທີ່ເປັນທ່າແຮງ ເພື່ອຂະຫຍາຍກາລະໂອກາດດ້ານເສດຖະກິດນັ້ນ, ຈະເຮັດໃຫ້ແຮງກົດດັນໃນການເຕີບໂຕຂອງພົນລະເມືອງທີ່ ສປປ ລາວ ປະເຊີນນັ້ນຫຼຸດຜ່ອນລົງ. ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ທີ່ເຂັ້ມທົນແບບທັນສະໄໝນີ້ຈະບໍ່ສາມາດເປັນຂະແໜງທີ່ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໄດ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໄດ້ ຫາກບໍ່ມີການພົວພັນກັບບັນດາອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຖ້າເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນຂະແໜງການນີ້ຈະເປັນໝາກຫົວໃຈທີ່ສໍາຄັນໃນການພັດທະນາ ແລະ ສົ່ງເສີມພາກເອກະຊົນອີກດ້ວຍ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- Bourdet, Y. (2000)
The Economics of Transition in Laos: From Socialism to ASEAN Integration.
Cheltenham: Edward Elgar.
- Corden, W.M. and Neary, J.P. (1982)
“Booming sector and de-industrialization in a small open economy”, *Economic Journal*, 92: 825-48.
- Earth Systems Lao (2005)
“Phu Kham Copper-Gold Project Environmental and Social Impact Assessment”, for Phu Bia Mining Ltd.
- Earth Systems Lao (2005)
“Phu Kham Copper-Gold Project, Health and Nutrition Survey”, for Phu Bia Mining Ltd.
- Earth Systems Lao (2006)
“Household Survey December 2005”, for MMG Sepon Gold and Copper Mine.
- Earth Systems Lao (2008)
“Sepon Project Socio-Economic Household Survey 2007”, for Oxiana Ltd.
- Earth Systems Lao (2010)
“Sepon Operations Household Survey 2009”, for MMG Sepon Lane Xang Minerals Ltd.
- Earth Systems Lao (2010)
“Case Studies of Local Government Engagement in Mining and Hydropower Sectors of the Lao PDR”.
- GIZ (German Agency for Technical Co-operation) (2007)
“FDI-SME Linkages Two Case Studies”.
- Government of the Lao PDR (2004).
“National Growth and Poverty Eradication Strategy”. Government of the Lao PDR, Vientiane, Laos.
- Government of the Lao PDR (2007)
“GDP Projection in Laos”, Unpublished document. Vientiane: Ministry of Planning and Investment.
- Government of the Lao PDR (2009)
“Seventh National Socio-Economic Development Plan (NEDP) for 2011 to 2015”. Vientiane: Ministry of Planning and Investment.
- Insisienmay, Sthabandith (2008)
“Dutch Disease Syndrome and the Lao Economy”, in *East Asian Economic Review No. 3*, Shanghai Center for Economic Research, Graduate School of Economics, Kyoto University, pp. 109-118.
- International Council on Mining and Minerals (ICMM) “Synthesis of Four Country Case Studies - The Challenge of Mineral Wealth: Using Resource Endowments to Foster Sustainable Development”, April 2006
- International Monetary Fund (2008)
“IMF Executive Board Concludes 2008 Article IV Consultation with the Lao People’s Democratic Republic”. International Monetary Fund.
- International Monetary Fund (2009a)
“Staff Report for the 2009 Article Consultation”.
- International Monetary Fund (2009b)
“Joint IMF/World Bank Debt Sustainability Analysis 2009”. International Monetary Fund and International Development Association.

- International Monetary Fund (2011)
“IMF Country Report No. 11/44, Lao People’s Democratic Republic – Staff Report and Public Information Notice”.
- Jackson, Richard. T. (2010)
“Household Survey 2009”, Draft report for MMG Sepon Mine.
- Joint Monitoring Program (2010) Retrieved from <http://www.wssinfo.org/> in March 2010.
- Kyophilavong, P. (2009)
“Mining Sector in Laos”, *BRC Discussion Paper Series No. 18*, Bangkok Research Center (BRC), IDE-JETRO.
- Kyophilavong, P. (2010)
“*The Impact of Global Financial Crisis on Lao Economy – GTAP Model Approach*”, *Conference Paper, International Seminar on Skills Development for the Emerging New Dynamism in Asian Developing Countries under Globalization*, Cambodia, January, 2010.
- Kyophilavong, P. and Toyoda, T. (2009)
“Impacts of Foreign Capital Inflows on the Lao Economy”,
in T. Toyoda and Chou (eds.) *Empirical Research on Trade and Finance in East Asia*. Research Series, Vol. 142, Hiroshima Shudo University.
- Leo, B. and Barmeier, J. (2010)
“Who are the MDG Trailblazers? A New MDG Progress Index”, Working Paper 222 (August), Center for Global Development, Washington DC.
- Maddison, Angus (2010)
“Statistics on World Population, GDP and Per Capita GDP, 1-2008 AD” University of Groningen. Retrieved from <http://www.ggdgc.net/maddison/> in April 2010.
- McMahon, G. and Remy, F. (eds.) (2002)
Large Mines and the Community: Socioeconomic and Environmental Effects in Latin America, Canada, and Spain,
World Bank, IDRC Publication.
- Okonjo-Iweala, N., Kwakwa.V., Beckwith. A. and Ahmed. Z. (1999)
“Impact of Asia’s Financial Crisis on Cambodia and the Lao PDR”, *Finance & Development*, September.
- Oxiana Limited (2004)
Sustainability Report 2004.
- Oxiana Limited (2005)
Sustainability Report 2005.
- Oxiana Limited (2006)
Sustainability Report 2006.
- Oxiana Limited (2007)
Sustainability Report 2007.
- OZ Minerals (2008)
Sustainability Report 2008.
- OZ Minerals (2009)
Sustainability Report 2009.
- Pan Australian Resources Ltd (2005)
Quarterly Report for the three months ending March 2005.
- Pan Australian Resources Ltd (2006)
Sustainability Report 2006.

PanAust Limited (2007)
Sustainability Report 2007.

PanAust Limited (2008)
Sustainability Report 2008.

PanAust Limited (2009)
Sustainability Report 2009.

Richter, K., Van Der Weide, R, and Souksavath, P. (2005)
Lao PDR Poverty Trends 1992/93- 2002/3.
Vientiane: National Statistics Centre and the
World Bank.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ກ: ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ຊຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳເຊໂປນຕໍ່ກັບແມ່ຍິງ

ໃນຂະນະທີ່ມີຂໍ້ຈຳກັດຫຼາຍຢ່າງດ້ານຂອບເຂດການສຶກສາກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳເຊໂປນຕໍ່ກັບແມ່ຍິງ ໂດຍສະເພາະ ໃນຂົງເຂດສາທາ ແລະ ບໍລິມາດວຽກງານໃນຄົວເຮືອນ ແຕ່ຈາກຜົນການສຶກສາກໍເຫັນວ່າມີຜົນກະທົບຕໍ່ແມ່ຍິງໃນລະດັບໃດໜຶ່ງຈາກໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳເຊໂປນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ກໍຄວນຄຳນຶງວ່າ ນອກຈາກສະພາບການປ່ຽນແປງຍ້ອນໂຄງການຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ແມ່ຍິງແລ້ວ, ຍັງມີປັດໄຈອື່ນໆ ທີ່ມີຜົນກະທົບໃນລະດັບຕ່າງກັນ ໂດຍຂຶ້ນກັບປະເພດຊົນເຜົ່າ, ສະຖານະພາບຂອງແມ່ຍິງ (ໂສດ ຫຼື ແຕ່ງງານ) ຫຼື ໃນລະດັບຕ່າງກ່າວກັບບ່ອນເກີດຂອງແມ່ຍິງ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບແມ່ຍິງທຸກຄົນໃນເຂດຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່

ຜົນກະທົບຕົ້ນຕໍຈາກໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳເຊໂປນຕໍ່ກັບແມ່ຍິງທຸກຄົນ (ແລະ ໃນນັ້ນ, ຫຼາຍອັນກໍຍັງມີຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ຊາຍອີກດ້ວຍ) ພາຍໃນເຂດເຊິ່ງສາມາດສັງລວມໄດ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ນັບແຕ່ປີ 2004, ການສະໜອງໄຟຟ້າໃຫ້ແກ່ພາຍໃນປະເທດ ໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ເຂົ້າເຖິງຫຼາຍບ້ານທົ່ວປະເທດ. ການເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າຂອງປະຊາຊົນມັນໄດ້ຫັນປ່ຽນພຶດຕິກຳການຊື້ ແລະ ການແຕ່ງກິນຂອງປະຊາຊົນ (ເຊັ່ນ: ຍ້ອນໄດ້ນຳໃຊ້ຜູ້ເຢັນເປັນຕົ້ນ), ຮູບແບບການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ (ໃຊ້ເວລາຫຼາຍຂຶ້ນເຮັດກິດຈະກຳໃນຕອນແລງ ຍ້ອນມີໄຟຟ້າ) ແລະ ປະຊາຊົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສະພາບການຂອງໂລກໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ (ໂດຍຜ່ານທາງການເບິ່ງໂທລະພາບ) ແທນທີ່ຈະຮູ້ຂໍ້ມູນພຽງແຕ່ຢູ່ເມືອງວິລະບູລີ;
- ເຮັດໃຫ້ການສັນຈອນສ່ວນບຸກຄົນ (ຍ້ອນປະຊາຊົນມີລົດຈັກໃຊ້ຫຼາຍຂຶ້ນ) ແລະ ການຕິດຕໍ່ສື່ສານ (ຍ້ອນມີໂທລະສັບມືຖື) ເພີ່ມຂຶ້ນ;
- ເຮັດໃຫ້ຫຼຸດການເອື້ອຍອີງກິດຈະກຳກຸ້ມຕົນເອງຫຼຸດລົງ ແລະ ແຕ່ພັດເອື້ອຍອີງການນຳໃຊ້ເງິນຕາຫຼາຍຂຶ້ນ

ໃນເສດຖະກິດຄອບຄົວ. ນັ້ນມັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກຸ່ມຜູ້ຊາຍຫຼາຍກວ່າກຸ່ມຜູ້ຍິງ ນັບຕັ້ງແຕ່ກິດຈະກຳເກັບຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ບໍ່ແມ່ນໄມ້) ໄດ້ຫຼຸດລົງ ຊຶ່ງຜ່ານມາ ເປັນໜ້າທີ່ຂອງແມ່ຍິງທີ່ເຮັດວຽກນີ້ ແລະ ຫຼຸດລົງຫຼາຍກວ່າວຽກຫາປາ ແລະ ລ່າສັດ (ເປັນວຽກຂອງຜູ້ຊາຍ). ຕົວຢ່າງ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ໄຟຟ້າ ຈະເຂົ້າເຖິງເກືອບທຸກຄົວເຮືອນກໍຕາມ ຫຼື ລາຍຮັບຂອງຄົວເຮືອນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນແຕ່ເຂົາເຈົ້າກໍນຳໃຊ້ຟື້ນທີ່ເກັບຈາກປ່າ (ເປັນວຽກຂອງຜູ້ຊາຍ) ເຂົ້າໃນການແຕ່ງອາຫານກິນຢູ່ຄືເກົ່າ;

- ເຮັດໃຫ້ຫຼຸດປະລິມານການສະໜອງແຮງງານພາຍໃນລົງ ຍ້ອນວ່າ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ກຸ່ມແມ່ຍິງຈຳນວນໜຶ່ງ (ໂດຍສະເພາະ ແມ່ຍິງທີ່ຍັງໜຸ່ມ ແລະ ໂສດ) ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກຮັບຄ່າຈ້າງຈະບໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກຊ່ວຍພໍ່ແມ່ຢູ່ບ້ານ ຫຼື ເຮັດນາເຮັດສວນອີກຕໍ່ໄປ. ກໍລະນີຄ້າຍຄືກັນ, ຍ້ອນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຂອງປະຊາຊົນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນມັນໄດ້ຫຼຸດມູນຄ່າທາງເສດຖະກິດຄອບຄົວຂອງເດັກນ້ອຍໄວຮຽນລົງ. ແຕ່ວ່ານັບແຕ່ຈຳນວນການເຮັດວຽກຂອງແຕ່ລະຄົວເຮືອນ ໄດ້ຫຼຸດລົງມັນພັດໄປເພີ່ມວຽກເຮັດໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງຜູ້ທີ່ແຕ່ງດອງຫຼາຍຂຶ້ນ. ຜົນການສຶກສານີ້ຍັງສອດຄ່ອງກັບຂະໜາດຂອງຄົວເຮືອນໃນບ້ານທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃກ້ກັບເຂດຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໂດຍໄດ້ມີຈຳນວນສະມາຊິກໃນຄອບຄົວຂອງບ້ານດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຫຼຸດລົງນັບແຕ່ປີ 2001 (ໃນປີ 2001 ຂະໜາດຂອງຄອບຄົວເຜົ່າລາວ ໂດຍສະເລ່ຍແມ່ນ 6,8 ຄົນ ໂດຍສະເລ່ຍ ແລະ ເຜົ່າມາກົງ/ຕຣີ ມີແມ່ນ 5,9 ຄົນ; ໃນປີ 2009 ທັງສອງຕົວເລກດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຫຼຸດລົງເປັນ 5,5 ຄົນ);
- ນອກນັ້ນ, ມັນຍັງໄດ້ເພີ່ມສິນຄ້າຊົມໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນຫຼາຍຂຶ້ນ.

ມີການປ່ຽນແປງຫຼາຍຢ່າງເປັນໄປໃນທາງບວກສຳລັບຫຼາຍກຸ່ມຄົນ ແຕ່ວ່າທຸກການປ່ຽນແປງກໍຕ້ອງໄດ້ປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບການດຳລົງຊີວິດທີ່ຜ່ານມາຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດໃນທຸກສັງຄົມກໍໄດ້ມີການປ່ຽນແປງໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາຢູ່

ເມືອງວິລະບູລີ ເຊັ່ນ: ມີທັງການກໍ່ໃຫ້ເກີດມີບັນຫາກໍ່ຄື ທັງໄດ້ສ້າງໂອກາດຕ່າງໆໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ບາງ ທີ່ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນກວ່າໝູ່ ແມ່ນການສ້າງໂອກາດ ໃຫ້ແກ່ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ. ໃນທ້າຍປີ 2009, ຫຼາຍກວ່າ 1/4 ຂອງແມ່ຍິງທັງໝົດ (ທີ່ມີອາຍຸເກນເຮັດ ວຽກ) ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຊຸມຊົມໃກ້ກັບເຂດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ມີ ວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ໄດ້ຮັບຄຳຈ້າງ, ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເຮັດວຽກກັບໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳເຊໂປນ. ເຖິງ ແມ່ນວ່າ ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວຈະຫຼຸດລົງນັບແຕ່ປີ 2005 (ອັດຕາສ່ວນແມ່ນ 32%) ກໍຕາມແຕ່ດ້ານຈຳນວນແລ້ວ ແມ່ຍິງທີ່ເຮັດວຽກຮັບຈ້າງໃນຕົວຈິງ ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນນັບ ແຕ່ນັ້ນມາ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ແມ່ຍິງມີຄວາມແຕກຕ່າງຕາມປະເພດ ຊົນເຜົ່າ

ແມ່ຍິງທີ່ເວົ້າພາສາມາກົງ/ຕຣີ ແລະ ພາສາລາວລຸ່ມແມ່ນ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ເຊິ່ງເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນ ບໍ່ແຮ່ ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າແຕກຕ່າງກັນ. ຕົວ ຢ່າງ, ກ່ອນການກໍ່ສ້າງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳເຊໂປນມັນ ເປັນເລື່ອງປົກກະຕິຂອງເດັກຍິງທີ່ເວົ້າພາສາມາກົງ/ຕຣີ ທີ່ຈະສ້າງຄອບຄົວໃນຊ່ວງອາຍຸກາງໄວລຸ້ນ. ພາຍຫຼັງ ທີ່ໂຄງການເຊໂປນໄດ້ນຳເຂົ້າມາຂອງການສຶກສາ ແລະ ການຈ້າງງານກໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນ ແຕ່ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ກໍ່ບໍ່ເຂົ້າເຖິງແມ່ຍິງທີ່ເວົ້າພາສາມາກົງ/ຕຣີ ເລີຍຍົກເວັ້ນ ແມ່ຍິງຜູ້ທີ່ບໍ່ຄຳນຶງເຖິງວັດທະນະທຳຂອງຕົນ. ຍ້ອນ ແນວນັ້ນ, ມັນກໍ່ໄດ້ສ້າງສະພາບຄວາມເຄັ່ງຕຶງໃຫ້ແກ່ ບຸກຄົນ ແລະ ຊຸມຊົນກຸ່ມຂອງ.

ນອກນັ້ນ, ການພົວພັນລະຫວ່າງກຸ່ມທີ່ເວົ້າພາສາແຕກ ຕ່າງກັນ ກ່ອນການເຂົ້າມາຂອງໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ເຊິ່ງໃນຕອນນັ້ນ ກຸ່ມທີ່ເວົ້າພາສາລາວ ໄດ້ຖືວ່າຕົນເອງ ມີລະດັບຄວາມສຳເລັດສູງກວ່າ ກຸ່ມທີ່ເວົ້າພາສາມາກົງ/ ຕຣີ, ຄວາມແຕກຕ່າງນີ້ ຍັງຊ່ວຍໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນກະທົບ ພາຍຫຼັງໂຄງການບໍ່ແຮ່ເຂົ້າມາ ໄດ້ແຈ້ງຂຶ້ນນຳອີກ. ໜຶ່ງ ໃນເຫດຜົນທີ່ວ່າເປັນຫຍັງກຸ່ມຄົນທີ່ເວົ້າພາສາມາກົງ/ຕຣີ

ໂດຍລວມແລ້ວ ມີລະດັບການສຶກສາຕ່ຳກວ່າກຸ່ມທີ່ເວົ້າ ພາສາລາວ ແມ່ນຍ້ອນໃນເມືອງວິລະບູລີ ກ່ອນປີ 2000 ມີຈຳນວນໂຮງຮຽນພຽງແຕ່ 2-3 ຫຼັງເທົ່ານັ້ນ ແລະ ສ່ວນ ໃຫຍ່ເປັນໂຮງຮຽນປະຖົມ ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ພາສາອື່ນນອກ ຈາກພາສາລາວເຂົ້າໃນການສິດສອນ.

ດັ່ງຕາຕະລາງ ກ.1 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການປ່ຽນແປງ ຂອງອັດຕາເຂົ້າຮຽນ ນັບຕັ້ງແຕ່ມີໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ອັດຕາເຂົ້າຮຽນຂອງກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ເວົ້າພາສາລາວເຫັນວ່າ ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າເພດຊາຍ ໃນຂະນະທີ່ອັດຕາເຂົ້າຮຽນ ຂອງກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ເວົ້າພາສາມາກົງ/ຕຣີ ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ເຖິງສີ່ເທົ່າ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕາຕະລາງດັ່ງກ່າວ ຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ: (1) ມັນກໍ່ຍັງມີຊ່ອງຫວ່າງລະ ຫວ່າງອັດຕາເຂົ້າຮຽນຂອງເພດຍິງ ແລະ ຊາຍ ລະຫວ່າງ ສອງກຸ່ມພາສາດັ່ງກ່າວ; ແລະ (2) ຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນ ຫຼາຍກວ່າ ຄື ຕົວເລກໃນຕາຕະລາງ ກ.1 ເປັນຕົວເລກ ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນສຳລັບທຸກຊັ້ນລະດັບການສຶກສາ. ສ່ວນໃຫຍ່ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຂອງກຸ່ມທີ່ເວົ້າພາສາມາ ກົງ/ຕຣີ (ລວມທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ) ແມ່ນເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນ ປະຖົມປີທີສາມ. ແນ່ນອນວ່າ ມັນຕ້ອງໃຊ້ເວລາດົນແດ່ ໃນການປ່ຽນພຶດຕິກຳ ຫຼື ວັດທະນະທຳທີ່ເຄີຍປະຕິບັດ ມາຍາວນານ ແລະ ສິ່ງດັ່ງກ່າວ - ດັ່ງທີ່ສະແດງໃນຕາ ຕະລາງ ກ.2 ແລະ ນີ້ - ກໍ່ບໍ່ຄວນປິດບັງການປ່ຽນແປງ ທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ແລະ ກຳລັງເກີດຂຶ້ນໃນປັດຈຸບັນ.

ຍ້ອນຊ່ອງຫວ່າງດ້ານການສຶກສາ, ເຮົາອາດຄາດຄະເນ ໄດ້ວ່າ ມັນໄດ້ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນການຈ້າງງານຢູ່ ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ລະຫວ່າງ ກຸ່ມຄົນທີ່ເວົ້າພາສາທີ່ ແຕກຕ່າງກັນ. ແຕ່ນີ້ບໍ່ແມ່ນກໍລະນີທີ່ສຳຄັນ ເຖິງແມ່ນ ວ່າ ກຸ່ມທີ່ເວົ້າພາສາລາວຈະມີອັດຕາສ່ວນການຈ້າງງານ ສູງກວ່າກຸ່ມທີ່ເວົ້າພາສາມາກົງ/ຕຣີ ໃນທ້າຍປີ 2009 ກໍ ຕາມ ແຕ່ການຈ້າງງານ ເບິ່ງຄືວ່າຈະມີຄວາມເທົ່າທຽມ ລະຫວ່າງກຸ່ມຊົນເຜົ່າໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະ ດັບການສຶກສາເລີຍ.

ນອກນັ້ນ, ຜົນກະທົບສຶກສາ ຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນຕື່ມອີກວ່າ ໃນຂະນະທີ່ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໄດ້ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້

ແກ່ຊຸມຊົນໃກ້ຄຽງທ່າອ່ຽງຜົນກະທົບໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ກໍໄດ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນແຕ່ລະຄອບຄົວເຊັ່ນ: ໃນຂະນະທີ່ ອັດຕາການເກີດໃນບ້ານກຸ່ມທີ່ເວົ້າພາສາລາວ ໃນເຂດ SPDA ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 3,5% ຊ່ວງປີ 2001-2004 ເປັນ 2,5% ໃນປີ 2009/10,; ອັດຕາການເກີດຂອງ ແມ່ຍິງກຸ່ມບ້ານທີ່ເວົ້າພາສາມາກົງ/ຕຣີ ພັດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈາກ 3% ໃນຊ່ວງປີ 2001-2004 ເພີ່ມເປັນຫຼາຍກວ່າ 4% ໃນປີ 2010. ຍ້ອນອັດຕາການລອດຂອງແມ່ ໄດ້ ເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊ່ວງປີຜ່ານມາ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງທີ່ເວົ້າພາສາ ມາກົງ/ຕຣີມີລູກນ້ອຍຫຼາຍກວ່າແມ່ຍິງທີ່ເວົ້າພາສາລາວ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ມັນຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການຕັດສິນໃຈຂອງ ແຕ່ລະຄອບຄົວ ກ່ຽວກັບການຈັດສັນແຮງງານຂອງຕົນ. ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນເຂດບໍ່ແຮ່ ຍັງໄດ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ສະມາຊິກຄອບຄົວທີ່ເຮັດ ວຽກໃນໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເປັນປັດໄຈພື້ນຖານຂອງ ຄວາມຮັ່ງມີຂອງຄົວເຮືອນຕົນ ໂດຍສະເພາະ ຄອບຄົວ ໃດທີ່ມີສະມາຊິກຍັງໜຸ່ມ ແລະ ມີພໍ່ແມ່ ອາຍຸໄວກາງ ຈະ ສາມາດປູກເຂົ້າລ້ຽງຄອບຄົວໄດ້ກຸ້ມກິນ ແລະ ຍັງມີລາຍ

ຮັບພຽງພໍຈາກການຈ້າງງານໃນໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຫຼາຍກວ່າຄອບຄົວທີ່ຍັງໜຸ່ມ (ຊົນເຜົ່າໃດກໍຕາມ) ແລະ ມີລູກນ້ອຍ.

ຜົນກະທົບມີຄວາມແຕກຕ່າງຕາມອາຍຸ ແລະ ສະຖາ ນະພາບ

ນັບແຕ່ເລີ່ມການກໍ່ສ້າງໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ແຕ່ລະ ຄົວເຮືອນໃຜມັນ ກໍໄດ້ມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ຢາກມີວຽກເຮັດງານທຳຢູ່ໂຄງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ໂດຍ ຕ້ອງການໃຫ້ລູກສາວທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ແຕ່ງດອງຂອງຕົນໄດ້ ເຮັດວຽກນຳໂຄງການ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ, ຫາຍາກທີ່ແມ່ ຍິງທີ່ສ້າງຄອບຄົວແລ້ວ ໄປເຮັດວຽກຢູ່ໂຄງການເຊໂປນ. ໃນປີ 2002 ແລະ ຕົ້ນປີ 2003, ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນຈະມີ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການກຳນົດອາຍຸສຳລັບຜູ້ທີ່ຂໍເຮັດ ວຽກນຳໂຄງການ ຍ້ອນວ່າ ເອກະສານຢັ້ງຢືນການເກີດ (ຫຼື ໃນຮູບແບບຢັ້ງຢືນອື່ນ) ແມ່ນມີໜ້ອຍ ຫຼື ຫາຍາກ, ແຕ່ຈຳນວນແມ່ຍິງທີ່ມາສະໝັກເຮັດວຽກນຳໂຄງການ ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນແມ່ຍິງທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 18 ປີ ແລະ ເມື່ອ

ຕາຕະລາງ ກ.1: ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸລະຫວ່າງ 6 ຫາ 17 ປີ (%), SPDA

ກຸ່ມພາສາ	ເພດ	2001	2004	2005/6	2009/10
ລາວ (ພູໄທ)	ຊາຍ	84	79	87	99
	ຍິງ	64	86	91	107**
ມາກົງ/ຕຣີ	ຊາຍ	43	63	68	87
	ຍິງ	17	53	65	71

ໝາຍເຫດ: * ບ້ານໃນເຂດ SPDA ເຊໂປນ ເປັນເຂດບ້ານທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃກ້ກັບບໍ່ແຮ່ແຫ່ງທຳອິດ; ** ອັດຕາສ່ວນຫຼາຍກວ່າ 100% ແມ່ນເປັນໄປໄດ້ ຍ້ອນວ່າອັດຕາເຂົ້າຮຽນອາດ ກວມເອົາທັງນັກຮຽນທີ່ມີອາຍຸນ້ອຍກວ່າ 6 ປີ ແລະ ຫຼາຍກວ່າ 17 ປີ.

ຕາຕະລາງ ກ.2: ຈຳນວນນັກຮຽນລົງທະບຽນໃນໂຮງຮຽນມັດທະຍົມຕອນປາຍ ຫຼື ສູງກວ່າ, SPDA

ກຸ່ມພາສາ	ເພດ	2005	2007	2009
ລາວ (ພູໄທ)	ຊາຍ	15	24	27
	ຍິງ	18	24	33
ມາກົງ/ຕຣີ	ຊາຍ	8	11	11
	ຍິງ	3	1	6

ໝາຍເຫດ: ບໍ່ມີຂໍ້ມູນໃນປີ 2001

ຜູ້ສະມັກສ່ວນໃຫຍ່ເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຖືກປະຕິເສດໄປບໍ່ຮັບເຂົ້າເຮັດວຽກ ຍ້ອນບໍລິສັດຂອງໂຄງການຍ້ານວ່າ ຖ້າຮັບເຂົ້າມາເຮັດວຽກຈະເປັນການໃຊ້ແຮງງານເດັກນ້ອຍຊຶ່ງຜິດລະບຽບກົດໝາຍ, ເຮັດໃຫ້ຫຼາຍຄອບຄົວບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ. ປະມານ 1/5 ຂອງພະນັກງານທີ່ເປັນຊາວເມືອງວິລະບູລີ ໄດ້ເຮັດວຽກໃນໂຄງການນັ້ນ ແມ່ນເປັນແມ່ຍິງ ແລະ ໃນນັ້ນຫຼາຍກວ່າ 90% ແມ່ນແມ່ຍິງທີ່ຍັງໂສດ.

ສຳລັບແມ່ຍິງທີ່ຍັງໝູ່ມ ແລະ ຍັງໂສດ, ເບິ່ງຄືວ່າ ເຂົາເຈົ້າຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຢ່າງຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຮັບໂອກາດທີ່ດີຈາກການມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ສາມາດຊົມໃຊ້ສິນຄ້າບໍລິໂພກຕ່າງໆແລ້ວ, ແຕ່ເຂົາເຈົ້າ ຍັງມີໂອກາດໃນການເລືອກຄູ່ຄອງໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ຍ້ອນສາມາດເດີນທາງໄປມາ (ທາງກາຍຍະພາບ ແລະ ເຄື່ອງມືການສື່ສານ) ແລະ ມີໂອກາດພົບກັບຜູ້ຊາຍຄົນໃໝ່ຈາກຕ່າງຖິ່ນທີ່ເຂົາມາເຮັດວຽກໃນໂຄງການບໍ່ແຮ່ນຳອີກ.

ໂດຍສົມທົບແລ້ວ, ແມ່ຍິງທີ່ສ້າງຄອບຄົວແລ້ວ ເຫັນວ່າໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໜ້ອຍກວ່າ ແລະ ຍັງຕ້ອງໄດ້ປັບຕົວເອງໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບການດຳລົງຊີວິດທີ່ປ່ຽນແປງຫຼາຍກວ່າ ແມ່ຍິງທີ່ຍັງໂສດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໂອກາດສຳລັບການດຳເນີນທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ເຫັນວ່າເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ສ້າງຄອບຄົວແລ້ວ ກໍພົ້ນເດັ່ນໃນຂະແໜງນີ້. ນອກນັ້ນ, ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳເຊໂປນ ຍັງໄດ້ສ້າງແຜນງານສຸມໃສ່ການສົ່ງເສີມທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ໂດຍການສ້າງຕັ້ງກອງທຶນການເງິນຈຸນລະພາກ ແລະ ໂຄງການປູກພືດຜັກ. ໜຶ່ງໃນຂົງເຂດຕົ້ນຕໍທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກບໍ່ຄຳເຊໂປນ ເຊິ່ງກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ສ້າງຄອບຄົວແລ້ວ ອາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍກວ່າ ໝູ່ ແມ່ນການປັບປຸງດ້ານສຸຂະພາບ ໂດຍສະເພາະແມ່ນດ້ານສຸຂະພາບແມ່ ແລະ ເດັກ.

ສຳລັບແມ່ຍິງອາຍຸສູງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແມ່ໝ້າຍ ກໍໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເລັກໜ້ອຍຈາກໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ແມ່ຍິງເຫຼົ່ານີ້ ຈຳຕ້ອງປັບຕົວໃຫ້ເຂົ້າກັບທຸກການປ່ຽນແປງທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການມີຢູ່ຂອງບໍ່ແຮ່ ໃນຊ່ວງອາຍຸການປັບຕົວທີ່ຫຍຸ້ງຍາກທັງໆທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຍັງໂດຍກົງຈາກບໍ່ແຮ່ດັ່ງກ່າວ, ຍ້ອນຈະບໍ່ໄດ້ຮັບໂອກາດໃນການຈ້າງງານ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍມີອາຍຸສູງກວ່າທີ່ຕົນເອງຈະສາມາດເຮັດວຽກເປັນຊາວສວນ ຫຼື ເຮັດທຸລະກິດຂະໜາດນ້ອຍໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳເຊໂປນ ຈຶ່ງໄດ້ສ້າງໂຄງການຂະໜາດນ້ອຍສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຄົນສູງອາຍຸຜູ້ທີ່ບໍ່ມີຍາດພີ່ນ້ອງໃນເຂດຂຸດຄົ້ນນີ້ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນເພດຍິງ.

ຜົນກະທົບ ມີຄວາມແຕກຕ່າງຕາມຖິ່ນກຳເນີດ

ກ່ອນເລີ່ມໂຄງການບໍ່ແຮ່, ໄດ້ມີງານແຕ່ງດອງເກີດຂຶ້ນຈຳນວນຈຳກັດລະຫວ່າງຄົນທ້ອງຖິ່ນ ເຂດພັດທະນາຂອງເຊໂປນ SPDA ແລະ ຄົນນອກເຂດ. ປະມານ 19% ຂອງງານແຕ່ງດອງ ກ່ອນໂຄງການບໍ່ແຮ່ ເປັນງານແຕ່ງດອງລະຫວ່າງຄົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຕ່າງຖິ່ນ. ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 30% ໃນສົກປີ 2009/10 (ເບິ່ງຕາຕະລາງ ກ.3). ນອກນັ້ນ, ໃນຂະນະກ່ອນປີ 2001 ໄດ້ມີທ່າອ່ຽງວ່າ ແມ່ຍິງຈາກພາຍນອກໄດ້ເຂົ້າມາແຕ່ງດອງກັບຜູ້ຊາຍຢູ່ເຂດບ້ານ SPDA ຂອງເຊໂປນ (ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນກຸ່ມບ້ານທີ່ເວົ້າພາສາມາກົງ/ຕຣີ). ແຕ່ປັດຈຸບັນ ຜູ້ຊາຍຕ່າງຖິ່ນພັດເປັນຜູ້ເຂົ້າມາແຕ່ງດອງໃນເຂດບ້ານນີ້ຫຼາຍກວ່າ. ທ່າອ່ຽງດັ່ງກ່າວສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການເຂົ້າມາແຕ່ງດອງຂອງຜູ້ຊາຍຫຼາຍຂຶ້ນໃນເຂດບ້ານຂອງເຊໂປນ SPDA, ອາດແມ່ນຍ້ອນວ່າ ເຂດດັ່ງກ່າວມີເງື່ອນໄຂສະດວກໃນການຈ້າງງານໃຫ້ແກ່ເຈົ້າບ່າວ (ຜູ້ຊາຍຕ່າງຖິ່ນ) ເຮັດໃຫ້ເຂດດັ່ງກ່າວເປັນເຂດດຶງດູດຄວາມສົນໃຈຈາກຜູ້ຊາຍຕ່າງຖິ່ນ.

ມັນເປັນເລື່ອງທີ່ຫຼາຍຄົນເປັນຫວ່ງວ່າ ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຈະດຶງດູດແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ນອກເໜືອຈາກຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ແລະ ຄິດວ່າ ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍເຫຼົ່ານີ້ ຈະເປັນຜູ້ຊາຍເປັນສ່ວນໃຫຍ່. ມັນກໍເປັນສິ່ງທີ່ໜ້າເປັນຫວ່ງຢູ່ຍ້ອນວ່າອັດຕາສ່ວນທີ່ບໍ່ສົມດຸນລະຫວ່າງເພດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໃນກຸ່ມຄົນຕ່າງຖິ່ນ ທີ່ມີການພົວພັນດ້ານສັງຄົມບໍ່ຫຼາຍກັບຄົນເຂດທ້ອງຖິ່ນອາດຈະກໍໃຫ້ເກີດບັນຫາດ້ານສັງຄົມຫຼາຍຢ່າງເຊັ່ນ: ບັນຫາໂສເພນີ, ບັນຫາການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການແຕກແຍກທາງດ້ານສັງຄົມ. ໜຶ່ງໃນປະເດັນທີ່ໜ້າສົນໃຈຫຼາຍກວ່າ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການບໍ່ແຮ່ເຊໂປນ, ນອກຈາກການເຄື່ອນຍ້າຍພະນັກງານລັດປະມານ 200 ຄົນ ແລະ ຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍຝ່າຍລັດ, ຄື ຜູ້ຍ້າຍເຂົ້າເຂດສ່ວນ

ຫຼວງຫຼາຍ (ໂດຍສະເພາະເຂົ້າບ້ານບຸ່ງຄຳ ທີ່ຂະຫຍາຍຕົວໄວວາ) ແມ່ນມາຈາກບ້ານທີ່ຫ່າງໄກກວ່າ ພາຍໃນເມືອງວິລະບູລີ. ນອກນັ້ນ, ການໄຫຼເຂົ້າມາຂອງແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍເຫຼົ່ານີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ເຂົ້າມາເປັນລັກສະນະຄອບຄົວ ຫຼື ເປັນຜູ້ຊາຍທີ່ໄດ້ແຕ່ງດອງແລ້ວ. ໂດຍລວມແລ້ວ ອັດຕາສ່ວນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນບ້ານບຸ່ງຄຳ, ຜູ້ຊາຍ 105 ຄົນຕໍ່ຜູ້ຍິງຈຳນວນ 100 ຄົນ, ຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ບໍ່ມີທ່າອ່ຽງທີ່ຜູ້ຊາຍຈະເຄື່ອນຍ້າຍບ້ານດັ່ງກ່າວ. ໃນຂະນະດຽວກັນ ກໍເກີດມີບັນຫາດ້ານສັງຄົມເພີ່ມຂຶ້ນໃນເຂດບ້ານບຸ່ງຄຳລວມເຖິງບັນຫາໂສເພນີ ແຕ່ປະກົດວ່າຕົ້ນກຳເນີດ ແລະ ລັກສະນະເປັນຄອບຄົວຂອງຜູ້ຍິງຍ້າຍເຂົ້າທ້ອງຖິ່ນກໍໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນບັນຫາເຫຼົ່ານີ້.

ຕາຕະລາງ ກ.3: ການຍ້າຍມາແຕ່ງດອງກ່ອນ ແລະ ຫຼັງປີ 2001, ເຂດ SPDA ເຊໂປນປີ 2009/10

ກຸ່ມພາສາ	ເພດ	ເກີດຢູ່ບ້ານ ທີ່ຢູ່ປັດຈຸບັນ (ຄົນ)	ຍ້າຍມາແຕ່ງດອງ ໃນປີ 2001 ແລະ ກ່ອນປີ 2001 (%)	ຍ້າຍມາແຕ່ງດອງ ຫຼັງປີ 2001 (%)
ລາວ (ພູໄທ)	ຊາຍ	117	43	53
	ຍິງ	117	57	47
ມາກົງ/ຕຣີ	ຊາຍ	54	31	67
	ຍິງ	47	69	33

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ຂ: ງົບປະມານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ຂອງບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ

ຕາຕະລາງ ຂ.1: ງົບປະມານທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ

	ການຈັດສັນງົບປະມານຕໍ່ປີ ສໍາລັບກອງທຶນພັດທະນາ ທ້ອງຖິ່ນຂອງບໍລິສັດ ເຊໂປນ (ໂດລາສະຫະລັດ)				
	2004 ¹	2005	2006	2007 ²	2008 ³
ກ: ໂຄງລ່າງພື້ນຖານ	29%		58%	30%	46%
ຂົນສົ່ງ (ຖະໜົນ, ທາງລົດໄຟ, ທາງຂົນ-ລົງ ສໍາລັບເຄື່ອງບິນ)			230.652	65.040	145.000
ການສ້າງສູນກາງຊຸມຊົນ					
ການສ້າງອາຄານຕະຫຼາດ					
ການບໍລິການສາທາລະນະປະໂພກ (ນໍ້າ, ໄຟຟ້າ, ໂທລະຄົມ)	52.000		79.500		
ໂຄງການກະສິກໍາ			77.620	97.560	85.000
ໂຄງການສັດລ້ຽງ					
ໂຄງການການປະມົງ					
ຂ: ການສຶກສາ	24%		4%	29%	12%
ການສຶກສາຜູ້ໃຫຍ່ທາງດ້ານການຫຍິບ, ຕໍ່າຫຼັກ ແລະ ຫັດຖະກໍາ	48.000		23.211		
ການກໍ່ສ້າງ ຫຼື ການຟື້ນຟູບັນດາໂຮງຮຽນ				157.180	60.000
ທຶນການສຶກສາ					
ວັດຖຸສະໜອງໂຮງຮຽນ					
ຄ: ສຸຂະພາບ	12%		19%	13%	16%
ສ້າງບັນດາໂຮງໝໍ, ຄຣິນິກ ແລະ ບົວລະບັດຮັກສາ	24.000		127.250	70.460	80.000
ແຜນງານສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດ/ສຸຂະສຶກສາ					
ສະໜອງທາງດ້ານການແພດ					
ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບນໍ້າ					
ກໍ່ສ້າງບ່ອນອົກຍ້າຍເສດແຂງ					
ງ: ການພັດທະນາວິສາຫະກິດທ້ອງຖິ່ນ	30%		6%	19%	18%
ການຊ່ວຍເຫຼືອຂະຫຍາຍທຸລະກິດຂອງລູກຄ້າໂດຍຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ການລົງທຶນ	60.000		37.360	102.980	90.000
ການຈັດຊື້ຈາກຊຸມຊົນຜູ້ຕ້ອຍໂອກາດ					
ການຊ່ວຍເຫຼືອຂະຫຍາຍທຸລະກິດຂອງຜູ້ສະໜອງ ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ການລົງທຶນ					
ຈ: ການພັດທະນາຊຸມຊົນ	5%		13%	9%	8%
ການບໍລິຈາກ					
ເປັນຜູ້ອຸປະຖາບັນດາງານສິລະປະ, ວັດທະນະທຳ ຫຼື ງານກ່ຽວກັບການກິລາ	6.000		27.320		25.000
ການສ້າງຄວາມສາມາດໂດຍການຝຶກອົບຮົມ, ໃຫ້ຄໍາປຶກສາ ແລະ ປະສົບການເຮັດວຽກ					
ໂຄງການການເງິນຈຸລະພາກ					
ການແບ່ງປັນ ນໍ້າໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ຫຼາກຫຼາຍເຊັ່ນ ການລ້ຽງສັດຢູ່ທົ່ງຫຍ້າ, ການເກັບໄມ້ເສດ, ສ້າງທາງຜ່ານ, ການເກັບກ່ຽວບັນດາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ບໍ່ໄດ້ນໍາໃຊ້					
ການອໍານວຍຄວາມສະດວກແກ່ຊຸມຊົນໃຫ້ ເຂົ້າເຖິງຜູ້ກໍານົດນະໂຍບາຍ					
ອື່ນໆ	10.000		61.964		15.000
ລາຍຈ່າຍທັງໝົດທີ່ຮູ້	200.000	382.500	664.877	542.000	500.000
ສະເລ່ຍງົບປະມານທັງໝົດ					

ໝາຍເຫດ:

- 1 ກອງທຶນພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນຂອງບໍລິສັດ ເຊໂປນເລີ່ມຕົ້ນແຕ່ປີ 2003 ເປັນຕົ້ນມາ ດ້ວຍງົບປະມານ 96.000 ໂດລາສະຫະລັດ. ກອງທຶນດັ່ງກ່າວບໍລິຫານໂດຍຄະນະກຳມະການເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍບັນດາພະນັກງານເມືອງ, ບັນດາສະມາຊິກຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ບັນດາພະນັກງານທີ່ມາຈາກປົກຄອງ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ພະນັກງານອາວຸໂສຂອງບໍລິສັດ ເຊໂປນ.
- 2 ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນບັນຫາສັງຄົມໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນໃນປີ 2007, ສ້າງໄວ້ເພື່ອວາງແຜນພາຍຫຼັງອາຍຸໂຄງການບໍ່ແຮ່ພັດທະນາການນໍາໃຊ້. ກອງທຶນດັ່ງກ່າວໄດ້ຈັດສັນເງິນທຶນໃຫ້ແກ່ບັນດາທຶນການສຶກສາ, ການພັດທະນາທັກສະດ້ານວິສະວະກຳ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມດ້ານການຫຍິບ ແລະ ເງິນກູ້ຢືມເພື່ອສ້າງຕັ້ງທຸລະກິດ ແລະ ອື່ນໆ ອີກທີ່ນອນຢູ່ໃນບັນດາແຜນງານ. ໄດ້ມີການຈັດສັນເງິນທຶນຈຳນວນ 500.000 ໂດລາສະຫະລັດ ໃຫ້ແກ່ກອງທຶນນີ້ປະຈຸບັນ.
- 3 ກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນບັນຫາສັງຄົມໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອໄພສະນາການ ແລະ ການສຶກສາຂອງແມ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ການບໍລິຈາກເຂົ້າສານ ຈຳນວນໜຶ່ງໃຫ້ແກ່ຜູ້ສູງອາຍຸ ແລະ ຄົນພິການ, ການຮັບຮູ້ຄວາມປອດໄພຢູ່ທ້ອງຖະໜົນ, ບັນດາງານບຸນ ແລະ ງານທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານວິຊາສະເພາະທີ່ຫຼາກຫຼາຍທີ່ນອນຢູ່ໃນບັນດາແຜນງານ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ຄ: ງົບປະມານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງຂອງບໍລິສັດພູເບີຍມາຍນັ້ງ

ຕາຕະລາງ ຄ.1: ງົບປະມານດ້ານສັງຄົມ ແລະ ໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງບໍລິສັດພູເບີຍ

	ການຈັດສັນງົບປະມານຕໍ່ປີ			
	2006	2007	2008	2009
ກ: ຮູບແບບໂຄງລ່າງພື້ນຖານ	62%	19%	26%	59%
ຂົນສົ່ງ (ຖະໜົນ, ທາງລົດໄຟ, ທາງຂັ້ນ-ລົງສຳລັບ ເຄື່ອງບິນ)		5.000		80.000
ການສ້າງສູນກາງຊຸມຊົນ	138.266		23.816	14.990
ການສ້າງອາຄານຕະຫຼາດ				51.900
ການບໍລິການທີ່ເປັນປະໂຫຍດ (ນ້ຳ, ໄຟຟ້າ, ໂທລະຄົມ)	16.556			
ໂຄງການກະສິກຳ				9.762
ໂຄງການສັດລ້ຽງ			7.175	1.914
ໂຄງການການປະມົງ	29.456			6.403
ຂ: ການສຶກສາ	28%	70%	56%	19%
ສ້າງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ບົວລະບັດຮັກສາ	82.452	19.000		50.114
ການສຶກສາ, ການຝຶກອົບຮົມ, ໃຫ້ທຶນການສຶກສາ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງປະຊາຊົນທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກຈ້າງງານ			67.037	773
ການກະຈາຍເງິນເດືອນໃຫ້ຄູ				
ສ້າງໂຮງຮຽນ				2.546
ຄ: ສູຂະພາບ	8%	0%	3%	5%
ສ້າງບັນດາໂຮງພໍ້, ຄຣິນິກ ແລະ ການບົວລະບັດຮັກສາ	20.152			
ໂຄງການການສົດພູມຄຸ້ມກັນໂລກ ແລະ ການສຶກສາ	3.356		2.567	
ສະໜອງທາງດ້ານຢາ				
ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບນ້ຳ	1.020		1.650	
ສ້າງບ່ອນຍົກຍ້າຍເສດທິນ				13.986
ງ: ການພັດທະນາຜູ້ປະກອບການທ້ອງຖິ່ນ	0%	0%	0%	0%
ການຊ່ວຍເຫຼືອຂະຫຍາຍທຸລະກິດຂອງລູກຄ້າຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ການລົງທຶນ				
ການຈັດຊື້ຈາກຊຸມຊົນທີ່ມີຂໍ້ເສຍປຸງ				
ການຊ່ວຍເຫຼືອຂະຫຍາຍທຸລະກິດຂອງຜູ້ສະໜອງຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ການລົງທຶນ				
ຈ: ການພັດທະນາຊຸມຊົນ	2%	11%	15%	16%
ການບໍລິຈາກ				
ເປັນຜູ້ສະໜັບສະໜູນບັນດາງານສິລະປະ, ວັດທະນະທຳ ຫຼື ງານກິລາຕ່າງໆ		3.000		
ການສ້າງຄວາມສາມາດໂດຍຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ, ໃຫ້ຄຳປຶກສາ ແລະ ປະສົບການເຮັດວຽກ			18.313*	37.087
ໂຄງການການເງິນຈຸລະພາກ				9.729
ການແບ່ງປັນ-ນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ເຊັ່ນ ການລ້ຽງສັດຍຸ່ນຕາມທົ່ງຫຍ້າ, ການເກັບພື້ນ, ການແກະຮອຍ, ການເກັບກຸ່ວບັນດາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້				
ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກຊຸມຊົນໃຫ້ເຂົ້າເຖິງຜູ້ຕັດສິນໃຈຜູ້ກຳນົດນະໂຍບາຍ				
ອື່ນໆ	7.110			
ລາຍຈ່າຍທັງໝົດ	298.368	27.000	102.245	279.204
ງົບປະມານທັງໝົດ	300.000	300.000	300.000	300.000

ໝາຍເຫດ:

* ຄະນະກຳມະການການພັດທະນາພູເບີຍ, ທີ່ບໍລິຫານກອງທຶນການພັດທະນາຊຸມຊົນໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 2007 ແລະ ໄດ້ເລີ່ມດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມໃນປີ 2008. ຄະນະກຳມະການພັດທະນາພູເບີຍປະກອບດ້ວຍຊາວບ້ານ, ບັນດາພະນັກງານບໍລິຫານ, ເມືອງ ແລະ ແຂວງ. ເຈົ້າແຂວງ ແລະ ຜູ້ບໍລິຫານຂອງບໍລິສັດພູເບີຍເປັນຜູ້ຈັດສັນດ້ານການເງິນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ງ: ການຄິດໄລ່ ແລະ ການລາຍງານ ການຈ່າຍພາສີ -ອາກອນ

ຂໍ້ລິເລີ່ມກ່ຽວກັບຄວາມໂປ່ງໃສຂອງບັນດາອຸດສາຫະກຳ
ຊຸດຄົ້ນຄວ້າ (EITI) ແມ່ນມີຈຸດປະສົງເພື່ອ ເພີ່ມທະວີ
ຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານການປົກຄອງ ໂດຍການປັບ
ປຸງຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ສາມາດກວດສອບໄດ້ໃນຂະ
ແໜງຊຸດຄົ້ນຄວ້າ. EITI ແມ່ນມາດຕະຖານໂລກທີ່ສົ່ງ
ເສີມຄວາມໂປ່ງໃສດ້ານລາຍຮັບ ໂດຍມີການຮຽກຮ້ອງ

ໃຫ້ບັນດາບໍລິສັດເຜີຍແຜ່ສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍໄປນັ້ນ
ແລະ ສິ່ງທີ່ລັດຖະບານໄດ້ຮັບ. ມັນແມ່ນວິທີທີ່ລະອຽດ
ອ່ອນສໍາລັບການຕິດຕາມ ແລະ ສັງລວມບັນດາລາຍ
ຈ່າຍຂອງບໍລິສັດ ແລະ ບັນດາລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານ
ໃນລະດັບປະເທດ.

ຕາຕະລາງ ໑.1: ລາຍການແຫ່ງທີ່ມາຂອງ EITI ກ່ຽວກັບລາຍໄດ້ທີ່ສໍາຄັນຂອງບັນດາບໍລິສັດ ທີ່ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ລັດຖະບານຂອງປະເທດ
ເຈົ້າພາບ

ອາກອນກຳໄລ	ອາກອນທີ່ເກັບຈາກລາຍຮັບໃນການດໍາເນີນກິດຈະກຳຊຸດຄົ້ນ ຂອງບໍລິສັດ
ຄ່າພາກຫຼວງ	ການຈັດວາງຄ່າພາກຫຼວງຈະແຕກຕ່າງຕາມລະບອບການປົກຄອງຂອງລັດຖະບານເຈົ້າພາບ. ຄ່າພາກ ຫຼວງສາມາດລວມຂໍ້ຜູກມັດໃຫ້ບໍລິສັດຂາຍການຜະລິດທັງໝົດ ແລະ ມອບສ່ວນໜຶ່ງຂອງລາຍຮັບຈາກ ການຂາຍ. ໃນກໍລະນີອື່ນໆ, ລັດຖະບານເຈົ້າພາບມີຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງຕໍ່ກັບການຜະລິດ ແລະ ຈັດ ແຈ້ງການຂາຍຢ່າງເອກະລາດ ຈາກຜູ້ສໍາປະທານ. “ຄ່າພາກຫຼວງ” ເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນກັບສິດຕິການ ຜະລິດຂອງລັດຖະບານເຈົ້າພາບ.
ສິດຂອງລັດຖະບານເຈົ້າພາບ ຕໍ່ການຜະລິດ	ນີ້ແມ່ນສ່ວນແບ່ງການຜະລິດທັງໝົດຂອງລັດຖະບານເຈົ້າພາບ. ສິດຕິການຜະລິດເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດໂອນ ໃຫ້ລັດຖະບານເຈົ້າພາບໄດ້ໂດຍກົງ ຫຼື ສາມາດໂອນໃຫ້ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດແຫ່ງຊາດກໍໄດ້. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ກະແສຜົນກຳໄລເຫຼົ່ານີ້ສາມາດຢູ່ໃນຮູບແບບວັດຖຸ ຫຼືວ່າ ເງິນສົດໄດ້.
ການໃຫ້ສິດແກ່ບໍລິສັດ ລັດວິສາຫະກິດ ແຫ່ງຊາດ ຕໍ່ການຜະລິດ	ນີ້ແມ່ນສ່ວນແບ່ງການຜະລິດທັງໝົດ ຂອງບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດແຫ່ງຊາດ. ສິດຕິການຜະລິດເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ມາຈາກການຖືຮຸ້ນທີ່ຖືກຕ້ອງຂອງ ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດແຫ່ງຊາດ. ກະແສຜົນປະໂຫຍດເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດຢູ່ໃນຮູບແບບວັດຖຸ ຫຼື ເງິນສົດໄດ້.
ເງິນປັນຜົນ	ເງິນປັນຜົນທີ່ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານເຈົ້າພາບໃນຖານະເປັນຜູ້ຖືຮຸ້ນຂອງບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດແຫ່ງ ຊາດ ກ່ຽວກັບຮຸ້ນ ແລະ ການແຈກຢາຍຜົນກຳໄລຂອງເງິນທຶນຕ່າງໆ ນອກຈາກໜີ້ສິນ ຫຼື ທຶນກູ້ຢືມ.
ເງິນໂບນັດ (ເຊັ່ນ ລາຍເຊັນ, ການຄົ້ນພົບ, ການຜະລິດ)	ບັນດາລາຍຈ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເງິນໂບນັດ ເນື່ອງມາຈາກ: <ul style="list-style-type: none"> ການໃຫ້ລາງວັນ, ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ການໂອນສິດຊຸດຄົ້ນຄວ້າ; ຄວາມສໍາເລັດຂອງລະດັບການຜະລິດ ຫຼື ເປົ້າໝາຍທີ່ແນ່ນອນ; ແລະ ການຄົ້ນພົບແຮ່ສະສົມ/ແຫຼ່ງແຮ່ທາດເພີ່ມຕື່ມ.
ຄ່າທຳນຽມໃບອະນຸຍາດ, ຄ່າເຊົ່າ, ຄ່າລົງທະບຽນ ແລະ ຄ່າທຳນຽມ ໃບອະນຸຍາດອື່ນໆ ແລະ/ຫຼື ຄ່າສໍາປະທານ	ການຈ່າຍເງິນໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານເຈົ້າພາບ ແລະ/ຫຼື ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດແຫ່ງຊາດເພື່ອ: <ul style="list-style-type: none"> ໄດ້ຮັບ ແລະ/ຫຼື ເລີ່ມການສໍາຫຼວດ ແລະ ການຮັກສາໃບອະນຸຍາດ ຫຼື ສໍາປະທານ (ຄ່າທຳນຽມ ໃບອະນຸຍາດ/ຄ່າສໍາປະທານ); ການດໍາເນີນວຽກງານການສໍາຫຼວດ ແລະ/ຫຼື ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ (ຄ່າທຳນຽມອະນຸຍາດ). ຊຶ່ງສ່ວນ ຫຼາຍຈັດຂຶ້ນກ່ອນໄລຍະທີ່ຈະທຳການຜະລິດ; ແລະ, ການໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ການເຊົ່າເຂດສໍາປະທານ ຫຼື ການເຊົ່າເນື້ອທີ່ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ.
ຜົນປະໂຫຍດທີ່ສໍາຄັນອື່ນໆ ຕໍ່ລັດຖະບານເຈົ້າພາບ	ກະແສຜົນປະໂຫຍດເຫຼົ່ານີ້ປະກອບມີ ພາສີອາກອນທີ່ເກັບຈາກລາຍໄດ້, ການຜະລິດ ຫຼື ຜົນກຳໄລຂອງ ບັນດາບໍລິສັດ. ອາກອນຊົມໃຊ້, ເຊັ່ນ ພາສີມູນຄ່າເພີ່ມ, ອາກອນລາຍໄດ້ສ່ວນບຸກຄົນ ຫຼື ອາກອນ ການຂາຍ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ປຶ້ມແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຂໍ້ລິເລີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສຂອງອຸດສາຫະກຳຊຸດຄົ້ນຄວ້າ, ມີນາ (2005: ໜ້າ 27).

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ງ: ການຄິດໄລ່ ແລະ ການລາຍງານການຈ່າຍພາສີ -ອາກອນ

ຕາຕະລາງ ງ.2: ກະແສຕົນປະໂຫຍດຂອງບໍລິສັດພູເບີຍ ທີ່ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ລັດຖະບານ, 2009

	ປະເພດ	ບໍລິມາດ	ມູນຄ່າ (ໂດລາສະຫະລັດ)			
			ລວມທັງໝົດ	ແຫ່ງຊາດ	ພາກພື້ນ	ທ້ອງຖິ່ນ
	ລາຍຈ່າຍທີ່ກວມຢູ່ໃນ EITI		12.266.664			
1ກ)	ອາກອນກຳໄລ		ບໍ່ມີ			
1ຂ)	ຄ່າພາກຫຼວງ					
	• ເງິນສົດ		8.008.826			
	• ວັດຖຸ					
1ຄ)	ຄ່າທຳນຽມໃບອະນຸຍາດ, ຄ່າເຊົ່າ, ຄ່າທຳນຽມອະນຸຍາດ ແລະ ຄ່າອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການອະນຸຍາດ/ການສໍາປະທານ		210.061 (ພາສີອາກອນ) 58.916 (ຄ່າສໍາປະທານ)			
1ງ)	ເງິນໂບນັດ, ລາຍເຊັນ ແລະ ຈາກການຜະລິດ					
1ຈ)	ເງິນປັນຜົນ					
1ສ)	ລາຍຈ່າຍອື່ນໆ ທີ່ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານເຈົ້າພາບ (ລວມມີການໃຫ້ສິດຕິການຜະລິດ ແລະ ຄ່າພາກຫຼວງປະເພດອື່ນໆ)		1.756.557 (ອາກອນເງິນໝູນວຽນທຸລະກິດ)			
	ອາກອນລາຍໄດ້ສ່ວນບຸກຄົນ		2.232.304			

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ບົດລາຍງານຄວາມຍືນຍົງຂອງ PanAust (2009: ໜ້າ 12).

ຕາຕະລາງ ງ.3: ກະແສຕົນປະໂຫຍດຂອງບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ ທີ່ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ລັດຖະບານ, 2009

	ປະເພດ	ບໍລິມາດ	ມູນຄ່າ (ໂດລາສະຫະລັດ)			
			ລວມທັງໝົດ	ແຫ່ງຊາດ	ພາກພື້ນ	ທ້ອງຖິ່ນ
	ລາຍຈ່າຍທີ່ກວມຢູ່ໃນ EITI		80.872.676			
1ກ)	ອາກອນກຳໄລ		57.519.000			
1ຂ)	ຄ່າພາກຫຼວງ					
	• ເງິນສົດ		19.297.076			
	• ວັດຖຸ					
1ຄ)	ຄ່າທຳນຽມໃບອະນຸຍາດ, ຄ່າເຊົ່າ, ຄ່າທຳນຽມອະນຸຍາດ ແລະ ຄ່າອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການອະນຸຍາດ/ການສໍາປະທານ		56.600 (ຄ່າເຊົ່າ)			
1ງ)	ເງິນໂບນັດ, ລາຍເຊັນ ແລະ ຈາກການຜະລິດ					
1ຈ)	ເງິນປັນຜົນ		2.000.000			
1ສ)	ລາຍຈ່າຍອື່ນໆ ທີ່ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານເຈົ້າພາບ (ລວມມີການໃຫ້ສິດຕິການຜະລິດ ແລະ ຄ່າພາກຫຼວງປະເພດອື່ນໆ)		2.000.000 (ອາກອນນໍ້າມັນ)			

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ຂໍ້ມູນບໍລິສັດ.

ຕາຕະລາງ ໑.4: ກະແສຜົນປະໂຫຍດຂອງບໍລິສັດ MMG ເຊໂປນ ທີ່ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ ລັດຖະບານ, 2009

	ປະເພດ	ບໍລິມາດ	ມູນຄ່າ (ໂດລາສະຫະລັດ)			
			ລວມທັງໝົດ	ແຫຼ່ງຊາດ	ພາກພື້ນ	ທ້ອງຖິ່ນ
	ລາຍຈ່າຍທີ່ກວມຢູ່ໃນ EITI		154.046.285			
1ກ)	ອາກອນກຳໄລ		92.052.197			
1ຂ)	ຄ່າພາກຫຼວງ					
	• ເງິນສົດ		26.537.488			
	• ວັດຖຸ					
1ຄ)	ຄ່າທຳນຽມໃບອະນຸຍາດ, ຄ່າເຊົ່າ, ຄ່າທຳນຽມອະນຸຍາດ ແລະ ຄ່າອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການອະນຸຍາດ/ການສຳປະທານ		56.600 (ຄ່າເຊົ່າ)			
1ງ)	ເງິນໂບນັດ, ລາຍເຊັນ ແລະ ຈາກການຜະລິດ					
1ຈ)	ເງິນປັນຜົນ		32.900.000			
1ສ)	ລາຍຈ່າຍອື່ນໆ ທີ່ຈ່າຍໃຫ້ແກ່ ລັດຖະບານ ເຈົ້າພາບ (ລວມມີການໃຫ້ສິດຕິການຜະລິດ ແລະ ຄ່າພາກຫຼວງປະເພດອື່ນໆ)		2.500.000 (ອາກອນນ້ຳມັນ)			

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ຂໍ້ມູນບໍລິສັດ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ຈ: ຕົວຊີ້ບອກດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ໃນລະດັບ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບຊາດ

	ລະດັບຊາດ (HDI)	ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ເຊໂປນ ^ກ	ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ພູເບ້ຍ ^ຂ	ລະດັບຊາດ ທຽບກັບ ເຊໂປນ	ລະດັບຊາດ ທຽບກັບ ພູເບ້ຍ
ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຂອງຜູ້ໃຫຍ່ (% ອາຍຸ 15 ປີຂຶ້ນໄປ)	72,7	–	87,3	–	1,20
ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນປະຖົມ, ມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ແລະ ມັດທະຍົມຕອນປາຍ (%)	59,6	69,9	–	1,17	–
ຄະແນນສອບເສັງໃນໂຮງຮຽນ ^ຄ	–	1,96	–	–	–
GDP ຕໍ່ຫົວຄົນ ^ຈ	2.165	550	779	0,25	0,34
ປະຊາກອນທີ່ເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງນໍ້າທີ່ສະອາດຢ່າງຍືນຍົງ	75	30-58 ^ຂ	–	0,77	–
ປະຊາກອນທີ່ເຂົ້າເຖິງນໍ້າສະອາດຢ່າງຍືນຍົງ	60	0-9%	–	0,15	–
ຈຳນວນແພດຕໍ່ປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ	40	–	30 ^ຈ	–	0,75
ເດັກນ້ອຍຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ຂາດສານອາຫານ (% ຂອງປະຊາກອນ)	31,6	49 ^ຂ	64,5	0,64	0,49
ອາຍຸຍືນ (ປີ) / ຕິດເຊື້ອ HIV (% ຂອງອາຍຸ 15-49 ປີ)	62 / 0,2%	–	48,5	–	0,78

ໝາຍເຫດ :

ກ ຂໍ້ມູນສ່ວນໃຫຍ່ ມາຈາກ ESL (2010) ການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນຂອງບໍ່ຄຳເຊໂປນ 2009.

ຂ ຂໍ້ມູນທັງໝົດ ມາຈາກ ESL (2005) ພູຄຳ ESIA ຍົກເວັ້ນທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້.

ຄ ຄະແນນສະເລ່ຍມີວິທີຄິດໄລ່ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາໃນລະດັບ 0; ເຂົ້າຮຽນປະຖົມ 1-2 ປີ 1 ຄະແນນ; ເຂົ້າຮຽນປະຖົມ 3-4 ປີ 2 ຄະແນນ; ຈົບປະຖົມ (ປີ 5) 3 ຄະແນນ; ຮຽນຂັ້ນມັດທະຍົມ 1-3 ປີ (ມ1-ມ3) 4 ຄະແນນ; ຮຽນຂັ້ນມັດທະຍົມ 4 ຫຼື 5 ປີ (ໂຮງຮຽນອຸດົມ) 5 ຄະແນນ; ຈົບອຸດົມ (ມ6) 6 ຄະແນນ; ແລະ ສູງກວ່າລະດັບອຸດົມ 7 ຄະແນນ. ຈາກນັ້ນກໍຈະໄດ້ຄະແນນສະເລ່ຍ ຂອງແຕ່ລະກຸ່ມ (ເອີດຊິສແຕັມລາວ, 2009: 3-11).

ງ ຄວນຈະຮັບຮູ້ວ່າ ມີຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນທາງດ້ານເສດຖະກິດລະຫວ່າງເຂດຕົວເມືອງກັບຊົນນະບົດ. ແຈັກສັນ (2010) ໄດ້ກ່າວຢູ່ໃນບົດລາຍງານຂອງລາວວ່າ ຄວາມແຕກໂຕນດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນເຂດຊົນເຜົ່າຢູ່ບໍ່ຄຳເຊໂປນອີກດ້ວຍ. ໃນທາງປະຕິບັດ, ອັນນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຢູ່ໃນກຸ່ມຄົນສ່ວນນ້ອຍໃນຂະນະທີ່ລາຍຮັບສ່ວນນ້ອຍພັດຢູ່ໃນກຸ່ມຄົນສ່ວນຫຼາຍ.

ຈ ຕົວເລກ ແມ່ນມາຈາກແຈັກສັນ (2010) ແລະ ESL (2010) ຢູ່ໃນການສຳຫຼວດຄົວເຮືອນ 2009. ໃນຕົວຈິງ, ຕົວເລກອາດຈະສູງກວ່າ ຍ້ອນວ່າມັນບໍ່ໄດ້ລວມເອົາທາງເລືອກການສະໜອງນ້ຳປະປາທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງຄົວເຮືອນ, ທຳນຳປະປາສາທາລະນະ, ນ້ຳບາດານ, ອ່າງໂຕງນ້ຳ, ອ່າງເກັບນ້ຳຝົນ.

ສ ອີງຕາມການສຳຫຼວດສຸຂະພາບ ແລະ ໂພຊະນາການ ຂອງເອີດຊິສແຕັມລາວ (2005), ມີແພດຄົນດຽວປະຈຳຢູ່ໂຮງໝໍເມືອງພູເບ້ຍເຊິ່ງມີຄົນເຈັບ ເກືອບ 3.304 ຄົນມາປິ່ນປົວ.

ຊ ອີງໃສ່ຕົວຊີ້ບອກ ເຫັນວ່າ 51% ຂອງຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແມ່ນມີແຫຼ່ງອາຫານສຳລັບຄອບຄົວເຂົ້າເຈົ້າຢ່າງພຽງພໍ (ເອີດຊິສແຕັມລາວ (2005) EISA), ສ່ວນ 49% ແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ. ອັນນີ້ບໍ່ມີການພົວພັນທາງວິທະຍາສາດກ່ຽວກັບລະດັບສານອາຫານໃນກຸ່ມເດັກນ້ອຍຕໍ່າກວ່າອາຍຸ 5 ປີ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ສ: ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບວິທີການຍົກສູງໝາກຜົນ

ຢູ່ໃນເອກະສານຂອງ ICMM ກ່ຽວກັບ “ການສັງລວມ ກໍລະນີສຶກສາສີ່ປະເທດ ທີ່ປະກອບມີ ຜົນການສຶກສາ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ”, ພວກເຮົາໄດ້ແຍກອອກເປັນ 6 ປະເດັນທີ່ເປັນບັນຫາສໍາຄັນ ຂອງແຕ່ລະປະເທດ ຊຶ່ງ ປະກອບມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຄວາມພ້ອມ/ຄວາມຍຸຕິທໍາ ຂອງລະບົບອາກອນຢູ່ ໃນປະເທດທີ່ໄປລົງທຶນ ສໍາລັບຂະແໜງບໍ່ແຮ່.
- ລະບົບການຈັດສັນລາຍຮັບ: ເປັນອຸປະສັກ ຫຼື ສະໜັບ ສະໜູນການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນສາທາລະນະ

ລວມທັງຊັບພະຍາກອນ ຂອງຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ຢ່າງ ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ ຫຼືບໍ່?

- ຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ສິດໃນຊັບສິນ.
- ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຄວາມເປັນຫວັງທາງດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມ.
- ຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງອຸດສາຫະກຳບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ ກັບຊາວບ້ານທີ່ເຮັດອາຊີບບໍ່ແຮ່.
- ການແກ້ບັນຫາການປົດບໍ່ແຮ່ໃນອະນາຄົດ.

	ການາ	ຕັ້ງຊານີ	ເປຣູ	ຈີເລ	ສປປ ລາວ
ຄວາມພ້ອມ ຂອງລະບົບ ອາກອນ	ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບ ລັດຖະບານໄດ້ຮອງ ຮຽນວ່າບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ ຊຳລະອາກອນຕໍ່າ ກວ່າອັດຕາທີ່ກຳນົດ ໄວ້ ເມື່ອທຽບກັບລະ ບົບອາກອນທີ່ຮຽກ ເກັບໃນທົດສະວັດ ຕົ້ນໆ	ຄວາມຮັບຮູ້ທ້ອງຊາຍ ທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບລະ ບົບອາກອນຕົວຈິງນຳ ໄປສູ່ການພ້ອງຮ້ອງວ່າ ບໍລິສັດຕ່າງປະເທດ ສ້າງກຳໄລຫຼາຍ ແຕ່ ຊຳລະອາກອນໜ້ອຍ	ປັດຈຸບັນ ໄດ້ນຳໃຊ້ຄຳ ພາກຫຼວງຂອງບໍ່ແຮ່ ເປັນຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ ກັບລັດຖະບານທ້ອງ ຖິ່ນ ແລະ ການຖືກ ຖຽງກ່ຽວກັບການເຈ ລະຈາຕໍ່ລອງກັນໃໝ່ ໃນເລື່ອງການຍົກເວັ້ນ ອາກອນທີ່ໄດ້ອະນຸມັດ ໃນຕອນຕົ້ນ	ປັດຈຸບັນ ລັດຖະສະພາ ຈີເລໄດ້ຖືກຖຽງກັນວ່າ ບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ຕ່າງປະ ເທດຈ່າຍອາກອນຕໍ່າ ເກີນໄປ ຫຼືບໍ່	ທັງສອງບໍລິສັດໄດ້ປະ ກອບສ່ວນທາງດ້ານອາ ກອນ ແລະ ເງິນປັນຜົນ ໃຫ້ລັດຖະບານເປັນ ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ. ມີ ຄວາມຄາດຫວັງສູງວ່າ ການຈ່າຍອາກອນ ແລະ ເງິນປັນຜົນຈະມີຈຳ ນວນຫຼາຍໃນຊຸມປີທີ່ ຈະມາເຖິງ
ການຈັດສັນ ຊັບພະຍາກອນ	ລາຍຮັບຈາກບໍ່ແຮ່ຈຳ ນວນໜຶ່ງ ຖືກຈັດສັນ ໃໝ່ ໂດຍຜ່ານກອງ ທຶນພັດທະນາແຮ່ທາດ ແຕ່ຜົນການປະຕິບັດ ແມ່ນໜ້າຜິດຫວັງ. ການຄຸ້ມຄອງດ້ານການ ບໍລິຫານ ແລະ ການ ເງິນພາກລັດໃນຂັ້ນ ທ້ອງຖິ່ນແມ່ນບໍ່ທັນ ໄດ້ດີ	ລັດຖະບານກາງບໍ່ໄດ້ ໃຫ້ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຈັດເກັບ ລາຍຮັບໃດໆຈາກບໍ່ແຮ່ ການຄຸ້ມຄອງການເງິນ ພາກລັດໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນບໍ່ທັນເຂັ້ມແຂງ ແຕ່ກໍໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ເທື່ອລະກ້າວຕັ້ງແຕ່ມີ ການດຳເນີນການມອບ ອຳນາດໃຫ້ຂັ້ນທ້ອງ ຖິ່ນມາຕັ້ງແຕ່ທ້າຍຊຸມ ປີ 1990s	ການຈັດສັນລາຍຮັບ ຈາກບໍ່ແຮ່ຄົນໃໝ່ຈຳ ນວນມະຫາສານໃຫ້ ກັບເຂດບໍ່ແຮ່ທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍຜ່ານການົງມີເນ ໂຣ. ຫຼັກການກະຈາຍ ລາຍໄດ້ກາຍເປັນປະ ເດັນທາງການເມືອງ ໂດຍບໍ່ມີການຮັບປະ ກັນວ່າຈະໄດ້ຮັບໝາກ ຜົນທີ່ດີກວ່າ. ຄວາມ ອາດສາມາດໃນການ ຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ການເງິນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຍັງອ່ອນແອ	ບໍ່ມີຂໍ້ມູນ	ລັດຖະບານ ບໍ່ໄດ້ໃຫ້ ອົງການປົກຄອງທ້ອງ ຖິ່ນຈັດເກັບລາຍຮັບ ຈາກບໍ່ແຮ່ ຍ້ອນວ່າບໍລິ ສັດໄດ້ປະກອບສ່ວນ ໃຫ້ກັບຊຸມຊົນທຽບ ແລ້ວ ໂດຍຜ່ານກອງ ທຶນພັດທະນາ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆ. ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ໜ້າເປັນ ຫວັງອາດເປັນເລື່ອງທີ່ ງົບປະມານຂອງແຂວງ ຖືກຕັດລົງຍ້ອນບໍ່ແຮ່ ໄດ້ເລີ່ມການຂຸດຄົ້ນຢູ່ ເມືອງໜຶ່ງແມ່ນຫຼາຍ ກວ່າການຈ່າຍທົດແທນ ສໍາລັບສິ່ງລົບກວນຕໍ່ວິ ຖີຊີວິດ, ຕໍ່ສູງດັງ ແລະ ທົ່ວໄປ.

	ການາ	ຕັ້ງຊານີ	ປຣູ	ຈິເລ	ສປປ ລາວ
					ການຄຸ້ມຄອງການເງິນພາກລັດບໍ່ໂປ່ງໃສ ແລະ ເງິນເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍນອກງົບປະມານ.
ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ/ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	ຄົນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ຮ້ອງຮຽນວ່າ ເມື່ອທີ່ສຳປະທານບໍ່ແຮ່ນັ້ນມັນກວ້າງເກີນໄປ ແລະ ຈະໄປທຳລາຍການທຳມາຫາກິນຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນສຳລັບກະສິກຳ/ລ້ຽງສັດ ແລະ ການຍ້າຍຖິ່ນຖານ	ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນສຳລັບກະສິກຳ ແລະ ລ້ຽງສັດ. ຄຳຖາມກ່ຽວກັບການຍ້າຍຖິ່ນຖານ. ນອກຈາກນີ້ຍັງມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກັບຊາວບ້ານທີ່ເຮັດອາຊີບບໍ່ແຮ່ກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ຈາກບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ຢ່າງຈິງຈັງ	ນິຕິກຳດ້ານຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຂັດແຍ່ງກັບການອ້າງສິດທິເຄີຍປະຕິບັດໃນເມື່ອກ່ອນກ່ຽວກັບທີ່ດິນ/ພູຜາ. ບາງຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ/ລ້ຽງສັດ	ເຖິງແມ່ນວ່າຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ມີຈຳກັດໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນພາກສ່ວນອື່ນໆຂອງປະເທດກໍຕາມ ແຕ່ກໍເປັນໄປໄດ້ໜ້ອຍທີ່ຈະເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງໃນເລື່ອງທີ່ດິນ ຍ້ອນທີ່ຕັ້ງຂອງບໍ່ແຮ່ຢູ່ເຂດທະເລຊາຍ	ຄຳຟ້ອງຮ້ອງຕົ້ນຕໍຈາກປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນວ່າທີ່ດິນແມ່ນຖືກເອົາໄປໃຊ້ສຳລັບກິດຈະການບໍ່ແຮ່.
ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຄວາມເປັນຫ່ວງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ	ການທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມໂດຍສະເພາະໃນອະດີດ, ບັນຫາທາງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ສະສົມມາ. ການປັບປຸງດ້ານນິຕິກຳ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນປັດຈຸບັນມານີ້	ບໍ່ແມ່ນບັນຫາສຳຄັນໃນປັດຈຸບັນຍົກເວັ້ນຄຳກ່າວຟ້ອງກ່ຽວກັບນ້ຳສານພິດທີ່ປ່ອຍອອກມາຈາກບໍ່ແຮ່ເຊິ່ງມີຜົນກະທົບທາງລົບ	ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເຫດການການທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມໃນອະດີດ. ນິຕິກຳໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ແຕ່ຍັງມີບັນຫາການບັງຄັບໃຊ້ກົດລະບຽບ	ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເຫດການການທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມໃນອະດີດ. ນິຕິກຳໄດ້ຮັບການປັບປຸງ	ບາງຂໍ້ຄວາມໜ້າເປັນຫ່ວງໃນຊຸມຊົນກ່ຽວກັບການປ່ອຍທາດເຄມີເຖິງແມ່ນວ່າເຫດການແບບນີ້ເກີດຂຶ້ນກັບບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່ໜ້ອຍຫຼາຍ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນຄວາມອ່ອນໄຫວດ້ານເສດຖະກິດຂອງຊຸມຊົນທີ່ຂຶ້ນກັບການປະມົງ.
ກິດຈະການຊາວບ້ານທີ່ເຮັດອາຊີບບໍ່ແຮ່	ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກັບຜູ້ບຸກເບີກຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທ້ອງຖິ່ນທີ່ກ່ຽວກັບສິດທາງດ້ານຊັບສິນ ແລະ ຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມດ້ານລົບຂອງບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານັ້ນ	ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກັບຊາວບ້ານທີ່ເຮັດບໍ່ແຮ່, ເຮັດໃຫ້ຜູ້ປະກອບການບໍ່ແຮ່ທີ່ບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນຖືກບັງຄັບຍ້າຍອອກໄປຈາກເຂດສຳປະທານ	ບໍ່ມີຂໍ້ມູນ	ຂະແໜງກິດຈະກຳບໍ່ແຮ່ຂະໜາດນ້ອຍໆມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະນຳໃຊ້ກິນຈັກບາງສ່ວນ	ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕໍ່ກັບຜູ້ລ່ວງລ້າເຂດບໍ່ແຮ່ ແລະ ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິພາບແມ່ນຕັ້ງຢູ່ເຂດສັນຍາການສຳຫຼວດ ແລະ ການຜະລິດບໍ່ແຮ່.

	ການາ	ຕັ້ງຊານີ	ເປຣູ	ຈິເລ	ສປປ ລາວ
ການປົດ ບໍ່ແຮ່	ຍັງບໍ່ມີແນວຄວາມ ຄິດສໍາລັບການປົດບໍ່ ແຮ່ ແລະ ການສ້າງ ຄວາມຍືນຍົງ ດ້ານ ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ	ປັດຈຸບັນ ຍັງບໍ່ເປັນບັນ ຫາເທື່ອຍ້ອນຂະແໜງ ການດັ່ງກ່າວຫາກໍເລີ່ມ	ການລະດົມຄວາມຄິດ ໃນການສົ່ງເສີມການ ສ້າງຄວາມຍືນຍົງດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມພາຍ ຫຼັງການ ປົດບໍ່ເພື່ອເປີດບໍ່ ແຮ່ໃໝ່. ນະໂຍບາຍ ຂອງລັດຖະບານທີ່ ສະໜັບສະໜູນບັນຫາ ດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ຈະແຈ້ງ	ປັດຈຸບັນ ຍັງບໍ່ເປັນ ບັນຫາເທື່ອ	ມີຄວາມໜ້າເປັນຫ່ວງ ບາງເລື່ອງຂອງຂັ້ນຊຸມ ຊົນກ່ຽວກັບເວລາ ວ່າ ເມື່ອໃດບໍ່ແຮ່ອາດຈະ ປົດລົງ.

ເອກະສານຊ້ອນຫ້າຍ ຊ: ຄໍາເຫັນຂອງລັດຖະບານ

Lao People's Democratic Republic
Peace Independence Democracy Unity Prosperity
-----000-----

Ministry of Energy and Mines
Vientiane Capital

Ref No: 561 /
Vientiane, 04 May 2011

Dear Kathryn

Thank you for your efforts in preparing the ICMM Lao PDR Country Case Study. We have found the process useful in ensuring wider knowledge of the mining sector and the management of the sector. We broadly support the findings of the report. We respect your decision whether to publish and distribute or not. We support the direction and contribution of the report to the wider understanding of the sector.

Yours sincerely,

H.E. Somboune Rasasombath

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແມ່ນສ້າງໂດຍບໍລິສັດ ອັອກຟອດ ໂປລິຊີ ເມເນດຈເມັນ ໂດຍການຮ່ວມມືກັບ 3 ອົງການຈັດຕັ້ງຢູ່ ສປປ ລາວ ຄື ບໍລິສັດເອີດຊິສແຕັມລາວ (ESL), ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ (NERI) ແລະ ອາຈານທາງດ້ານເສດຖະສາດຈາກມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ, ຂໍຂອບໃຈທ່ານນະລົງ ໂຄດປະທຸມ, ພິເຕີ ອີກແຊັນ ແລະ ໂພນ ແວນສະຕິບ ຈາກ ESL, ທ່ານ ສະຖາບັນດິດ ອິນສີຊຽງໃໝ່, ນາງ ສິລິວັນ ຄອນທະປານ ແລະ ຈັນສະໝອນ ວົງໄພສິດ ຈາກ NERI ແລະ ທ່ານ ພູເພັດ ກຽວພິລາວົງ ຈາກມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ.

ການວິໄຈໄດ້ດຳເນີນ ໃນໄລຍະກາງ ປີ 2010 ໂດຍຕົ້ນຕໍ ແລະ ໄດ້ແຈກຢາຍຮ່າງບົດລາຍງານເພື່ອປະກອບຄໍາເຫັນທ້າຍປີ 2010. ຮ່າງສະບັບສຸດທ້າຍນີ້ ຖືກຮັບຮອງເອົາໃນເດືອນເມສາ 2011 ພາຍຫຼັງໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາ (ກຸມພາ 2011) ເພື່ອສະເໜີຜົນການສຶກສາ. ພວກເຮົາຮູ້ບຸນຄຸນຢ່າງເລິກເຊິ່ງຕໍ່ທຸກການປະກອບສ່ວນ, ໃນໄລຍະ ແລະ ພາຍຫຼັງກອງປະຊຸມສຳມະນາ ແລະ ຂໍຮັບຮູ້ຄໍາເຫັນທີ່ເປັນປະໂຫຍດຢ່າງກວ້າງຂວາງ ຈາກຜູ້ຕາງໜ້າລັດຖະບານ ສປປ ລາວ, ບັນດາບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ, ອົງການພັດທະນາ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ.

ພວກເຮົາໂຊກດີທີ່ສຸດທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ຕະຫຼອດການສຶກສາຄັ້ງນີ້. ພວກເຮົາຂໍຂອບອີກຂອບໃຈຢ່າງເປັນພິເສດຕໍ່ທ່ານຮອງລັດຖະມົນຕີກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ທີ່ໄດ້ເປັນປະທານກອງປະຊຸມສຳມະນາຄັ້ງວັນທີ 24 ກຸມພາ 2011 ຊຶ່ງໄດ້ຈັດຂຶ້ນເພື່ອສະເໜີຜົນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແລະ ກອງປະຊຸມສຳມະນາໜຶ່ງ ເພື່ອສະເໜີແຜນການຮ່ວມມືໃນຂະແໜງການນີ້. ກອງປະຊຸມສຳມະນາໄດ້ໃຊ້ຫົວຂໍ້ “ການນຳໃຊ້ການຊຸດຄົ້ນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແຮ່ທາດເພື່ອຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການພັດທະນາ ສປປ ລາວ ແບບຍືນຍົງ” ໂດຍລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ແລະ ICMM ເປັນເຈົ້າພາບ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີປະມານ 150 ຄົນ ໄດ້ສົນທະນາ

ຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນການປະກອບສ່ວນດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ສຶກສາກາລະໂອກາດຮ່ວມມືລະຫວ່າງບໍລິສັດ, ພາກລັດ, ອົງການພັດທະນາ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍການປະກອບສ່ວນດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງຂະແໜງບໍ່ແຮ່.

ຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນ ແລະ ກາລະໂອກາດ ຮ່ວມມືນີ້ສະເໜີຢູ່ກອງປະຊຸມສຳມະນາຈາກບົດສຶກສາສອງສະບັບຄື: ໜຶ່ງ, ກໍລະນີສຶກສາປະເທດ ສປປ ລາວ (ບົດລາຍງານສະບັບນີ້) ແລະ ສອງ, ຂະແໜງບໍ່ແຮ່: ຮ່ວມມື ເພື່ອການພັດທະນາ-ການຮ່ວມມືປັດຈຸບັນ ແລະ ບົນຊັ້ນຢູ່ ສປປ ລາວ. ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມສຳມະນາມີຜູ້ຕາງໜ້າສະພາແຫ່ງຊາດ, ອົງການລັດຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນສູນກາງ, ອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ, ທູດ, ອົງການພັດທະນາ ແລະ ບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ (ລວມທັງ 12 ບໍລິສັດຈີນ).

ໄລຍະຫາປີຜ່ານມານີ້, OPM ໄດ້ເປັນຜູ້ຮັບເໝົາຕົ້ນຕໍແກ່ ICMM ເພື່ອດຳເນີນ REI ທີ່ມີຊື່ສຽງ ແລະ ຂໍ້ລິເລີ່ມຕ່າງໆ ມາຊຶ່ງໄດ້ຈັດຂຶ້ນພາຍໃຕ້ຄຳຂວັນ “ຂະແໜງບໍ່ແຮ່: ຮ່ວມມືເພື່ອພັດທະນາ”.⁵¹ ຜ່ານສາມໄລຍະ, REI ໄດ້ກະທົບຢ່າງແທ້ຈິງຕໍ່ການສຶກສາສົນທະນາບົດບາດຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຢູ່ປະເທດລາຍໄດ້ຕ່ຳ ແລະ ຂ້າມຜ່ານ ແລະ ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ໄດ້ປະກອບພື້ນຖານໜັກແໜ້ນຕື່ມໃຫ້ຂະແໜງການເພື່ອແກ້ໄຂການດຳເນີນຢ່າງໜັກໜ່ວງຜ່ານມາ ບົນພື້ນຖານຂໍ້ສະເໜີ “ຄຳສາບຊັບພະຍາກອນ”.

ທີມງານ - ນຳໂດຍທ່ານ ມາກ ເອແຊັກ ແລະ ໂອເລເອີຊ໌ເຕນຊັນ ຈາກ OPM- ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈຢ່າງຈິງໃຈຕໍ່ພະນັກຂອງ MMG ເຊໂປນ ຊຶ່ງເປັນບໍລິສັດໃນເຄືອຂອງບໍລິສັດ ໄຊນາ ມິນເມຕານຊ໌ ຄໍເຟີເຣຊັນ ຂອງຈີນ ແຕ່ບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງໂດຍຄະນະບໍລິຫານງານຂອງອິດສະຕຣາລີ ແລະ ບໍລິສັດ P B M ຊຶ່ງ ເ ປັນ ບໍ ລິ ສັ ດ ອີ ດ ສ ະ

51 ແວບໄຊ ICMM(www.icmm.com) ໃຫ້ຂໍ້ມູນລະອຽດກ່ຽວກັບໄລຍະຕ່າງໆ ຂອງ REI ແລະ ເອກະສານພິມເຜີຍແຜ່ຫຼາຍສະບັບ)

ຕຣາລີ ໃນເຄືອຂ່າຍບໍລິສັດ ແຜນໂອຊ້ ຈຳກັດ ຕັ້ງຢູ່ເມືອງ ບີຊເບນ ທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ, ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຊຸກຍູ້ຈິດໃຈໃນໄລຍະປະຕິບັດໜ້າທີ່ມອບໝາຍ, ໂດຍສະເພາະທ່ານ ຣິຊາດ ເທເລີ ແລະ ຣິຊາດ ແຈັກຊັນ ຂອງ MMG ເຊໂປນ ທີ່ໄດ້ສະເໜີສະພາບການຢ່າງລະອຽດ, ໃຫ້ທິດທາງຢ່າງສຸດຊຸມກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີໄວ້ ແລະ ຊ່ວຍພວກເຮົາເຂົ້າໃຈຂໍ້ມູນສະຖິຕິກ່ຽວຂ້ອງບໍລິມາດມະຫາສານ, ກໍຄືພະນັກງານ ບໍລິສັດ ຣີໂອ ຕິນໂຕ (ບໍລິສັດ ລາວ ສັນໄຊ ມິເນໂຣນຊ) ຊຶ່ງເປັນສະມາຊິກ ICMM ແລະ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນກໍລະນີສຶກສາປະເທດອື່ນ (ເປຣູ ແລະ ຊີຣີ).

ພວກເຮົາຂໍຢືນຢັນວ່າ ຜົນ ແລະ ຂໍ້ສະຫຼຸບຈາກການຮັກສາວິໄຈຄົ້ນຄ້ວາ ເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພວກເຮົາເທົ່ານັ້ນ. ໃນຖານະເປັນບໍລິສັດທີ່ປຶກສາຮັບຜິດຊອບການປະເມີນຄັ້ງນີ້ ໂດຍຕົ້ນຕໍ, OPM ບໍ່ມີຜົນປະໂຫຍດດ້ານການເງິນ ໃນບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ໃດທັງສິ້ນ ແລະ ໄດ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ມອບໝາຍຄັ້ງນີ້ຢ່າງສັດຈະວິພາກ ແລະ ເປັນເອກະລາດຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ອັອກຟອດ ໂປລີຊີເມເນດຈເມັນ ແມ່ນເຮັດທຸລະກິດໃຫ້ຄຳປຶກສາທີ່ນຳໜ້າໃນດ້ານການພັດທະນາ ລະຫວ່າງຊາດ. ທີມທີ່ປຶກສາແມ່ນ ມີຊື່ສຽງໃນແຕ່ລະດ້ານ ເຊິ່ງມີຊື່ສຽງທາງດ້ານການເປັນຜູ້ນຳທາງປັນຍາ ແລະ ເຕັມປຸງມທາງດ້ານຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການພັດທະນາວິທີແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ດີ. OPM ປະກອບບົດວິໄຈທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ, ໃຫ້ຄຳປຶກສາ ແລະ ສະໜັບສະໜູນໃນດ້ານການອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ໂດຍສະເພາະຢູ່ບັນດາປະເທດ ທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ມີລາຍຮັບປານກາງ. OPM ແນໃສ່ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ກັບສະຖາບັນ ຂອງພາກລັດທີ່ຮັບຜິດຊອບດ້ານນະໂຍບາຍເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ ປະກອບສ່ວນ ໃນການປັບປຸງຜົນໄດ້ຮັບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືກັບສະຖາບັນເຫຼົ່ານັ້ນ.

ເອີດ ຊິສແຕັມ ລາວ (ESL) ມີປະສົບການດ້ານການຄົ້ນຄວ້າດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ມາຢ່າງຍາວນານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງບໍ່ແຮ່ຂະໜາດໃຫຍ່. ຍ້ອນປະສົບການ ແລະ ຄວາມຮູ້ໃນຂົງເຂດທ້ອງຖິ່ນ ເອີດຊິສແຕັມ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບເຊັນຈາກ ອັອກຟອດ ໂປລີຊີ ເມເນດເມັນ ໃຫ້ດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບຜົນກະທົບດ້ານຕ່າງໆ (ທັງດ້ານບວກ ແລະ ດ້ານລົບ) ຈາກບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ເຫຼົ່ານີ້ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນຕໍ່ກັບຊຸມຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດບໍ່ແຮ່.

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ (NERI) ສ້າງຕັ້ງເມື່ອປີ 1997 ເປັນສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າຍຸດທະສາດຢູ່ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳຂອງຄະນະກຳມະການແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນເຊິ່ງສະຖາບັນເອງແມ່ນຂຶ້ນກັບກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ. ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ເປັນເສນາທິການ ໃຫ້ກັບກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ເຮັດໜ້າທີ່ສຳຄັນ ຄື: ສ້າງແຜນຍຸດທະສາດການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໃຫ້ກັບຂັ້ນແຂວງ, ພາກພື້ນ ແລະ ຂັ້ນສູນກາງ. ນອກຈາກນີ້ ສະຖາບັນຍັງໄດ້ເຮັດການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ວິໄຈສະພາບເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ໃນລະດັບຈຸລະພາກ ແລະ ມະຫາພາກ, ຕິດຕາມ ແລະ ພະຍາກອນສະພາບເສດຖະກິດ, ປະເມີນ ແລະ ຕິດຕາມນະໂຍບາຍ ດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງລັດຖະບານ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ໃຫ້ກັບພະນັກງານຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ແມ່ນມະຫາວິທະຍາໄລຂອງລັດ ແລະ ເປັນມະຫາວິທະຍາໄລ ແຫ່ງທຳອິດ ແລະ ໃຫຍ່ທີ່ສຸດຂອງປະເທດ ເຊິ່ງປະກອບມີ 10 ຄະນະ ແລະ ເປີດສອນຫຼັກສູດປະລິນຍາຕີ ແລະ ປະລິນຍາໂທ ໃຫ້ກັບນັກສຶກສາທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ກິດຈະກຳດ້ານວິຊາການລວມມີ ການສຶດສອນ, ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການດ້ານການວິໄຈແກ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ.

ຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ເອກະສານສະບັບນີ້ປະກອບດ້ວຍຂໍ້ຊີ້ນຳທົ່ວໄປເທົ່ານັ້ນ ແລະ ບໍ່ຄວນຖືວ່າປັນຕົວປ່ຽນແທນທາງດ້ານວິຊາການເຕັກນິກທີ່ເໝາະສົມ. ໃນຂະນະທີ່ໄດ້ໃຊ້ຄວາມລະມັດລະວັງຢ່າງເໝາະສົມເພື່ອຍັງຍືນຍັນດາຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວໃນເອກະສານສະບັບນີ້ໃນເວລາການຈັດພິມ ແຕ່ເອກະສານດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກແຈກຢາຍໂດຍບາສະຈາກການຮັບຮອງໃດໆ ບໍ່ວ່າຈະທາງດ້ານການສະແດງອອກ ຫຼື ທາງດ້ານການຕີຄວາມໝາຍ.

ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນຈະບໍ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼື ການສູນເສຍໃນກໍລະນີໃດໆທັງນັ້ນ ເຖິງວ່າມັນເກີດຂຶ້ນມາຈາກການນຳໃຊ້ ຫຼື ການອາງອີງຕາມເອກະສານສະບັບນີ້. ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຕີຄວາມໝາຍ ແລະ ການນຳໃຊ້ເອກະສານສະບັບນີ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບຜູ້ນຳໃຊ້ເອງ (ຜູ້ທີ່ບໍ່ຄວນສະຫຼຸບວ່າເອກະສານສະບັບນີ້ບໍ່ມີຂໍ້ຜິດພາດ ຫຼື ວ່າເປັນເອກະສານທີ່ເໝາະສົມເພື່ອນຳໃຊ້ຕາມວັດຖຸປະສົງຂອງຜູ້ໃຊ້) ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃດໆຕໍ່ຂໍ້ຜິດພາດ ຫຼື ການລະເວັ້ນໃນເອກະສານສະບັບນີ້ ຫຼື ຢູ່ໃນແຫຼ່ງເອກະສານອ້າງອີງຢູ່ໃນເອກະສານສະບັບນີ້.

ຄຳເຫັນທີ່ໄດ້ສະແດງອອກບໍ່ເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ການຕັດສິນໃຈ ຫຼື ນະໂຍບາຍຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້. ເອກະສານສະບັບນີ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຄວາມມຸ່ງໝັ້ນຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຜູ້ຊົມໃຊ້ຕ້ອງຮັບຮູ້ວ່າ ເອກະສານສະບັບນີ້ບໍ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອເປັນການຖະແຫຼງ ຫຼື ເປັນຄວາມມຸ່ງໝັ້ນແບບບັງຄັບທີ່ສະມາຊິກຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນຕ້ອງຮັບຮອງເອົາພາຍໃຕ້ກອບວຽກງານການພັດທະນາຄວາມຍືນຍົງຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນ.

ຮູບແບບການນຳໃຊ້ ແລະ ການນຳສະເໜີເຄື່ອງມືຕ່າງໆໃນເອກະສານສະບັບນີ້ບໍ່ໝາຍເຖິງການສະແດງຄຳຄິດເຫັນໃນຮູບແບບໃດໆ ທາງພາກຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນທີ່ກ່ຽວພັນກັບກິດໜ້າຂອງປະເທດໃດໜຶ່ງ, ເຂດແດນ, ເມືອງ ຫຼື ພື້ນທີ່ ຫຼື ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນດັ່ງກ່າວ ຫຼື ກ່ຽວກັບການກຳນົດເຂດຊາຍແດນ ຫຼື ຂອບເຂດຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນ. ນອກຈາກນີ້ການກ່າວເຖິງພາກສ່ວນ, ບຸກຄົນ, ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ, ຊື່ການຄ້າ ຫຼື ບັນດາຂະບວນການດ້ານການຄ້າໃນເອກະສານສະບັບນີ້ບໍ່ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໂດຍສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນ.

ຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບນີ້ແມ່ນສອດຄ່ອງຕາມກົດໝາຍຂອງປະເທດອັງກິດ. ຈັດພິມໂດຍ ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນ, ລອນດອນ ປະເທດອັງກິດ.

ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນ ປີ 2011.

ໂລໂກຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນແມ່ນເຄື່ອງໝາຍການຄ້າຂອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ໂລຫະສາກົນ. ໄດ້ຈັດລົງທະບຽນຢູ່ປະເທດອັງກິດ, ປະເທດອິດສະຕຣາລີ ແລະ ຢີ່ປຸ່ນ.

ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຄືນຂອງເອກະສານສະບັບນີ້ເພື່ອການສຶກສາ ແລະ ວັດຖຸປະສົງອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນການໂຄສະນາແມ່ນໄດ້ຮັບອະນຸມັດໂດຍບໍ່ຕ້ອງມີໜັງສືອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າຂອງລິຂະສິດ ຖ້າຫາກວ່າແຫຼ່ງຂໍ້ມູນແມ່ນຖືກອ້າງອີງຢ່າງຄົບຖ້ວນ. ການຈັດພິມເອກະສານນີ້ຄືນໃໝ່ເພື່ອຂາຍ ຫຼື ເພື່ອວັດຖຸປະສົງອື່ນໆທາງດ້ານການຄ້າແມ່ນຖືວ່າເປັນສິ່ງທີ່ຜິດກົດໝາຍ ຖ້າບໍ່ມີໜັງສືອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າຂອງລິຂະສິດກອນ.

ISBN: 978-9559983-5-5

ອອກແບບ: Duo Design Limited

ມີຢູ່ທີ່: www.icmm.com, infor@icmm.com

ເອກະສານສະບັບນີ້ ໄດ້ຖືກພິມໃສ່ເຈ້ຍ ສາຕິມັດ ຊິວກ໌ (Satimat Silk). ເຊິ່ງເປັນເຈ້ຍທີ່ຜະລິດມາຈາກໂຮງງານທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານ ISO 9001, ISO 14001 ແລະ ໃບຍັງຍືນ ເອັຟ ເອດສ໌ຊີ (FSC). ເຊິ່ງປະກອບມີ 15% ຂອງການນຳໃຊ້ໄຍໄມ້ຄືນ ແລະ ໄຍໄມ້ທີ່ບໍ່ມີສານຄະລໍຣິນ ຊຶ່ງໄດ້ມາຈາກປ່າໄມ້ທີ່ມີການຄຸ້ມຄອງເປັນຢ່າງດີ.

ສະພາບໍ່ແຮ່ ແລະ ໂລຫະສາກົນ

ແມ່ນກຸ່ມອຸດສາຫະກຳທີ່ປະກອບມີປະທານກຳມະການ ບໍລິຫານເປັນກຳມະການເຊິ່ງເຮັດໜ້າທີ່ໃນການແກ້ໄຂ ປະເດັນເລື່ອງທີ່ເປັນບຸລິມະສິດຕົ້ນຕໍ ແລະ ເລື່ອງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃໝ່ພາຍໃນອຸດສາຫະກຳ. ສະພາດັ່ງກ່າວຈະເຂົ້າໄປມີບົດບາດນຳພາໃນການສົ່ງເສີມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຜົນການດຳເນີນງານທີ່ດີຢູ່ພາຍໃນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ເກີດຄວາມສອດຄ່ອງທາງດ້ານວິທີການ ແກ້ບັນຫາໃນລະດັບຊາດ ແລະ ສິນຄ້າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໂດຍຜ່ານສະມາຊິກ ແລະ ບໍລິສັດສະມາຊິກຂອງສະມາຄົມ. ວິໄສທັດຂອງສະພາບໍ່ແຮ່ ແລະ ໂລຫະສາກົນແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາສະມາຊິກບໍລິສັດທີ່ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ແລະ ກັບບໍລິສັດອື່ນໆ ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການປະກອບສ່ວນຂອງບໍ່ແຮ່, ແຮ່ທາດ ແລະ ໂລຫະຕໍ່ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

ICMM

35/38 Portman Square

London W1H 6LR

United Kingdom

Phone: +44 (0) 20 7467 5070

Fax: +44 (0) 20 7467 5071

Email: info@icmm.com

www.icmm.com